#6 • OKTOBER/NOVEMBER 2016 • PRIJS € 5,99

Jazzism

Win
5 x 2
passe-partout
kaarten voor
so what's next?

Dossier
De nieuwe jazzpodia in Nederland en België

Paul Simon
Opent zijn hart

Dhafer Youssef
"De groove is een teken van leven"

Toots Thielemans
Intimi halen herinneringen op

I.M. Rudy van Gelder
Een zeldzaam huisbezoek

+ Extra
So What's Next?
Festivalgids

BadBadNotGood
De toekomst, nu!

"Jazz blijft mijn grote liefde"
Norah Jones

Con Brio, The Voice Of Monk, Jakob Bro, Theo Croker, Dominic J. Marshall, Tony Joe White, Jamie Lidell, Jameszoo, Reisreportage: Kopenhagen, Nik Bärtsch, Myles Sanko, Petula Clark, Paul Desmond

00616
AP 8 717953 239518

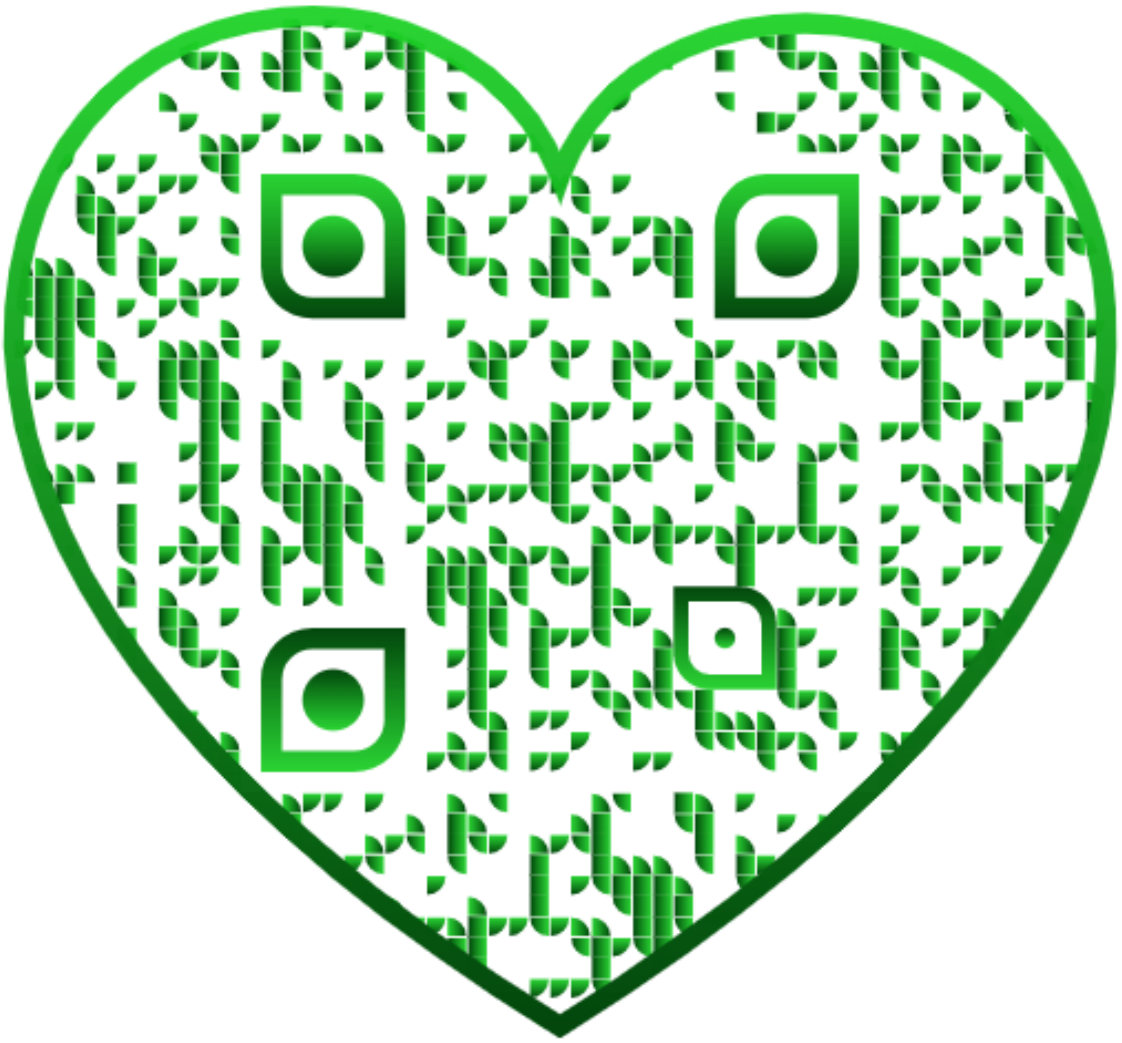

MADELEINE PEYROUX
IN CONCERT
2 december
Paradiso
AMSTERDAM

IBRAHIM MAALOUF
IN CONCERT
5 november
So What's Next
EINDHOVEN

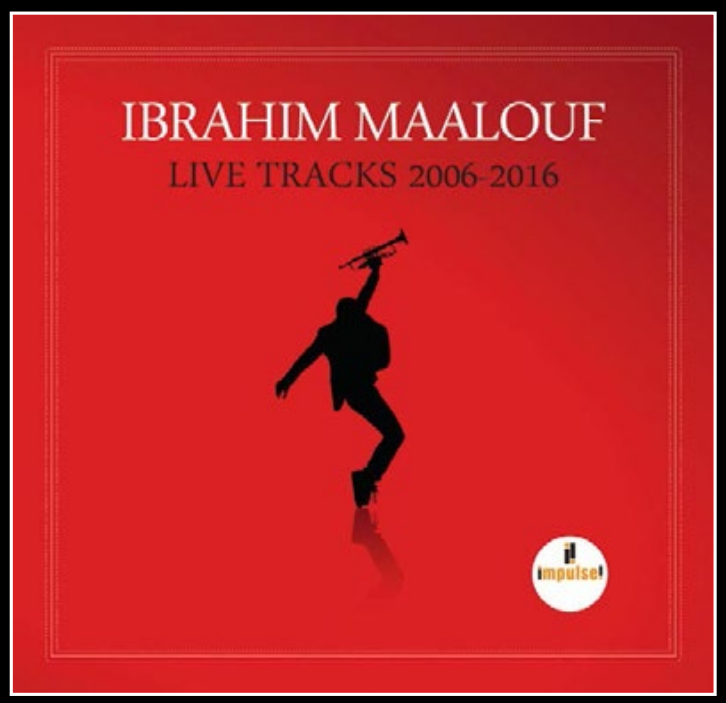

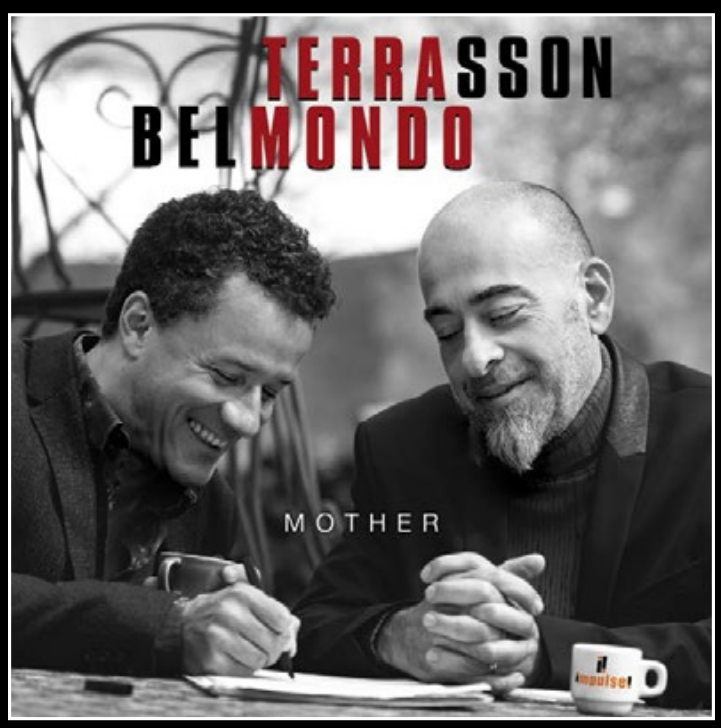

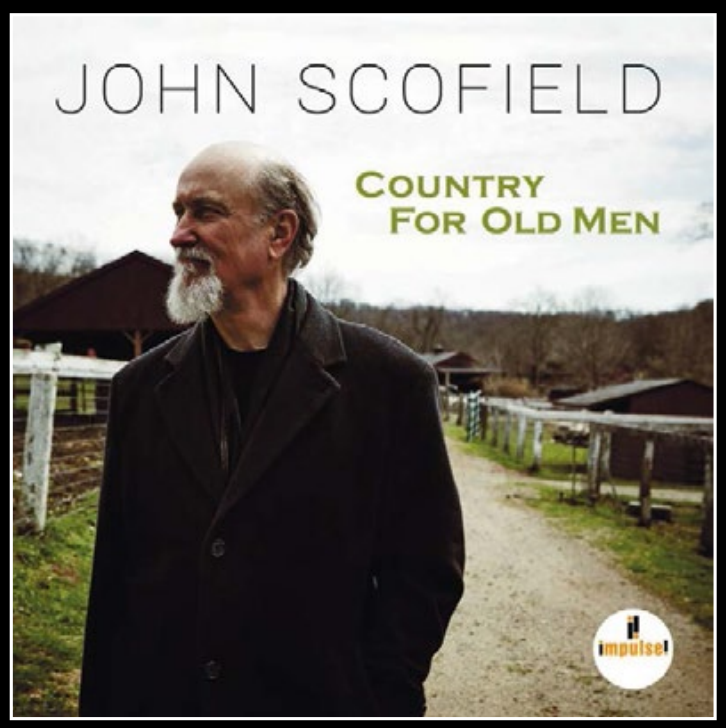

JOHN SCOFIELD
IN CONCERT
31 oktober
Bimhuis
AMSTERDAM

www.impulse-label.com

Foto: **Francis Wolff**

Foto: **Francis Wolff**

En zo begon het...

Rudy van Gelder plaatste microfoons en draaide aan de knopjes, maar deed dat wel in de begindagen van de moderne jazz, uitgekiend en bezeten. Hij vond in de jaren vijftig en zestig geluid uit, uniek jazzgeluid. Daarmee was hij bepalend voor cruciale albums als John Coltrane's *A Love Supreme,* Lee Morgans *The Sidewinder*, Herbie Hancocks *Maiden Voyage,* Eric Dolphy's *Out To Lunch*, Cannonball Adderly's *Somethin' Else* en vele andere... Zo begon het, in zijn eigen Englewood Cliffs Studio in New Jersey. De juiste man op de juiste plaats.

Jazzism betoont eer door het herplaatsen van een interview met Van Gelder: een van de laatste, bij hem thuis. Pagina 44 - 48.

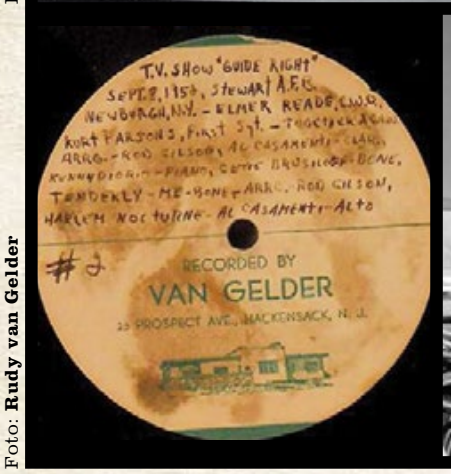

Foto: **Rudy van Gelder**

Rudy van Gelder met Alfred Lion van Blue Note.

Stanley Turrentine-sessie

Foto: **Blue Note**

Preview	3	Norah Jones	34	Vinylrecensie	107
SoSezCo	7	Rudy van Gelder	38	Giovanca's Vinyl Choice	108
Con Brio	10	Paul Simon	42	Bebop Business	109
The Voice of Monk	12	Jameszoo	46	Jamie Lidell	110
Hotline: Dans Dans	13	So What's Next? Festivalgids	51	Nik Bärtsch	114
Jakob Bro	14	Jazzpodia in Nederland en België	61	Dhafer Youssef	118
Theo Croker	18	Reisreportage: Kopenhagen	76	Myles Sanko	122
Dominic J. Marshall	20	Rewind	84	Jamsessies	126
Tony Joe White	22	Outdoors	86	Petula Clark	130
Big in Belgium: Jozef Dumoulin	24	Audio: Sonus faber Chameleon B	88	Minor Master: Paul Desmond	134
Jonge Held: Ian Cleaver	25	Mantels Musthaves	90	Leve als Neve	138
Toots Thielemans	26	Jazz Not Jazz	92		
BadBadNotGood	30	Cd-recensies	94		

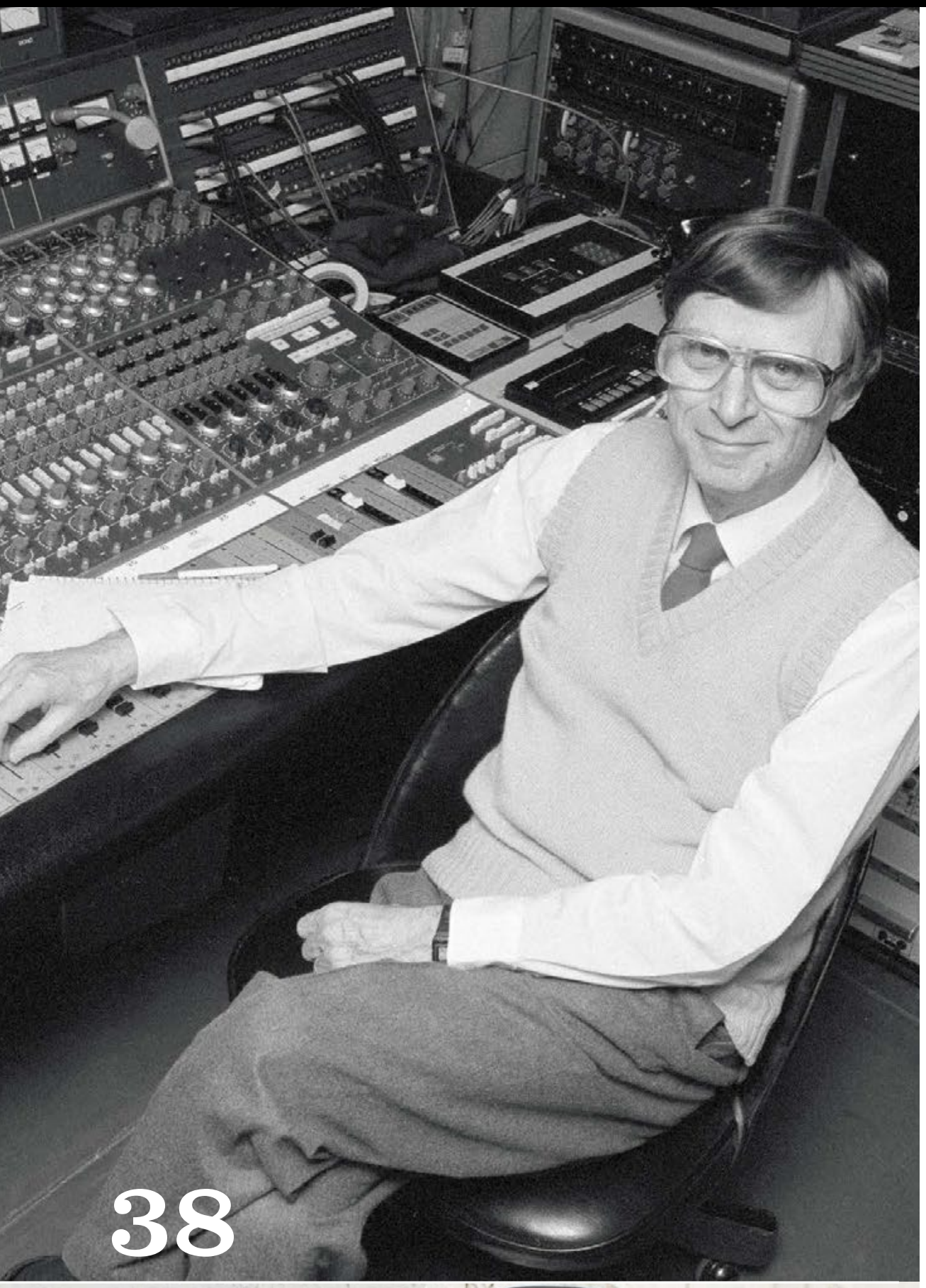

Fleur op

En zo worden de slingers alvast voorzichtig uit de kast gehaald en de flessen champagne koud gezet. *Time flies, when you're having fun.* En fun hadden we met Jazzism de afgelopen tien jaren volop. Jazzism was altijd een feest om te maken en dat zal het volgende decennium zeker zo blijven. Dus pakken we feestelijk uit met een speciale en heel bijzondere jubileumeditie ofwel collector's item... Nu nog niet, maar de volgende (kerst)uitgave. En nee, ik zeg er verder niets over, we houden het spannend!
Dit keer vroeg Norah Jones onze actuele aandacht, en koning op de ud Dhafer Youssef, de wildebrassen van BadBadNotGood en nestor Paul Simon, die zijn hart voor ons opende. Maar speciale aandacht op deze plaats toch voor de optimismeboost van de positivo's onder ons. Hoezo gaat de jazz gebukt onder de gesel der bezuinigingen? 'Pleur op' is 'fleur op' geworden. De jazz leeft meer dan ooit, in de volle breedte en, hoewel soms met tegenwind (zie de recente sluiting van wereldpodium Rasa in Utrecht), op steeds meer nieuwe en bijzondere plekken. In een omvangrijk Jazzism-dossier worden ze nu, bol van ambitie en enthousiasme, in kaart gebracht, kriskras door ons land. Doe er je voordeel mee.
En fleur op met het vooruitzicht op tien jaar Jazzism!

Paul Evers

Coverfoto: **Norah Jones door Danny Clinch**

BCM
Esp 101, 5633 AA Eindhoven
Tel: 040 - 844 76 44
www.bcm.nl

UITGEVER
Eric Bruger

MARKETING EN PR
Kristin Bruger
marketing@bcm.nl

ADVERTENTIES
Peter Schrijver
Postbus 1392, 5602 BJ Eindhoven
Tel: 040 - 844 76 44
Mob.: 06 - 53 21 15 35
p.schrijver@bcm.nl

AANLEVEREN ADVERTENTIES
BCM, Sia Eltink
Postbus 1392, 5602 BJ Eindhoven
Tel: 040 - 844 76 44
support@bcm.nl

REDACTIEADRES
BCM / Jazzism
Postbus 1392
5602 BJ Eindhoven
Tel: 040 - 844 76 44
www.jazzismmagazine.nl
info@jazzism.nl

HOOFDREDACTEUR
Paul Evers

EINDREDACTIE
Nicole van Hoof
Annie van der Velde
Dietmar Terpstra (cd's)

MEDEWERKERS
Sonja Alferink, Mischa Andriessen, Mark Bink, Tom Beetz, Ad Bijleveld, Rik van Boeckel, Henning Bolte, Fred van Doorn, Koen Graat, Marcel Haerkens, Jean-Paul Heck, Guuz Hoogaerts, Herman van der Horst, Iddo Havenga, Dick Hovenga, Coen de Jonge, Willem Jongeneelen, Kris Keijser, Lotte Krijnen, Amanda Kuyper, Hans Mantel, Marie-Claire Melzer, Ruud Meijer, Jef Neve, Angelique van Os, Giovanca Ostiana, Leo Polak, Kees Smallegange, Sjeng Stokkink, Marlies Strik, Tim Sprangers, Jan Jasper Tamboer, Dietmar Terpstra, Georges Tonla Briquet (België), Jeroen de Valk, Jasper van Vugt, Ken Vos, Bert Vuijsje, Rien Wisse

FOTOGRAFIE
Tom Beetz, Paul Bergen, Govert Driessen, Dirk W. de Jong, Jos Knaepen, Joost Leijen, Joke Schot Photography, Carolien Sikkenk/Photoline, Hans Speekenbrink, Andreas Terlaak

CONCERTAGENDA
Kris Keijser
jazzagenda@gmail.com

DTP
Marcha van den Einden, Marjanne Gielen, Patrick Hoogduin, Rik Janssen, Nicole Lennards, Eric Waterschoot, Daniëlle Bouman, Sharon Schlenter, Lindsey Schlenter

DRUK
PreVision, Eindhoven

DISTRIBUTIE
Aldipress

ABONNEMENT
Een jaarabonnement voor zeven nummers kost € 41,15.
Bel voor een abonnement:
Tel: 085 7600237 (8.30 - 12.30 uur)
Postbus 1392
5602 BJ Eindhoven
abonnement@bcm.nl | www.jazzismmagazine.nl
Een abonnement kan elk gewenst moment ingaan en kan twee maanden voor de vervaldatum schriftelijk worden opgezegd.

DISCLAIMER
De uitgever kan op generlei wijze aansprakelijke worden gesteld voor eventueel geleden schade door foutieve vermelding in het blad. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfi lm of welke andere wijze dan ook zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgever.

So What's Next? Downtown

Het is inmiddels ook in de winter volop jazzfestivaltijd, met de nadruk op eigentijds. Op zaterdag 5 november staan vernieuwende en succesvolle jazzarcts, waaronder cross-overs met hiphop, soul, world, elektronische en klassieke muziek, op alle podia van Muziekgebouw Eindhoven, tijdens de vierde editie van het So What's Next? Festival. Onder anderen Ibrahim Maalouf met *Red & Black Light*, Laura Mvula, Cory Henry & The Funk Apostles, Jacob Collier, Colin Stetson, Rudresh Mahanthappa met *Bird Calls*, Marcus Strickland's Twi-Life, Makaya McCraven, Jameszoo Quartet en Joris Roelofs' *Rope Dance* zullen er optreden. Op zondag 6 november duikt SWN dieper Eindhoven in en breidt uit met een tweede festivaldag. Op deze dag worden twintig talenten geïntroduceerd tijdens showcases op diverse podia in de stad, waaronder het opvallende LABTrio uit Belgie. Daarmee geeft het festival ruim baan aan talent. "Jazzartiesten die innovatieve impulsen geven aan de muziek", legt artistiek manager Frank Veenstra uit. Inmiddels zijn ook alle tien acts bekend voor het Downtown-programma: Kandace Springs, Theo Croker, Cory Henry (met een speciaal concert in de Catharinakerk), Ben van Gelder, Brandee Younger, Noname, David Virelles, Xenia Rubinos, Samuel Blaser Quartet en Jasper Høiby's Fellow Creatures. Wat een *hell of a line up*! Alle info & tickets: sowhatsnext.nl

Jazz International nu ook in Nijmegen

De zestiende editie van het Festival Jazz International Rotterdam gaat zijn faam ongetwijfeld bestendigen met opnieuw een driedaagse vol kwalitatief hoogwaardige en avontuurlijke jazz. (28 t/m 30 oktober, LantarenVenster). Een droom line-up staat hiervoor garant, met Cory Henry & The Funk Apostles, Dhafer Youssef, Makaya McCraven, Omer Avital Quintet, Ben van Gelder Quintet, The Pack Project met Jorrit Westerhof ft. Eric Vloeimans, De Raad van Toezicht, The Steeplepoy's Revanger, Marutyri, BOgerous, Marzio Scholten Americana Trio, Einzelgänger, Codarts Young Talent Bigband, Christoph Stiefel Septet, Sputnik3, Bart Wirtz. Alle info en ticketing: jazzinternationalrotterdam.nl en lantarenvenster.nl.
Maar Rotterdam wordt op de voet gevolgd door de eerste editie van het gloednieuwe Festival Jazz International Nijmegen, op verschillende plekken in die stad. In een unieke samenwerking met het Festival Jazz International Rotterdam en verschillende Nijmeegse partners is er een nieuwe vierdaags jazzfestival ontstaan, met jong talent, masterclasses en topmusici uit de internationale jazzscene. Een opvallende naam is de nieuwe band Aziza met contrabassist en Grammy-winnaar Dave Holland, samen met de jazzgrootheden saxofonist Chris Potter, gitarist Lionel Loueke en drummer Eric Harland in LUX. Daarnaast komt de visionaire componist Omer Avital die met zijn kwintet grenzen van de jazz opzoekt naar de Lindenberg, en toptrompettist en componist Takuya Kuroda (José James' band) naar Doornroosje. Naast de grote namen komt jong talent uit Rotterdam naar Nijmegen en vice versa. Het talentontwikkelingsprogramma The Pack Project van Jazz International Rotterdam wordt dit jaar voor het eerst ook in Nijmegen gepresenteerd. Gitarist Jorrit Westerhof (3times7) stelde een band samen met frisse composities en klanken. Maar er is meer talent te zien dat buiten de gebaande paden treedt, bijvoorbeeld saxofonist Ben van Gelder met zijn New Yorkse Quintet, drummer Makaya McCraven en zijn op hiphop en funk geïnspireerde grooves, en de Raad van Toezicht die met twaalf man een eigentijdse melange van jazz, funk, rock en latin creëren.
Alle info & ticketing: www.facebook.com/FestivalJazzNijmegen

Aziza

Winnen?

5 x 2 passe-partoutkaarten voor So What's Next? Festival

Op zaterdag 5 en zondag 6 november wordt in Muziekgebouw Eindhoven voor de vierde keer het So What's Next? Festival gehouden. Op de pagina hiernaast vind je de line-up en die is niet mis! Jazzism kan 5 x 2 passe-partoutkaarten - 2 kaarten voor beide dagen - weggeven voor dit trendsettende festival.
Iets voor jou? Ga dan naar bcm.nl/jazzism-winactie en vul daar alle velden in. Vul ook de unieke code JA616SWN16 in. De actie loopt tot 2 november, dus wees er snel bij!
De winnaars ontvangen na die datum bericht.

So Sez Co!

Co de Kloet presenteert elke zaterdag en zondag van 19.00 tot 21.00 uur Co Live! op NPO Soul & Jazz met liveopnames van nieuw talent en grote namen. Op Jazzism.nl steeds een unieke, gratis download. Enjoy! E-mail: colive@ntr.nl

Elke eerste zondag van de maand nemen wij ons programma CoLive! op in Nick Vollebregt Jazz Café in Laren. Steeds van 14.00 tot 16.00 uur, deur open om 13.30 uur, toegang gratis. Eén van de vaste onderdelen van die specials is een optreden van steeds wisselende studenten van het Conservatorium van Amsterdam. 4 september werd ik uitermate aangenaam verrast door een bijzonder kwintet; IKS. Luister maar naar hun versie van *Tears Dry On Their Own* van Amy Winehouse. De download vind je op www.jazzism.nl
Ze speelden ook *This Room*, maar daarvan moet je de clip maar eens checken op YouTube. Hopelijk tot ziens in Laren!

Titel: *Sometime Ago*
Componist: Sergio Mihanovich
Zang: Isla van Hout, Bahgi Yemane en Sarah Zeleznik
Tenorsax: Toon Roos
Keyboards: Karel Boehlee

colive@ntr.nl

Hedendaagse Jazzbespiegelingen van Tim Sprangers

Getatchew

Ik maakte een hoop concerten mee waarbij de zaal op zijn kop stond. Uitzinnige danspassen, handstanden, rondvliegende kledingstukken, drank en zweet. Veel zweet. Natuurlijk zijn opzwepende ritmes hierin belangrijk, maar nog essentiëler is de rol van de verteller. Een muzikant - of band in zijn geheel - die je meesleurt in zijn verhaal en je uitdaagt om in gesprek te gaan met een heupbeweging, een schreeuw, een glimlach, traan of misschien zelfs afschuw. Als er maar een niet te ontkennen dynamiek wordt gecreëerd. Saxofonist Getatchew Mekuria was zo'n meeslepende verteller die je immer dwong te reageren. De concerten die ik van de Ethiopische tenorsaxofonist meemaakte, staan gegrift in mijn geheugen. Ik zag mensen zich duikelend over stoelen richting podium begeven, totale extase en rollende ogen, en bemerkte vooral een oorverdovende vreugde. Getatchew blies onzichtbare slingers en glitters het publiek in.
Het verhaal is bijzonder. In zijn 68-jarig durende muzikale carrière speelde hij in het theaterorkest van Haile Selassie, creëerde zijn instrumentale Shellela-muziek, raakte later in de vergetelheid, tot The Ex hem in 2004 naar Europa haalde om te spelen met de Instant Composers Pool Orchestra. Er volgden ruim honderd concerten met The Ex. Luisteraars vergeleken zijn oerkrachtige klank met Ornette Coleman en Albert Ayler, maar daar had de eigenwijsheid zelve nog nooit van gehoord.
Getatchew was een superintense persoonlijkheid, deed alles vol overtuiging en daardoor vaak ook niets of niemand ontziend. Dat maakt hem tot een legendarisch karakter, ook omdat hij zijn extreme overgave via de saxofoon liet gelden.
In april overleed deze 81-jarige held, waar de Nederlandse media merkwaardig genoeg nauwelijks aandacht aan besteedden. In het Bimhuis zal op 16 november een tribute plaatsvinden, georganiseerd door The Ex. Ben erbij.

Me Dunkt

Nieuwe namen op State X

Aan de toch al uitgebreide line-up (meer dan veertig acts) van het toonaangevende tweedaagse festival State-X New Forms (9-10 december Paard van Troje, Den Haag) is een nieuwe serie namen toegevoegd: Mt. Wolf , A Giant Dog, Bushman's Revenge, Alfie Ryner, Dominic J Marshall Trio, Ryley Walker, The Alvaret Ensemble, Mary Lattimore en Nusodia. Eerder al waren belangrijke pijlers uit de muziekscenes van New York (Now vs Now van Jason Lindner) en Londen (saxofonist Shabaka Hutchings met Melt Yourself Down en The Comet Is Coming met snoeiharde spacefunk) bevestigd. Verder de Londense slagwerker Moses Boyd met Exodus, BIGYUKI, NYEUSI, Jungle by Night, Akua Naru, Vampillia, Joep Beving, Wrekmeister Harmonies, Violent Magic Orchestra, Pomrad en de bijzondere Malinese 'sonic Sahara' groep Terakaft. Alle info & tickets: www.paard.nl

Shabaka Hutchings
Foto: **Leeroy Jason**

Cody Chesnutt

MTV Presents Rec.

Met een indrukwekkende line-up meldt zich een nieuw tweedaags festival in Rotterdam als onderdeel van de MTV Musicweek 2016: MTV Presents Rec. Op zeven verschillende locaties aan de Luchtsingel zullen op 4 en 5 november onder anderen hun opwachting maken: Santigold, Lianne La Havas solo, SBTRKT (dj-set), Skepta, Rhye, Mount Kimbie, Stormzy, Mayer Hawthorne, Cody ChesnuTT, Omar Souleyman, KING, Ata Kak, Mick Jenkins, FKJ, Fatima Al Qadiri, Terrace Martin & The Polly Seeds, Henrik Schwarz, Noname, Palms Trax, DJ Yoda - Stranger Things-set, Thom Sonny Green, Sevdaliza, Cakes Da Killa... lees: het beste uit de underground en subcultuur uit de disco, soul, grime, hiphop, techno, indie en future r&b. Rotterdam wordt met deze toevoeging aan de festivalkalender definitief soulstad Nummer 1. Voor alle info en kaarten: www.mtv.nl

JazzOUT ! pakt uit

Op 19 november vindt in Theater Heerlen een festival plaats met een sterke opstelling: jazzOUT! Snarky Puppy-toetsenist Bill Laurance komt met zijn *Aftersun*-project vol dance en afrogrooves, evenals het jazzrockkwartet The Ploctones onder leiding van fenomeen Anton Goudsmid. Daarnaast trompettist Christian Scott, jazz- en funksaxofonist/veteraan Maceo Parker en het populaire Britse GoGo Penguin. Maar *top of the bill* is natuurlijk de Vlaamse zangeres Selah Sue, die speciaal voor jazzOUT! een *solo performance* geeft. Ze begeleidt zichzelf op akoestische gitaar en daarmee komen haar songs en stem misschien wel het best tot hun recht. Voor alle info en kaarten: www.plt.nl

Selah Sue
Foto: **Carolien Sikkenk**

NORTH SEA JAZZ CLUB AMSTERDAM

GROTE ARTIESTEN IN EEN KLEINE SETTING

26 OKT **RAUL MIDÓN (UITVERKOCHT)**

27 OKT **CARMINHO (UITVERKOCHT)**

28 OKT **NIK WEST (UITVERKOCHT)**

30 OKT **THE REVEREND SHAWN AMOS**

2 NOV **BRANDEE YOUNGER TRIBUTE TO DOROTHY ASHBY & ALICE CONTRANE**

3 NOV **RAUL MIDÓN**

4 NOV **FRIDAY NIGHT OUT: THE FRESH CUTS MET MITCHELL BRUNINGS, SHIRMA ROUSE, FRIDOLIJN**

5 NOV **KANDACE SPRINGS**

6 NOV **ANDREW ROACHFORD**

7 NOV **VICTOR WOOTEN TRIO FEAT. DENNIS CHAMBERS & BOB FRANCESCHINI (UITVERKOCHT)**

8 NOV **RANDY BRECKER & BALAIO**

11 NOV **AZYMUTH**

12 NOV **GARE DU NORD (UITVERKOCHT)**

13 NOV **ED MOTTA PERPETUAL GATEWAYS**

19 OKT **TONY JOE WHITE (UITVERKOCHT)**

25 NOV **BARRELHOUSE**

VOOR MEER INFO EN TICKETS
NORTHSEAJAZZCLUB.COM
WESTERGASFABRIEK **AMSTERDAM**

north sea jazz Club

DE OOSTERPOORT GRONINGEN

Wilfried de Jong & BRUUT!
28 oktober

Ben van Gelder Quintet
1 november

tindersticks
6 november

Jazz Orchestra of the Concertgebouw feat Dr. Lonnie Smith
8 november

GoGo Penguin
16 november

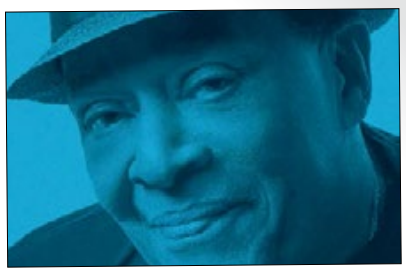

Al Jarreau & NDR Big Band
27 november

Dorantes
3 december

Kocani Orkestar
6 december

Dulce Pontes
7 december

Charles Bradley & His Extraordinaires
7 december

Jan Akkerman & gasten
23 december

Catrin Finch & Seckou Keita
12 februari

de-oosterpoort.nl

Con Brio

Op zoek naar grootsheid

Het gaat goed met Ziek McCarter, voorman en blikvanger van de Amerikaanse soul- en funkgroep Con Brio. In september werd hij 24 en verhuisde van San Francisco naar Oakland. Daar zal hij niet vaak te vinden zijn, want de optredens van Con Brio zijn zeer in trek. Afgelopen zomer verscheen *Paradise*, dat ze op North Sea Jazz al lieten horen. Binnenkort zijn ze terug in Nederland.

Foto: **Andrea Kash**

Paradise werd geproduceerd door zwaargewicht Mario Caldato Jr, die al sinds *Paul's Boutique* van de Beastie Boys (1989) furore maakt als producer, arrangeur, remixer en engineer. Hoe kwamen ze aan hem? McCarter: "Het management heeft ons met hem in contact gebracht. Ik kende Mario niet eens, maar toen ik zijn website checkte, hoorde ik heel vette beats en wist ik: dat zit wel goed! Toen we aan elkaar voorgesteld werden, klikte het meteen. Pas toen we in de studio bezig waren, kwam ik er achter wat voor veteraan hij is."

Free & Brave

Het is jammer dat de songteksten niet zijn afgedrukt bij het album, want die spreken vaak boekdelen. Neem bijvoorbeeld het geladen *Free & Brave*, dat McCarter schreef naar aanleiding van de dood van zijn vader, vier jaar geleden. McCarters vader werd neergeschoten door een jonge blanke politieagent, die dacht dat hij gewapend was. Hij werd aangehouden vanwege zijn huidskleur, terwijl hij alleen maar parkeerde bij zijn vaste kerk. *Free & Brave* eindigt met McCarters prangende vraag: "*Are you free enough to be brave, or are you brave enough to be free?*" McCarter: "Ik ben blij dat Black Lives Matter is uitgegroeid tot een wereldwijde organisatie, ook in Parijs en Amsterdam. *Free & Brave* gaat hierover. Dat agentje is overgeplaatst naar een andere staat en doet daar waarschijnlijk weer precies hetzelfde. *That's how much my father's live mattered…*"

Toeren

Con Brio toert sinds mei vrijwel zonder oponthoud door Amerika - inclusief grote festivals als Lollapalooza en Bonnaroo -, Australië, Europa en Japan. McCarter: "De tijd vliegt met al die fantastische ervaringen. Overal waar we optreden slaan we aan, het is echt *paradise*, precies zoals mijn vader het mij in een droom voorspelde toen we aan dit album begonnen." McCarter is een rasperformer, die zingend en dansend elk publiek aan zich weet te binden. Al van jongs af aan wist hij dat hij entertainer zou worden, in welke vorm dan ook. Komt hij toe aan andere vormen dan optreden met Con Brio, acteren bijvoorbeeld? McCarter: "Morgen nemen wij een videoclip op voor het nummer *Money*, en alleen in die clip kan ik voorlopig mijn acteerbehoefte kwijt. Ik ben een enorme fan van muziektheater, en heb vroeger ook wel wat gedaan op dat vlak. Nu gaat het mij alleen maar om Con Brio en hoe we verder kunnen ontwikkelen. We staan natuurlijk pas aan het begin van onze carrière met slechts één album uit. Daarom zijn we tussen de bedrijven door bezig met het ontwikkelen van nieuw repertoire voor een tweede plaat. Mijn liefste wens? Die ben ik al twee jaar lang aan het verwezenlijken en dat lukt prima."

McCarters vader werd **neergeschoten door** een jonge, blanke politieagent, die dacht dat hij gewapend was

Ambities

"Momenteel lees ik het boek *Keep Going* van Joseph Marshall en dat inspireert mij om steeds verder te gaan, wat er ook gebeurt, op zoek naar *Greatness*. En schrijf dat maar met een hoofdletter", gaat hij verder. Impliceert zoiets ook een uiteindelijke solocarrière? Na opvallend lang te hebben gelachen: "Wie weet zal dat er ooit van komen. Ik zette in 2011 een solo-ep op Bandcamp, onder de naam Eden, voor een goed doel, lang voordat ik met Con Brio in zee ging. Ik denk er nu over om dat officieel uit te brengen, om zo meer geld op te kunnen halen. Het nummer gaat over tuinieren, je eigen gewassen verbouwen, de natuur laten werken." Maar wie op YouTube Ziek McCarter intypt in plaats van Con Brio, krijgt aardig wat van hem te zien zonder Con Brio. "Dat is allemaal van voor Con Brio of op uitnodiging, meestal voor een goed doel. Weet je, ik ben zo blij met mijn bandleden dat ik absoluut niet zonder ze zou willen. We bouwen samen aan iets fantastisch en hebben nog een lange weg te gaan." Maar met zo'n stem kan het wel gebeuren dat je als gastvocalist wordt gevraagd? "Ik ben te horen op één nummer van The Polish Ambassador, hier uit San Francisco, *that's all.* Jullie Kraak & Smaak heeft mij ook benaderd, maar dat is op niets uitgelopen. Maar dit zijn bijzaken, hoofdzaak is Con Brio. Ik heb een aantal ideeën voor ons volgende album, maar die moeten op natuurlijke wijze uitkristalliseren, zoiets kun je niet forceren. Tot die tijd heten we iedereen welkom in *paradise*."

Sjeng Stokkink

Voice Of Monk

"Monk werkte ook met zangeressen"

De nieuwe groep Voice Of Monk onder leiding van Iman Spaargaren en Guillermo Celano, biedt een opwindende, energieke mix van de muziek van Thelonious Monk met eigen stukken, instant composing, vocalen en *spoken word*.

Saxofonist/klarinettist en componist Iman Spaargaren heeft 'iets' met Thelonious Monk. Spaargaren: "Monk was heel eigenzinnig en zeker in zijn tijd was hij regelrecht avant-garde. Wat mij aanspreekt, is zijn gevoel voor humor die hij in zijn muziek stopte. En de manier waarop hij ruimte creëerde in zijn muziek. Daarbij swingde hij ook nog eens als een beest." De liefde van Spaargaren voor Monk ontstond op het conservatorium. "Ik maakte deel uit van het Monk Ensemble onder leiding van Jasper Blom. Krakers als *Round Midnight, Blue Monk* en *Straight, No Chaser* kende ik wel, maar met dit ensemble speelden we ook zijn minder bekende nummers. Aanvankelijk vond ik de muziek van Monk erg moeilijk en soms ook onbegrijpelijk, maar ik was wel meteen gefascineerd." Nog op het conservatorium vormde Spaargaren samen met bassist Andreas Metzler een eigen 'Monk-band'. Al gauw kwamen gitarist Guillermo Celano en drummer Jurjen Bakker erbij en was Thelonious 4 een feit. "We hebben eigenlijk meteen besloten dat er geen pianist in de band moest, want voor een pianist zou de verleiding wel heel groot zijn om te proberen in de stijl van Monk te gaan spelen en dat was nu juist niet onze bedoeling. Ik hoorde laatst een bandje van conservatoriumstudenten dat een stuk van Monk heel precies en braaf uitvoerden, dan gaat eigenlijk alles verloren. Het draait bij Monk om de eigen interpretatie."
Het kwartet bracht drie cd's uit. Voor de laatste cd gingen ze een samenwerking aan met de Amerikaanse vibrafonist Tony Miceli, met wie ze ook door de Verenigde Staten toerden. "Miceli speelt vooral mainstream en wij neigen naar impro, dus dat gaf een interessante wrijving."

Nieuwe wegen

Kort na de tournee emigreerde Metzler omwille van de liefde naar Istanbul. De rest van de band wilde toch graag verder met Monk en zo ontstond een nieuw project: Voice Of Monk. "Het was tijd om nieuwe wegen in te slaan. In Stijn de Wit hebben we een fijne bassist gevonden. En we hebben er een vocalist bijgehaald: Pepijn van der Sande. De nummers van Monk zijn vooral bekend in instrumentale uitvoeringen, maar het blijkt dat op sommige van zijn nummers later teksten zijn gemaakt. Pepijn schrijft eigen teksten, er is een nummer waarin hij uitspraken van Monk, die saxofonist Steve Lacy heeft opgetekend, opdraagt in een *spoken word performance*. Monk werkte zelf ook met zangeressen. Aan het begin van zijn carrière heeft hij zelfs samen met een zangeres een hit proberen te schrijven. Zo hoopte hij vaste voet aan de grond te krijgen in de muziekindustrie. Van die hit is niks gekomen, maar uiteindelijk is het hem op zijn eigen manier gelukt." Deze herfst en winter toert Voice Of Monk door het land.

"Het **draait bij Monk** om de eigen interpretatie"

Marie-Claire Melzer

GoGo LantarenVenster

Wie kent ze inmiddels niet? Het succesvolle trio uit Manchester, GoGo Penguin, dat volledig akoestische geluiden benadert vanuit de triphop en dance. De genreontstijgende klanken van Chris Illingworth, Nick Blacka en Rob Turner beginnen een steeds breder publiek te betoveren. Elektronische muziek akoestisch uitgevoerd, daar wil je per se bij zijn op 18 november aanstaande in LantarenVenster Rotterdam.
Als lezer van Jazzism kan dat zelfs met een korting op de toegangsprijs: geen € 18,- maar € 15,- (kortingscode *GOGOJAZZISM*, via desktop) op lantarenvenster.nl

Jakob Bro Trio in Bim

De Deense gitarist Jakob Bro wordt gerekend tot de ***coolest things in jazz today*** door het toonaangevende tijdschrift DownBeat. Bro's ruimtelijke klank vormt de basis voor het trio met bassist Thomas Morgan en drummer Joey Baron, spilfiguur in de *downtown scene* van New York. Dit najaar verschijnt hun tweede album op ECM Records.
Jakob Bro speelde eerder in de bands van Paul Motian en Tomasz Stańko en werkte op zijn eigen albums al samen met onder anderen Lee Konitz en Bill Frisell. Jij, als lezer van Jazzism, kunt hier met korting bij zijn op 10 november in Bimhuis Amsterdam. Met de kortingscode *Jazzism* betaal je maar € 13,- in plaats van € 18,- via bimhuis.nl

Brazilië in de club

Kijk, nu pakken we eens echt uit. In korte tijd volgen drie Braziliaanse acts elkaar op in de North Sea Jazz Club in Amsterdam. Daar kun je met de éenmalige triokorting bij zijn, via northseajazzclub.com (actiecode *Jazzism*). Eerst deelt op 8 november befaamd trompettist Randy Brecker het podium met het Braziliaanse jazzkwartet Balaio (€ 27,- in plaats van € 30,-). Dan volgt op 11 november een van de meest invloedrijke bands in de Braziliaanse scene, Azymuth, met hun 'crazy samba' (€ 19,- in plaats van € 22,-). Om tot slot te worden opgevolgd door de markante zanger-componist Ed Motta, met zijn funk-soul-brasil-jazz (geen € 24,- maar € 21,-).

Foto: **Philippe Werkers**

Hotline met… Dans Dans

Gitarist Bert Dockx, bassist Frederic 'Lyenn' Jacques en drummer Steven Cassiers van instrumentaal trio Dans Dans hebben een splinternieuw vierde album: *Sand*. Tot eind 2016 verzorgen ze 26 shows in zes Europese landen.

Ook 'Sand' namen jullie live, met drie tegelijk spelend, in de studio op. Waarom is dat voor jullie de enige manier?
Frederic: "In andere formaties is er ook vaak een live ingespeelde basis. Dans Dans bewerkt echter niets achteraf. Geen overdubs, geen editing. We willen zo eerlijk mogelijk weergeven wat er tussen ons gebeurt tijdens het spelen, inclusief gebreken en kwaliteiten. We ontdekken wat er op het moment ontstaat, zoals op een podium. Het zijn momentopnamen, tijdens de ontdekkingsfase van deze muziek. Inspiratie is essentieel."

Jullie improviseren op thema's. Tijdens deze momentopnamen zijn amper foutjes te bespeuren…
Frederic: "De composities, die we lenen of bedenken, dienen ter stimulatie van onze individuele en collectieve inspiratie. We voeden elkaars ingevingen, steeds opnieuw. Met dezelfde basiselementen ontwikkelt de muziek zich telkens op een andere manier, eigen aan het moment. Daarin schuilt voor ons de schoonheid. Foutjes kunnen ook een bron van inspiratie zijn. Soms lijken ze zelfs nodig om iets open te breken. Onze selectie van takes is niet gebaseerd op het al dan niet bestaan van fouten. Sommige foutloze takes klinken minder boeiend dan takes waarin wel iets minder gecontroleerd voorkomt. We kozen voor de meest boeiende versies, die op zichzelf staan of in dienst van het geheel."

Meer dan op het vorige album zijn er synthesizers te horen, bespeeld door Frederique en Steven. Zou dat de opmaat kunnen zijn naar ooit een vierde bandlid of het werken met gastmuzikanten?
Bert: "Dat denk ik niet. Hoe langer we samen spelen, hoe interessanter en diepgaander de communicatie wordt. Het muzikale spectrum breidt zich nog altijd uit. Voorlopig voel ik geen enkele behoefte er iemand anders bij te betrekken. Maar wie weet, ooit…"

Willem Jongeneelen

Jakob Bro

Gaat gangbare gitaarclichés uit de weg

Jakob Bro is bepaald geen nieuweling aan de internationale jazzhorizon. Ook in Nederland begint de gloed van zijn uitzonderlijke klanken in te werken en raken luisteraars betoverd.

Vorig jaar deed Jakob Bro een kleine tour met bassist Thomas Morgan, slagwerker Joey Baron en met zijn forsere improvisatiegroep White Trash in Deens-Belgisch-Britse bezetting. Intussen verschenen twee albums onder eigen naam voor het ECM-label, vorig jaar *Gefion,* met drumlegende Jon Christensen, en nu *Streams* met Joey Baron. Een derde album met een kwartet van Thomas Morgan, Jon Christensen en de Deense trompetvedette Palle Mikkelborg (hij speelde een centrale rol op Miles Davis' album *Aura*) is in juli in de Rainbow-studio opgenomen en verschijnt volgend jaar. Daaraan vooraf ging Bro's trilogie met Bill Frisell en de oude meester Lee Konitz. Het begon met Paul Motian in 2009 (*Balladeering*) en werd 2013 met Craig Taborn in de groep afgesloten. Als bekroning was er vorig jaar een Noord-Atlantische tour langs Denemarken, IJsland, Noorwegen, de Faeröer-eilanden en Groenland.

Oude meesters

Karakteristiek voor Bro zijn helderheid, visie en durf, zelfdiscipline en betrouwbaarheid. Bijzonder is de verbinding die hij tussen zijn eigen muziek en de kracht van bepaalde oudere musici legt. Aangespoord door gitarist John Abercrombie dook Bro al op jonge leeftijd de New Yorkse scene in. Hij belandde onder meer in de 'school' van Paul Motian, de Electric Bebop Band, die ook 'doorlopen' werd door de gitaristen Kurt Rosenwinkel, Brad Shepik, Ben Monder en Steve Cardenas. Net als voor hen Bill Frisell en Joe Lovano in trio-/kwartetverband deden. Vroeg hoogtepunt was Bro's bijdrage aan het Paul Motian-album *Garden Of Eden* (2004). In dat muzikale krachtenveld ontstond zijn klank. Opmerkelijk is hoe hij de oude meesters als Paul Motian, Bill Frisell, Paul Bley en Kenny Wheeler niet alleen meetrok in zijn eigen signatuur, maar ook - zoals bij Lee Konitz - onontdekte kanten in hen naar boven bracht. Natuurlijk heeft dat sporen in Bro's spel achtergelaten. Heel fraai komt dit tot uitdrukking in de derde track van het nieuwe album *Streams*, een vrij geïmproviseerd stuk. Bro: "Wij zaten muzikaal in een mooie zone toen we het stuk opnamen. We hadden net een reeks goede takes gedaan en luisterden ze terug. Joey (Baron) vond dat we er goed in zaten en wilde graag doorgaan. Daar ben ik hem achteraf dankbaar voor, want in dit stuk valt alles samen wat ons een trio maakt. De droomachtige klank bracht me op de titel *PM Dream*. Het is aan Paul Motian gewijd, die tekende zijn e-mails meestal met 'PM'."

"De typische vorm van **soleren op de akkoordenschema's** probeer ik te ontwijken"

Intensiteit

Kenmerkend voor Bro's muziek zijn een speciale lichtheid, helder vloeiende lijnen met overlappende lagen, licht mysterieuze stemmingen en een diep doorzingende klankkwaliteit binnen zichzelf versterkende cycli. Zijn melodische

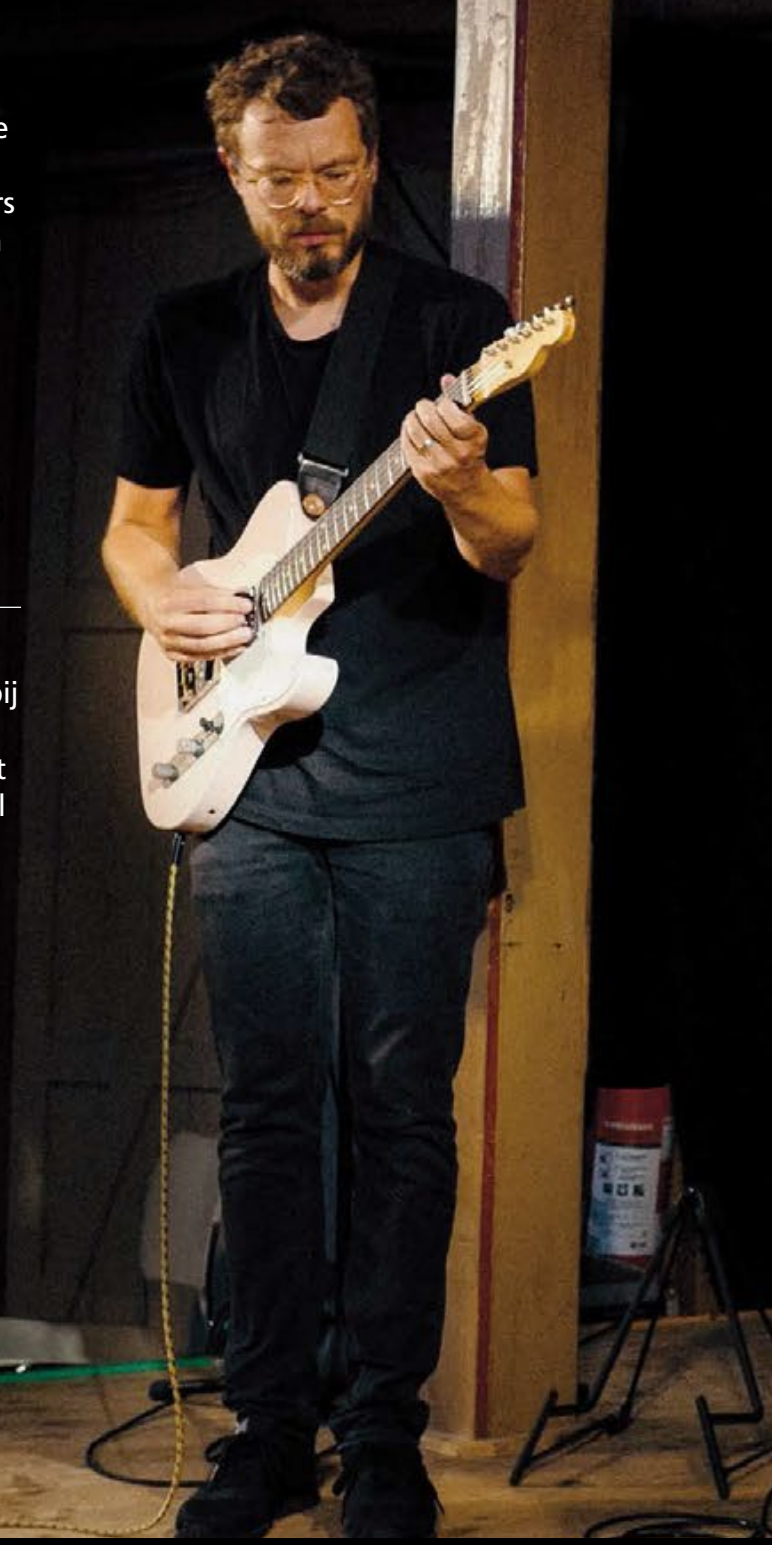

motieven zijn eenvoudig en al improviserend ontstaat er een enorme klankrijkdom. "Meestal zijn mijn melodieën op akkoorden gebaseerd waarvan ik denk dat ze een specifieke kleur of stemming zullen oproepen. Dan werk ik - vaak zingend - de melodie verder uit. De typische vorm van soleren op de akkoordenschema's probeer ik te ontwijken om de ruimte voor gemeenschappelijke improvisatie open te houden." Bro gebruikt het potentieel van de elektrische gitaar annex elektronica op een zeer eigen manier en gaat daarbij de gebruikelijke verwachtingen en de gangbare gitaarclichés uit de weg.
"Het is eenvoudig de muziek en het samenspel in sound onder te dompelen. Als het gebeurt, verdwijnt de energie meestal vrij snel. Voor mij is het effectiever met intensiteit te spelen zonder het in tempo en hoog volume te zoeken. Om een climax of een diepere impact te bereiken, kunnen deze twee elementen de muziek er toch niet brengen. Samenspel, pauzes laten vallen, samen luisteren, op zoek gaan naar de ruimtes waar de actuele muziek in verborgen zit – het is voor mij interessanter om zo de impact van de muziek te verhogen."

Subtiele afstemming

Zodoende wordt een ontworpen sonische ruimte iedere keer weer opnieuw vorm gegeven. Bro werkt met subtiele afstemming en delicate onderhuidse energiebalans. Uit wat op het eerste gehoor zacht klinkt, stijgt gaandeweg een enorme energie op die lang door- en nawerkt. "Ik gebruik effecten om lange of korte klanken te creëren, brede of smalle, ruwe of schone, harmonische of disharmonische, dichtbij of ver weg, afgelegen. Ik moet deze effecten steeds tijdens het spelen van de muziek finetunen om mijn innerlijke klanken en de actuele output tot een goede dekking te brengen. Het gebruik van effecten stelt mij in staat de energie van de muziek om me heen te volgen. Ik heb nog geen weg gevonden die alleen met een zuivere klank te bereiken is, maar gaandeweg kom ik in de buurt." Het slagwerk van Jon Christensen werkt in dit klankveld als verstuivend golvenschuim terwijl Joey Baron zowel het schuivende zand als de golfslag voelbaar maakt. Thomas Morgans pure spel op de bas is op een onnavolgbare wijze met Bro's gitaar verweven. Op wonderlijke wijze plaatst hij zijn klanken. Vaak werken ze als likkende, dan wel oplaaiende vlammen. Ze geven contour en verheffen het geheel binnen de klankruimte.

Henning Bolte

V.l.n.r.: Jakob Bro, Thomas Morgan, Joey Baron.

Foto: **Ryo Mitamura**

LUISTER VIA
FM, DAB+,
EN ONLINE

www.sublimefm.nl

SUBLIME FM

fresh jazzy sounds

90.7 fm

DAB+ radio

ONLINE player

MOBILE app

Theo Croker

“Ongemak is noodzakelijk om je te kunnen ontwikkelen”

Foto: **Bryant Norman**

Als kind was Theo Croker al bezeten van muziek. Wanneer hij met zijn ouders naar de bioscoop was geweest, zong hij op weg naar huis achter in de auto de soundtrack mee en sloeg hij bij aankomst thuis het ritme op de muren van zijn kinderkamer. Zijn enthousiasme voor muziek lijkt er in de loop van de jaren niet minder op geworden. "Ik neurie en zing nog steeds de hele dag, ik heb altijd veel energie gehad. Door gezond en vegetarisch te eten en geen alcohol te drinken, probeer ik mijn lichaam en geest zo fris mogelijk te houden."

Nadat het Croker aanvankelijk niet lukt een platencontract te bemachtigen in New York, besluit hij zijn geluk te beproeven in Shanghai. Hier neemt zijn carrière ruim tien jaar geleden een vlucht wanneer hij Dee Dee Bridgewater ontmoet. Zij is onder de indruk van Croker, biedt hem een contract aan en geeft hem de mogelijkheid zijn eerste album op

"Traditie is bedoeld om **op voort te bouwen** in plaats van aan vast te houden"

te nemen, *The Fundamentals*. "Ik had het al bijna opgegeven om het in New York te gaan maken. Op het moment dat Dee Dee me dat aanbod deed, realiseerde ik me dat ik er goed aan had gedaan te blijven geloven in mijn keuzes en hard te werken. Ik ben ervan overtuigd dat de mensen die het redden, de mensen zijn die ervoor hebben gewerkt. Als de kans waar je op hoopt zich voordoet moet je ervoor zorgen dat je er klaar voor bent, anders ben je te laat. Toen ik Dee Dee ontmoette, had ik al een band samengesteld en opgetreden in Europa en in verschillende delen van Azië. Daar deed ik drie shows per avond, zes dagen per week. Ik had alleen nog iemand nodig die me de andere kant van het vak kon laten zien: hoe je een album maakt, hoe je omgaat met een platenlabel, met de zakelijke kant. Dee Dee is bovendien niet alleen een meesterlijke muzikant en zakenvrouw, ze is ook een heel goede mentor. Ze legt niets uit, we hebben geen klassieke leraar-student relatie. Het gaat om uitwisseling, je voelt vanzelf wanneer het muzikaal gezien goed zit. Alleen wanneer je het echt verpest, krijg je het te horen!"

Steeds een uitdaging

Inmiddels is zijn debuut *The Fundamentals* tien jaar oud en is Croker toe aan zijn vierde album, *Escape Velocity*. Elk album ziet hij als een kans om iets nieuws te leren. "*Escape Velocity* bestaat uit een mix van akoestische instrumenten en elektronische invloeden. Om de plaat zo te laten klinken als ik in mijn hoofd had, heb ik veel bij moeten leren op het gebied van opnametechniek. Er is veel druk om producten te maken die toegankelijk en licht verteerbaar zijn voor mensen die niet bereid zijn om uit hun *comfort zone* te stappen. Ik breng mezelf op elk album in situaties waarin ik iets bij moet leren om tot het gewenste resultaat te kunnen komen. Dat is zeker het geval geweest op *Escape Velocity*. Ik ben ervan overtuigd dat een bepaalde mate van ongemak noodzakelijk is om je te kunnen ontwikkelen." De albumtitel is een oproep om te ontsnappen aan overconsumptie en los te komen van zaken die volgens Croker afleiden van de taak die elk mens heeft om persoonlijke groei na te streven en beter met anderen en de planeet om te gaan. "Het is tijd dat we gaan inzien dat we allemaal uit dezelfde bron voortkomen en afstammen van dezelfde personen. Het is belangrijk dat we meer met elkaar gaan delen, we hebben elkaar nodig om verandering tot stand te kunnen brengen, los van elkaar lukt dat niet."

Verreikend en verrijkend

Op *Escape Velocity* hoor je een mix aan stijlen. In een eerder interview vertelt Croker dat hij het belangrijk vindt om ook de muzikale ontwikkelingen buiten de jazz te volgen. "Toen ik na mijn debuut meer over de grenzen van *straight ahead jazz* ging kijken, realiseerde ik me pas echt hoe verreikend en verrijkend muziek kan zijn." Croker legt uit dat hij de jazztraditie respecteert, maar niet ziet als een kader dat vastligt. "Sommigen zien grote namen als Coltrane, Miles en Monk als de klassieken die voor altijd hebben gedefinieerd hoe jazz zou moeten klinken. Zij vergeten dat juist deze mensen vernieuwers waren, die de grenzen oprekten van de muziek uit hun tijd. Ik weet zeker dat het de reden is dat hun werk nog steeds relevant is. Zij begrepen dat de traditie is bedoeld om op voort te bouwen in plaats van aan vast te houden."

Mark Bink

Dominic J. Marshall

Van klassiek naar jazz en beats

Een outsider in de jazz, zo voelde pianist Dominic J. Marshall zich lange tijd. Niet dat de conservatoria van Leeds of Amsterdam hem in een keurslijf wilden stoppen, maar zijn aanvliegroute via klassieke muziek en het gevoel van een gebrekkige virtuositeit, maakte de Engelsman lange tijd onzeker.

"In tegenstelling tot andere studenten kon ik niet vlammen in de stijl van Bud Powell of Art Tatum. Ik benaderde jazz veel meer vanuit mijn eigen composities. Die kende ik door en door en dat gaf me het vertrouwen om toch aan het conservatorium te beginnen."Inmiddels staat Marshall met zijn trio op belangrijke podia, heeft hij met *The Triolithic* een sterk tweede album afgeleverd en is hij sinds november de vaste toetsenist van het bekende Engelse collectief The Cinematic Orchestra.

> "Bill Evans' muziek vormde voor mij **een natuurlijke brug** naar de jazz"

Tien jaar lang kreeg Marshall pianoles van zijn vader, maar gaandeweg dreef zijn interesse af van de klassieke muziek. "Mijn oudere broer raakte bevriend met jongens die naar jazz luisterden. Ze tipten me Bill Evans. Daar kon ik me direct mee identificeren, omdat Evans zwaar was beïnvloed door klassieke componisten als Debussy en Ravel. Zijn muziek vormde voor mij een natuurlijke brug naar de jazz." Marshall haalde zijn bachelor in Leeds en werd voor zijn master aangenomen in Amsterdam. "Toen ik zes jaar geleden voor het eerst in de stad kwam, was het zo'n zonnige dag waarop Amsterdam er prachtig uitziet. Ik was meteen verliefd."

Geen jazz

De invloed van Bill Evans en Marshalls klassieke achtergrond doen wellicht vermoeden dat *The Triolithic* een album is met licht swingende kamerjazz, maar het muzikale resultaat is verre van dat. Niet voor niets omschrijft de Engelsman zichzelf als pianist, componist én beatmaker. "Voor mij komen Flying Lotus, J Dilla, D'Angelo of Stevie Wonder net zo goed voort uit de jazz. Ik zou die muziek in ieder geval niet af durven te doen als 'geen jazz'." Dus staan er op *The Triolithic* diverse stukken waarin de brede muzikale opvatting van Marshall naar voren komt. Een goed voorbeeld is *Leaves' Dance*, dat vanuit een moderne jazzfeel naadloos overgaat naar een staccato, hiphop-achtige groove. En met basgitarist Glenn Gaddum jr. en drummer Jamie Peet, twee zeer begenadigde jazz & beyond-muzikanten, vond Marshall de ideale triobezetting. "Ik speel nu vier jaar met Jamie. Elk concert hebben we wel ergens zo'n telepathisch moment. Glenn heb ik voor het eerst benaderd voor het album, omdat ik dit keer graag met basgitaar in plaats van contrabas wilde opnemen. We hadden meteen een geweldige klik. Geen enkele keer hoefde ik hem te vertellen hoe ik wilde dat het zou klinken. Alles ging vanzelf."

Koen Graat

Foto: **Srividya Ganapathy**

90 jaar Marilyn Monroe

Als ze was blijven leven, was Norma Jeane Mortenson oftewel Marilyn Monroe (1926-1962) op 1 juni negentig jaar geworden. Haar leven was veel te kort en voor haar heel beroerd, maar het beeld dat we eeuwig van haar hebben is zeer profijtelijk. In haar laatste jaren was ze min of meer door Frank Sinatra geparkeerd in een appartement in Brentwood, Californië, naast de flat van Sinatra's huisknecht. Die moest dan een oogje op haar houden. Marilyn wilde in die jaren per se met The Voice trouwen, maar hij zag dat niet zitten: Marilyn was nogal slonzig. En er waren nogal wat beroemde kapers op de kust.
Veel van haar eigendommen zijn van 1 oktober tot en met 5 februari te zien in de Nieuwe Kerk te Amsterdam. Een fraai beeld van haar leven en werk. Tegelijkertijd kwam er een album *I Wanna Be Loved*, dat demonstreert dat ze ook prima kon zingen. Allicht, met vrienden als Sinatra en Yves Montand.
www.nieuwekerk.nl

Nacht van de Jazz 2016

Niet voor niets aandacht in deze editie van Jazzism voor de 'nieuwe podia'. Jazz leeft, in kleine clubs en op bijzondere plaatsen. Jaarlijks gaan meer dan driehonderdduizend bezoekers naar jazzclubs. Toch zijn de clubs relatief onbekend. Om aandacht te genereren voor de muziek, voor de podia, is de Nacht van de Jazz in het leven geroepen. Op veel plekken in Nederland zijn er liveoptedens in de avond en nacht van 26 op 27 november (met afterparty op zondag). Het wordt op Radio2 uitgezonden. Deze uitzending is ook weer te horen in andere jazzclubs, op andere podia en bij mensen thuis. Achttien podia, 24 shows, veertien steden en zeven uur liveradio, met optredens van Benjamin Herman, Anton Goudsmit, The Ploctones, Sun Ra Arkestra, Margriet Sjoerdsma, Rob Mostert Hammond Group, Bart Wirtz Quintet, Sebastiaan van Bavel Trio. Meer info? www.nachtvandejazz.nl

Transition 2017

Op 8 april 2017 vindt de tweede editie van het succesvolle Transition Festival plaats in TivoliVredenburg in Utrecht. Nu al zijn de allereerste namen vrijgegeven: Branford Marsalis met Kurt Elling, Metropole Orkest met Reinier Baas en Ben van Gelder, Phronesis, Steve Coleman Reflex Trio, Tigran Hamasyan, Joris Posthumus en Jasper Stadhouders' Polyband. Uiteraard volgen nog veel meer namen. Info: www.transitionfestival.nl

Dutch Jazzism 5

Dutch Jazz is een programma op Sublime FM waarin de Nederlandse jazz centraal staat. Elke dinsdag van 22.00 tot 23.00 uur kun je luisteren naar de nieuwste releases, maar ook naar vergeten opnamen uit het verleden. Het programma is een samenwerking tussen Sena en Sublime FM. Deze Dutch Jazzism 5 is speciaal voor Jazzism samengesteld door presentatoren Rolf Delfos en Bart Wirtz en te beluisteren op Sublime FM en jazzism.nl.

1. **Toots Thielemans** - *Big Bossa*
Natuurlijk krijgt Toots Thielemans - een legende al tijdens zijn leven - alle aandacht die hij verdient. Een van onze favoriete opnames is een lp uit 1975, *Old Friend*, met orkestleider Ruud Bos, die ook de arrangementen heeft gemaakt. Het neusje van de zalm van de Nederlandse jazzscene met Ferdinand Povel en Rob Franken.

2. **Lwela Kasulwe** - *Nipe Suluhisho*
Deze gitarist/zanger groeide op in Congo en kwam als achttienjarige naar Nederland. Naast zijn werk vormde hij een band. Onlangs bracht hij het debuutalbum *Nipe Suluhisho* uit. Hij mengt zijn Congolese roots met jazz en funk en geeft daarmee het Nederlandse muzieklandschap een mooie nieuwe kleur.

3. **Miguel Rodriguez** - *Triniá*
Het album *ContraSentido* van pianist Miguel Rodriguez stamt uit 2015. Wij blijven het draaien omdat, naast zijn virtuoze spel dat doet denken aan Chick Corea, de invloeden uit zijn thuisland Spanje mooi samengaan met de jazz die hij hier opsnoof.

4. **Cubop City Bigband** - *Star*
Met zijn Cubop City Big Band maakte Lucas van Merwijk de cd *Star,* met latinbewerkingen van de bekendste stukken van Earth Wind & Fire. De arrangementen zijn van Grammy-winnaar Oscar Hernandez, Marc Bischoff en Ilja Reijngoud. Lof uit alle hoeken van Latijns-Amerika, laten wij ook trots zijn op dit orkest!

5. **Ack van Rooyen** - *Drachenburg für R*
Wij hebben de afgelopen maand onze 250ste uitzending beleefd met Ack van Rooyen, 86 jaar en nog steeds spelen als een god. We kiezen nu voor de plaat van het illustere United Jazz + Rock Ensemble uit Duitsland. Een fijne combinatie van jazz en rock en een begrip in Duitsland. Wij vinden trouwens, met heel veel anderen, dat Ack van Rooyen de Boy Edgar Prijs meer dan wie ook verdient!

Tony Joe White

Uit duizenden herkenbaar

Het is altijd aangenaam even met Tony Joe White te spreken. Aanleiding deze keer is zijn meest recente album, *Rain Crow,* en zijn aanstaande tour door de lage landen, waarbij hij onder meer Utrecht, Hengelo en Groningen aandoet. "*Hi, how y'all doing?*", klinkt het in zijn typerende *Southern drawl* door de telefoon, vanuit het kantoor van de platenmaatschappij in Nashville.

Het is alweer bijna vijftig jaar geleden dat White, *The Swamp Fox*, zoals hij vanaf die begindagen liefkozend genoemd is, zijn signature song *Polk Salad Annie* ("*Gators got your granny, Everybody said it was a shame, For the mama was working on the chain-gang. What a mean, vicious woman"*) schreef. Het nummer werd door niemand minder dan Elvis Presley de charts in gezongen, en bezorgt White tot de huidige dag een nette bron van inkomsten. Veel anderen namen songs van hem op, maar het meest memorabel is wellicht de klassieker *Rainy Night In Georgia*, dat al in de jaren zeventig een hit werd in handen van Brook Benton, maar later ook bij ons in de hitlijsten verscheen in een versie van Randy Crawford. En laten we vooral niet vergeten dat White na jaren van radiosstilte in de jaren tachtig opnieuw in de schijnwerpers verscheen toen hij meewerkte aan het hitalbum *Foreign Affair* van Tina Turner, waarvoor hij maar liefst vier tracks schreef, waaronder *Steamy Windows*. *It pays the bills*, moeten we maar denken.

Relevantie

De vraag was wel even of Tony Joe White anno 2016 nog relevantie heeft. Kwaadwillenden kunnen zeggen dat hij al jarenlang om de zoveel tijd hetzelfde album maakt, in midtempo gebromde teksten op een rudimentaire mix van country, funk en blues, waarin de moerassen van Louisiana en de belevenissen van haar verpauperde bewoners nooit ver weg zijn. Maar feit is natuurlijk dat White door de jaren heen zijn volstrekt eigen stijl heeft ontwikkeld, die parallellen vertoont met

> "Velen namen songs van White op, **het meest memorabel** is wellicht de klassieker 'Rainy Night In Georgia'"

het werk van J.J. Cale en John Lee Hooker, en even indringend als hypnotiserend is. Zijn songs zijn uit duizenden herkenbaar. Het bovennatuurlijke, huizend in de broeierige moerassen van het zuiden en aangevuurd door zijn Cherokee-achtergrond, is nooit ver weg. Het is natuurlijk ook niet voor niets dat de alternatieve countryster Lucinda Williams hem gevraagd heeft mee te werken aan haar jongste album. "Na al die jaren schrijf ik mijn songs nog steeds op dezelfde manier. Als het weer een beetje aangenaam is, pak ik een stoel en ga ik achter mijn huis zitten. Ik maak een vuurtje, neem een biertje, en soms komen dan de songs. Zo niet, dan zal ik moeten wachten. Het zijn vaak gebeurtenissen van lang geleden. Mijn ouders waren arm, we vertelden elkaar verhalen om de tijd 's avonds door te komen. *The Bad Wind* gaat over de wind die maar langs de huizen loeide, en mensen compleet krankzinnig en tot alles in staat maakte. Die dingen gebeurden, misschien nog steeds wel, wie zal het zeggen?"

Optreden

Een eigenaardige geschiedenis kent ook de huiveringwekkende track *Tell Me A Swamp Story*, waarin een spookachtige gitaar tegen een hypnotiserend ritme de luisteraar terugvoert naar de jeugd van White, waarin vreemde dingen plaatsvonden. "Op een vroege winteravond begon het plots te onweren, een bolbliksem bezocht de kamer waar mijn jongste zus Wadine lag te slapen. De volgende ochtend lag ze dood in haar bed. De Engel des doods had haar bezocht, zo werd verteld. Maar er werd nooit meer over gesproken." Optreden doet de 73-jarige nog steeds, en met volle overgave. Zo is hij nagenoeg de hele maand november in West-Europa te vinden, van de Oosterpoort in Groningen via Spirit Of 66 in Verviers tot het fameuze jazzpodium New Morning in Parijs. "De familie gaat mee, dus ik voel me snel thuis. En weet je, ik was een paar jaar geleden een keer in de Melkweg in Amsterdam. Daar kwam een jongen op me af, hij zal een jaar of achttien, misschien twintig zijn geweest. Hij vertelde me dat hij het leven zat was, *he wanted to do himself in*. Maar na de show was hij weer helemaal opgeknapt. Zoiets doet mij deugd."

Dietmar Terpstra

What's up

Foto: **Anne Goetze**

In deze serie tast onze Jazzism België-correspondent de grenzen af en belicht de Belgische jazz.

Jozef Dumoulin

Gevaar omhelzen

Als muzikant zweert Jozef Dumoulin bij het triumviraat piano, Fender Rhodes en *electronics*. Het levert hem een internationale cast van medewerkers op. Zo kan hij voor zijn Red Hill Orchestra rekenen op Dan Weiss en Ellery Eskelin en met Octurn trok hij naar Tibet om daar een opname te maken met plaatselijke monniken.

Dumoulin (1975) houdt niet van *comfort zones*. Dat hij in 2006 naar Parijs verkaste, was een weloverwogen beslissing. "België is super, maar ik wilde graag ook elders gaan kijken. In die periode kwam ik in contact met Franse muzikanten als Guillaume Orti, Geoffroy De Masure en Magic Malik. Parijs was dus een logische keuze. Het is vlakbij en toch is er een totaal andere scene. Het valt echt niet te onderschatten hoe groot het culturele verschil is."

Piano

Doordat hij zowel pianist als Fender Rhodes-wizard is en bovendien ook nog eens goed overweg kan met *electronics*, dwingt hij zichzelf tot heel bewuste keuzes. "Mijn interesse voor Rhodes ging beetje bij beetje een eigen leven leiden. Op een bepaald moment speelde ik bijna geen piano meer. Ik heb daar echt tegen gevochten, want ik voelde me vooral pianist. Toen iedereen me dan toch met Rhodes associeerde, ging ik mij er helemaal in verdiepen, met mijn solo-cd als resultaat. Ook Lilly Joel, mijn duo met vocaliste en elektronica-specialiste Lynn Cassiers, ligt in het verlengde hiervan. Momenteel verschuift mijn aandacht echter opnieuw meer naar piano. Bewijs hiervan zijn de cd's met Alban Darche en een gloednieuwe groep die ik aan het opzetten ben. Elektronica gebruik ik naar mijn zin nog te veel als aanvulling bij piano of Rhodes. Op lange termijn wil ik de mogelijkheden beter doorgronden."

Luisteren

Een groep waarbij zijn combinatie van Rhodes en *electronics* nochtans voor magische momenten zorgt, is Warped Dreamer met Teun Verbruggen, Arve Henriksen en Stian Westerhus. De debuut-cd *Lomahongva* verscheen net voor de zomer. Alvast eentje voor de eindejaarslijstjes. In de herfst volgt een eerste internationale tournee. "Net als The Bureau Of Atomic Tourism is het een erg luide band, maar met muzikanten die kunnen luisteren. Dat blijft primordiaal in elke situatie. Naast het vermijden van automatismen en zo het gevaar omhelzen, blijft dat mijn levensfilosofie. Combineer deze aspecten en je kan heel ver komen."

"Ik voel me **vooral** pianist"

Tibet

Letterlijk heel ver was het avontuur met de monniken van het Gyuto-klooster in Tibet. "Muziek is van alle kunstvormen de meest abstracte en meest ongrijpbare. Maar vooral ook in Tibet gold dat je gewoonweg naar elkaar moet luisteren. Filosofische achtergronden zijn in deze situaties niet de bepalende factor. Wel belangrijk bij een dergelijke cross-over is dat je niet belandt in een nietszeggend middenveld zoals te dikwijls het geval is met kruisbestuivingen tussen jazz en wereldmuziek."

Georges Tonla Briquet

Foto: **Johan Rooms**

JONGE HELDEN
Fotograaf & schrijver Govert Driessen portretteert aanstormend talent.

Ian Cleaver

Trompet
Amsterdam, 7 november, 1996

OPLEIDING
2008 - 2016: Junior Jazz College, Amsterdam
2016 - heden: Conservatorium van Amsterdam

BANDS
Trio Cleaver Kühne Klaassen
Wouter Kühne - drums
Tijs Klaassen - bas

Gideon Tazelaar Quintet
Gideon Tazelaar - tenor
Gijs Idema - gitaar
Ties Laarakker - bas
Wouter Kühne - drums

Natonaal Jeugd Jazz Orkest
onder leiding van Martin Fondse 2015/2016

"Vanaf de derde klas was duidelijk dat de middelbare school slechts een middel was om op het conservatorium aangenomen te worden"

"Ik ben geboren en getogen in Amsterdam. Thuis was er een trompet waar mijn vader vroeger op speelde. Voor mijn gevoel kwam ik op vrij natuurlijke wijze terecht in het harmonieorkest van de Jordaan. In van die oranje pakjes, ik vond dat helemaal geweldig. Later heb ik me aangemeld voor de muziekschool en op mijn elfde werd ik aangenomen op het Junior Jazz College, waar ik les kreeg van onder anderen Menno Daams. Veel trompettisten hebben een uitgesproken mening, maar hij is juist heel open: 'Wat voor de een heel goed werkt, is niet per se voor een ander óók goed'. Daarnaast is hij een soort 'zoekende improvisator'. Hij luistert ontzettend goed en probeert zijn eigen verhaal te maken, zonder terug te vallen op trucjes. Voor mij heel inspirerend!
Vanaf de derde klas was duidelijk dat de middelbare school slechts een middel was om op het conservatorium aangenomen te worden. Bij de overgang van vijf naar zes kreeg ik daardoor van school zelfs het voordeel van de twijfel. En inmiddels ben ik op het CvA aangenomen en begonnen.
Natuurlijk heb ik veel geluisterd naar trompettisten als Chet Baker, Miles Davis, Kenny Dorham en Fats Navarro.
Maar eigenlijk luister ik nog meer naar saxofonisten zoals Warne Marsh, Lee Konitz, Sonny Rollins en vooral veel naar John Coltrane. Coltrane is super expressief, een man van ideeën en continu vernieuwend. Zijn sound is natuurlijk niet te vertalen naar trompet, maar toch probeer ik zo veel mogelijk van hem te leren. Ook nu weer ben ik zijn platen aan het checken, zelfs de platen waarop bandleden McCoy Tyner en Elvin Jones met andere muzikanten spelen. Wat ik zo knap vind aan Coltrane, is dat hij op een later moment in zijn leven de bebop helemaal los heeft kunnen laten en door is gegaan op een heel ander level. Dát wil ik ook bereiken. Dat ik mijn techniek, muzikale vaardigheden en vocabulaire zó op orde heb dat ik me daar niet meer zo op hoef te focussen en me volledig kan richten op het maken van muziek, waar het uiteindelijk om draait.
Laatst zei Wouter Kühne: 'Ik hoop dat later de mensen waarmee ik het allerliefst speel, ook het liefst met mij willen spelen.' Daar kan ik me ook helemaal in vinden!"

Toots en Chris Weeda.

Foto: Jos Knaepen

Terug naar Toots

Toots Thielemans was een held op de mondharmonica, maar ook in het echte leven. Een attente man die zijn kennis wilde delen, maar geen les gaf. Velen werkten met Toots samen en delen hun mooiste herinneringen aan hem.

Teksten: **Willem Jongenelen, Jeroen de Valk**
Foto's: **Jos Knaepen, Joke Schot**

Hein van de Geyn (bassist)

"Ik heb honderden concerten gedaan met Toots. Dat begon met losse concerten vanaf midden jaren tachtig. In de laatste tien jaar waarin hij nog speelde, was ik zijn vaste bassist. Hij stopte ermee in 2012, maar in 2014 deed hij nog héél even mee op het festival Jazz Middelheim. We verzorgden daar een soort aubade voor Toots en op het laatst kwam hij toch even bij ons op het podium om *What A Wonderful World* te spelen. Dat was zijn laatste optreden. Toots stopte ermee, omdat hij steeds hardhorender werd. Hij had ook sporadisch momenten van verwardheid: dan haalde hij stukken door elkaar. Hij klaagde ook wel eens dat hij niet meer van die snelle beboplijnen kon spelen. Maar dat was geen enkel probleem volgens mij, daarvoor in de plaats was heel die verdieping gekomen. We hadden een geweldig kwartet met pianist Karel Boehlee en drummer Hans van Oosterhout. Gedurende een aantal jaren hadden we er een vijfde persoon bij: Chris Weeda, die in alle zalen het geluid deed. Hij was goud waard. Voor Toots was dat enorm belangrijk. Hij kon erg gedemotiveerd raken als het geluid niet deugde. Toots had natuurlijk het imago van een lieve jazzopa, maar hij was zeer bij de

tijd en liet niet over zich heen lopen. In zakelijk opzicht was hij beslist niet naïef. Hij vertelde wel eens hoe hij, begin jaren vijftig, onderaan de ladder moest beginnen in New York. Hoe hij daar midden in de zomer met gitaar én versterker op de metro stond te wachten, omdat hij op een bar mitswa of zo moest spelen . '*I paid my dues!*' Hij bleef jong van geest, luisterde naar jonge musici en had daar ook duidelijke meningen over. Hij sloeg zich nooit op zijn routine door een concert heen. Hij belde mij geregeld op zondagochtend, als hij met zijn harmonica in bed nog nieuwe loopjes aan het oefenen was. Hij bleef nieuwsgierig, tot op het laatst."

Chris Weeda (geluidstechnicus Toots Thielemans sinds 2003)

"Toots stond op mijn bucketlist. Ik had het idee dat ik geschikt was om zijn muziek te mixen. Daarom heb ik ook zelf contact met hem gezocht per brief. Mijn open sollicitatie kwam op een stapeltje terecht. Tot de booker aan de manager van Toots vroeg of het een idee was om met een vaste geluidsman te werken. Ze kwamen beiden met dezelfde naam op de proppen. Vanaf het eerste moment was de band met Toots heel close. Uiteindelijk heb ik hem bijna tien jaar gemixt. Hij vond onze Hollandse bijdehandheid heel fijn. Er viel nooit een onvertogen woord. Iedereen was heel flexibel. Toots vertelde niemand wat hij moest spelen. Voor mij was hij ook nooit moeilijk of had hij rare eisen. Zijn instrument bezit een paar parameters die je goed in de gaten moest houden. De galmtechniek let nauw en het moet vooral niet te schel klinken.

"Hij zei me dat ik **de toon moest leren voelen** door een toon tien minuten achter elkaar te spelen"

Het leek Hein van de Geyn en mij een goed idee om wat optredens op te nemen. Als iemand niet weet dat er een band meeloopt, speelt die vaak soepeler en relaxter. Het leverde twee prachtige albums op. De enige reden dat hij ophield met optreden had te maken met zijn doofheid. Gelukkig was hij wel helder tot op het eind. 'Ik denk niet dat ik er volgende week nog ben', zo vertelde hij me vijf dagen voor zijn dood in het ziekenhuis. Het was fijn om hem nog zo kort voor zijn overlijden nog zo goed te zien."

Jan Verwey (mondharmonicaspeler)

"Toots combineerde een mooie trage timing met een enorme kennis van harmonieën. Hij zorgde zo voor spanning en wist mij steeds weer te verbazen. In 2000 heb ik een uur lang met hem gesproken bij de presentatie van zijn cd *The Very Best Of Toots Thielemans* in de Wisseloord-studio's in Hilversum. Hij gaf mij toen een gesigneerd exemplaar. We speelden niet samen, maar waren wel ontspannen in gesprek. We hadden het onder meer over harmonicaspelers in de jazz en opeens zei hij: 'Ge zijt de enige speler die mij niet probeert na te spelen'. Dat ontroerde mij, omdat uitgerekend dat nou altijd mijn uitgangspunt is geweest: uit de buurt blijven van Toots. Je moet niet proberen hem te

Toots Thielemans' laatste vaste kwartet met pianist Karel Boehlee, bassist Hein Van de Geyn en drummer Hans van Oosterhout.

Foto: **archief Hein van de Geyn**

Cees Schrama en Toots Tielemas op het North Sea Jazz Festival in 2009.

Foto: **Joke Schot**

Toots en Tim.

Foto: **archief Tim Welvaars**

imiteren. Ik ontwikkelde een geheel eigen stijl, onder meer door in octaven te spelen. Een paar jaar eerder, toen Toots 75 werd, mocht ik *Nardis* van Miles Davis voor hem spelen in Vorst Nationaal in Brussel. Ik stond daar voor een zaal met zesduizend mensen en vond dat een grote eer. Toots zat op de eerste rij. Toots gaf geen les. Hij zei altijd: 'Ik ben een aardige speler, maar een slechte pedagoog'. Die bescheidenheid tekende hem. Hij wilde wel praten over het vak en het instrument, maar dan zat je daar als gelijken. Hij had totaal geen sterallures. Intussen hebben wij mondharmonicaspelers het toch mooi allemaal van hém geleerd."

Cees Schrama (producer/presentator/toetsenman)

"Toots was een lieve, warme man en een van de beste musici die ooit op deze planeet hebben rondgelopen. Tot en met 2012 stuurde hij mij elk jaar een kaartje en op mijn verjaardag belde hij: hij sprak dan niet, maar speelde '*Happy birthday to you*' op zijn mondharmonica. Dat instrument had hij altijd bij zich, evenals een boekje met telefoonnummers van zijn vrienden; daar stonden ook Quincy Jones, Eddie Barclay en Michel Legrand in. Hij was degene die de mondharmonica ontwikkelde tot een volwaardig instrument in de moderne jazz. Op de dubbel-cd *Yesterday & Today,* die ik samenstelde, hoor je een liedje dat hij opnam onder de naam Jon Tilmans met een banjospeler, in 1952: *Dynamite*. Een oubollig liedje, dat laat horen hoe de mensen toen tegen dat instrument aankeken. Hij maakte er een serieus te nemen instrument van en ging er ook nog bebop op spelen! Je moet dan zó snel denken en dat onding zien te coördineren. Daarom had hij ook zo'n succes als studiomuzikant in de Verenigde Staten. Hij was altijd op tijd en altijd in topvorm. Ook toen hij ouder werd; hij ging toen minder werken, maar áls hij er eenmaal was, kreeg je honderd procent Toots. Niemand kon hem evenaren. Je hebt wel onder saxofonisten dat je dan weer de ene held hoort, en dan weer de andere. Maar onder mondharmonicaspelers zie je dat niet. Je heb Toots, dat komt er een héle tijd niets en dan komt pas de rest. Dat weten al die anderen ook. Stevie Wonder komt misschien nog het meest bij hem in de buurt. Ik zag een filmpje op YouTube waarop ze samen *Bluesette* spelen, en daarbij laat Stevie Wonder zich niet kisten. Wonder speelde natuurlijk andere muziek, maar was ook zo'n natuurtalent. Toots bleef een jazzmuzikant, zij het dat hij in die laatste jaren ook meer en meer de nostalgische kant opging. Bij concerten speelde hij bijvoorbeeld *Ne Me Quitte Pas* en *What A Wonderful World*. Vertrouwde melodieën die hij altijd een verrassende wending gaf."

Tim Welvaars (mondharmonicaspeler)

"Ik studeerde als saxofonist aan het toenmalige conservatorium van Hilversum, waar ik les kreeg van Jerry van Rooyen. Ik zat er in een bigband en toen ik een keer een solo mocht spelen, pakte ik in plaats van mijn saxofoon een mondharmonica. Jerry vond dat leuk en zei: 'We hebben hier geen docent voor. De enige man die je wat kan leren op dat instrument, is Toots Thielemans. Hij geeft eigenlijk geen les, maar ik zal een goed woordje voor je doen'. Ik kreeg zijn telefoonnummer en een paar dagen later, op 3 mei 1988, stond ik met een pakketje haringen en een fles jonge jenever bij hem voor de deur in Brussel. Want daar had hij om gevraagd. Ik hoefde geen lesgeld te betalen. Ik bleef de hele middag; we gingen úren door en het werd een soort masterclass. Hij zei me dat ik de toon moest leren voelen door een toon tien minuten achter elkaar te spelen. 'Dan word je die toon', zei hij. 'Je lichaam gaat dan net zo trillen als die toon. Als je die trilling voelt, dan speel je alles mooi'. Hij zei dat hij had gestudeerd via de 'Shearing-methode'. Hij zat zes jaar bij George Shearing, een werkelijk geniale blinde pianist. In die jaren leerde hij om werkelijk alles te spelen. Toots was een muzikaal genie én een superbescheiden mens. Die combinatie maakte hem geliefd en gerespecteerd. Hij was enorm collegiaal, zei tegen opdrachtgevers dat ze mij mochten bellen wanneer hij niet kon. Als gevolg daarvan heb ik, toen ik in Californië woonde en werkte, een avond met Stevie Wonder gespeeld. Ik mocht ook een paar keer bij studioklussen voor hem invallen. Iedereen kende hem in Amerika. Toots werd hier onderschat. Toen hij in 2009 de NEA Jazz Master Award kreeg, een héle prestigieuze muziekprijs, zei hij: 'Ik word nú pas serieus genomen door de jazzscene.' Het werd hem nog heel lang kwalijk genomen dat hij studiowerk had gedaan voor Sesamstraat en zo. Ja, hij was weleens bitter."

Bertrand Flamang (Festivaldirecteur Jazz Middelheim/ Gent Jazz Festival)

"Jazz Middelheim werd door de Vlaamse omroep in 1969 gestart. Ze hebben goede, maar ook mindere tijden gekend. In 1982 was het bijna gedaan. De voorvechters wonnen, Jazz Middelheim ging tweejaarlijks en Toots werd peter van het festival. Een betere ambassadeur konden ze zich niet wensen. Met zijn energie creëerde hij steeds een mooi spanningsveld. Tot en met zijn negentigste is hij er trouw blijven optreden. Ik kreeg een pak energie van hem als mens. Zoals hij ook veel muzikanten vertrouwen en warmte gaf. Hij was uitzonderlijk, als mens en als muzikant. Ik ben het oneens met mensen die vonden dat het muzikaal de laatste jaren minder was. Hij bleef het avontuur zoeken, durfde risico's nemen, maar wist steeds tot de essentie te komen en een vorm te kiezen die veel mensen raakte. Het optreden op zijn negentigste op Middelheim was volledig uitverkocht. Het was muisstil, zowel binnen als tot ver buiten de tent. Je kon een speld horen vallen. Er hing elektriciteit in de lucht en alle haartjes kwamen recht. Vanaf de eerste noten was er chemie. Uit die vibratie ontstond iets intens. Zijn klanken zweefden door de ruimte en zorgden voor een lach en een traan. Dat kom je niet vaak tegen. Niet in België, maar ook niet in de rest van de wereld. Hij kon als geen ander iets duidelijk vertellen. Zijn mondmuziek had al snel een uniek karakter. Veel mensen kenden het instrument alleen uit de blues. Bij Toots hoorde je die trein niet voorbij rijden. Hij zorgde voor swing en ontroering. Hij gaf de mondharmonica een nieuwe betekenis."

> "Naarmate de jaren vorderden, **werd zijn spel boeiender** en zijn persoonlijkheid meer bijzonder"

Hermine Deurloo (muzikant op de chromatische mondharmonica)

"Ik ben gaan spelen door naar Toots te luisteren. Op het conservatorium studeerde ik saxofoon, op de mondharmonica ben ik autodidact. De mondharmonica heeft een stemachtige klank. Toots bezat het vermogen om er een emotioneel verhaal mee te vertellen. Hij maakte zich ook de melodieën van anderen eigen waardoor er iets nieuws ontstond. In de eerste jaren speelde hij zijn beboplijntjes razendknap. Het klinkt wellicht vreemd, maar die virtuositeit werd soms ook wat saai. Na de jaren zestig is hij meer de kracht van het instrument gaan uitbuiten. Met buigingen, loopjes en effecten. Naarmate de jaren vorderden werd zijn spel boeiender en zijn persoonlijkheid meer bijzonder. Hij was geen uitslover. Zijn spel stond in dienst van de muziek. Hij zette een sfeer neer. Het meest speciaal aan zijn spel was zijn timing. Het blijft een mysterie waarom sommige muzikanten een heel eigen manier hebben van noten plaatsen. Je kunt dat niet imiteren. Niemand kan ook zo maar Frank Sinatra nazingen. Ze zitten er altijd net naast. Ook Miles Davis kon noten neerzetten die compleet afweken, maar toch helemaal raak bleken. Dat is meesterschap. Toots acht ik net als die twee tot de allergrootsten, ondanks het feit dat Toots geen jazzveranderaar was, zoals Miles. Maar hij was wel volkomen uniek in het precies spelen van die bijzonder noten. Ik heb Toots een paar keer ontmoet. Voor het eerst als jonge student, toen ik naar zijn concerten ging. Later stuurde ik hem eigen opnamen. Hij reageerde altijd direct. Dan kreeg ik handgeschreven briefjes terug. Hij was bijzonder collegiaal. Hij gaf geen les, maar wel tips. Toen ik een keer in Brussel optrad, kwam hij een nummer meespelen en noemde hij mij Hermineke."

Jos Knaepen (huisfotograaf Toots Thielemans)

"Ter gelegenheid van zijn 75ste verjaardag gaf Toots een concert in Vorst Nationaal in Brussel. Zijn toenmalige manager Dirk Godts vroeg of ik wat foto's wilde maken. Sindsdien volgde ik hem overal, alleen niet tot in Japan. Van kleine clubs tot grote zalen, maar ook bij hem thuis in Terhulpen. Toots was een geweldig onderwerp. IJdel was hij niet, maar hij wilde wel goed voor de dag komen. Hij was eenvoudig en is dat zijn hele leven gebleven. Hij deed zijn ding en ik mocht dat vastleggen. Hij heeft slechts één keer voor me geposeerd. Voor een onderscheiding in Amerika wilden ze studio-opnamen van hem hebben. Ik had in De Roma in Antwerpen een geïmproviseerde studio gecreëerd. Toots heeft nooit een foto afgekeurd. Hij vertrouwde volledig op mijn selectie. Ik wist op een gegeven moment wel hoe hij zichzelf het liefst zag. Als pianist Fred Hersch hem begroette met '*There you are, old man'*, dan antwoordde hij: 'Ik kan echt nog wel mee hoor!' Hij was collegiaal. Het is heel bijzonder dat ik aanwezig mocht zijn bij de uitreiking van de NEA Jazz Masters Award in The Lincoln Theatre in Washington D.C. in 2009. Dat is toch de Oscar van de jazz. Van Toots lees ik regelmatig dat hij met de allergrootsten der aarde heeft gespeeld. Dat is goed bedoeld, maar eigenlijk een belediging. Sonny Rollins en Herbie Hancock spraken met evenveel respect over Toots als andersom. Ze gingen door de knieën voor hem. Toots behoorde tot een kleine reeks van de allergrootsten. Hij heeft van zijn instrument een jazzinstrument gemaakt." J

Foto: **archief Bertrand Flamang**

Toots met rechts Bertrand Flamang.

Toots en Hermine Deurloo.

Foto: **archief Hermine Deurloo**

Toots met fotograaf Jos Knaepen.

foto: **archief Jos Knaepen**

BadBadNotGood

Muzikale veelvreters

V.l.n.r.: Leland Whitty, Matthew Tavares, Chester Hansen, Alexander Sowinski.

Hoe kan de band met zo'n vreemde naam toch de wereld veroveren? Want een vreemde bandnaam is het, hoewel de bandleden zelf zeggen dat het gewoon lekker bekt. Het is echter geen enkele belemmering geweest om een populaire band te worden en een markant oeuvre op te bouwen.

Tekst: **Dick Hovenga** | Foto's: **Brent Goldschmith**

De uit Toronto (Canada) afkomstige BadBadNotGood zoekt de grenzen van jazz op, met invloeden uit de hiphop en schurende elektronica. Daarmee hebben ze een heel eigen groep volgers gevonden, die steeds verder uitbreidt. Hun pas uitgekomen vijfde album heet *IV.* Genoeg reden om de band eens uitgebreid te spreken. Bassist Chester Hansen richtte in 2010 met toetsenman Matthew Tavares en drummer Alexander Sowinski de band op. "Het is inderdaad allemaal snel gegaan als je bedenkt dat we nog maar zes jaar bestaan", vertelt Hansen. "En na zes jaar al je vijfde album maken, is ook snel. Wij hebben echter platenlabels gevonden die onze platen willen uitbrengen op het door ons aangegeven tijdstip. Niet, zoals je van zoveel bands hoort, dat het materiaal een tijd op de plank ligt omdat de band hun vorige album nog niet genoeg live uitgevoerd heeft. Dat zou onze creativiteit tekort doen. Net als een platenlabel dat een bepaalde kant opduwt niets voor ons is. Wij houden van de vrijheid om te doen en laten wat we willen."

Groei

Hansen: "Na drie BadBadNotGood-albums, vonden we het tijd eens een volwaardig hiphopproject te gaan doen. Wij hebben een groot hiphophart en hebben al eerder samengewerkt met Odd Future en Tyler, The Creator. Ook Ghostface Killah (Wu-Tang Clan) bleek fan van ons te zijn. Een eerste samenwerking met hem verliep zo goed, dat we al snel een heel album schreven en dat opgenomen hebben. Die samenwerking, die we *Sour Soul* doopten, werd dus ons vierde album. Het was wel grappig om te zien wat voor publiek we trokken na het uitbrengen van dat album. Juist omdat veel mensen ons ontdekt hadden door het album *III*, wat echt een jazztrioplaat was. Natuurlijk had die wel de bekende hiphopelementen, maar hij was toch anders."
Hoe hard je als band binnen zes jaar kunt groeien, bewijst *IV* maar eens. Ter verduidelijking: *IV* is dan wel het vijfde album van BBNG, maar de samenwerking met Ghostface Killah zien ze echt als een ander album. "We hebben allemaal een enorme platencollectie", vertelt Hansen verder. "We zijn muzikale veelvreters en proberen de muziek die we net ontdekt hebben,

gelijk in onze eigen composities te verwerken. En dan ook nog zo'n manier dat het naturel klink en niet ingestudeerd. Daarnaast is Leland Whitty nu echt tot de band toegetreden, nadat hij op *II* al als gastmuzikant aanwezig was en hij ook veel optredens met ons heeft gedaan. Fantastisch om de multi-instrumentalist, die zo´n vijftien instrumenten bespeelt, in de band te hebben. Hij kwam natuurlijk met zijn eigen muzikale invloeden, waardoor het geluid van *IV* nog diverser is dan onze voorgaande albums. Met het grote succes van *III* kregen we zo'n inspiratieboost dat we bergen ideeën voor songs opnamen.

Sound en sfeer

Veel van de nummers die je op *IV* hoort, waren eerst louter instrumentaal. Na het ontmoeten van zo veel muzikanten op de festivals, leek het ons goed om gastzangers uit te nodigen en de instrumentals om te bouwen tot echte songs. Dat was niet eenvoudig. We zijn erg blij met de nummers die we nu opgenomen hebben met Sam Herring (Future Islands), Kaytranada en Mick Jenkins. We leerden Sam kennen omdat we werden gevraagd een remix te maken van de Future Islands track *Seasons.* Vervolgens nam Sam contact met ons op en we hebben in de studio een geweldige tijd gehad om *Times Moves Slow* op te nemen. Het meeste werk was *In Your Eyes*, dat we met Charlotte Day Wilson opnamen. Daar wilden we zo'n rijk arrangement voor hebben dat aan Arthur Verocai herinnert. We zijn allemaal suckers voor die oude Braziliaanse platen die in de jaren zestig en zeventig uitkwamen. Het solodebuut van arrangeur Arthur Verocai uit 1972 is echt volmaakt en een ongelooflijke inspiratiebron, zo rijk aan klank en kleur. De plaat duurt niet eens een halfuur, maar is meesterlijk en definieert exact de juiste elementen uit de rijke Braziliaanse muziekhistorie. Natuurlijk durven we niet te zeggen dat we erin geslaagd zijn Verocai's klasse ook te hebben, maar met de sound en sfeer zijn we superblij. Ook *Structure No.3* en albumafsluiter *Cashmere* hebben die sound optimaal."

> "Veel van de nummers die je op 'IV' hoort, waren **eerst louter instrumentaal**"

Gasten

Het lijkt BadBadNotGood geen probleem om weinig tijd te hebben voor het opnemen van albums en het geven van concerten. "Het allerfijnste was dat we alle gasten voor ons album ook echt in onze studio konden verwelkomen", gaat Chester Hansen verder. "In deze tijden, waarin muzikanten vrijwel continu op toer zijn om wat te verdienen, was dat een geweldige ervaring. Het werkte ook goed door in het creatieve proces. Vooral omdat, zoals ik eerder zei, de muziek er wel was maar de zanglijnen nog niet. Dat gebeurde dus on the spot in de studio, voor ons een geheel nieuwe manier van werken. Met gastmuzikanten werken was dan weer wat anders. Wij wilden dolgraag met saxofonist Colin Stetson spelen. Het schrijven, spelen en opnemen van *Confessions Pt.II* (een extremer vervolg op *Confessions* van *III*) was een fijne uitdaging vooral omdat die track zo lekker uit de bocht vliegt. Colin is een absolute held en we vonden het helemaal te gek met hem iets te maken. Hopelijk gaan we in de toekomst meer met hem doen. Dit was ons eerste BadBadNotGood-album met gastzangers en het was een volledig nieuwe ervaring. Onze eerste twee albums stonden ook in het teken van het bewerken van stukken van anderen. Pas op *III* waren het alleen eigen composities. Zo groeien we als band." J

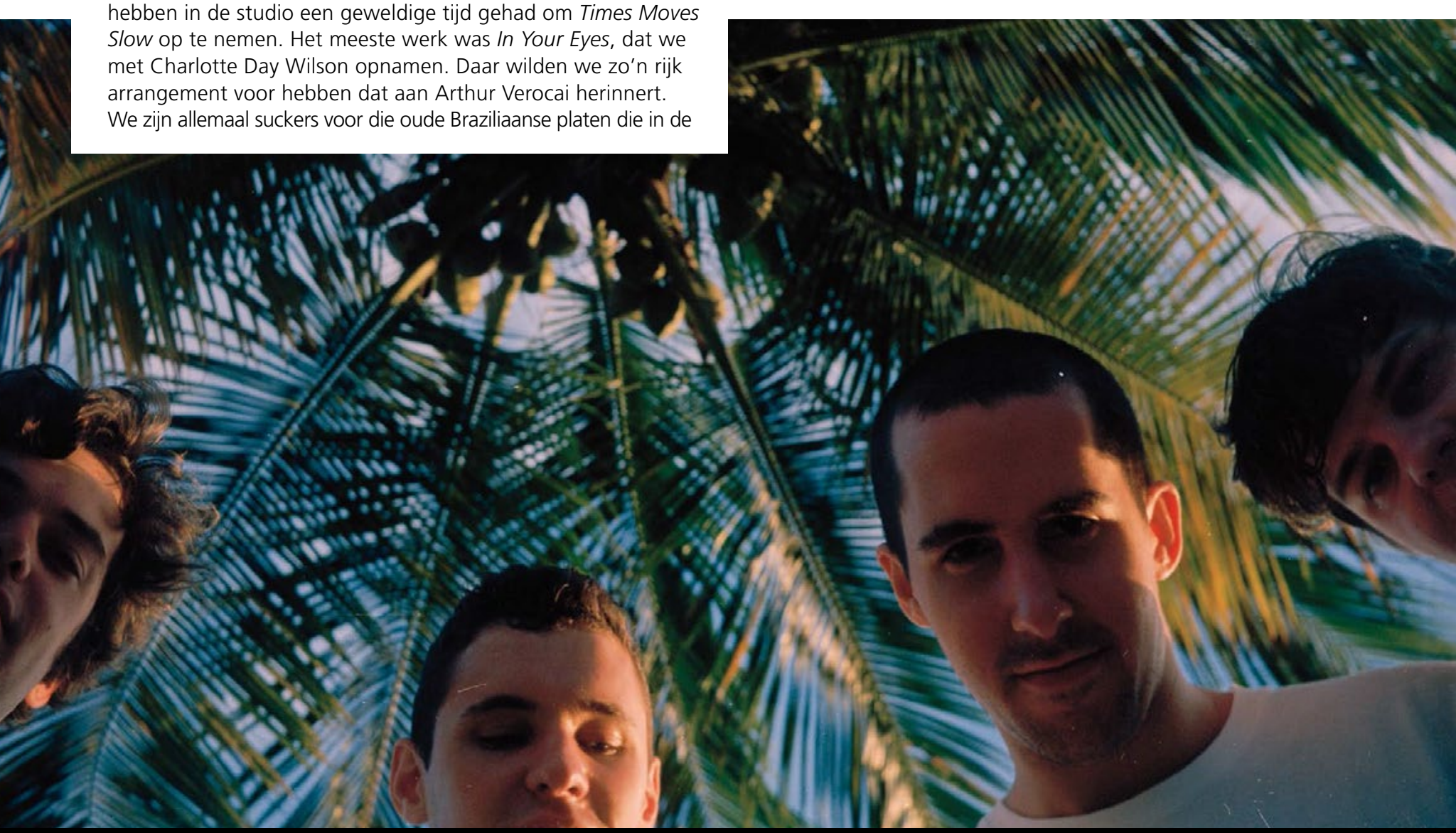

3,5
10 - SAXOPHONE ALTO MI♭ - E♭
V21
SAX
Vandoren
PARIS
3,5
3,5
5 - SAXOPHONE TENOR
SI♭ - B♭
V21
SAX
Vandoren
PARIS
REACH NEW HEIGHTS
V21 reeds for saxophone
Vandoren
PARIS
Distributed by www.jtmusic.nl

jazz OUT!
zaterdag
19 november 2016
Selah Sue SOLO (BE)
Maceo Parker (USA)
Christian Scott aTunde Adjuah (USA)
Go Go Penguin (UK)
Bill Laurance (Snarky Puppy) (UK)
The Ploctones
The Uppertones (IT)
Jo Didderen & L'Equipe de Rêve
EU Jazz Award Winnaar
And more
www.jazzout.nl
PARKSTAD LIMBURG THEATERS
LIMBURG POPZAAL HEERLEN
Brand PILSENER
Limburg 1
THEATER HEERLEN
DOORS 19.00 UUR

Norah Jones

“Jazz blijft mijn grote liefde”

Norah Jones was de laatste jaren zoekende. Ondanks dat haar meest recente albums door de pers goed werden ontvangen, wist ze nooit het niveau van haar debuut *Come Away With Me* te evenaren. Ze leek ook een beetje van het jazzpad te zijn afgedwaald. Met haar nieuwe werkstuk *Day Breaks* maakt ze alles goed. “Ik ben weer verliefd op de jazzmuziek en dat wilde ik vieren met deze plaat.”

Tekst: **Jean-Paul Heck** | Foto’s: **Danny Clinch**

Interview

De nu 37-jarige Jones ontvangt de Europese pers in Londen. Ze is trots op haar nieuwe album en wil dat ook laten horen. Een aantal journalisten mag in de fameuze Ronnie Scott's jazzclub in het Londense Soho een aantal nummers luisteren. Als Jones in een bloemetjesjurk het podium betreedt, is de sfeer haast sacraal. Op de tafels staan groene potloden met haar naam erop. "Eigenlijk horen ze blauw te zijn, maar ja, het is in ieder geval iets." Even lacht ze haar brede en zo kenmerkende lach. Een groot causeur is Jones nooit geweest. Maar praten over haar - naar eigen mening - eerste echte jazzplaat, wil ze zeker.

Afgedreven

Eigenlijk gingen haar ogen open toen zij in 2014 te gast was bij het 75-jarige bestaan van het Blue Note-label. "Ik weet nog dat ik als 'bijna tiener' in 1999 voor het eerst het prachtige kantoor op Broadway in Manhattan binnenliep. Daar zat Bruce Lundvall. Hij was tot die tijd voor mij alleen maar een naam. Een onaantastbare man. Een man die je eigenlijk niet in levenden lijve hoort te ontmoeten." Maar Lundvall had een demo van haar gehoord en schroomde niet om haar meteen te tekenen. De rest is historie. Lundvall is inmiddels overleden en de befaamde muzikant en producer Don Was regeert het label tegenwoordig op zijn volstrekt eigen manier. Norah Jones is nog altijd een van de beste verkopende artiesten op Blue Note. "Door het succes en mijn nieuwsgierigheid dreef ik een beetje af van de jazz. Die jubileumavond in The Kennedy Center in Manhattan bracht mij echter weer op het spoor." Tijdens de optredens zat ze naast illustere legendes als Herbie Hancock, Dr. Lonnie Smith, Wayne Shorter en haar generatiegenoot Robert Glasper. "Ik speelde zelf die avond *The Nearness Of You,* een song van Hoagy Carmichael. Daarna mocht ik optreden met drummer Brian Blade, pianist Jason Moran en bassist John Patitucci. Normaliter ben ik zelden nerveus voor een gig, maar dit was zo speciaal, zo magisch."

"Soms **haat ik de piano** omdat het telkens allerlei problemen opwerpt"

Liefde voor jazz

Het was de aanzet tot haar nieuwe album *Day Breaks.* Belangrijk bij de totstandkoming van deze plaat was de terugkeer van Brian Blade, de man die ook al drumde op haar debuutplaat *Come Away With Me*. Is *Day Breaks* een volbloed jazzplaat? Ze knikt instemmend en zegt: "Ik heb altijd jazz, pop, folk en rock met elkaar proberen te vermengen, maar meer dan voorheen is de invloed van mijn liefde voor jazzmuziek overheersend. In de weken na dat optreden op het Blue Note-feest kon ik dat gevoel niet meer wegdrukken. Ik was net moeder geworden en was veel thuis. Ik toerde niet en het maken van een nieuwe plaat zat niet echt in de planning. Ik was gelukkig met mijn baby. Vaak zat ik met mijn zoontje in de keuken en mijmerde simpelweg over dingen. Tussendoor kroop ik achter een kleine piano die in de keuken staat. Het ding heeft niet veel om het lijf, maar het helpt me om mijn ideeën uit te werken. Voordat ik het wist had ik een handvol nieuwe songs en ideeën voor songs opgenomen." Die momenten zorgden er ook voor dat ze weer verliefd werd op de piano. "De laatste jaren had ik mij meer gericht op de elektrische en akoestische gitaar. Maar pianospelen blijft mijn eerste liefde. Soms haat ik het instrument omdat het telkens allerlei problemen opwerpt. Hoe los je dingen muzikaal op en hoe kan ik het anders doen? Een gitaar is onorthodoxer en meer vergevingsgezind." De twaalf nummers op *Day Breaks* zijn dan ook allemaal gebaseerd op haar pianospel. Niet zo gek dus, dat de plaat drie covers bevat van haar favoriete componisten Horace Silver, Duke Ellington en Neil Young. "Ik hou om meerdere redenen van dit drietal. Maar eigenlijk is *Day Breaks* een cumulatie van alles waar ik mijn hele leven al naar luister. Miles Davis, John Coltrane, Charles Mingus… ze zitten er allemaal in." Opvallend is de aanwezigheid van Dr. Lonnie Smith op het album. Het hammondorgel gebruikte Jones al op eerdere platen, maar nooit zo prominent als nu. "Eerlijk gezegd is er op dat gebied een wereld voor mij opengegaan. Natuurlijk heb ik veel gewerkt met Larry Goldings en ik vind het geweldig wat hij doet. Ik heb thuis platen van Medeski, Martin & Wood, maar het oude werk van mensen zoals Les McCann, Jimmy Smith en Dr. Lonnie Smith kende ik eerlijk gezegd niet. Ook heb ik veel geluisterd naar Booker T. Jones en Carla Bley. Veel alleen, maar ook vaak met Brian Blade, die mij aanmoedigde om het meer te gebruiken."

Observeren

Bij vlagen is Norah Jones behoorlijk uitgesproken in haar teksten. De meest uptempo song *Flipside* is daar een goed voorbeeld van. "Ik kijk de laatste jaren als moeder van twee jonge kinderen met grote ogen naar de wereld. Het wereldnieuws neemt steeds meer donkere vormen aan. Ik ben geen paniekzaaier en ook niet iemand die

opeens gaat roepen dat we geen kinderen meer op de wereld moeten zetten. Maar de huidige wereld is ongrijpbaar." Voor inspiratie voor dit nummer, dat ze opnam met Dr. Lonnie Smith, greep ze terug naar de Les McCann-classic *Compared To What.* "Het is een tekst waarin Les duidelijk stelling neemt tegen de oorlog in Vietnam. Ik neem geen stelling, maar observeer vooral. Dat is gewoon meer mijn stijl, maar het is wel een vilein nummer." Ook het sarcastische *It's A Wonderful Time For Love* sluit naadloos aan bij de losse thematiek van de plaat. "Dat sarcastische zit wel een beetje in mij. Dingen weglachen door het terloops maken van ironische opmerkingen. Ik zal nooit politieke pamfletten maken zoals Bob Dylan, Neil Young of The Clash. Op dit moment is iedereen in Amerika zijn eigen opinie aan het vormen. Ik uit mijn frustratie en zet vraagtekens bij het systeem waarvan ik hoopte dat het zou werken. Democratie is verworden tot een holle frase. Het moest iets geweldigs zijn, maar de Amerikaan is een verwend kreng in relatie tot alle andere mensen in de wereld. Het perspectief is weg. Soms denk je echt dat alle ellende ooit een keer zal overwaaien, maar volgens mij is er geen weg terug. De enige oplossing is dat de jonge mensen in Amerika en ook in Europa meer interesse moeten tonen in het debat. Maar ik weet niet of de jonge Amerikanen met al hun luxe nog te mobiliseren zijn. Ik heb mij er in verdiept en ik weet er nog steeds niet veel van. Het kost nogal wat moeite om al die zaken te begrijpen. Het is veel gemakkelijker om je ogen te sluiten en MTV aan te zetten. Ik beschuldig de jonge mensen echt niet en ik weet hoe moeilijk is om interesse te tonen in oudere mannen in pak, maar het is wel het begin van een eventuele oplossing."

Genoten van succes

Jones kijkt redelijk nuchter terug op haar vijftien jaar lange carrière als professioneel muzikant. "Eigenlijk is het heel simpel en wil ik gewoon muziek maken en heel misschien een carrière hebben. Ik heb nooit een seconde gedacht dat ik een hit zou scoren. Een getal zoals twintig miljoen verkochte cd's vond ik na mijn debuut al een surrealistisch getal en dat vind ik nog steeds. Jazz- of folkartiesten horen niet dat soort grote aantallen muziek te verkopen. Ik heb in het begin vreselijk genoten van dat mainstream succes. Daarna heb ik de stap gezet om platen te maken met volledig eigen songs. Nu zit ik op een punt dat ik gewoon de muziek maak die mij op dat moment inspireert. Ik las onlangs een interview met James Taylor dat hij pas na vijftien jaar de platen durfde op te nemen die hij echt wilde maken. Daar herkende ik mijzelf heel erg in."
Jones geeft aan dat haar leven niet eens zo ingrijpend is veranderd. Natuurlijk is ze al jaren financieel onafhankelijk en zou ze nu kunnen stoppen om ergens op een tropisch eiland een uiterst luxueus leven te leiden. "Ik woon nog altijd in Brooklyn in een prachtig oud huis. Ik hou simpelweg van kleine ruimtes en sfeer, veel sfeer. Ik besef dat ik in een luxe positie zit. Ik heb een mooi huis, prachtig gezin en een bloeiende carrière. Ik tel mijn zegeningen elke dag." J

Rudy van Gelder

Op bezoek bij de architect van de jazz

Onlangs overleed de legendarische jazzengineer Rudy van Gelder op 91-jarige leeftijd. Hij was mede grondlegger van de succesvolle opkomst van de jazz, door zijn betrokkenheid bij de eerste opnamen van grootheden als John Coltrane, Miles Davis en Thelonious Monk. Van Gelder drukte ook zijn stempel op het grote succes van platenlabel Blue Note in de jaren vijftig. In 2009 vond een van de laatste en zeldzame interviews met hem plaats.

Tekst: **Dick Hovenga**

De revolutionaire opnametechnieken zette Rudy van Gelder niet alleen in bij Blue Note, later maakte hij ook opnamen bij Prestige Records, Savoy Records en in de jaren zeventig bij CTI Records. Vrijwel alle opnamen vonden plaats in Van Gelders studio in Englewood Cliffs (New Jersey). Zijn legendarische status werd bevestigd door de *Rudy Van Gelder Remasters*, een serie Blue Note-klassiekers, die met de nieuwste technieken waren opgepoetst en helderder dan ooit op cd en vinyl werden uitgebracht. Het moet zo klinken als toen hij het ooit hoorde in zijn eigen studio. Daar is hij nog steeds elke dag van de week druk mee. Naar aanleiding van het zeventigjarig jubileum van Blue Note krijg ik de unieke mogelijkheid om de legendarische Rudy van Gelder thuis te interviewen. De architect van de jazz, maar tevens de man die vrijwel geen interviews geeft omdat hij het idee heeft dat hij dan steeds dezelfde antwoorden op dezelfde vragen moet gaan geven. Op voorhand moest wel eerst een lijst met vragen worden doorgestuurd. Met aantekeningen als ‘praat hij niet over’, ‘te technisch’ en ‘te persoonlijk’ werden al snel veel relevante vragen van mijn reeks geschrapt, maar na wat schaven kwam dan uiteindelijk groen licht.

Vermaarde architect

Ik had in de ochtend al contact gehad met Rudy en de ontvangst bij de studio is dan ook meteen zeer hartelijk. Voor zijn leeftijd ziet hij er nog opmerkelijk jong en fit uit. Daarnaast blijkt hij zeer helder van geest te zijn en een man die graag zijn verhaal wil vertellen. Bij het zien van de studio en mijn vraag of het echt waar is dat de vermaarde Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright deze ontworpen heeft, volgt direct een rondleiding. Van Gelder: ”De studio is gebouwd in een periode waarin Frank Lloyd Wright niet zo veel opdrachten meer kreeg, aan het einde van zijn carrière. Hij was dan weliswaar aan het Guggenheim Museum bezig, een voor zijn doen zeer ongewoon ontwerp, maar veel mensen die bij hem werkten hadden veel minder te doen. In Lloyd Wrights beleving, heeft een groep vooraanstaande medewerkers van zijn kantoor de Englewood Cliffs Studio ontworpen. Natuurlijk met mijn hulp. Ik wist heel goed hoe ik met het geluid in de studio wilde werken. Het idee van een bijna kerkachtig, in een spits toelopend dak, is daar een voorbeeld van. Kerken oude stijl hebben altijd een fascinerend geluid door dat soort daken en ik hoopte in mijn studio een zelfde soort ruimtelijkheid te kunnen creëren. Daarnaast wilde ik dat er voor de muren grote stenen platen werden gebruikt

Rudy van Gelder in zijn studio, 1988.

die het geluid zouden absorberen. De manier van cement voegen, diep in de groef tussen de stenen, kwam dan weer van hen. Vervolgens hebben zij, in de markante Frank Lloyd Wright-stijl, de symmetrie in de studio vervolmaakt. Dus plafondplaten die qua groef in dezelfde lijn als de vloerplaten lopen. De bijna Aziatisch aandoende doorloop, zodat je vanuit de ingang zowel de studio, werkvloer als andere werkruimtes kunt zien. Voor de muren is een speciaal soort steen gebruikt en voor het dak cederhout. Het bleek een briljante combinatie." Van Gelder leidt me door alle vertrekken in de studio. Van de opnameruimte, met de prominente Hammond (Jimmy Smith!), de grand piano, de drumkit, de speciale *studio booths*, het enorme arsenaal aan microfoons (met de hoezen er keurig omheen). Het ziet eruit alsof de studio gisteren nog vol in gebruik was. Vervolgens, enthousiast geworden over het gesprek over Frank Lloyd Wright, lopen we naar zijn woongedeelte. De verrassing is groot, want vanuit zijn woonkamer kijk je zo het bosachtige park in. Het huis heeft een heel eigen sfeer en doet je vergeten dat je in de studio bent. Maar ook hier biedt de markante FLW-symmetrie een weldaad aan ruimte waarbij alle ruimtes in elkaar over lijken te vloeien.

In de keuken

Na de rondleiding komen we vervolgens in de opnameruimte al snel ter zake. Hij wil liever niet dat ik opneem - dan hoef ik me geen zorgen te maken of ik iets raars zeg - en geeft aan waar hij niet over wil praten. "Niet over de manier waarop ik opgenomen heb. Ik heb zelf alles de *hard way,* zonder hulp, aan moeten leren en ga dat niet zomaar doorgeven. Daarnaast vind ik dat iemand die echt geïnteresseerd is in geluid met eigen methoden tot zijn eigen geluid moet zien te komen. Dat is veel interessanter. Ik praat daarnaast ook niet graag over de artiesten waarmee ik heb gewerkt. Ik hou niet van die roddel en achterklap in deze business. Maar verder mag je me alles vragen." Voordat de in Englewood-studio gebouwd werd, heeft Van Gelder altijd opgenomen in het huis van zijn ouders in Hackensack. Van Gelder: "Ik begon heel rustig met het opnemen van vrienden en weer vrienden daarvan, naast mijn baan als optiometrist. Het was een grote kick om hun geluid goed vast te leggen met de krakkemikkige apparatuur die ik toen had. Ik begon in de keuken maar de woonkamer was meer geschikt. Hoewel onze woonkamer een laag plafond had, was de akoestiek door de houten vloer en kasten, ideaal voor de manier waarop ik opnam. Door de vele concerten die ik bezocht, had ik een idee gekregen hoe ik jazz wilde laten klinken en dat voerde ik door." Van Gelder begon met een gewone recorder: "Ik hield me zo stil mogelijk tijdens de opnamen. Later maakten mijn vader en ik een raam tussen de woonkamer en de keuken. De artiesten speelden dan in de woonkamer en ik zat in de keuken achter de mixtafel en de opnameapparatuur. Na de vraag van Alfred Lion en zijn Blue Note-label om opnamen voor hen te maken, werd het steeds drukker in huis. Toen binnen enkele jaren ook Prestige Records en Savoy Records aanklopten voor opnamen, werd het zo druk in huis dat er snel naar een andere ruimte moest worden gezocht. "Ik denk dat ik zo'n tien jaar opnamen in het huis van mijn ouders heb gemaakt. Pas in 1959, in de hoogtijdagen van de jazz, verkaste ik naar deze studio in Englewood Cliffs. Vlak in de buurt van waar ik opgroeide en waar mijn ouders woonden. Dat is tevens het jaar waarin ik helemaal stopte met mijn werk als oogmeter." De studio heeft hij zelf laten bouwen, en alles zelf betaald. "Nou ja, ik heb er een fikse lening voor af moeten sluiten", gaat Rudy van Gelder verder, "want ik wilde het echt perfect in orde hebben. En zo heb ik het ook gekregen. Ik weet niet meer of ik de labels heb gevraagd mee te betalen of een bijdrage te leveren. In mijn eigenwijsheid en de sterke wil om onafhankelijk te zijn, zal ik dat wel niet gedaan hebben." Met de nieuwe studio en de snel verbeterende apparatuur werd Van Gelder steeds professioneler. "Nu wil iedereen heel graag die 'oude sound' hebben, maar het was niet eenvoudig. We namen meestal met maar twee microfoons op, en moesten dan het hele bandgeluid behappen. Daarna was het knippen, zelfs snijden van geluidsbanden, om alles goed op orde te krijgen. Het opnemen was een klus, het bewerken daarna was nog eens vreselijk veel werk. Vooral in de jaren zestig en natuurlijk jaren zeventig is de ontwikkeling in opnameapparatuur ontzettend vooruit gegaan. En nu met de digitale apparatuur werkt alles zoveel sneller en zuiverder."

> "Nu wil iedereen heel graag **die 'oude sound' hebben**, maar het was niet eenvoudig"

Snelle ontwikkeling

Van Gelder bleef altijd op de achtergrond en hield zich alleen met het geluid bezig. "De labels gingen over de composities en muzikale koers. Daar heb ik me nooit mee bemoeid. Ik was de man die de microfoons neerzette om het geluid te krijgen waar ze om vroegen. En waar ik natuurlijk mijn eigen touch aan gaf. Bij Blue Note was Alfred Lion de absolute beslisser. Hij had van overduidelijk vantevoren alles met de artiesten doorgenomen, zodat ze in de afgesproken tijd - een uur of vier - de opnamen zouden doen. Meestal deden we de composities in een of twee takes en '*that was it*'. Juist door de korte opnametijd was de druk hoog. De eigenaar van het Prestige-label, de zeer ervaren Bob Thiele, vond de sfeer heel belangrijk. Hij wist zo veel en was gewend aan grote artiesten, wat het werken in de studio zeer relaxt maakte." De fijnste herinneringen heeft Rudy, naar eigen zeggen, aan de periode met Creed Taylor en zijn CTI-label. "Met hem kreeg ik de kans om mijn spectrum in het opnemen enorm te vergroten. Toen hij volledige orkesten de studio in bracht, werd ik in eerste instantie heel erg onrustig. Met tijd en door schade en schande wijs geworden, heb ik uit kunnen vinden hoe ik zoiets het best kon opnemen. Ik ben nog steeds trots op die gehele CTI-periode. Daarbij bracht Creed ook veel Braziliaanse artiesten naar de studio en die bossanovastijl inspireerde me heel erg. Ik heb ook bijna alle Braziliaanse artiesten die er toe deden opgenomen. Veel journalisten, veelal jazzpuristen, hebben me die periode kwalijk genomen. Alsof ik verraad pleegde aan de opnamen uit de jaren vijftig en zestig met Miles Davis, John Coltrane en al die

andere jazzcats, door artiesten als Astrud Gilberto op te nemen. Muziek heeft zich altijd ontwikkeld en de manier van opnemen ook. Ik ben ook altijd meer geïnteresseerd geweest in hoe ik opnam dan wie ik opnam. Altijd op zoek naar het ideale geluid. Dat is de meeste journalisten ontgaan. Ik baalde er wel vaak van dat een geweldige producer als Creed Taylor - die een grote invloed op de ontwikkeling van de jazz heeft gehad met zijn Impulse-label en later met de souljazz van CTI - verguisd werd. Gelukkig wordt door de hedendaagse jongere journalisten CTI wel op waarde geschat. En albums als *Don't Mess With Mister T.* van Stanley Turrentine of *The Man From Ipanema* van Antônio Carlos Jobim zijn er toch een paar om zeer trots op te zijn?"

De series

Blue Note vroeg hem een aantal jaren geleden om oude opnamen op te poetsen. Zijn eerste reactie was: "Dat mocht ook weleens! Zoals iedereen weet, zijn er in de begindagen van de cd veel

"Ik vind dat iemand die echt geïnteresseerd is **met eigen methoden** tot zijn geluid moet zien te komen"

opnamen direct van de geluidsband, waar eerst het vinyl van gemaakt werd, op cd gezet. De geluidskwaliteit was vaak helemaal niet zo goed als men ons deed geloven. In de jaren daarna werd wel geprobeerd door remastering een betere mix te creëren, maar veel opnamen verdienden echt beter. Ik ben Bruce Lundvall van Blue Note, en natuurlijk ook jazzlegende Michael Cuscuna, heel dankbaar dat ze mij gevraagd hebben om al die prachtige oude opnamen af te stoffen en met de nieuwste apparatuur naar het niveau te tillen waarop ik denk, de opnamen toen gemaakt waren. Juist door beluistering, komen nu heel veel herinneringen terug. Sommige albums klinken nog veel beter dan ik dacht dat ze waren. Ik was in die dagen ook te druk om het geluid zo goed mogelijk vast te leggen en nu hoor ik dan de complete composities." Natuurlijk is hij trots op de naam *Rudy Van Gelder Series*. Van Gelder: "Het geeft aan dat ik een belangrijke taak heb volbracht. Of me dat veel heeft opgebracht? Ik was natuurlijk geen producer of platenlabeleigenaar, dus ik kreeg betaald voor de klus die ik klaarde. Als de opnamen eenmaal op vinyl uit waren, kreeg ik geen percentage meer. Maar ik heb gelukkig altijd genoeg werk gehad."

Oude opnamen

Blue Note lijkt het enige label dat met zijn opnamen aan de slag is gegaan. "Je wilt echt niet weten hoe er met oude opnamen omgegaan wordt. Sommige tapes, ik kan het er bijna niet over hebben, liggen echt te verstoffen en door vocht te verrotten in de kelders van platenmaatschappijen. Echt de meest geweldige opnamen zijn daar te vinden. Soms zou ik nog willen dat ik veel jonger was, omdat daar nog zo veel goed werk te doen is. Ik ben me er terdege van bewust dat de muziekindustrie veranderd is. Ik heb de opkomst van de grote platenmaatschappijen gezien, het grote geld dat ze verdienden, de opkomst van de cd, het nog grotere graaien en nu de ommekeer. Het verbaast me allemaal niets. Wat ik wel heel jammer vind, is dat door veranderingen ook heel veel goede oude muziekrotten de business zijn uitgegooid of zelf zijn opgestapt. Juist die oude rotten weten wat er allemaal nog op de planken ligt. Zij kunnen helpen om die oude 'onvindbare' opnamen weer opnieuw uit te brengen en aan een publiek te laten horen." Naast de remastering neemt Van Gelder, nog altijd onvermoeibaar, nieuwe muziek op. Onlangs zijn de opnames afgerond met de trompettist Christian Scott. "Over die opnamen ben ik ontzettend enthousiast. Precies zoals een jazzalbum moet klinken, vind ik, en Christian ook. Hij wilde die fijne ruimtelijke vijftiger jaren sound hebben en ik heb met de apparatuur van nu de perfecte sound gevonden. Ja, jammer dat Blue Note me niet vraagt om bijvoorbeeld Jason Moran, toch een jonge held op het label, op te nemen. Ik zou het dolgraag doen. Het zou de cirkel voor deze jonge man helemaal rond maken." En met jonge man wijst hij op zichzelf, om vervolgens in lachen uit te barsten. J

DE TIEN VAN RUDY VAN GELDER

Herbie Hancock
Maiden Voyage (Blue Note)

Wayne Shorter
Speak No Evil (Blue Note)

Eric Dolphy
Out To Lunch! (Blue Note)

John Coltrane
Blue Train (Blue Note)

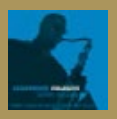

Sonny Rollins
Saxophone Colossus (Prestige)

John Coltrane
A Love Supreme (Impulse!)

Stanley Turrentine
Don't Mess With Mister T. (CTI)

Freddie Hubbard
Red Clay (CTI)

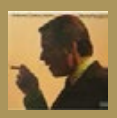

Antônio Carlos Jobim
Stone Flower (CTI)

Christian Scott
Yesterday You Said Tomorrow (Concord)

Paul Simon

Veteraan met toekomstperspectief

Er zijn weinig artiesten die zo vaak gebruik hebben gemaakt van jazzmuzikanten als Paul Simon. Ook op zijn nieuwe album *Stranger To Stranger* schoven cracks als Bobby McFerrin en Jack DeJohnette aan. "Ik denk niet in dat soort gradaties. Een muzikant is goed of niet. Zo niet, dan hoort hij niet op mijn plaat thuis." Paul Simon opent zijn hart.

Tekst: **Jean-Paul Heck** | Foto's: **Myrna Suarez**

Hij zette de afgelopen jaren die woorden kracht bij op het podium. Zo stond hij in 2011 nog op het North Sea Jazz Festival en kwam daarna terug om zijn succesplaat *Graceland* een mooi jubileum te geven. Op *Stranger To Stranger* trekt Simon de lijn door die hij eigenlijk al vanaf het begin van zijn carrière inzette. Haast op kousenvoeten grasduint de kleine man uit Queens, New York langs talloze stijlen en weet hij zelfs op 74-jarige leeftijd nog met elke plaat te verrassen. Goed is nooit goed genoeg voor de bard, die al faam en rijkdom vergaarde als jonge twintiger met het duo Simon & Garfunkel. "Er bestaan geen makkelijke weggetjes voor Paul. Waar ik nog weleens voor een gemakkelijke weg wil gaan, daar kiest hij altijd voor de allermoeilijkste. Met een fantastisch oeuvre als resultaat", aldus Sting. Hij kan het weten, want de Engelse superster toerde nog geen twee jaar terug samen met Simon over de wereld. Sting: "Hij is in staat om met een paar handbewegingen zijn band precies dat te laten doen wat hij wil. Ik ken maar weinig mensen met dat talent."

Muzikanten uit de buitencategorie

Op zijn nieuwe album *Stranger To Stranger* maakt Simon het wel erg bont. Met bijdragen van ruim dertig verschillende muzikanten, kwam hij uiteindelijk na twee jaar uit de studio. Alleen aan zijn meesterwerk *Graceland* uit 1986 werkte hij langer. Simon: "Ik ben daar helemaal niet mee bezig. Als ik een song opneem, hoor ik daarbij geluiden in mijn hoofd. En ik rust niet totdat ik iemand vind, die dat geluid kan reproduceren of in ieder geval evenaren." Dat hij daarbij gebruikt maakt van muzikanten die hij al jaren kent vindt hij logisch. "Ik woon al een hele poos tussen New York en de noordelijk gelegen stad New Haven in. Daar wonen heel veel extreem goeie muzikanten. Drummer Jack DeJohnette bijvoorbeeld of mijn vriend James Taylor. Maar ook Sonny Rollins, Billy Joel en cracks die het vak hebben geleerd op het Berklee College of Music in Boston." De fameuze jazzslagwerker DeJohnette werd door Simon voor twee songs op *Stranger To Stranger* opgetrommeld. "Logisch", vindt hij. "Jack was in de jaren zestig samen met Tony Williams de meest muzikale drummer in de jazz. Hij speelt met klanken en stemmingen. Daar hou ik van. Steve Gadd doet hetzelfde, Hal Blaine op 87-jarige leeftijd ook nog altijd. Maar Jack voegt daar nog een jazzfeel aan toe." Simon wil niet dat zijn muziek in een bepaalde hoek gedrukt wordt. "Al vanaf midden jaren zestig gebruik ik mensen die mij beter maken. Dat daar veel jazzmuzikanten tussen zitten is logisch. Zij behoren immers tot de buitencategorie. Ik heb veel met saxofonist Michael Brecker gewerkt. Ik was de eerste popartiest die hem inhuurde en daar ben ik nog steeds trots op. Ik heb ook gewerkt met bassist Bob Cranshaw en bebopdrummer Grady Tate. Op mijn debuut *(Paul Simon* uit 1972) liet ik trombonist Steve Turre meespelen. Niemand begreep daar iets van, maar ik had hem absoluut nodig om de song *Paranoia Blues* tot een goed einde te brengen." Simon wil het natuurlijk ook nog wel even hebben over een recent sterfgeval. Hij was ook de eerste grote mainstreammuziekster die de onlangs overleden harmonicalegende Toots Thielemans belde voor een klus. "Ik kende zijn werk, maar ik had hem nog nooit in een mooi, melodisch liedje gehoord. Toots paste perfect in mijn song *Night Game* (van het album *Still Crazy After All These Years* uit 1975). Ik

Voor nieuwe abonnees:

Reinier Baas Vs. Princess Discombobulatrix

Met stripboek en download card

ter waarde van € 22,-

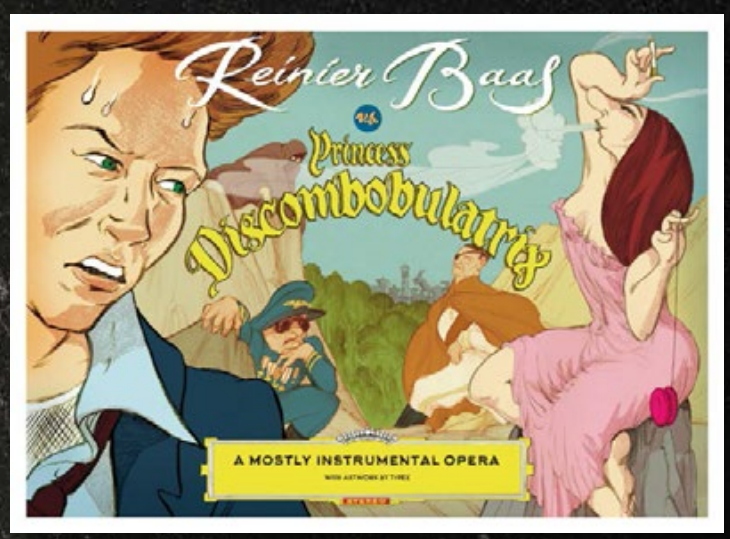

+ 7x Jazzism

Neem nu een jaarabonnement voor € 41,15 + gratis cd Reinier Baas Vs. Princess Discombobulatrix* of € 5,- korting!

Abonneren?

Telefoon: 085 7600237

(ma-vrij van 8.30 tot 12.30 uur, lokaal tarief)

E-mail: abonnement@bcm.nl

www.jazzism.nl

Jazzism is een uitgave van Uitgeverij BCM, Postbus 1392, 5602 BJ Eindhoven

*** Zolang de voorraad strekt.**

weet het nog goed. Hij kwam binnen en een uur later stond zijn partij erop." Toots zou in de jaren erna in interviews meerdere malen zijn dank betuigen aan Simon. "Paul Simon zorgde ervoor dat mijn naam in de mainstream van de Amerikaanse popmuziek bekend werd", liet hij optekenen.

Muziekgeschiedenis

Volgens Simon moet alles in dienst staan van de liedjes en de definitieve uitvoering. "Ik ben een heel geduldig mens en kan maandenlang broeden op een partij. In mijn jongere jaren heb ik gewerkt met mensen zoals Quincy Jones, maar ook met saxofonist Phil Woods. Dat zijn mensen die een onderdeel zijn van mijn muziekgeschiedenis. Als kind groeide ik op met doowopmuziek van de straat. Daarna kwamen de Louisiana-dingen van mensen als Smiley Lewis, Fats Domino en Rod Bernard. Vervolgens composities van de Caraïben met hun West-Afrikaanse invloeden. En natuurlijk de r&b van bijvoorbeeld Ray Charles en Ruth Brown. Wij noemden het thuis rock-'n-roll, terwijl die toch allemaal verschillende culturele invloeden had. De eerste keer dat ik die verbanden ging leggen, was in 1965 toen ik van Engeland terugkwam in Amerika. *The Sound Of Silence* was op dat moment een enorme hit. Tijdens mijn verblijf in Europa had ik in Parijs samen met de band Los Incas gespeeld. Op één van hun albums stond de song *El Condor Pasa*. Ik had zoiets van: 'Waarom koop ik dat liedje niet?'"

Volgens Simon moet **alles in dienst** staan van de liedjes en de definitieve uitvoering

Overzicht

Op *Stranger To Stranger* doet Simon datgene wat hij al jaren doet. Maar het album werd nog met wat meer egards ontvangen dat zijn laatste platen. Simon: "Muzikaal gezien was het thema simpel voor mij. Ik wilde een overzicht maken van de dingen die ik heel mijn leven al doe, en daar wat nieuwe elementen zoals Noord-Afrikaanse ritmes en jazz aan toevoegen. Ik heb ook een heel arsenaal verschillende instrumenten gebruikt. Een pomporgel, allerlei uitheemse ritme-instrumenten en zelfs geluidsbuizen die zijn gemaakt door een instrumentenmaker die ik ooit tegen het lijf liep. In mijn visie is alles toegestaan om de juiste stemming te krijgen. Want als ik met een idee voor een nieuw album in mijn hoofd loop, draait alles om de sound." Om dat te bereiken, ging hij behoorlijk buiten zijn geijkte telefoonboekje met muzikanten. Zo komt op *Stranger To Stranger* zanger Bobby McFerrin opdraven. Het was een wens die Simon al langer had. "In 2012 heb ik samen met Bobby en Esperanza Spalding opgetreden en dat was een onvergetelijk moment. We deden de Engelse folksong *Scarborough Fair,* die ik ook met Art (Garfunkel, red.) in de

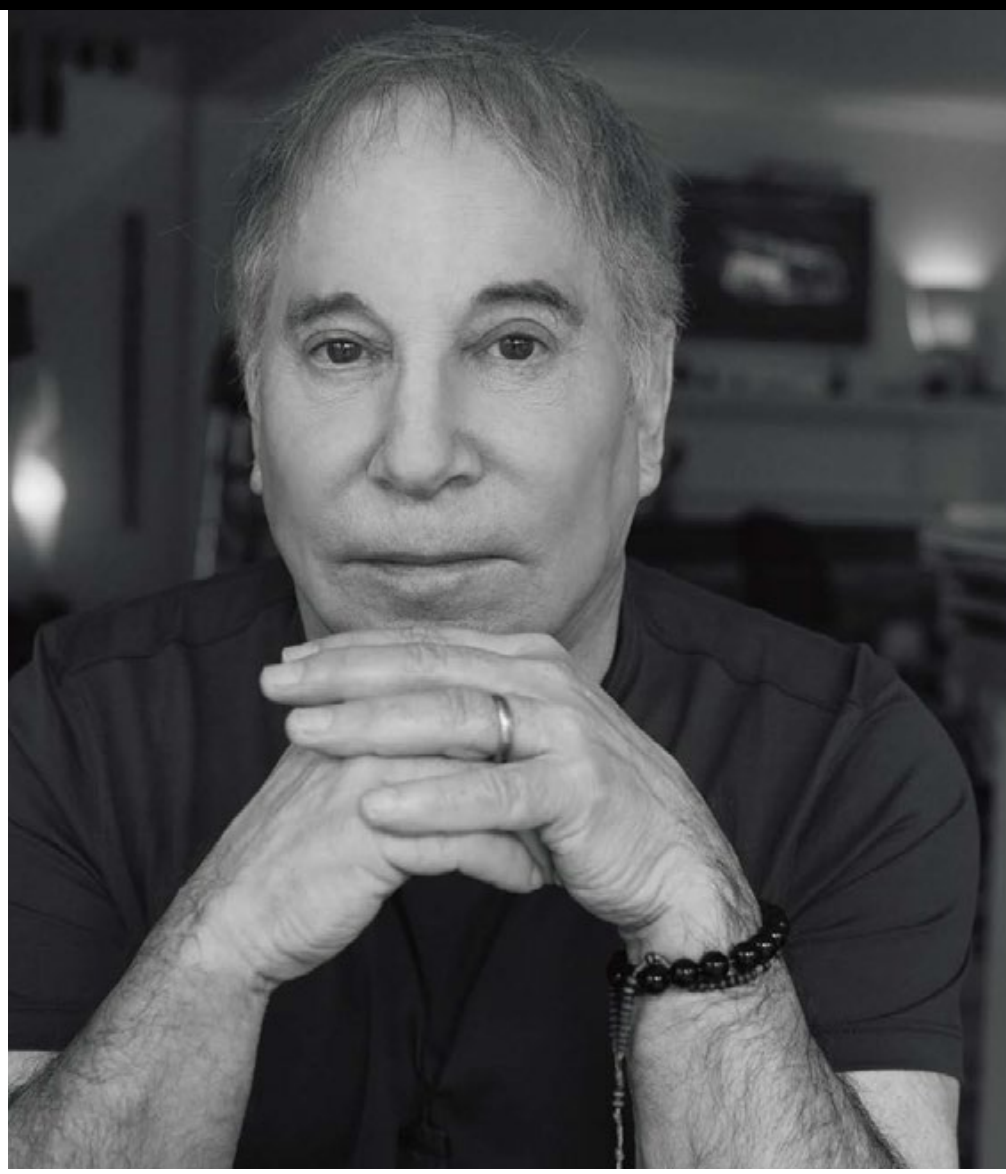

jaren zestig heb opgenomen. Het is een song met een Middeleeuwse songstructuur, maar Bobby zong het fantastisch. Wij voelen elkaar aan en hebben weinig woorden nodig."

Uiteindelijke sound

Nog verder gaat hij met het gebruik van instrumenten die door componist en instrumentenbouwer Harry Partch in de vorige eeuw werden gebouwd. "Hij was de man die buiten alle lijntjes dacht en geluiden wist te creëren die nog nooit iemand had gehoord. Daardoor kan hij als componist volledig zijn eigen wereld maken. Ik heb zijn 'Cloud-Chamber Bowls', die bestaat uit twaalf flessen met de inhoud van een *gallon*, en de 'Chromelodeon', een soort pomporgel dat 88 toetsen in plaats van 73 toetsen heeft. Daarvoor moesten we naar de universiteit van Washington, want ze mogen vanwege de exclusiviteit het pand niet verlaten. Het zijn museumstukken. We zijn ernaartoe gereden en hebben de geluiden opgenomen voor de song *Insomniac's Lullaby*. Voor mij zijn dat soort trips gewoon pleziertochtjes, zeker als zo'n reisje ook nog wat oplevert. Maar uiteindelijk komt de de vaste vorm van de nummers tot stand in mijn eigen kleine studio. Met een heel arsenaal gitaren voor mijn neus, bepaal ik de uiteindelijke sound van een song. De vorm staat nooit vast, want nummers kunnen bij mij van dag tot dag veranderen. Ik ben altijd bezig om verschillende partijen gestroomlijnd door elkaar heen te laten lopen. Vanaf dat moment kan ik er ook melodieuze impulsen aan toevoegen." Hij vervolgt: "Ik geloof helemaal niet in genres. Daarom is zo'n festival als het North Sea Jazz Festival bij jullie ook zo bijzonder. Het is een beetje een doos van Pandora. Je koopt een kaartje, bekijkt het programmaboek en de helft ken je niet. Maar je wordt toch uitgedaagd om die ene zaal in te lopen. Die verwondering op zo'n festival is mooi om te zien. Het is grensoverschrijdend en het is precies datgene wat ik met mijn muziek wil bereiken." J

Jameszoo

"Ik maak jazz binnen een andere context"

Het gaat lekker met Mitchel van Dinther. De Nederlandse dj/producer, beter bekend als Jameszoo, bracht eerder dit jaar zijn debuutalbum *Fool* uit op Brainfeeder, het label van de Amerikaanse elektronicapionier Flying Lotus. Lovende recensies in binnen- en buitenland leiden tot concerten over de hele wereld. Te beginnen dit najaar op een select aantal plekken in eigen land, namelijk de festivals November Music, Le Guess Who en So What's Next.

Tekst: **Koen Graat** | Foto: **Nick Helderman**

Het is een opmerkelijk verhaal, de wijze waarop Bosschenaar Mitchel van Dinther (25) bij toeval de muziek in rolde als gevolg van een kapotte knie. Zijn hele jeugd had in het teken gestaan van taekwondo en ook zijn toekomst was daaromheen uitgestippeld. Tot een zware blessure een geluk bij een ongeluk bleek te zijn. "Je moet iets nieuws gaan doen. Je begint weer op een nulpunt. In mijn klas zat een gast die optrad als dj. Ik dacht: dat kan ik beter. Toen ben ik plaatjes gaan draaien. Niet dat ik al een muzikale smaak had of zoiets." Via de hiphopscene in Den Bosch kwam Van Dinther in aanraking met de muziek van producers als Madlib en J Dilla, die met hun jazzsamples zijn verdere interesse aanwakkerden. "Met dat draaien raakte ik steeds dieper in de muziek, maar voor het publiek was het niet altijd duidelijk wat ik deed. Toen ben ik in 2011 mijn eigen muziek gaan maken. Via Google zocht ik uit wat ik nodig had aan programma's. Ik wist nauwelijks wat een keyboard was, maar ik was leergierig. Het voelde als een 'game' zonder verdere pretentie. En ik deed het in eerste instantie niet vanuit een passie, maar eerder omdat het functioneel was. Als ik een eigen plaatje uit zou brengen, konden mensen horen wat ik deed en zelf bedenken wat ik als dj nog meer zou draaien." Ongevraagd stuurde een kennis de eigen opnames van Jameszoo door naar het label Kindred Spirits, dat de eerste singel direct uitbracht. "Dat eigen geluid zat er meteen in. Als ik dat eerste plaatje terugluister, dan is het echt Jameszoo." Maar wat is dan die herkenbare Jameszoo-sound? "Ik weet niet wat het is. Het is niet zo dat ik bewust bezig ben met het plaatsen van sounds of zoiets. Ik denk dat het erin zit, omdat ik andere dingen niet mooi vind."

> "Via Google **zocht ik uit** wat ik nodig had aan programma's"

Nutteloos

Al grasduinend door het muzikale landschap vond Van Dinther inspiratie bij collega-producers als Dimlite, Dorian Concept en Flying Lotus. Ook begon hij samen te werken met andere instrumentalisten. "Ik voelde dat ik er meer uit kon halen als ik met andere muzikanten de studio indook." Als gevolg daarvan ontstond het idee om de activiteiten uit de studio naar het

ROTEL®

When music matters, Rotel delivers.

Meet the new 14 Series

Learn more at rotel.com

podium te verplaatsen en Jameszoo begon op te treden in bandformaties, onder meer met toetsenist Gideon van Gelder en gitarist Raphael Vanoli. "Vervolgens wilde ik de sequens uit mijn computer loslaten op het podium, zodat ik volledig vrij kon zijn. Dat is uiteindelijk aardig gelukt." Dat laatste betekent niet dat concerten een soort vrije jam zijn. Sterker nog, met zijn huidige band is over elk detail nagedacht. "We spelen stukken. In de studio hebben we *Fool* aangezet en vervolgens zijn we gaan bedenken wat live wel en niet zou werken. Bij elk nummer hebben we een nieuw livearrangement gemaakt. Dat heeft flink moeten evolueren, maar ik heb het gevoel dat het nu klaar is voor het podium."
Wat opviel bij het concert op North Sea Jazz is dat Jameszoo zelf met enige regelmaat bij zijn computer wegliep om met zijn handen in zijn zakken tevreden de overige bandleden toe te knikken. "Ik heb genoeg apparaten om alles dicht te

"Het is de vraag of **het album van Kamasi** zoveel succes had gehad als het was verschenen op bijvoorbeeld ECM Records"

smeren. Maar als ik mezelf ga forceren tijdens een show, voegt dat niets toe aan de muziek. Dan is het nutteloos." Kwestie van doseren dus en alles in het belang stellen van het totaalconcept. Dat is wat anders dan de zoveelste producer die live een paar gastmuzikanten meeneemt voor wat vrijblijvende opvulling. Met onder anderen drummer Richard Spaven, toetsenist Niels Broos en bassist Petter Eldh heeft Jameszoo een serieuze en flexibele band om zich heen verzameld. Een concept dat ook in het buitenland niet onopgemerkt bleef. *Fool* kon in landen als Engeland, Amerika, Japan en Frankrijk op positieve pers rekenen, waarbij zowel jazz- als alternatieve popmedia aandacht hadden voor de plaat. "De muren tussen muzieksoorten worden gelukkig steeds verder afgebroken. Zelf zie ik *Fool* trouwens als een jazzplaat. Niet omdat ik dat vooraf zo bedacht had, maar zo is 'ie er wel uitgekomen. Het gevoel, de bezetting, de improvisaties – het is een elektronische jazzplaat. Dat heb ik zelf ook wel geclaimd door het 'naïeve computerjazz' te noemen. Het is jazz binnen een andere context, namelijk die van beats, elektronica en hiphop." Dat laatste maakt duidelijk waarom Steven Ellison (Flying Lotus) wel brood zag in het album. Op zijn label Brainfeeder huizen artiesten als Thundercat, Kneedelus en Kamasi Washington, die vanuit een jazzachtergrond ook liefhebbers van hiphop, pop en elektronische muziek weten aan te spreken. "Jazz is weer cool geworden. Een aantal jaren geleden was dit volgens mij ondenkbaar. Van de andere kant is het ook een spel tussen context en content. Hiphoppers lopen weg met Kamasi Washington. Ze zijn onder de indruk van de keuze van Flying Lotus voor zo'n plaat en gaan het dan checken. Het is de vraag of het album van Kamasi zoveel succes had gehad als het was verschenen op bijvoorbeeld ECM Records. Het toffe is dat hij nu een heel nieuw publiek bereikt."

Geestverwanten

Vermoedelijk werd de kiem voor de samenwerking met Flying Lotus onbewust al enkele jaren eerder in New York gelegd. In het najaar van 2013 werd Van Dinther toegelaten tot de Red Bull Academy, een jaarlijkse meeting van twee weken waarvoor wereldwijd zestig jonge, creatieve geesten uit de muziekindustrie worden geselecteerd. De deelnemers gaan aan de slag terwijl - in het geval van Van Dinther - gastdocenten als Brian Eno, Questlove, Thundercat en Flying Lotus rondlopen voor feedback. "Flying Lotus kwam een paar keer luisteren en vond het volgens mij wel tof wat ik deed. Maar ik heb daar geen deal gemaakt of zo. Pas toen mijn album enkele jaren later klaar was, dacht ik aan Brainfeeder. Ik was al in gesprek met andere labels, maar toen Flying Lotus ook geïnteresseerd was, ging het snel."
Niet alleen legde Van Dinther interessante contacten tijdens zijn verblijf aan de Red Bull Academy. De 'motivatieknop' werd daar ook 180 graden omgedraaid. "Het was voor mij een eyeopener dat er zoveel geestverwanten waren. Daarvoor nam ik het allemaal niet zo serieus en deed ik maar wat. Een beetje fluierefluiten. Maar in New York zag ik mensen die konden leven van de concessieloze creaties die ze maakten." Van Dinther stortte zich op het schrijven van zijn debuutalbum. In de zomer van 2014 dook hij de studio in met tal van muzikanten, onder wie degenen die nu zijn liveband vormen. "Toen ben ik met die opnames gaan knutselen. Ik dacht alles binnen een maand af te hebben, maar dat liep even anders." Na een jaar knippen, plakken, herschikken, nieuwe lagen toevoegen en extra opnamesessies met persoonlijke helden als componist Arthur Verocai en toetsenist Steve Kuhn was *Fool* dan eindelijk af. Inmiddels is dus ook de vertaling van het studioalbum naar de liveband voltooid. Maar voordat Jameszoo op de Nederlandse

"Het is tricky voor **een Europese artiest** op een Amerikaans label"

festivals staat, verblijft hij eerst nog een periode in Los Angeles, de stad van Brainfeeder. "Ik wil nu dicht bij het vuur blijven. Het is tricky voor een Europese artiest op een Amerikaans label. Je bent de eerste die ze vergeten, dus ik wil zichtbaar zijn. Ik ga een paar soloshows doen en heb wat ontmoetingen. Uiteindelijk zou ik ook graag platen produceren voor anderen. Volgens mij ligt me dat wel. Maar daarvoor moet je wel in het vizier komen." En wellicht worden er contacten gelegd met interessante gasten voor het volgende Jameszoo-album. "Wie er bovenaan mijn wensenlijst staan? Erykah Badu en Peter Brötzmann. Dat zou echt tof zijn. Zo breed sta ik erin." J

Probeer Trouw
2 weken gratis

Trouw brengt nieuws en verdieping.
Zet u aan tot denken en biedt ruimte voor twijfel.
Want wie op zoek is naar de waarheid, moet wel durven twijfelen.
Trouw is nu vernieuwd en biedt nog meer achtergronden
en verdieping. Probeer Trouw daarom nu 2 weken gratis.

- Bezorging stopt automatisch -

deVerdieping Trouw

Ga naar **trouw.nl/gratis**

festivalgids

so what's next?

5-6 NOV 2016

LAURA MVULA

IBRAHIM MAALOUF

CORY HENRY

So What's Next? – zaterdag 5 november

Jazz is het vertrekpunt, maar zeker niet het enige referentiekader op So What's Next? Op zaterdag 5 en zondag 6 november 2016 vindt de vierde editie van dit spraakmakende muziekfestival te Eindhoven plaats. In Muziekgebouw Eindhoven - tevens het festivalhart - en op zeven andere locaties in het centrum van de stad, vind je opvallende headliners en showcases van aanstormende jazzartiesten met een eigentijds geluid. Crossovers van jazz met hiphop, soul, world, elektronische en klassieke muziek met een mespuntje punkrock krijgen alle ruimte. Laat je verrassen, meeslepen en dompel je een weekend lang onder in jazz en beyond jazz.

IBRAHIM MAALOUF 'RED & BLACK LIGHT'

De Libanees/Franse trompettist Ibrahim Maalouf is een muziekfenomeen en een graag geziene gast op So What's Next?. In 2014 sloeg zijn live fusion van jazz, rock, klassiek en elektronica daar in als een bom. Maalouf ontplooit aan de lopende band nieuwe muziekprojecten en zijn laatste, getiteld *Red & Black Light*, is een album waarmee hij de sterke vrouwen in zijn leven eert. Vrouwen uit zijn familie, die beide benen op de grond houden, maar ook Beyoncé, dé popdiva van nu die van grote invloed is op nieuwe generaties. Maalouf wil dat zijn werk toegankelijk is voor iedereen - je moet erop kunnen dansen en meezingen - maar op het tweede gehoor hebben zijn composities geraffineerde ritmische lagen, thema's en harmonieën die de geoefende luisteraar kunnen bekoren.
LINE-UP: Ibrahim Maalouf - trompet, keyboards; Eric Legnini - Fender Rhodes, keyboards; Francois Delporte - elektrische gitaar; Stephane Galland – drums

LAURA MVULA

De klassiek geschoolde Britse zangeres debuteerde met een big bang in 2013. Haar album *Sing to the Moon* oogste louter lof en een wereldtournee langs alle grote podia en festivals volgde. Van North Sea Jazz tot Glastonbury, haar mix van soul en jazz - onmiskenbaar beïnvloed door Björk en Nina Simone - verovert de wereld. Voor haar laatste CD *The Dreaming Room* put Laura Mvula uit de pijnlijke beëindiging van een relatie. Ze werkt op dit album samen met Nile Rodgers en dat levert, zoals te verwachten viel, muzikaal vuurwerk op.

CORY HENRY & THE FUNK APOSTLES

Op de eerste editie van So What's Next? in 2013 veroverde Cory Henry met Snarky Puppy met gemak de kleine zaal van Muziekgebouw Eindhoven. De niet te stuiten toetsenist is de dertig nog niet gepasseerd en heeft al een catalogus opgebouwd waar je u tegen zegt. Met zijn nieuwste project 'The Funk Apostles' is Cory Henry de prediker van de ware funk.
LINE-UP: Cory Henry - keyboards, Hammond B3; Maria Celeste - vocals; Cassondra James - vocals; Nicholas Semrad - keyboards; Adam Agati - gitaar; Sharay Reed - bas; TaRon Lockett - drums, percussie

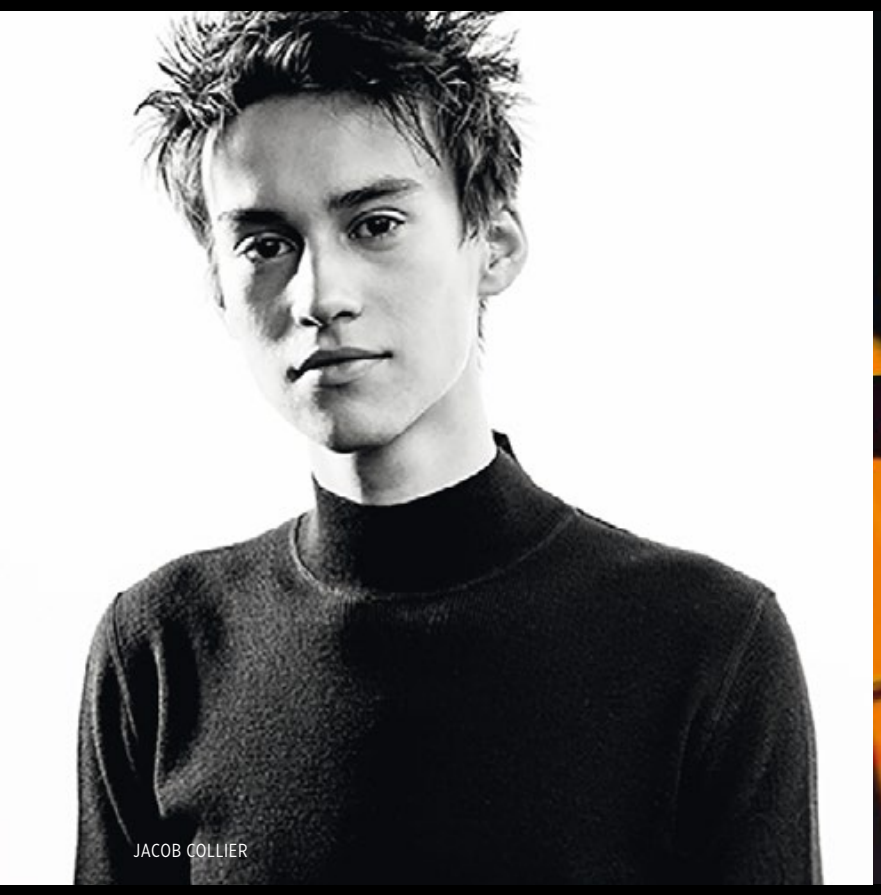
JACOB COLLIER

MARCUS STRICKLAND

zaterdag 5 november

JACOB COLLIER

Quincy Jones noemt hem 'The future of music' en The Guardian beschouwt hem als 'The new jazz Messiah'. Het zal je maar gezegd worden als je krap twintig bent. Nu, inmiddels 21 jaar, heeft Jacob Collier alleen maar meer fans aan zich weten te binden met zijn unieke blend van jazz, soul, beatbox, folk en latin. Het begon allemaal met filmpjes op zijn YouTube-kanaal, waarvoor de begaafde Londenaar alle meerstemmige zangpartijen en instrumenten zelf inspeelt. Van Stevie Wonder's 'Don't You Worry About A Thing' tot de tune van de Flinstones. Alles met evenveel creativiteit en klasse.

COLIN STETSON

Multi-instrumentalist Colin Stetson is een *force of nature* met een eclectische smaak: van Jimi Hendrix tot Bach. Zijn naam is de laatste jaren onlosmakelijk verbonden met Sarah Neufeld. Samen met de violiste van Arcade Fire bracht hij het gewaardeerde album *Never Were The Way She Was* (2015) uit. Op So What's Next? is de Canadees - die ook samenwerkte met Bon Iver en Tom Waits - solo te zien. Onlangs verscheen zijn nieuwste album *Sorrow*, een hedendaagse herinterpretatie van het werk van de Poolse avant-gardistische componist Henryk Gorecki. Het toont zijn veelzijdigheid en intelligente muzikaliteit.

RUDRESH MAHANTHAPPA 'BIRD CALLS'

De in New York gevestigde altsaxofonist Rudresh Mahanthappa staat bekend om zijn virtuoze mix van jazz en compositietechnieken uit Indiase klassieke muziek. Op So What's Next? speelt hij muziek van *Bird Calls*, het bejubelde album dat hij vorig jaar uitbracht als eerbetoon aan Charlie 'Bird' Parker. Mahanthappa probeert zijn voorbeeld niet te imiteren, maar gebruikt zijn jazzidioom, ritmes en harmonieën, om de draad op te pakken waar Parker was gebleven. Een waardig eerbetoon.

MARCUS STRICKLAND'S TWI-LIFE

Sopraan-, alt- en tenorsaxofonist Marcus Strickland bracht onlangs zijn nieuwste album *Nihil Novi* uit op het legendarische Blue Note-label. De jazzpionier laat hierop zijn liefde voor beats de vrije loop. Samen met muzikanten Robert Glasper, Keyon Harrold, Pino Palladino en Meshell Ndegeocello in de producersrol, combineert Strickland stijlen als afrobeat, neo-soul, funk, jazz en hiphop. Op So What's Next speelt hij met zijn vast groep Twi-Life.

MAKAYA MCCRAVEN

Ze noemen hem de *beat scientist*. De jonge intuïtieve drummer en bandleider Makaya McCraven verovert de wereld met zijn aansteke-lijke groovy stijl, onmiskenbaar beïnvloed door de hiphop. In 2015 bracht hij een van de opvallendste jazzalbums van het jaar uit: *In the Moment*. Een plaat waarop hij met de beste muzikanten uit stand-plaats Chicago jamt en improviseert. Het resultaat, een selectie van deze sessies (van in totaal 48 uur!), levert McCraven overal ter wereld lovende recensies op. Live kan je minstens dezelfde klasse en combinaties van groove, jazz, hiphop en improvisatie verwachten. LINE-UP: Makaya McCraven - drums, Rob Clearfield - keyboards, Junius Paul - bas, Matt Gold - gitaar & Marquis Hill – trompet

JAMESZOO QUARTET

De producer Jameszoo, oftewel Mitchel van Dinther, liet tijdens So What's Next? 2013 al zien uit welk hout hij gesneden is. Inmiddels heeft zijn carrière een vlucht genomen. Hij is getekend op het Brainfeeder-label van Flying Lotus, werkte samen met Arthur Verocai en ging van solo-act naar quintet. Zijn band bestaat uit een groep ingenieuze muzikanten die op inventieve ritmes heel subtiel schakelt van swingend naar hoekig, van aanzwellend naar kalm, van piepend draaien aan knoppen naar jazzy drumfills.

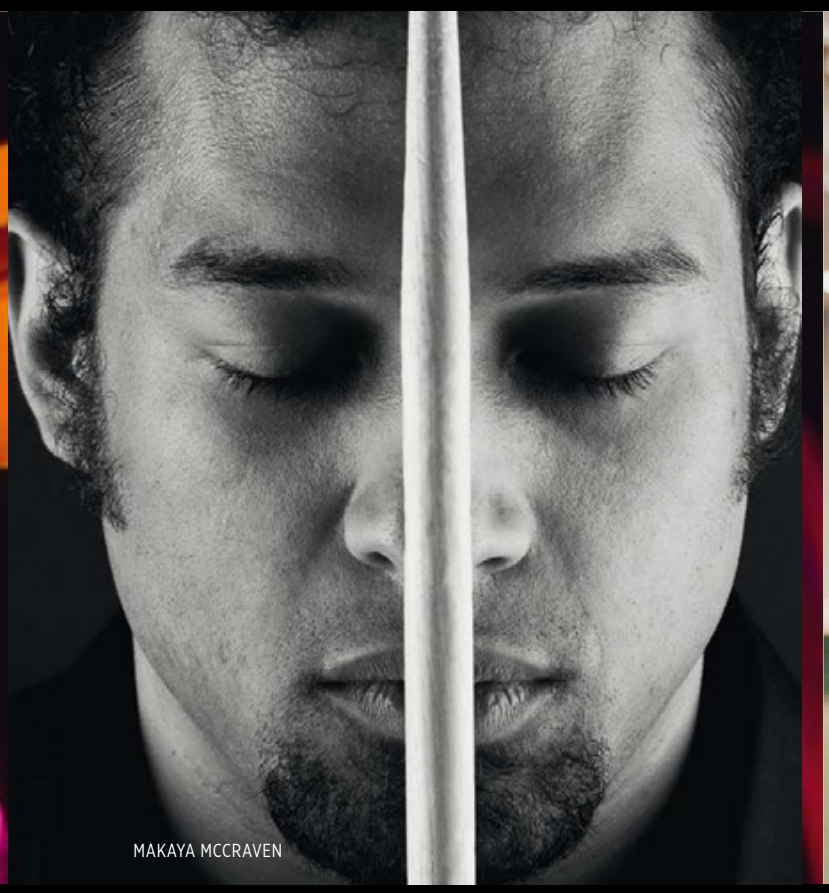

MAKAYA MCCRAVEN

JAMESZOO

zaterdag 5 november

JORIS ROELOFS 'ROPE DANCE'

Joris Roelofs behoort tot een generatie getalenteerde jonge Nederlandse jazzmusici die overal opduikt. Deze muzikanten (o.a. Ben van Gelder en Reinier Baas) kennen elkaar, spelen al zo'n tien jaar af en aan samen en beïnvloeden elkaars werk. Roelofs bespeelt verschillende saxofoons, klarinet en basklarinet, laat zich inspireren door componisten Debussy en Guillaume de Machaut en verwerkt filosofische thema's in zijn stukken. Bij voorkeur laat hij daarbij ruimte voor toeval en improvisatie. Afgelopen jaar had hij de eer om de compositieopdracht te schrijven voor North Sea Jazz Festival. Daar presenteerde hij *Rope Dance – Light-Footed Music for All and None*. Dit werk laat hij ook horen op So What's Next?

MOLINO

Molino heeft de bezetting van een fanfare, maar is veel meer dan dat. De muziek van de internationale Amsterdamse groep is een mix van folklore, avant-garde, jazz, hiphop, Britpop en elektronische muziek. LINE-UP: Linus Kleinlosen - alt, baritonsaxofoon, zang; Alistair Payne - trompet; George Hadow - drums; Mauricio Ramirez - drums; Matthías Ingiberg Sigurðsson - klarinet, basklarinet, zang, electronics; Axel Schappert - tuba; Oliver Emmitt - trombone, zang

TERRACE MARTIN AND THE POLLY SEEDS

Terrace Martin is een opvallende en zeer gewilde muzikant, rapper en producer uit Los Angeles. Sinds het begin van zijn carrière heeft hij zijn talent ingezet voor de muziek van Kamasi Washington, Quincy Jones, Snoop Dogg, 9th Wonder, Talib Kweli, Kendrick Lamar en vele anderen. Hij gooit de regels van hiphop rigoureus overboord door alles te sampelen wat hem voor de voeten komt: van funk tot jazz tot klassiek. Muziek kreeg Martin met de paplepel ingegoten, zijn vader was jazzmuzikant en zijn moeder gospelzangeres. Hij begon ooit met het produceren van hiphop tracks omdat het de muziek van zijn tijd was, maar de jazz is nooit ver weg.

DAVID VIRELLES' ANTENNA FT. MARCUS GILMORE

David Virelles is een groot talent uit de New Yorkse jazzscene. De pianist verrast met spannende improvisaties waarin hij een draai geeft aan mysterieuze rituele muziek uit zijn geboorteland Cuba. Drummer Marcus Gilmore is de kleinzoon van drummer Roy Haynes. Een behoorlijke schaduw om uit te stappen, maar dat lukt hem wonderwel - in 2012 benoemde DownBeat hem tot Rising Star Drummer. Op So What's Next? verkennen ze in duovorm nieuwe wegen. LINE-UP: David Virelles - piano & electronics; Marcus Gilmore - drums & electronics

MAARTEN HOGENHUIS

Jazzkenners noemen hem lovend 'de nieuwe Benjamin Herman'. De Amsterdammer is frontman van powerjazzformatie BRUUT! speelt in The More Socially Relevant Jazz Music Ensemble van Reinier Baas en leidt zijn eigen kwartet én trio. In 2013 won Hogenhuis met dit trio de prestigieuze Keep An Eye International Jazz Award. Hogenhuis is een saxofonist met soul en een diepgaande eigen stijl die onder je huid gaat zitten. Zoals jazz bedoeld is dus.

ANY VEGETABLE

De zeskoppige band Any Vegetable is geworteld in Americana. Onder leiding van bassist en songwriter Pieter Douma (BGUTI Orchestra, Blowbeat) met René Creemers (Drumbassadors, Blowbeat) op drums en Johan Jansen (Ilse deLange, Waylon) op steelgitaar, spelen ze krachtige rock met uitstapjes naar jazz, country, blues en funk. De 19-jarige Lizzy Ossevoort met haar soulvolle leadzang, Baer Traa (zang en gitaar) en Aldo Spadaro (gitaar) vervullen de rol van hongerige jonge honden in de band.

SEBASTIAAN VAN BAVEL TRIO

Geen betere titel voor een debuut dan *As The Journey Begins*. Op dit album van het trio van Van Bavel, klinken zijn jazzachtergrond en klassieke scholing door. Het trio kreeg er de Edison Jazz Nationaal 2014 voor. De pianist kan breed uitwaaierende emoties laten volgen door puntig gespeelde rockachtige passages.

so what's next? downtown

zondag 6 november

So What's Next? duikt dit jaar voor het eerst dieper Eindhoven in en breidt uit met een tweede festivaldag downtown. Op zondag 6 november geeft het festival ruim baan aan talent en experiment en kan de bezoeker op ontdekkingstocht langs zeven locaties in het centrum. De artiesten presenteren hun muziek aan een publiek van liefhebbers en jazzprofessionals.

De eerste tien showcases zijn aangedragen door de vooraanstaande New Yorkse scouts Brice Rosenbloom (NYC Winter Jazzfest, Le Poison Rouge), Meghan Stabile (Revive da Live), Danny Melnick (Newport Jazzfestival, Carnegie Hall) en Grammy Award-winnaar en journalist Ashley Kahn. Zij selecteerden tien toptalenten, grotendeels afkomstig uit New York, de jazzhoofdstad van de wereld:

Theo Croker, Noname, Ben van Gelder Quintet, Kandace Springs, Xenia Rubinos, Brandee Younger, Samuel Blaser Quartet, David Virelles, Jasper Høiby Qualia en in de Catharinakerk de afsluiter Cory Henry.

OPEN CALL

Deel twee van het downtown programma, goed voor nog eens tien festivalplekken, kwam tot stand via een Open Call. Getalenteerde jazzartiesten uit binnen- en buitenland werd gevraagd om hun muziek in te sturen. Voor de meest opvallende en overtuigende acts waren tien plekken te vergeven. De jury bestond uit muziekprofessionals Guido van Dieren (Bird/North Sea Jazz Club), Frank Bolder (LantarenVenster) en David Ernst (Gaslab/Studium Generale TU/e). Zij maakten de volgende selectie:

Xavi Torres Trio, Matteo Mijderwijk, LABtrio, Umbra Falstrwti, Trempera!, Chelsea Foreman, Pablo Martinez Flamenco-Jazz Band, Mn'JAM experiment, EvenSanne en Molino.

De showcases op zondag 6 november zijn te zien op de podia van Muziekgebouw Eindhoven, Meneer Frits, Dynamo, De Kapel, Oude Rechtbank, Woonbedrijf, Catharinakerk & Stage Music Café. Al deze locaties bevinden zich in het centrum en zijn op loopafstand van elkaar.

KANDACE SPRINGS

LOCATIES MUZIEKGEBOUW EINDHOVEN, MENEER FRITS, DYNAMO, DE KAPEL, OUDE RECHTBANK, WOONBEDRIJF, CATHARINAKERK & STAGE MUSIC CAFÉ

THEO CROKER

Theo Croker is een van de meest innovatieve trompettisten van zijn generatie en een boegbeeld van straight-ahead-jazz met attitude. Dat bewees hij al eerder met live optredens op o.a. North Sea Jazz en met zijn album *AfroPhysicist* (2014) dat Dee Dee Bridgewater produceerde (!). Op zijn nieuwe album *Escape Velocity* (2016) perfectioneert hij zijn organische jazzsound, geïnspireerd door hiphop, soul, funk en zijn ervaring als componist van filmmuziek. Croker werd niet in de laatste plaats gevormd door zijn legendarische opa, de trompettist Doc Cheatham. En door Donald Byrd, bij wie hij studeerde. Op So What's Next? speelt hij met zijn band DVRK FUNK.

NONAME

Fatima Warner aka Noname is een 24-jarige rapper en dichteres afkomstig uit het progressieve Philadelphia. Haar raps zijn beïnvloed door de bluesmuziek van artiesten als Howlin' Wolf en Buddy Guy. Haar doorbraak kwam toen ze een bijdrage leverde aan het nummer 'Lost' op Chance the Rapper's mixtape Acid Rap. Haar eigen debuutmixtape Telefone is net uit en bestaat uit zorgvuldige gospel raps met verhalen over geweld, armoede, abortus en dood. Hoe donker de onderwerpen ook zijn, haar rapstijl is ondanks alles opwekkend.
LINE-UP: Fatima Warner - vocals; rest T.B.A.

BEN VAN GELDER QUINTET

Ben van Gelder is met twee benen stevig geworteld in de jazztraditie, maar klinkt volmaakt eigentijds. De 'boy wonder van de Nederlandse jazz' (NRC) is 25 en woonde tot voor kort in New York. Hij kreeg er les van Lee Konitz en Mark Turner en vormde er zijn eigen band. Bens tweede album *Reprise* (2013) werd tot 'mooiste jazzplaat van het jaar' uitgeroepen door de Volkskrant: "Met de intrigerende composities, vrijwel allemaal van eigen hand, trekt hij bebop de diepte in. Elke noot, elk motief, elk thema voelt als een schot in de roos, keihard de kern rakend."
LINE-UP: Ben van Gelder - altsaxofoon; Peter Schlamb - vibrafoon; Sam Harris - piano; Rick Rosato - bas; Craig Weinrib - drums

KANDACE SPRINGS

Tijdens de afgelopen editie van North Sea Jazz Festival maakte zangeres/pianiste Kandace Springs haar live entree in Nederland. De zaal was afgeladen met liefhebbers van souljazz die de kroonprinses van Blue Note in actie wilden zien. Springs heeft een doorleefd, rokerig geluid en een frasering die past bij een vedette op leeftijd. Toch is ze pas 27 jaar. Ze bewondert Billie Holiday, Ella Fitzgerald, Nina Simone en Roberta Flack, werkte samen met Gregory Porter en Prince, maar klinkt vooral als zichzelf. "The artists who have inspired me the most all sang so naturally," aldus Springs . "That helped me find my own sound." Haar debuutalbum *Soul Eyes* kwam in 2016 uit.

XENIA RUBINOS

De muziek van Xenia Rubinos en haar verschijning zijn something else. Rubinos is de belichaming van meltingpot New York. Ze maakt een expressieve 'street poetry' mix van soul, funk, pop en indierock met Cubaanse en Puertoricaanse invloeden. In haar eigen woorden klinkt ze als "Shellac meets Andre 3000". Op Rubinos' tweede album *Black Terry Cat* (2016) zingt, rapt en spit ze over romantiek en racisme in Engels en Spaans. Eclectisch en aanstekelijk. Eén om in de gaten te houden.
LINE-UP: Xenia Rubinos - vocals; Nick Oddy - toetsen, effecten; Jackson Hill - bas; Marco Buccelli - drums, percussie

BRANDEE YOUNGER

De harp kom je zelden tegen in jazz maar Brandee Younger brengt daar verandering in. Deze artieste is niet aan genres gebonden: ze speelt net zo makkelijk klassiek als jazz (met o.a. Ravi Coltrane, Jack DeJohnette, Charlie Haden en Pharoah Sanders) maar voegde ook haar specifieke geluid toe aan de producties van rappers en popartiesten als Common, John Legend, Lauryn Hill en Drake. Haar album *Wax & Wane* (2016) is geproduceerd door Casey Benjamin (Robert Glasper) en bouwt voort op de nalatenschap van Dorothy Ashby en Alice Coltrane.

SAMUEL BLASER TRIO

Sinds 2000 is Samuel Blaser (what's in a name?) niet meer weg te denken uit de internationale trombonewereld. Zijn spel combineert de precisie en aandacht voor detail van een klassiek instrumentalist met ongefilterde, emotionele directheid en ritmische rijkdom. In de jazz begeeft Blaser zich op het gebied van ambient en free jazz, met een helder geluid dat voortkomt uit muzikaal overwicht.
LINE-UP: Samuel Blaser - trombone; Marc Ducret - gitaar; Peter Bruun - drums

DAVID VIRELLES SOLO PIANO

Hij groeide op in de rijke muziekcultuur van Cuba, maar raakte vooral geïnteresseerd in improvisatie toen hij de jazzcollectie van zijn opa ontdekte. Pianist David Virelles vertrok op zijn achttiende naar Canada en ontwikkelde zich daar als talent op de piano. Hij was de eerste die de Oscar Peterson Award won, uitgereikt door Peterson zelf. Inmiddels is hij een van de meest besproken pianisten uit de jazzscene van New York. Zijn nieuwste album *Mbòkó*, dat uitkwam op het vermaarde ECM-label, krijgt al net zoveel goede pers en is een zoektocht naar zijn spirituele achtergrond op Cuba. Op de plaat put hij uit de magisch-rituele achtergrond van West-Afrikaanse genootschappen op Cuba. "A different side to the great legacy of pianists that come from Cuba... He is the new school." Gilles Peterson

So What's Next? Downtown – zondag 6 november

JASPER HØIBY'S FELLOW CREATURES

Na jarenlang met zijn gerespecteerde trio Phronesis gespeeld te hebben, zet Jasper Høiby die groep tijdelijk op pauze ten gunste van vijfmansformatie Jasper Høiby's Fellow Creatures. Het was zijn droom om met een groter ensemble op te treden en daarvoor heeft hij uiteenlopend talent uit de Londense jazzscene samengebracht. De muziek combineert diepe grooves en optimistische energie met sterke lyriek en ritmes. Jazzwise typeerde de groep als "masters of evolving energy".
LINE-UP: Jasper Høiby - bas; Mark Lockheart - saxofoons; Laura Jurd - trompet en flugel; Will Barry - piano; Corrie Dick - drums en percussie

XAVI TORRES TRIO

Als pianist en componist vertelt de Spaanse Xavi Torres, die in Amsterdam studeert, een eigen verhaal. Hierin komen typische piano-triopatronen, avontuur en de opgewekte persoonlijkheid van het trio uit de verf. Ze spelen composities van de hand van Torres en presenteerden onlangs hun debuutalbum *Skyline* maar maken al plannen voor een volgende CD. Het trio viel recentelijk in de prijzen bij de Dutch Jazz Competition (2016), won de Keep An Eye International Jazz Award (2015 en 2014) en werd tot Best Group of 2015 uitgeroepen door The Catalan Jazz Musicians Asociation.
LINE-UP: Xavi Torres - piano; Vic Moliner - bas; Joan Terol - drums

MATTEO MIJDERWIJK

"Op het podium weet ik nooit op welke noot ik eindig en met welke noot ik begin. Ik heb wel een setlijst, maar vind het fijner bij het publiek te testen hoe ver ik kan gaan. Dan communiceer je met muziek. Ik ben echt een podiumdier." (NRC) Pianist Matteo Mijderwijk (26) speelt piano en andere toetsinstrumenten. In zijn muziek hoor je de natuur, zijn inspiratiebron. Afgelopen zomer trad hij haast iedere dag op een ander festival op. Je kwam hem tegen op Into The Great Wide Open, ADE, Incubate, Dutch Design Week en North Sea Round Town, om er een paar te noemen. Mijderwijk studeerde zowel klassieke als geïmproviseerde muziek aan het Fontys Conservatorium – bij Harmen Fraanje, Rembrandt Frerichs en Jeroen van Vliet – maar zou zijn muziek zelf nooit als klassiek bestempelen: "Klassieke muziek klinkt alsof iets is geweest, ik maak muziek van nu."
LINE-UP: Matteo Mijderwijk - piano, Fender Rhodes, Moog Sub 37

LABTRIO

LABtrio is bestaat uit Lander Gyselinck, Anneleen Boehme en Bram De Looze, drie avontuurlijke musici met uiteenlopende persoonlijkheden. Hun muziek werkt verfrissend en evolueert constant. Hun door urban styles beïnvloede jazzklanken flirten met underground, hiphop en elektronische muziek. Naast eigen composities brengt dit trio ook frisse versies van bekende jazznummers.
LINE-UP: Bram De Looze – piano; Anneleen Boehme - contrabas; Lander Gyselinck - drums

UMBRA FALSTRWTI

Umbra Falstrwti is een Amsterdamse meltingpot van elektronische muziek, hiphop, jazz en de diverse etnische achtergronden die de muzikanten meebrachten. De bandleden van dit collectief hebben elkaar ontmoet op het Conservatorium van Amsterdam – waar ze studeren of al klaar zijn – en vonden elkaar in experiment, conceptuele creaties en de emotionele uitspatting van live optredens.
LINE-UP: Alla Blehman - saxofoon en compositie; Mark Nieuwenhuis - trompet, elektronica; Egor Doubay - tenorsaxofoon; Carla Collner - trombone; Bennet Dobrik - drums; Felix Back - keyboards, elektronica; Tine Sinko - bas; Arto Ikävalko - piano; Siebren Smink - gitaar; Donnie Adams - vocals, rap

TREMPERA!

Trompera! ontstond in 2009 toen Xavi, Joan, Bruno en Lluc elkaar voor het eerst in Barcelona tegen het lijf liepen en samen begonnen te spelen. Hun muzikale verwantschap en vriendschap legde de basis voor een bloeiende band waaraan de Italiaanse bassist Giuseppe Romagnoli werd toegevoegd om het quintet compleet te maken. De composities zijn krachtig en maakten indruk op de jury's van the Dutch Jazz Competition (2014) en Keep An Eye International Jazz Award (2014) waar Trompera! met maar liefst vier prijzen naar huis ging.
LINE-UP: Bruno Calvo - trompet; Lluc Casares - saxofoon; Xavi Torres - piano; Giuseppe Romagnoli - bas; Joan Terol - drums

CHELSEA FOREMAN

Chelsea Foreman laat zich in haar zangstijl inspireren door artiesten als Lianne La Havas en Gregory Porter. Samen met haar band creëert ze een eigen geluid dat in de hoek zit van alternatieve jazz en pop en waarbij spelplezier een belangrijk element is. Die flow vonden ze met elkaar op het Fontys Conservatorium waar ze onlangs afstudeerden.
LINE-UP: Chelsea Foreman - vocals; Sander de Bie - piano, keys; Lennart van Dijk - bas; Tom Nieuwenhuijse - drums

PABLO MARTINEZ FLAMENCO-JAZZ BAND

Flamenco en jazz. Dat zijn de basisingrediënten van het project van de veelzijdige trombonist en flamencozanger Pablo Martínez. In 2012 besloot de Spanjaard zijn muziekstudie aan het Amsterdamse conservatorium voort te zetten. Hij ontmoette er de muzikanten met wie hij nu een dynamische groep vormt. De band bestaat uit Nederlander Jeff Heijne op flamencogitaar, die te boek staat als een groot talent, de Catalaan Lluc Casares op saxofoon en in de ritmesectie vind je de Italiaanse contrabassist Mauro Cottone en de Catalaan Joan Terol op drums. Op debuutalbum *De Madrugada* (2016) speelt flamenco tenorsaxofonist Jorge Pardo (video) mee, die ondanks de strikte regels van de flamenco deze fusionvorm juist toejuicht: "I dig it! I really like this project. These guys are doing a great job to the art of flamenco."
LINE-UP: Pablo Martínez - trombone & zang; Lluc Casares - tenorsaxofoon; Jeff Heijne - flamencogitaar; Mauro Cottone - contrabas; Joan Terol - drums

LOCATIES MUZIEKGEBOUW EINDHOVEN, MENEER FRITS, DYNAMO, DE KAPEL, OUDE RECHTBANK, WOONBEDRIJF, CATHARINAKERK & STAGE MUSIC CAFÉ

XENIA RUBINOS

THEO CROKER

BRANDEE YOUNGER

MN'JAM EXPERIMENT

In dit project vormen de verschillende elementen de delen van de som. Mn'JAM experiment streeft naar een artistieke balans tussen digitale, fysieke, audiovisuele parameters, design en live performance. Een concept waarbij alle onderdelen op zichzelf kunnen staan, maar ook als een geheel gezien moeten worden. Het debuut van de Haagse groep was dan ook een CD-DVD getiteld *Live With A Boom*. Mn'JAM experiment dompelt de toeschouwer onder in een experiment met draaitafels, visuals, loop stations en elektronica. De termen 'innovatief' en 'baanbrekend' zijn vandaag de dag dooddoeners, maar op dit project daadwerkelijk van toepassing.
LINE-UP: Melissa Oliveira - zang, jam, visual, turntables; Virxilio da Silva - elektrische gitaar; Vasilis Stefanopoulos - bas; Tuur Moens - drums

EVENSANNE

De naam EvenSanne is een samentrekking van Sanne Huijbregts (zang) en Eran Har Even (gitaar). Samen de grondleggers van een formatie die met behulp van loop stations, effecten en een instrument als een EWI een sferische, eigen wereld oproept. Sinds hun CD *Something So Sweet* en online EP *Still* zijn ze op stoom en bezig met een nieuw album dat moet inslaan als een meteoor. De bezetting is uitgebreid met Itai Weissmann op EWI en Jeroen Batterink op drums, waardoor een nog breder klankenpalet is ontstaan. "Haunting melodies, and refreshing harmony, woven through beautifully crafted compositions, Eran Har Even & Sanne Huijbregts of EvenSanne are fearless adventurers of their exquisite musical world." – Becca Stevens
LINE-UP: Sanne Huijbregts - zang; Eran Har Even - gitaar; Itai Weissmann - EWI; Jeroen Batterink - drums

SHAI MAESTRO & CAMILA MEZA

De Israëlische Shai Maestro was tot 2011 de pianist van bassist Avishai Cohen. Zijn landgenoot leerde hem de kneepjes van het vak. Met zijn eigen trio timmert hij nu aan de weg en stond hij in 2016 op North Sea Jazz. Het sfeervolle spel van Maestro komt op zijn laatste album *Untold Stories* tot zijn recht. Op So What's Next? speelt hij samen met de Chileense gitarist en zangeres Camila Meza. Gezamenlijk klinken ze soms ingetogen dromerig, dan weer opzwepend.
LINE-UP: Shai Maestro - piano; Camila Meza – gitaar & zang

CORY HENRY

Het Hammondorgel is Cory Henry's grote liefde, dat is wel duidelijk als je hem hoort spelen. Hij is ook nog eens een steengoede soul- en gospelzanger, een onbenadrukt talent dat harmonieus samengaat met zijn orgelspel. De Catharinakerk te Eindhoven is een voltreffer als locatie voor het afsluitende concert van So What's Next Downtown. Publiek en pastoor zullen gegarandeerd met een grote grijns op het gezicht naar huis gaan.

so what's next?

5-6 NOV 2016

zaterdag 5 november

MUZIEKGEBOUW EINDHOVEN

Ibrahim Maalouf 'Red & Black Light'
Laura Mvula
Cory Henry & The Funk Apostles
Jacob Collier
Colin Stetson
Rudresh Mahanthappa 'Bird Calls'
Marcus Strickland's Twi-Life
Makaya McCraven
Jameszoo Quartet
Joris Roelofs 'Rope Dance'
Molino
Terrace Martin and the Polly Seeds
David Virelles' Antenna ft. Marcus Gilmore
Maarten Hogenhuis
Any Vegetable
Sebastiaan van Bavel Trio

zondag 6 november

DOWNTOWN

LOCATIES:MUZIEKGEBOUW EINDHOVEN, MENEER FRITS, DYNAMO, DE KAPEL, OUDE RECHTBANK, WOONBEDRIJF, CATHARINAKERK & STAGE MUSIC CAFÉ

Kandace Springs
Theo Croker
Noname
Xenia Rubinos
Jasper Høiby's Fellow Creatures
Ben van Gelder Quintet
Samuel Blaser Trio
Shai Maestro & Camila Meza
Brandee Younger
David Virelles - solo piano

Xavi Torres Trio
Matteo Mijderwijk
LABtrio
Umbra Falstrwti
Trempera!
Chelsea Foreman
Pablo Martínez Flamenco-Jazz Band
Mn'JAM experiment
EvenSanne

Afsluitend concert: Cory Henry

tickets

DAGPAS ZATERDAG 5 NOVEMBER	€ 42,50
DAGPAS ZONDAG 6 NOVEMBER	€ 20,00
PASSE-PARTOUT 5 & 6 NOVEMBER	€ 55,00

VERKRIJGBAAR VIA
WWW.MUZIEKGEBOUWEINDHOVEN.NL
WWW.TICKETMASTER.NL

WWW.SOWHATSNEXT.NL

So What's Next? komt tot stand onder auspiciën van Stichting So What's Next? in samenwerking met partners Muziekgebouw Eindhoven, North Sea Jazz / MOJO Concerts en Brabant C.

Mediapartner Jazzism

Muziekgebouw Eindhoven.nl · north sea jazz · MOJO · Jazzism · BRABANT C

GRAFISCH ONTWERP BREGSCH//

Dossier

Jazzpodia in Nederland en België

Door de cultuurbezuinigingen is een flink aantal speelplekken voor jazzmusici verdwenen, maar toch zijn er, op welhaast miraculeuze wijze, ook weer een heleboel leuke, interessante, eigenzinnige podia en festivals bijgekomen. Een overzicht.

Samenstelling: **Marie-Claire Melzer**
Teksten: **Rick van Boeckel, Iddo Havinga, Willem Jongeneelen, Angelique van Os en Jan Jasper Tamboer**
Fotografie: **Joke Schot**

Amsterdam

Café De Ruimte

Je verkeert er in Berlijnse sferen. Hier geen mainstream van één pot nat, maar muziek die met liefde in het moment wordt gemaakt. Bij café-restaurant De Ruimte, gevestigd in gebouw De Verkeerstoren in Amsterdam-Noord, is jazzkenner Tim Sprangers programmeur.

Tekst: **Jan Jasper Tamboer**

Sprangers: “Ik was recensent van De Volkskrant, maar wilde niet meer boven de musici staan en over hen oordelen. Nu als programmeur sta ik naast hen en dat past me beter. Er deden zich kansen voor en die heb ik gegrepen. Inmiddels is De Ruimte een gastvrije, open gelegenheid waar met veel aandacht en waardering naar de artiesten wordt geluisterd, na al dan niet een goede maaltijd te hebben genoten. De behoefte aan een dergelijke plek was groot onder muzikanten. In het begin moest ik zelf veel initiatieven nemen en mijn netwerk en dat van compaan en gitarist Jasper Stadhouders aanboren, maar nu zingt het rond.

Verschillende snit

Op een gegeven moment hadden we 25 bands per maand, nu programmeer ik zes tot acht avonden, met één tot drie acts. We kunnen snel opereren, als musici een gaatje hebben in hun agenda, dan springen we daarop in. Ik zoek verschillende musici

OVERIGE NIEUWE SPEELPLEKKEN IN AMSTERDAM

Paradiso Noord/Tolhuistuin: 'dependance’ van Paradiso in Amsterdam-Noord waar naast pop ook geregeld jazz en wereldmuziek wordt geprogrammeerd).
Café van Leeuwen: elke zondag om 20:00 uur ‘intense jazz door duo’s en trio’s uit de crème de la crème van de moderne jazz’, geprogrammeerd door Iman Spaargaren.
Cafe Sarphaat & **Cafe Spargo:** iedere zondag van 16.00 tot 19.00 uur jazzduo’s en -trio’s met zang, vaak jong talent afkomstig van het conservatorium.
Cafe Nel: elke maandag vanaf 20:30 uur jamsessies met Amsterdamse musici gehost door Daan Herweg.
Club Dauphine: iedere eerste zondag van de maand Jazzy Sunday onder leiding van Hans en Candy Dulfer, 16:30 uur, kaarten met en zonder diner te koop.
Coffeeshop The Bulldog: aan het Leidseplein. Iedere woensdagavond spelen Hans Dulfer en band om 21:30 uur, toegang gratis.
Cultureel Centrum Mezrab: podium met gevarieerde programmering, veel wereldmuziek, ook jazz.
De Roze Tanker: in Amsterdam-Noord (geregeld impro-concerten).
Pompstation: restaurant met live achtergrondmuziek, donderdag tot en met zaterdag soul en jazz vanaf 19:30 uur, zondag singer-songwriters vanaf 19:00 uur.
Huis de Pinto: jazzconcerten op zaterdagmiddag.

NIEUWE SPEELPLEKKEN IN DE OMGEVING VAN AMSTERDAM

De Pletterij: centrum voor debat en cultuur in Haarlem met geregeld concerten, gevarieerde programmering, van impro tot wereld)
Jazz Inverdan/De Vermaning: de nieuwe naam voor Jazz in Serah. Twee concertseries Jazz Inverdan en Come Along, op de nieuwe locatie in de Doopsgezinde Vermaning in Zaandam)

NIEUWE JAZZFESTIVALS IN AMSTERDAM

Jazzfest Amsterdam: jazzfestival met de crème de la crème van de Amsterdamse jazz, dit jaar voor het eerst ook Amerikaanse musici, 12 november in Studio K.
Jazz en de Walvis: huiskamerconcerten van grote namen en jong talent in het Oostelijk Havengebied, september.
On the Roof: zomerfestival met om de vrijdag een jazzconcert op een dak in Amsterdam-Noord, juli en augustus.
Red Light Jazz Festival: jazzfestival op verschillende locaties op de Wallen waaronder legendarische plekken als The Cotton Club en Casablanca, 2, 3 en 4 juni.
Wicked Jazz Sounds Festival: festival met dansbare live jazz, hiphop en soul en later op de avond dj's, eind juni in Amsterdam-Noord.

bij elkaar, die ik geregeld uitnodig om solo te spelen. Dat vinden sommigen ongemakkelijk, want het voelt alsof je naakt op het podium staat. Als het goed uitpakt, zijn ze opgelucht en blij. Ik benader artiesten van verschillende snit, ook uit de wereld van elektronica, jong en oud. Daarbij zoek ik een mooie mix van Nederlandse en buitenlandse artiesten. Ik sta altijd open voor ideeën, zeker ook die van de musici zelf, waarbij ik niet alleen programmeer, maar ook faciliteer. Essentieel is, dat de optredende musici de wil hebben om te creëren en daartoe ook de benodigde bagage bezitten."

Altijd dynamiek

"Voor mij is een avond geslaagd als die uniek is, als alles samenkomt. Dat was bijvoorbeeld zo bij de concerten met Han Bennink, die samenspeelde met basklarinettist Ziv Taubenfeld en ook een trio vormde met drummers Onno Govaert en George Hadow. Muzikaal was het superspannend. Dat vond ook het publiek dat enorm enthousiast reageerde. Bij de openingsavond met The Ex ervoer ik een roes. Het was toen bomvol, de mensen zakten bijna door de vloer. Er werd gedanst en ook de musici van The Ex zelf plus hun gasten op het podium beleefden een topavond. Zo wil ik het, er moet altijd dynamiek zijn."
De Ruimte heeft een huurcontract tot en met april, daarna moet het gebouw wellicht wijken voor nieuwbouw. "We zijn nu druk bezig om een alternatief te bedenken. Hoe dan ook gaat De Ruimte door."

Uitgelicht in Amsterdam

NORTH SEA JAZZ CLUB

De North Sea Jazz Club is het belangrijkste jazzpodium in Amsterdam naast het Bimhuis. De programmering is echter minder avontuurlijk, omdat de club zonder subsidie draait en het dus vooral van de kaartverkoop en de horeca moet hebben. Hier geen freejazz of impro. Wel grote namen, zoals Snarky Puppy, dat hier zijn eerste officiële concert in Nederland gaf en acts als Gregory Porter, Christian Scott, Ibrahim Maalouf en Cécile McLorin Salvant. Vaak zijn er dinerconcerten, naar model van Amerikaanse jazzclubs. Johan Derksen programmeert hier blues. De club bevindt zich op het terrein van de Westergasfabriek, een culturele hotspot in Amsterdam.

BILLIE'S BAR

Ook op het Westergasterrein bevindt zich Billie's Bar, een café-restaurant met mediterrane en Indische gerechten en cocktails, waar vijf avonden per week livemuziek wordt gespeeld. Jazzzangeres Brenda Frans is gastvrouw en leidt de jamsessies. De sfeer is optimaal en er wordt met aandacht geluisterd naar lokale en internationale musici, waarbij je artiesten uit de hele wereld kunt treffen die toevalligerwijs in de buurt zijn. Billie's Bar opende officieel 3 augustus jongstleden met een akoestisch optreden van Mathilde Santing. Frans heeft een groot netwerk aan musici waaruit zij kan putten, maar nodigt daarnaast aanstormend talent uit om zich middels videopresentaties te melden.

SPLENDOR

Splendor is een podium en muzikantencollectief ineen. Het podium ontvangt geen subsidie, maar draait op musici die zich als mede-eigenaars via obligaties kunnen aansluiten, naast publiek dat zich als lid aan kan melden. Splendor bevindt zich in een oud badhuis in hartje centrum Amsterdam, dat gebouwd werd in de stijl van De Amsterdamse School en veel sfeer uitstraalt. Je treft hier naast jazz ook andere, uiteenlopende muzikale stijlen, waaronder klassieke muziek. Met zijn laboratoriumfunctie biedt Splendor alle ruimte voor experiment, waarbij verder de informele sfeer opvalt; je kunt aan de bar een drankje drinken met de musici.

Rotterdam

Grounds

Het Rotterdamse podium Grounds, dat is voortgekomen uit het wereldmuziekpodium WMDC, programmeert nu veel breder. Programmeur Hanyo van Oosterom heeft weinig met het etiket 'wereldmuziek'.

Tekst: **Rik van Boeckel**

Hanyo van Oosterom vindt de term 'wereldmuziek' te beperkt. "Je mag Grounds een wereldmuziekpodium noemen, maar dan moet je het woord wereldmuziek definiëren", zegt Van Oosterom. "De nieuwe bands denken helemaal niet meer in termen van wereldmuziek. Hun muziek ontstaat vanzelf, omdat hier zo veel verschillende culturen leven. Rotterdam is wat dat betreft natuurlijk een goede stad, door de haven kwamen hier zoveel mensen: Kaapverdianen, Spanjaarden, Grieken, Zuid-Amerikanen, Afrikanen." Van Oosterom, zelf muzikant en producer, programmeert niet alleen wereldmuziek maar tevens pop en hiphop. Tijdens Full Moon Babylon-avonden treden studenten van Codarts op in Grounds. "Dat vindt een keer per maand plaats bij volle maan. Het is een grote meltingpot van acts: Zuid-Amerikaans, rock, spoken word, circus, *poetry* – het is een soort kweekvijver."

Tien jaar

Tijdens de viering van het tienjarig bestaan van Grounds zal het Re:freshed Orchestra optreden. "Zij zijn bij ons begonnen. Hun muziek is een mix van stijlen. Wij bedienen ook het hiphoppubliek", vervolgt Van Oosterom. "Niet de doorsnee hiphop maar alles wat met cross-over te maken heeft. Dans ga ik ook programmeren in Grounds. Iemand moet de nieuwe dingen de ruimte geven. Ook om te mislukken." Van Oosterom focust zich vooral op cross-overs, met zijn jonge publiek in het achterhoofd. "Zo heb ik reggaepoëet Linton Kwesi Johnson geprogrammeerd en Ginger Baker. Elk jaar programmeer ik zo'n held. In oktober is dat Trilok Gurtu. Vier jaar terug stond Fatoumata Diawara hier, ik heb m'n collega's toen nog moeten overtuigen." Grounds is een middelgroot podium. "We hebben 250 man publiek. Je hebt een limiet in je budget en publieksbereik. We moeten vooral signaleren en iemand als eerste boeken. Dat is ons vaak gelukt, bijvoorbeeld met Fatoumata. Ik programmeer ook de Nacht van De Kaap, vorig jaar gekozen tot beste festival van Nederland, daar hebben we een eigen podium."

Uitgelicht in Rotterdam

BIRD
De afterparty's van het North Sea Jazz Festival in BIRD zijn nu al legendarisch. Grote namen als Christian Scott en Questlove komen hier na afloop van het festival jammen en plaatjes draaien. Bij BIRD mag gedanst worden, en dat kan tot in de vroege uurtjes. De programmering is divers, van soul en funk tot wereld en jazz. Hiphop vormt de rode draad, waardoor BIRD een relatief jong publiek trekt en jazz weer urgent maakt. Tijdens de BIRDsessions komt lokaal jong talent jammen, soms met internationale gasten; zo bleef Kamasi Washington na zijn optreden hangen om mee te doen. Met een capaciteit van circa driehonderd man is BIRD een intieme club waar je nieuwe namen kunt horen voor ze bij het grote publiek doorbreken. Soms komen ze ook daarna terug, zoals Lianne La Havas, die haar allereerste Europese optreden hier deed en vier jaar later vroeg of ze weer mocht komen.

ANDERE NIEUWE PODIA IN ROTTERDAM EN OMGEVING:
Jazz Nights at the Schouwburg Floor: maandelijks jazzconcert van een gevestigde jazzmusicus, gevolgd door jamsessie met aanstormend talent, 22:00 uur.
Jazz in Crooswijk : een initiatief van Nico Piek: elke eerste zondag van de maand om 15:00 uur een gratis concert in een garage aan de Paradijslaan, september tot en met mei.
City Art Rotterdam: expositieruimte waar ook geregeld liveoptredens plaatsvinden.
De Machinist: café-restaurant in Delfshaven met iedere zondag om 15:00 uur een jazzconcert.
Centrum de X: werkt samen met andere podia, vluchtelingenorganisaties en kleine platenlabels. Eigenlijk niet nieuw, maar wel vernieuwend bezig.

NIEUWE FESTIVALS IN ROTTERDAM EN OMGEVING
Rhythm, Groove and Bass Festival (RGB): jazzfestival op diverse locaties met grote, internationale namen. Een onderdeel is Jazz in de Kamer met optredens van Nederlandse jazzmusici in Leidse huiskamers.
Embassy Festival: meer dan veertig ambassades uit alle werelddelen presenteren muzikaal en culinair hun cultuur op dit festival in Den Haag op 3 september.

DO 03-11

SLY & ROBBIE

NILS PETTER MOLVAER
ELVIN AARDSET
VLADISLAV DELAY

DO 17-11

MYLES SANKO

DI 10-01

RUFUS WAIN-WRIGHT

& AMSTERDAM SINFONIETTA

TICKETS & MEER INFO:
HEDON-ZWOLLE.NL

HEDON

Utrecht

TivoliVredenburg

Jazz concentreert zich in Utrecht sinds het verdwijnen van het SJU Jazzpodium rondom het nieuwe concertpaleis TivoliVredenburg.

Tekst: **Iddo Havinga**

"Utrecht is wat mij betreft een van de rijkste jazzsteden van Nederland, juist omdat we zo'n breed scala aan muziek kunnen programmeren in één, groot gebouw. Het komt bijna nooit voor dat we ergens geen plek voor kunnen vinden", zegt programmeur Guy van Hulst. "Toen het SJU Jazzpodium in 2011 stopte kreeg het oude Vredenburg, waar ik al voor programmeerde, van de gemeente de opdracht om de erfenis van het podium voort te zetten. Met het geld dat over was, hebben we tweeëneenhalf seizoen samen met de vereniging U Jazz en enkele andere partners onder de naam Jazz030 jazzconcerten geprogrammeerd op een zestal plekken in Utrecht, zoals de Leeuwenberghkerk en het Mirliton Theater. Dat was een mooie voorbereiding op het programmeren van jazz in het nieuwe TivoliVredenburg. In onze zes zalen met verschillende capaciteit kunnen we breed programmeren, van akoestisch en intiem tot versterkt voor tweeduizend bezoekers. U Jazz organiseert daarnaast workshops en sessies op vrijdag in onze Club Nine. Ik denk niet dat Utrecht een 'echte' jazzclub mist. Juist omdat we grote concerten kunnen huisvesten waar we aan verdienen, kunnen we een avond later elders in het gebouw een optreden programmeren dat minder oplevert, maar waarvan we het belangrijk vinden dat het gegeven wordt."

Minder hokjes

"Voor kleine podia was het lange tijd een voordeel dat ze zich konden richten op een duidelijke, afgebakende doelgroep. Maar mede onder invloed van media als Spotify luisteren mensen nu naar zo veel verschillende genres dat de monothematische muziekconsument verdwijnt: het publiek dat elke maand een soortgelijk concert bezoekt, wordt steeds kleiner. Dat werkt door in ons programmeerwerk. Ik ben jazzprogrammeur, maar mijn collega's kijken mee. Ons voordeel is dat we mensen zowel een kamerconcert, niet-westerse jazz, experimentele impro als een dansnacht kunnen aanbieden. Wij zijn minder bezig met hokjes, iets dat denk ik ook steeds meer geldt voor muzikanten. Als ik kijk naar wat we de afgelopen twee jaar aan jazz hebben geprogrammeerd, zie ik een heel mooi rijtje, en dat is nog los van externe programmering van partners als festival Le Guess Who. Met de eerste editie van Transition hebben we dit jaar een te gek jazzfestival neer kunnen zetten met gebruik van alle zalen, waardoor er zowel populaire jazz van Ibrahim Malouf als ingewikkelde impro te horen was."

NIEUWE FESTIVALS IN UTRECHT

Le Guess Who: breed opgezet festival op diverse locaties in Utrecht. Van indierock tot world, van hiphop en avant-garde tot jazz, 10 tot en met 13 november.
Transition Festival: jazzfestival met grote internationale namen, in samenwerking met het North Sea Jazz Festival, tweede editie op 8 april in TivoliVredenburg.

MUZIEK
OKT/NOV/DEC

ZA 22 OKT	ANAT FORT TRIO & GIANLUIGI TROVESI
ZO 23 OKT	REMY VAN KESTEREN
WO 26 OKT	RON CARTER GOLDEN STRIKER TRIO
DO 27 OKT	ADMIRAL FREEBEE
DO 27 OKT	TYPHOON & JEF NEVE LOCATIE: ARMINIUS
VR 28 T/M ZO 30 OKT	FESTIVAL JAZZ INTERNATIONAL ROTTERDAM 2016
DI 01 NOV	JOHN SCOFIELD
DO 3 NOV	RICHARD GALLIANO & IVAN PADUART TRIO LOCATIE: DE DOELEN
ZA 05 NOV	RANDY BRECKER & BALAIO
ZO 06 NOV	THE JAMES HUNTER SIX
WO 09 NOV	STACEY KENT
DO 10 NOV	TAXIWARS
VR 11 NOV	DINO SALUZZI GROUP
ZA 12 NOV	MARCUS STRICKLAND'S TWI-LIFE LOCATIE: BIRD
VR 18 NOV	GOGO PENGUIN
ZA 19 NOV	THE NECKS
ZO 20 NOV	MACEO PARKER LOCATIE: ROTTERDAMSE SCHOUWBURG
DO 24 NOV	JOHN PRIMER & THE REAL DEAL BLUESBAND
VR 25 NOV	NYNKE LAVERMAN
ZA 26 NOV	NACHT VAN DE JAZZ O.A. WAYNE KRANTZ AND 2X SALVATION, HAROLD LÓPEZ-NUSSA TRIO
DI 29 NOV	LEYLA MCCALLA
DO 01 DEC	THEO CROKER
VR 02 DEC	KING OF THE WORLD
ZA 03 DEC	JOHN ABERCROMBIE & MARC COPLAND
ZO 04 DEC	KOCANI ORKESTAR
DI 06 DEC	CON BRIO LOCATIE: BIRD
ZA 10 DEC	ZHENYA STRIGALEV'S NEVER GROUP
VR 16 DEC	GARE DU NORD

Bekijk het volledige programma online!

Otto Reuchlinweg 996 Rotterdam (Wilhelminapier)

www.lantarenvenster.nl/nieuwsbrief

LANTAREN VENSTER

Foto: Ton Groothaar

Groningen, Friesland & Drenthe

Friejam

In Leeuwarden broeit nieuw jazzgeluid, met workshops, jamsessies en concerten. Friejam is een vrijwilligersorganisatie, een initiatief van een clubje ambitieuze Friese musici die jazz nieuw leven inblazen in hun regio. Voorzitter en saxofonist Hans Ritman vertelt.

Tekst: **Angelique van Os**

"Friejam is in 2014 geboren uit noodzaak, omdat het armoe troef was in de jazzpraktijk rond Leeuwarden en omstreken. Het raakt je als muzikant om het speelveld zo achteruit te zien gaan. Samen met medemuzikanten en bestuursleden Hans Wolfslag, Felix Roosenstein, Ton Groothaar, Geurt Volkers en Henk Douma besloten we daar iets aan te doen. Niet zozeer om zelf meer te spelen, vooral om een jazzcommunity te creëren. Om verbinding te leggen tussen muzikanten, liefhebbers en jong talent. In het begin riep iedereen uit het veld dat dit nooit zou lukken. Gelukkig zijn we eigenwijs. Ondanks dat we kort bezig zijn, kan ik zeggen dat het schrijnende gat al aardig is gedicht. Er zijn een honderdtal muzikanten actief (geweest) in workshops, masterclasses en jamsessies."

Twee locaties

"We programmeren vooral op twee locaties: het Fire Café en het nieuwe poppodium de Neushoorn. Het ongedwongen Fire Café met z'n concertzaaltje trekt vooral publiek dat niet in de schouwburg komt, maar gehecht is aan de gezellige kroegsfeer. Jazzclub Hot House Redband heeft in de jaren

Uitgelicht in Friesland

Le Brocope: dit (muziek)theater in een voormalige herberg in Oldeberkoop bevindt zich vlakbij de middeleeuwse kerk die in 1228 Brokope heette. Mara Eijsbouts runt sinds 2011 deze ontmoetingsplek voor kunstenaars, musici en bezoekers, in een Franse ongedwongen sfeer (denk aan het Parijse kunstenaarscafé Le Procope). Er is moderne jazz te horen, van jazzcombo's (Marzio Scholten, Jasper Blom, Felix Schlarmann) tot bigbands. Bij diverse concerten is er een table d'hôte, zoals komende december met Leoni Jansen en Mike del Ferro. Er zijn een of twee concerten per maand.
City Jazz Leeuwarden: dit festival bestaat sinds 2011. Vanaf 2016 onderdeel van het Stadse Uitfest. Richt zich vooral op regionaal, jong talent. Veelal gecombineerd met (een) nationale act(s). Mooie locatie in de historische groene Prinsentuin, vindt eind augustus plaats.

Uitgelicht in Groningen (stad)

Jazzcafé Alto: amateursaxofonist en horecaondernemer Hugo Beukema opende in 2012 dit lange, smalle etablissement. De naam verwijst naar Alto in Amsterdam. Host bassist Bert van Erk, speelt elk concert met een andere drummer en gastsolist. In het verleden waren dat bijvoorbeeld Anton Goudsmit, Jasper Blom, Simon Rigter en Joseph Bowie. Veelal verrassend, vanwege niet-alledaagse combinaties. De programmering is in samenwerking met Stichting Jazz In Groningen.
New Orleans Jazz Café: de voormalige coffeeshop Dr. Anders is in 2013 door de Surinaamse René Clark omgetoverd tot een intiem muziekcafé, met vrolijke muurschilderingen rondom de hele ruimte. Anders dan de naam misschien doet vermoeden wordt hier niet alleen traditionele New Orleans brassmuziek gespeeld, maar een vrolijke mix van allerlei jazz- en worldstijlen. Er zijn regelmatig gratis swingende unplugged optredens van Afrikaanse en Zuid-Amerikaanse (lokale) helden. Verder zijn er concerten en sessies van studenten van het Prins Claus Conservatorium (PCC), alsook dj-sessies. Sessies van het PCC: iedere donderdagavond. Overige concerten veelal op zaterdag. Er worden betaalbare soulfood en Caribische maaltijden geserveerd.
Atelier In Sole E Cantina: dit underground platform voor jong jazztalent bevindt zich in een kelder en heeft daardoor een rauwe, bedrukkende sfeer. Het zit vaak vol. Initiatiefnemers Leonardo Grimaudo, Davide Sferrazza en Igor Shumlyanskiy runnen ook het label Cantina Records en maken video's van de optredende bands. Je hoort hier moderne en experimentele jazz, maar ook vocalisten en fado.

tachtig gefloreerd in het toenmalige café de Brouwershoek, die tijd heb ik zelf ook meegemaakt. Die sfeer moeten we weer zien terug te krijgen. De Neushoorn beschikt over de juiste ruimtes voor workshops en grotere optredens, zoals Tineke Postma afgelopen voorjaar. Er komt publiek uit de hele provincie op onze activiteiten af."

Tjokvol

"We organiseren ook concerten met jong talent zoals Renske de Boer en Tim de Vries, want dat vinden we belangrijk. Zij krijgen ook ruimte in de jamsessies en masterclasses, zoals afgelopen voorjaar met Astrid Seriese's ode aan Billie Holiday. De tent zat tjokvol! We zijn erg blij met de samenwerking met lokale muziekopleidingen en het Prins Claus Conservatorium, waarbij jazzcoördinator Joris Teepe belangrijk is voor de sessiecoaching.

Culturele hoofdstad 2018

Op de drie workshopsbands (Klezjazz, Funk it up en Charanga Cubana) komen vooral veertigers af. Ook is er het nieuwe leerorkest Ananazz voor jongeren. We willen podia bieden aan de jazzmusici in noorden die het landelijk net niet redden, maar die het wel verdienen, jong en oud. In die zin vullen we Hot House aan. In 2018 is Leeuwarden Culturele Hoofdstad. We hopen een nieuw festival van (inter)nationale allure te presenteren, in het kielzog van het voormalige Middelsee Jazztreffen. We zien met Friejam dat er publiek en muzikanten zijn en geloven er als bestuur in. Je hebt vooral lef nodig!"

Uitgelicht in Drenthe

VanSlag; dit prachtige kerkje uit 1826 in het Drentse Borger is in 2011 omgebouwd tot sfeervol cultuur- en muziekpodium, met fraaie houten bar en zitjes. VanSlag focust zich vanaf 2013 op folk, americana en singer-songwriters. Sinds 2015 is er ook jazz, met vast trio van Marco Kerver, Tony Hoyting en Marcel Rotgans. Elk concert stelt een gastsolist centraal, zoals bijvoorbeeld Ad Cohlen, Humprey Cambell en Paulien van Schaik. Iedere derde zondag in november, en van januari tot en met maart 2017.
Holland International Blues Festival: in 2016 presenteerde Johan Derksen de eerste succesvolle editie van dit festival in de Drentse 'bluesstad' Grolloo met grote namen als Bonnie Rait, Beth Heart, Jools Holland en Tedeschi Trucks Band. Door de halfopen tenten heeft het festival een Lowlands-achtige sfeer. Volgende editie is op 9 en 10 juni.

Brabant & Zeeland

Paradox

"Los van zijn grandeur en de capaciteit is Paradox een van de belangrijkste jazzpodia van Nederland", zei gitarist Anton Goudsmit ooit.

Tekst: **Willem Jongeneelen**

Programmeur Bartho van Straaten heeft Paradox tegen de stroom in volledig tot bloei laten komen en omgeturnd tot een luxe podium met maximale aandacht voor geluid. "Bij Paradox kan ik ook met iets heel stils aankomen en geïnteresseerd luisterende oren treffen", aldus Goudsmit. Die kan Van Straaten alvast in zijn zak steken. Hij fungeert er al jaren als hoofdprogrammeur. Paradox is eigendom van Stichting Bevordering Muziek-improvisatie en werd in de jaren tachtig opgericht door muzikanten om een podium te creëren voor muziek die in het reguliere circuit zelden aan bod komt. Van Straaten: "Het huidige pand werd gekocht via een vroeg soort crowdfunding; bevriende musici kochten een aandeel dat dienst deed als garantie om de lening te kunnen afsluiten." Vier verbouwingen verder straalt

FESTIVALS IN BRABANT:

So What's Next: 'Nieuwlichterfestival' met onder meer Ibrahim Maalouf, Laura Mvula en Jacob Collier in het Muziekgebouw in Eindhoven, 5 en 6 november.

November Music: Festival dat dwars door alle genres heen programmeert met muziek van nu. Onder meer Jameszoo Quartet, Nik Bärtsch Mobile Extented, Lavinia Meijer, Steve Coleman 4 tot en met 13 november.

Uitgelicht in Brabant

Beaux Jazz: opgericht in 1996 uit angst dat een serieus jazzpodium in Breda verloren zou gaan. Anno 2016 zijn de doelen weer aangescherpt. Het wil jonge musici met een eigen Europese klank ondersteunen. Jazz van nu, met invloeden uit de klassieke muziek, de gelaagdheid van folk, het repeterende uit de *minimal music* en zo meer. Het draait om vrijheden. De grotere optredens vinden momenteel plaats in een kleinere zaal van theater Chassé, workshops, jazzsessies en open podia-avonden in het al jaren eigenwijs cultuurminded zijnde Café Het Hijgend Hert. Het organiseert ook (improvisatie)cursussen en projecten waarin jonge formaties met profs als Anton Goudsmit een speciale afslag mogen nemen.

Jazz Factory: de oude Verkadefabriek in Den Bosch heeft zich de laatste jaren tot een waar cultuurparadijs getransformeerd. Een nieuwe ontmoetingsplaats in een oude koekjesfabriek, met plaats voor theater, cabaret, film, debat, eten en drinken. Een aantal zaterdagavonden en zondagmiddagen per maand verandert de zaal in een intieme jazzclub. De programmering heeft oog voor regionaal talent, actuele toppers en cross-overs richting wereldmuziek, hiphop, funk, soul en jazz in alle soorten, maten en maatsoorten. Vóór afsluiter Eric Vloeimans' Oliver's Cinema worden er komend seizoen heel diverse werelden verkend.

Blue Note Club Sessions: programmeur Barend Fransen (ex-eigenaar muziekketen Van Leest en medeoprichter van Gare du Nord) constateerde als ingewijde dat jazz populairder werd bij een breed publiek en het elitaire aspect dat aan de naam kleefde verloor. Hij richt zich op zaterdagmiddag (16.00 uur) in de stadsfoyer van Muziekgebouw Eindhoven op gratis 'Sessions', die bedoeld zijn voor de nieuwe eigentijdse generatie jazzliefhebbers. Veel muzikanten uit de pop, soul, hiphop en blues laten blijken geïnspireerd te zijn door jazz uit de jaren vijftig. Die mengvormen passen prima bij deze tijd. Hij bouwde een publiek op ook voor Blue Night Concerts en het prachtige festival So What's Next?

Foto: **Muziekgebouw Eindhoven**

SOON AT

ANCIENNE AB BELGIQUE

#ABconcerts

DO 03 NOV
Black Flower 'Artifacts'

WO 09 NOV
Idris Ackamoor & The Pyramids

MA 14 NOV
The Cinematic Orchestra

VR 18 NOV
Jameszoo (Braindfeeder)

MA 23 JAN
Sarathy Korwar (Ninja Tune)

VR 05 MEI
Gregory Porter

BUY YOUR TICKETS AT WWW.ABCONCERTS.BE

Belfius · Jupiler · Coca-Cola · proximus · HUMO · studio brussel · 1 · LE SOIR · De Standaard · BRUZZ · Vlaanderen · brussel

Beleef Jazzism nu ook op de iPad!

Available on the App Store

BIMHUIS

JAZZ / WORLD / IMPRO

WWW.BIMHUIS.NL

ZA 22 OKT JUSTIN KAUFLIN TRIO
ZO 23 OKT URI CAINE TRIO FEAT. MARK HELIAS & CLARENCE PENN
WO 26 OKT DINO SALUZZI GROUP
VR 28 OKT MARC RIBOT'S CERAMIC DOG
ZA 29 OKT BEN VAN GELDER: AMONG VERTICALS
ZO 30 OKT JOHN BEASLEY SOLO
ZO 30 OKT BOI AKIH
MA 31 OKT JOHN SCOFIELD
WO 2 NOV STEVE LEHMAN OCTET
DO 3 NOV INCEPTION FEAT. ALEX SIPIAGIN
VR 4 NOV RUDRESH MAHANTHAPPA BIRD CALLS
ZA 5 NOV 10 JAAR CLAZZ MUSIC: WILD MAN CONSPIRACY FEAT. CHRIS CHEEK / CLAZZ ENSEMBLE
ZO 6 NOV DONNY MCCASLIN QUARTET
WO 9 NOV BASSEKOU KOUYATÉ & NGONI BA
DO 10 NOV JAKOB BRO TRIO FEAT. JOEY BARON, THOMAS MORGAN
ZO 13 NOV BIG BAND KONINKLIJK CONSERVATORIUM O.L.V. DARCY JAMES ARGUE
MA 14 NOV AMBROSE AKINMUSIRE QUARTET
WO 16 NOV THE EX – TRIBUTE TO GETATCHEW MEKURIA
DO 17 NOV LUC EX' MUSIC OF INEVITABLE SOUNDS
VR 18 NOV AZIZA – HOLLAND / POTTER / LOUEKE / HARLAND
ZA 19 NOV MICHAEL MOORE QUARTET
ZO 20 NOV THE NECKS 30TH ANNIVERSARY
WO 23 NOV OMER KLEIN TRIO
DO 24 NOV PLOCTONES
VR 25 NOV RAMÓN VALLE & MARACA VALLE

VOLLEDIGE AGENDA OP WWW.BIMHUIS.NL

BIMHUIS RADIO

info & archive:
www.bimhuis.com/bimhuisradio

TUNE IN FOR FREE:
CONCERTS STREAMED
LIVE FROM THE BIMHUIS

ZO. 23 OKTOBER

BOMBINO

DESERTBLUES EN -FOLK BEÏNVLOED DOOR JIMI HENDRIX, ALI FARKA TOURÉ EN TINARIWEN.

DI. 15 NOVEMBER

JAKOB BRO, THOMAS MÓRGAN & JOEY BARON TRIO

@PRINS27

VEELBEKROOND JAZZ-TRIO UIT DENEMARKEN.

VR. 18 NOVEMBER

MYLES SANKO

DE 'RISING STAR' IN DE SOUL MUZIEK VAN DIT MOMENT!

ZA. 19 NOVEMBER

RESIDENTIE ORKEST SPEELT HOT CLUB DE FRANCE

GROOVE, SWING EN SPETTERENDE IMPROVISATIES VAN EEN KLASSIEK ORKEST.

ZA. 26 NOVEMBER

ROOM ELEVEN

NA EEN BREAK VAN 7 JAAR, IS DE JAZZPOP BAND WEER TERUG!

VR. 02 DECEMBER

GARE DU NORD

AL 15 JAAR HEERLIJKE JAZZ!

9 & 10 DECEMBER

STATE-X NEW FORMS FESTIVAL

NOW VS NOW, MELT YOURSELF DOWN, BINKER & MOSES, ALFIE RYNER, NYEUSI (JUSTIN BROWN), DOMINIC J. MARSHALL TRIO & MORE.

PAARD VAN TROJE

PRINSEGRACHT 12 DEN HAAG

WWW.PAARD.NL

JAZZ FACTORY

zo 23 okt	**Dominic J. Marshall**
zo 6 nov	**Jameszoo Quintet**
zo 27 nov	**The Ploctones**
zo 11 dec	**Wolfert Brederode Trio**
ma 26 dec	**Broken Brass Ensemble**
za 7 jan	**Stefano Battaglia Trio (IT)**
zo 22 jan	**Maarten Hogenhuis Trio**
za 4 feb	**Amsterdam Klezmer Band**
zo 19 feb	**Tutu Puoane Quintet** (BE) Tineke Postma e.a.
zo 5 mrt	**Hammond Sandwich** Paul van Kemenade, Carlo de Wijs, e.a.
zo 19 mrt	**Eric Vloeimans Oliver's Cinema**
zo 23 apr	**HKU Big Band & Shirma Rouse**
za 6 mei	**Gilad Hekselman Trio (ISR/USA)**

www.verkadefabriek.nl

verkadefabriek

Boschdijkstraat 45 5211 VD 's-Hertogenbosch
T 073 6818160 **E** info@verkadefabriek.nl **I** www.verkadefabriek.nl

Programma Friejam

najaar 2016

ZONDAG 25 SEPTEMBER 15.00 UUR	RONALD SNIJDERS & BIG BAND FRIESLAND (NEUSHOORN)
DINSDAG 4 OKTOBER 20.30 UUR	JAZZCAFÉ & JAMSESSIE MET HANS WIJNBERGEN (NEUSHOORN CAFÉ)
ZONDAG 16 OKTOBER 15.00 UUR	WILL JASPER KWARTET (FIRE CAFÉ)
ZONDAG 30 OKTOBER 15.00 UUR	ARTHUR EBELING & FAY LOVSKI (FIRE CAFÉ)
DINSDAG 1 NOVEMBER 20.30 UUR	JAMSESSIE XTRA MET TRIO JORIS TEEPE (NEUSHOORN CAFÉ)
ZONDAG 20 NOVEMBER 15.00 UUR	COAL HARBOUR SEXTET (FIRE CAFÉ)
DINSDAG 29 NOVEMBER 20.30 UUR	FRIEJAM WORKSHOPORKEST (NEUSHOORN CAFÉ)
DINSDAG 6 DECEMBER 20.30 UUR	JAMSESSIE XTRA MET DON BRADEN (NEUSHOORN CAFÉ)
ZONDAG 11 DECEMBER 15.00 UUR	LINDA'S JAZZ: LINDA SINGS NINA (FIRE CAFÉ)
ZONDAG 18 DECEMBER 15.00 UUR	GROOT BLUES CONCERT O.L.V. RUBEN HOEKE (NEUSHOORN)

VOOR MEER INFO:
WWW.FRIEJAM.NL

FRIESE BOND VAN JAZZMUZIKANTEN

frie Jam

OVERIGE PODIA IN BRABANT

PlusEtage, club in Baarle-Nassau op de eerste verdieping van het Cultureel Centrum (door vrijwilligers gedraaid) met prikkelend eigenwijze programmering.

Axes Jazz Power, Eindhovens podium voor de avontuurlijke nieuwe muziek op diverse locaties, waaronder Café Wilhelmina, Piet Hein Eek, TAC, Van Abbemuseum, Auditorium Einstein en The Hub Eindhoven for Expats. Azijnfabriek, podium met eigenwijs goed programma in de voormalige Sint-Jacobskerk in Den Bosch

De Toonzaal (Kleine concertzaal in oude synagoge in Den Bosch met zowel op het gebied van klassiek als actueel geïmproviseerde jazz een onderscheidend programma)

SwingClub (In het Golden Tulip in Breda: American Songbook en jazz, maandelijks op zondagmiddagen, met artiesten geselecteerd door Jan Learbuch)

FESTIVAL IN ZEELAND

Scheldejazz: Scheldejazz en het International Jazz Festival Middelburg hebben de krachten gebundeld voor Zeeland Jazz dat in 2016 haar eerste editie beleefde. Mooi festival met Amerikaanse jazzreuzen naast Nederlandse sterren, op verschillende locaties in Middelburg en Terneuzen, in juni.

Paradox een heuse clubsfeer uit. "Het Bimhuis en Lantaarn/Venster zijn groter, maar wij hebben met honderd stoelen en vijfenzeventig staanplaatsen een perfecte capaciteit." Tilburg blijkt door de aanwezigheid van een eigen conservatorium een uitstekende voedingsbodem voor divers gekleurde muzikanten. "Paradox heeft een breed aanbod. We pikken de krenten eruit, deels op eigen smaak en deels op de actualiteit. We kijken of iemand iets te melden heeft. Bovendien blijft de solidariteit groot. De samenwerking met andere culturele partners is zeer uitgebreid - Theaters Tilburg, poppodium 013, Muzieklab Brabant en de festivals Mundial en Incubate zijn slechts een paar voorbeelden - en ook wordt er groot ingezet op talentontwikkeling. Onder de noemer *New Arrivals* neemt Paradox dit seizoen de jonge pianist Matteo Mijderwijk onder haar hoede, maar krijgen ook andere, vaak net afgestudeerde muzikanten carte blanche om een avond naar eigen idee in te vullen." Rond kerstmis dit jaar wordt in Paradox bovendien voor het 24ste jaar het door jazzmusicus Paul van Kemenade geïnitieerde, steeds spraakmakende jazz- en improvisatiefestival Stranger Than Paranoia gehouden. "Het 25-jarig jubileum zal groots gevierd worden. In Paradox, maar tevens in diverse andere steden."

World Music Forum

Het World Music Forum (WMF) brengt wereldmuziek uit Nederland onder de aandacht in binnen- en buitenland. Oprichters Sonja Heimann en Stan Rijven constateren dat Nederlandse wereldmuziek het in het buitenland vaak goed doet, maar in eigen land valt nog veel te winnen.

Tekst: **Rick van Boeckel**

Op 7 en 8 september organiseerde WMF in Amsterdam Dutch Delta Sounds met showcases en conferenties. Heimann: "We nodigden programmeurs van podia en festivals uit omdat veel pop- en jazzpodia geen wereldmuziek programmeren. We wilden laten zien wat er is, hen ideeën meegeven voor de toekomst. Nederland is aan het verkleuren, in de grote steden heeft al vijftig procent een buitenlandse achtergrond. Een prima voedingsbodem voor nieuwe vormen van wereldmuziek!"

Blind

Rijven: "Pop- en jazzpodia en festivals als Noorderslag waren jarenlang blind voor wereldmuziek, dat is de reden dat wij van onderop zijn ontstaan. Waarom stond Youssou N'Dour nooit op Pinkpop? Het is nodig het aan die kant op te schudden, zodat er doorstroming komt." Rijven is optimistisch over de toekomst. "Kaapverdiaanse musici uit Rotterdam, bijvoorbeeld, spelen in het buitenland voor uitverkochte stadions, maar krijgen in Nederland nauwelijks een podium. Zo is er meer Nederlandse wereldmuziek die steengoed is maar in het buitenland beter wordt opgepakt dan hier."

Nieuwe generatie

Heimann: "Er moet een nieuwe generatie journalisten komen die wereldmuziek in hun pakket hebben. Het verandert al. Studenten van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht lopen nu stage bij ons." En WMF gaat bewust connecties aan met organisaties buiten de wereldmuzieksector. Heimann: "Wij willen geen enclave zijn, gaan naar InJazz, Noorderslag en Classical Next, omdat er heel veel overlappingen zijn tussen muziekstromingen. Op nieuwe festivals zoals Le Guess Who, Into the Great Wide Open, vindt de doorstroming plaats."

België

Ancienne Belgique

De Ancienne Belgique (in de volksmond de AB) in Brussel is een van de beste concertzalen van Europa. Artistiek directeur Kurt Overbergh (46) constateert met genoegen dat het programmeren van jazz steeds meer verweven is met de overige genres in de popzalen en cultuurcentra in Nederland en Vlaanderen.

Tekst: **Willem Jongeneelen**

Overbergh: "Er zijn er nog wel een paar, de pure jazzclubs. Ik kom er graag. Maar het is ook een heerlijke ontwikkeling dat steeds meer muzikanten zich niet louter vastbijten in jazz en steeds meer uitdagingen aangaan met andere muzieksoorten of mensen uit andere categorieën of disciplines. Ik vind het prettig dat het betweterige, claustrofobische toontje wat wegebt. Ik ben zot op jazz, maar niet op dat soms wat neuzelige jazzsfeertje." Er is volgens Kurt, dankzij acts als STUFF. en mensen als Fulco Ottervanger in België en daarbuiten een generatie opgestaan die de jazz opnieuw een indievibe meegeven. "*Punk is back in jazz*. Voorbeelden te over. Denk aan Kamasi Washington, BadBadNotGood met rapper Ghostface Killah en GoGo Penguin, dat net zoveel heeft met Miles Davis als met drum-'n-bass."

VRIJSTAAT O (OOSTENDE) EN DE WERF (BRUGGE)

De O van Vrijstaat O slaat op de stad waarin het kunstencentrum is gevestigd, die vrijstaat slaat op hun denkwijze, al is het ook een knipoog naar het standbeeld van Leopold II op de zeedijk aldaar. De club is gevestigd in een schitterend oud paviljoen uit het begin van de twintigste eeuw. Het muzikale programma bevatte eerst ook pop, wereldmuziek en klassiek, maar de nadruk is steeds meer gaan liggen op jazz. Omdat de filosofie van die muziek qua vrijheid en openheid het beste klopt bij die van de vrijstaat. Artiesten worden aan elkaar gekoppeld en er zijn linken met andere genres en kunstuitingen. De muzikanten spelen dicht bij het publiek en er is veel interactie. Er zijn speciale Soulmates Sessions, waar een muzikant, groep of label centraal staat, en het eigen festival STORM! vermijdt platgetreden paden.
De omschrijvingen van Vrijstaat O gelden ook voor de avontuurlijke programma's en activiteiten van De Werf, podium én platenlabel in Brugge. Ze engageren zich in tal van jazzprojecten in België. De twee organisaties gaan vanaf 1 januari 2017 samen, voorlopig onder de benaming Vrijstaat De Werf. Het trouwfeest staat gepland voor 17 december.

DE BIJLOKE (GENT)

De Bijloke is een creatie- en presentatieplek waar kunstenaars en publiek een dialoog aangaan. Het is een inspirerend muziekcentrum voor klassiek, jazz, niet-westerse muziek en kinderconcerten. In 1999 werd de concertzaal in gebruik genomen op een plek die stamt uit de dertiende eeuw en die in 1228 dienst deed als hospitaal. Na grondige restauraties en verbouwingen kreeg het deze eeuw drie nieuwe zalen: het Kraakhuis, de Bibliotheek en het Auditorium, elk met een eigen karakter. Zo is het Kraakhuis een droomplek voor intieme en akoestische concerten. Het complex biedt vele mogelijkheden. Ieder seizoen worden er bijzondere projecten gesteund, waardoor De Bijloke ook als laboratorium voor nieuwe creaties gezien kan worden. Naast het zeer gevarieerde 'normale' programma staan er dit seizoen drie thematische festivals gepland: Extase (9 t/m 11 december, met Ictus, Zefiro Torna), Piano+ (2 t/m 4 februari, met onder meer Catalina Vicens, Daan Vandewalle) en Pelgrimage (30 maart t/m 2 april, met Silent Music Trio, The Gipsy Wolves).

Behapbaar

"Met een indiefeel de jazz weer funky, cool en behapbaar maken, dat wil ik ook in de AB doen, maar dat zie ik gelukkig ook elders gebeuren. Popzalen halen niet meer de neus op voor jazz, ze omarmen die als een nieuwe indiestroom. Jazzmuzikanten zijn ook met pop bezig, zoals er ook acts als Max Richter en Sigur Rós de klassieke taal begrijpen. Ik word daar blij van." In het nieuwe beleid in de AB wordt jazz naar het voorplan geschoven. Dat gebeurt vanwege het feit dat het in 2017 precies honderd jaar geleden is dat de eerste jazzplaat verscheen. "Jazz liep eerder als een onzichtbare rode draad door ons programma, nu pakken we er mee uit. Met grote namen als Gregory Porter, Kamasi Washington en Snarky Puppy in de grote zaal, maar er is ook een podium voor de golf artiesten die meer richting elektronica gaat, zoals Sarathy Corwar, Thundercat of dat nieuwe project van Squarepusher. Bovendien geven we tijdens Jazz100 een aantal Belgische artiesten de kans om meerdere kanten van zichzelf op een avond te tonen, zoals je dat bijvoorbeeld ook bij Jazz Middelheim ziet. We zetten hoog in met Granvat, Teun Verbruggen, Eric Thielemans, Fulco Ottervanger en Lander Gyselinck." J

DE ROMA (BORGERHOUT, ANTWERPEN)

Eind vorige eeuw geïnitieerd door mensen achter Rataplan. Omdat de vervallen cinema (gebouwd in 1928, cultureel erfgoed) veel te mooi was om leeg te laten staan. Draait inmiddels met een professioneel team en een kleine vierhonderd 0 vrijwilligers en biedt een uitgelezen, breed programma. De Roma brengt naast hoge (John Scofield, Lizz Wright) heel bewust ook lage cultuur; het aanbod omvat swing, jazz, wereldmuziek, pop, levensliederen, variété, dansmiddagen en tangonachten. Er is geen directe samenwerking met Rataplan, maar de aanstormende namen laten ze aan hen, en ook wordt er niet gelijktijdig geprogrammeerd. Artiesten komen graag in De Roma; bij de achteringang worden ze welkom geheten door een geschilderd portret van Toots Thielemans. De zaal straalt vergane glorie uit, maar is perfect gerestaureerd. Muzikanten voelen dat ze op een plek staan die geschiedenis uitademt.

RATAPLAN (BORGERHOUT, ANTWERPEN)

Kleine club (gevestigd in oud-Gildenhuis H.Anna), die mikt op de pure liefhebber die de actuele jazz volgt en vernieuwingen toejuicht. Toonaangevende broedplaats in België. Vijf keer per jaar zijn er ook avonden in samenwerking met het conservatorium waar het publiek al vroeg met nieuwe namen geconfronteerd wordt, zoals bijvoorbeeld Bram de Looze. Rataplan is al vaak een geweldige kweekvijver gebleken die nauw aansluit bij de nieuwe golf van Belgische muzikanten die breed denken en niet schromen soms ook naar elektronica te grijpen. Sinds een aantal jaren is er de reeks Connections, waar een muzikant met een residentiewerking centraal staat. Ze kunnen alle mogelijke facetten van hun werk tonen, gasten uitnodigen, maar mogen er ook repeteren. Onlangs werd besloten de overheidssteun voor Rataplan te stoppen. Het zou een ramp betekenen. Jeff Neve en Warre Borgmans verzorgen alvast de eerste benefietavonden.

Hans Christian Andersen waakt over het attractiepark Tivoli, waar begin jaren zestig de basis werd gelegd voor het Copenhagen Jazz Festival.

Kopenhagen

Nieuwe hoogtijdagen voor een muzikale kweekvijver

Door de komst van mensen als Stan Getz, Dexter Gordon en Kenny Drew stond Kopenhagen in de jaren zestig bekend als een Europese jazzmetropool. Die Amerikanen zijn er niet meer, maar hun muziek bleef voortleven in de Deense hoofdstad. Anno 2016 is dankzij gedurfde initiatieven, een uitgekiend beleid en een van de grootste jazzfestivals ter wereld onmiskenbaar sprake van een tweede bloeiperiode.

Tekst: **Leo Polak** | Foto's: **Joost Leijen**

Je hebt cafés waar ze veel jazz draaien, winkels waar je jazzplaten kunt kopen en clubs waar livejazz wordt gespeeld. Jazzcup is het alle drie in één. Al vergt de uitvoering van dat laatste onderdeel van het takenpakket de nodige fysieke inspanning. Dan moeten de met wieltjes uitgeruste bakken vol cd's en vinyl aan de kant om ruimte te maken voor het publiek. Ook op een warme middag in juli. Eigenaar Søren Friis heeft er nog de zweetdruppels van op het voorhoofd staan als we ons melden voor een optreden van het bandje JazzKamikaze. Iedere vrijdag en zaterdag zijn er concerten in Jazzcup, maar het uitstekende optreden van JazzKamikaze heeft een bijzondere aanleiding. Dat vindt namelijk plaats binnen het kader van het Copenhagen Jazz Festival. Het is ook dit tien dagen durende evenement in een notendop: relatief onbekende muzikanten die in kleine zaakjes spelen en daar veel volk mee trekken. Een paar minuten nadat Jazzcup de deuren heeft geopend, zijn alle stoelen bezet. Als kaartloze 'indringers' met een CJF-pas mogen wij op krukjes in het gangpad zitten. Buiten, op de stoep, staan tientallen mensen die er niet meer bij kunnen. Zelfs als er fikse buien losbarsten, weten ze van geen wijken, in de hoop dat er voor de tweede set een paar plaatsen zullen vrijkomen.

Amerikanen

Het festival was ons excuus om naar Kopenhagen te gaan, maar we wisten dat er veel meer over het jazzleven daar te vertellen valt. Zo kun je in de wijk Sydhavnen straatnaambordjes tegenkomen als *Ben Websters Vej* en *Dexter Gordons Vej*. Herinneringen aan een tijd dat er in de Deense hoofdstad een ware invasie van Amerikaanse jazzmannen plaatsvond. Behalve Webster en Gordon streken onder anderen Stan Getz, Oscar Pettiford, Thad Jones, Kenny Drew en Bud Powell in Kopenhagen neer. "Daar zijn we onze mooie Deense vrouwen veel dank voor verschuldigd", zegt Lars Winther van de organisatie JazzDanmark. Maar, werpt uw verslaggever tegen, de befaamde Kopenhaagse jazzclub Montmartre had toch de grootste aantrekkingskracht op deze musici? "In Montmartre zaten dan ook altijd een heleboel mooie vrouwen", antwoordt Winther met een grijns. Zoals gewoonlijk zal de waarheid wel ergens in het midden liggen. Feit is dat Jazzhus Montmartre in februari 1959 werd geopend en al snel als een van de belangrijkste podia in Europa gold. Getz en Pettiford waren de eerste Amerikanen die er speelden. Velen zouden volgen, deels omdat de luchtvaartmaatschappij SAS goedkope vluchten van en naar de VS aanbod. De meeste Amerikanen speelden een paar weken achter elkaar in Montmartre, iets wat nog nooit vertoond was in Denemarken. Maar ze kregen alleen een werkvergunning als de club tegelijkertijd ook Deense muzikanten liet optreden. Mede daarom formeerde de artistieke leiding van Montmartre een eigen ritmesectie, met vanaf 1963 de pas zeventienjarige Niels-Henning Ørsted Pedersen als bassist. 'NHØP' was bepaald niet de enige jonge Deen die baat had bij de Amerikaanse jazzkolonie in Kopenhagen. Trompettist Palle Mikkelborg, drummer Alex Riel en bassist Mads Vinding, om er slechts enkelen te noemen, leerden veel van de gelouterde overzeese artiesten. Op andere manieren waren de Amerikanen eveneens behulpzaam. Pianist Niels Lan Doky: "Toen ik vijftien was, had ik de gelegenheid om met Thad Jones te spelen. Hij raadde me aan naar Amerika te gaan. Thad en Ernie Wilkins, die ook in Kopenhagen woonde, schreven aanbevelingsbrieven om me op het Berklee College Of Music te krijgen. Zodoende kon ik drie jaar in Boston studeren." Maar de aanwezigheid van al die Amerikaanse legendes had een minstens zo grote impact op het Kopenhaagse publiek. "Op elke plek waar zoveel fantastische artiesten fantastische muziek spelen, zullen mensen erdoor geraakt worden, en dat vervliegt niet van de ene

Hier laat Kopenhagen zich van zijn mooiste Scandinavische kant zien: Nyhavn.

Jazzhus Montmartre, de bakermat van de Kopenhaagse jazz.

Marilyn Mazur, geboren in de VS en opgegroeid in Denemarken, speelde tijdens het festival in de club Bartof Station.

De lokale illustratoren ontleenden voldoende inspiratie aan alle muzikale bedrijvigheid in de Deense hoofdstad.

WAAR MOET JE HEEN IN KOPENHAGEN?

Vrijwel alles op jazzgebied bevindt zich in het compacte centrum van Kopenhagen. Om op de wat verder weg gelegen plekken te komen, kun je bijvoorbeeld de onbemande (!) en 24 uur per etmaal rijdende metro nemen. Met een Copenhagen Card is die gratis, net als tientallen musea en andere attracties (*ww.copenhagencard.com*). Hieronder een bescheiden selectie uit het ruime aanbod aan Kopenhaagse jazzpodia, voor ons gemaakt door lokale kenners.

Jazzhus Montmartre
De 'Village Vanguard van Europa' opende zijn poorten in 1959, beleefde in de jaren zestig zijn absolute hoogtepunt, maar ging in 1995 failliet. Zes jaar geleden volgde de succesvolle heropening van deze Kopenhaagse jazztempel.
www.jazzhusmontmartre.dk

5e
Bevindt zich in het voormalige abattoir van Kopenhagen en is het 'clubhuis' van het avontuurlijke label ILK. Jasper Høiby, de Deense bassist van Phronesis: "Het is daar een heel open scene, met concerten die vaak tot diep in de nacht doorgaan."
www.5e.dk

The Standard
Initiatief van pianist Niels Lan Doky en *new Nordic food*-pionier Claus Meyer. Ruim opgezette jazzclub, geopend in 2013, waar in principe vier weken achter elkaar dezelfde musici spelen. Tevens aanwezig: maar liefst drie restaurants.
www.thestandardcph.dk/en

Jazzcup
Ook Jazzcup beweegt zich op diverse terreinen: behalve jazzpodium is het een café en een platenzaak (de laatste jazzwinkel van Kopenhagen zelfs). Onder de noemer JazzKlubben vinden er op vrijdag- en zaterdagmiddag concerten plaats.
www.jazzklubben.dk/jazzcup.asp

Jazzhouse
Niet te verwarren met Jazzhus Montmartre, want Jazzhouse, zo staat op de website, 'is een plek voor experimenten'. Verwacht hier dus vooral impro, maar ook avant-gardistische rock, elektronica en wereldmuziek.
www.jazzhouse.dk

Beeldhouwer Jens Galschiøt maakte dit kunstwerk, 'Unbearable' geheten, om de opwarming van de aarde aan de kaak te stellen.

niet van de ene dag op de andere," zegt Doky. Lars Winther is het met hem eens: "Door die Amerikanen is hier een uitstekend klimaat voor jazz ontstaan. Anderzijds zou je ook kunnen stellen dat hun overweldigende invloed de ontwikkeling van een eigen muzikale identiteit in de weg stond. Pas de laatste tien tot vijftien jaar beginnen we uit hun schaduw te komen."

Cultuurpolitiek

Winther gebruikt dat 'we' terecht. Sinds 2011 staat de 33-jarige Kopenhagenaar niet alleen aan het hoofd van JazzDanmark; hij is ook een gelauwerde pianist, componist en arrangeur. Maar zijn laatste album, *Big Band*, verscheen alweer in 2010. "Door dit werk heb ik nu helaas geen tijd om muziek te maken. Los daarvan lijkt het me niet verstandig om zelf actief lid van een scene te zijn en tegelijkertijd een organisatie te vertegenwoordigen die bepaalt welke artiesten en projecten worden ondersteund."
Hoewel JazzDanmark ooit begon als een door muzikanten uit de grond gestampte actiegroep, is het nu een zeer officiële organisatie. "We vallen rechtstreeks onder de Deense Kunstraad", vertelt Winther. "Het is onze taak om de Deense jazz te promoten, zowel in eigen land als over de grenzen. Dat doen we bijvoorbeeld door de reiskosten te betalen van mensen die op tournee willen. Maar we organiseren ook cursussen, zoals een jaarlijkse zomerschool in een internaat net buiten Kopenhagen, waar enkele tientallen Deense musici dan les krijgen van mensen als Joe Lovano en Tony Allen. Verder wil ik graag een speciaal jazzkamp voor meisjes noemen. Daar zijn we mee begonnen om iets te doen aan het wel erg kleine aantal vrouwen in de ritmische muziek."
Een bijzonder project voor mei 2017 is een *venue swap* tussen Jazzhouse, het grootste podium voor avontuurlijke muziek in Kopenhagen, en de hippe jazzclub SuperDeluxe in Tokyo. "Jazzhouse verhuist dan, inclusief directie en personeel, naar Tokyo. Ze gaan als het ware SuperDeluxe overnemen. Later zal in Jazzhouse het omgekeerde gebeuren." Iets minder ambitieus (maar voor ons destijds heel nuttig om de eerste contacten te leggen) was Danish Delight, een mede door JazzDanmark georganiseerde showcase met louter Deense jazzmuzikanten, in september 2014 in het Bimhuis, TivoliVredenburg, LantarenVenster en De Oosterpoort.
Op de voorlaatste dag van het Copenhagen Jazz Festival hebben Winther en zijn collega's een ontmoeting tussen Deense musici en buitenlandse journalisten op touw gezet. We lopen er Jasper Høiby tegen het boomlange lijf. Als de bassist niet met zijn trio Phronesis over de wereld trekt, is hij meestal in Kopenhagen. "Ik woon zelfs vlakbij Jazzhouse. Daar heb ik al veel goede dingen gezien." Denkt hij net als Lars Winther dat het lokale jazzleven zich het afgelopen decennium bijzonder gunstig heeft ontwikkeld? "Ongetwijfeld, al weet ik er te weinig van om precies te kunnen zeggen hoe zich dat heeft voltrokken. Maar het staat als een paal boven water dat je in Kopenhagen nu een heleboel getalenteerde mensen hebt die op een zeer hoog niveau bezig zijn. Vooral de meer experimentele

Net als Amsterdam was Kopenhagen vroeger een belangrijke handelsstad. Vandaar dit oude, monumentale beursgebouw.

Groepsportret met eigentijdse Deense jazzhelden. Van links naar rechts: Jasper Høiby (bas), Mark Solborg (gitaar), Palle Windfeldt (gitaar), Terkel Nørgaard (drums), Michala Østergaard-Nielsen (drums), Michael Sunding (piano en zang), Jan Harbeck (sax), Kenneth Dahl Knudsen (bas) en Mia Dyberg (sax).

Straatconcert van Bangin' Bülows Nice Jazz Quartet. Mooier is het Copenhagen Jazz Festival eigenlijk niet samen te vatten.

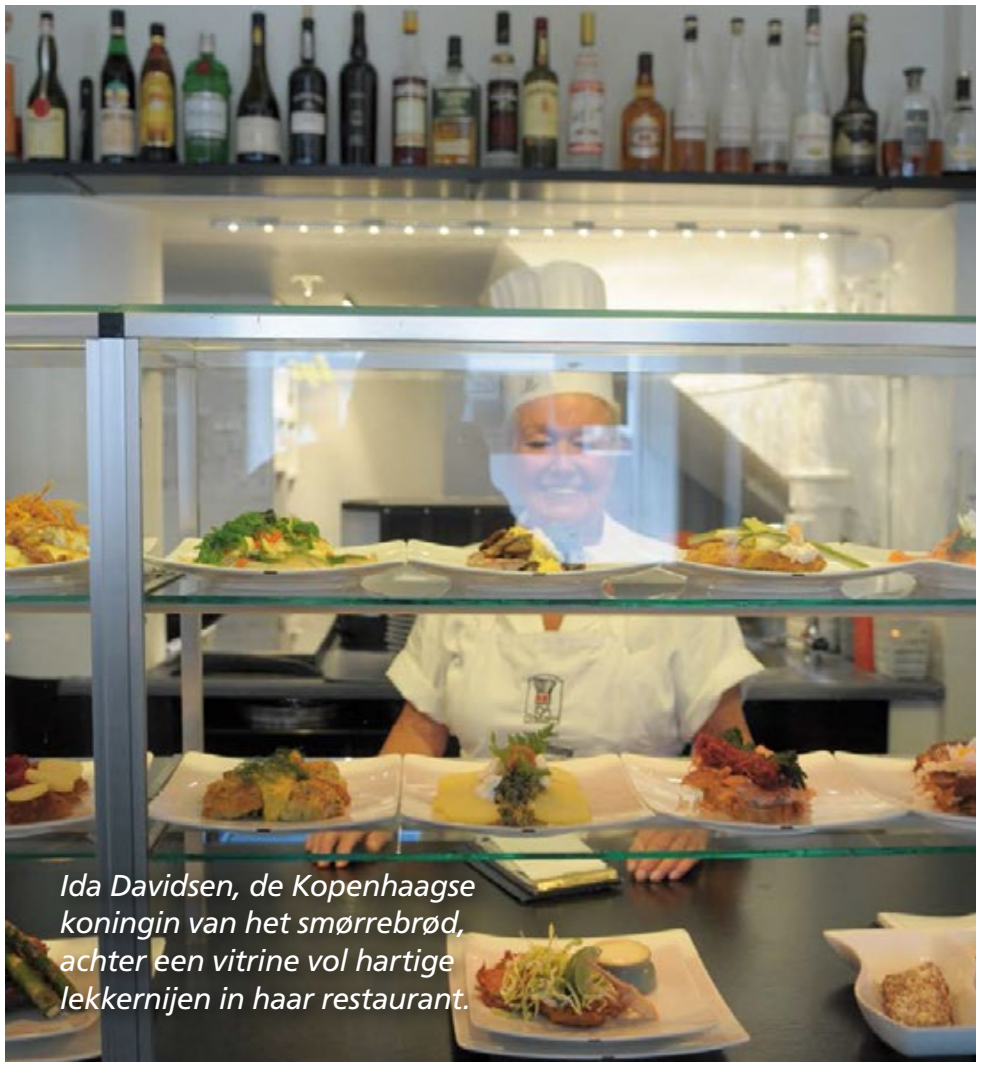

Ida Davidsen, de Kopenhaagse koningin van het smørrebrød, achter een vitrine vol hartige lekkernijen in haar restaurant.

HET GROOTSTE FESTIVAL TER WERELD

Met 1300 concerten op zo'n 120 locaties en opnieuw meer dan 250.000 bezoekers was het tiendaagse Copenhagen Jazz Festival dit jaar omvangrijker dan ooit. Tijdens deze 38ste editie stonden klinkende namen als Pat Metheny, Branford Marsalis en Burt Bacharach op het affiche, maar wat het CJF echt bijzonder maakt, zijn al die andere optredens in onder meer cafés, hotellobby's en galeries, of op buitenpodia. Het volgende Copenhagen Jazz Festival is extra lang en duurt van 3 t/m 26 juli 2017. Er is trouwens ook een versie voor de donkere dagen: Vinterjazz, van 3 t/m 26 februari 2017. Meer informatie op jazz.dk/en/cphjazz/frontpage.

hoek is interessant. Dat komt onder andere door het label ILK, wat een soort muzikantencollectief is. Ja, ook voor mij valt hier nog genoeg te ontdekken!"

Succesformule

Toch hebben wel meer zaken de huidige bloei veroorzaakt. Cim (spreek uit: Kim) Meyer, de hoofdredacteur van het tijdschrift *Jazz Report*, noemt iets waar je als buitenstaander niet meteen aan denkt: de gigantische Sontbrug, die Kopenhagen sinds 2000 verbindt met het Zweedse Malmø, hemelsbreed zo'n 25 kilometer verderop. Hij zegt dat daarmee ook een solide brug is geslagen tussen de Deense jazzwereld en die van de rest van Scandinavië. Daarnaast wijst Meyer op het Rytmisk Musikkonservatorium. Dat bestaat sinds 1986 en is helemaal gewijd aan het onderwijs in hedendaagse muziek, waaronder jazz. "Al deze factoren dragen ertoe bij dat de Kopenhaagse jazzscene nu zeer gevarieerd is, met beter geschoolde musici bovendien."

Ook Niels Lan Doky brengt Malmø ter sprake. "Veel jonge muzikanten uit die stad komen hierheen, net als andere buitenlandse artiesten. En allemaal zeggen ze dat Kopenhagen weer een Europees jazzcentrum is geworden." Doky woonde zelf ruim twintig jaar in Parijs. In 2013 keerde hij terug naar zijn geboortestad om samen met Claus Meyer een bijzonder avontuur te beginnen. "Claus is een van de grondleggers van het restaurant Noma, dat op een vernieuwende manier met lokale producten werkt. Dat concept inspireerde mij enorm. Ik benaderde Claus met het idee om een jazzpodium te combineren met een restaurant waar zijn *new Nordic food* wordt geserveerd. In steden als New York, Parijs en Tokyo kijkt tenslotte niemand op van een jazzclub waar je ook kunt eten." Na anderhalf jaar brainstormen en plannen maken was het in oktober 2013 zover: The Standard ging open. Maar hoe revolutionair dit etablissement voor Kopenhagen ook is, muzikaal gezien hanteert Doky er een klassieke formule. "We merkten al gauw dat we de meeste kaarten verkochten bij acts die hier een paar weken achter elkaar spelen. Tegenwoordig doet geen enkele andere jazzclub dat meer, maar ooit was het de gewoonste zaak van de wereld. In de jaren zestig trad Dexter Gordon elke zomer drie maanden in Kopenhagen op." Daarom programmeert The Standard op enkele schaarse uitzonderingen na alleen nog maar muzikanten die bereid zijn minimaal een maand lang negen concerten per week te geven. "Bezoekers hebben zo de gelegenheid om hun vrienden en kennissen te vertellen dat er geweldige mensen in The Standard spelen. Normaal gesproken lees je dat de volgende dag in een recensie en moet je een jaar wachten voordat de artiesten in kwestie terugkomen." Maar er is ook een niet-commerciële reden om het op deze manier te doen, legt Doky

Ooit was dit de terminal van de veerboot naar Malmö, maar nu zit in dit opvallende art-decogebouw een stijlvolle jazzclub.

Oud en nieuw internationaal talent aan het werk in The Standard: Gary Peacock en de Hongaarse saxofonist Gabor Bolla.

Foto: **Nicolas Camara/The Standard Jazz Club**

Jazzhouse is gespecialiseerd in avontuurlijke muziek, dus de plek bij uitstek voor de Noors-Amerikaanse jazz/rock/hiphop-formatie The Young Mothers.

uit. "Als een band hier dag in, dag uit op het podium staat, hoor je de muziek groeien. Want anders dan bij een tourneetje van tien dagen kunnen de musici hun repertoire helemaal uitdiepen."

Volop vers talent

Geheel in lijn met de Noma-aanpak gebruikt The Standard veel lokale en verse waar. Dat wil zeggen: jonge muzikanten van Deense bodem. Het is een voorraad die volgens Niels Lan Doky niet snel uitgeput zal raken. "We hebben nu een erg goede generatie van tussen de vijftien en de vijfentwintig jaar. Ik sta vaak verbaasd van hun vakmanschap. Wat zeker zo opmerkelijk is: ze zijn geïnteresseerd in de wortels van deze muziek en luisteren zelfs naar Louis Armstrong en Erroll Garner. Toen ik begon, hadden we alleen oor voor jazz die op dat moment werd gemaakt."
Kortom, Kopenhagen is een kweekvijver vol nieuwsgierig talent en telt blijkbaar ook genoeg jazzliefhebbers om de langetermijnformule van The Standard levensvatbaar te houden. "Goed beschouwd is het uniek", vat Doky samen, "dat zo'n betrekkelijk kleine stad niet alleen drie topclubs als Jazzhouse, Montmartre en The Standard heeft, maar ook nog eens tientallen kleinere podia waar je het hele jaar door jazz kunt horen."

Deze reportage kwam tot stand met medewerking van JazzDanmark (www.jazzdanmark.dk).

Het trio van toetsenist Jacob Christoffersen op een van de tijdelijke festivalpodia.

Rewind

ZomerJazzFietsToer

Tom Beetz bezoekt de beste Jazzfestivals in Nederland en zet zijn impressies voor ons op de gevoelige plaat.

In het kerkje van Den Ham blies ICP-trompettist Tomas Heberer een eerbetoon aan Louis Armstrong.

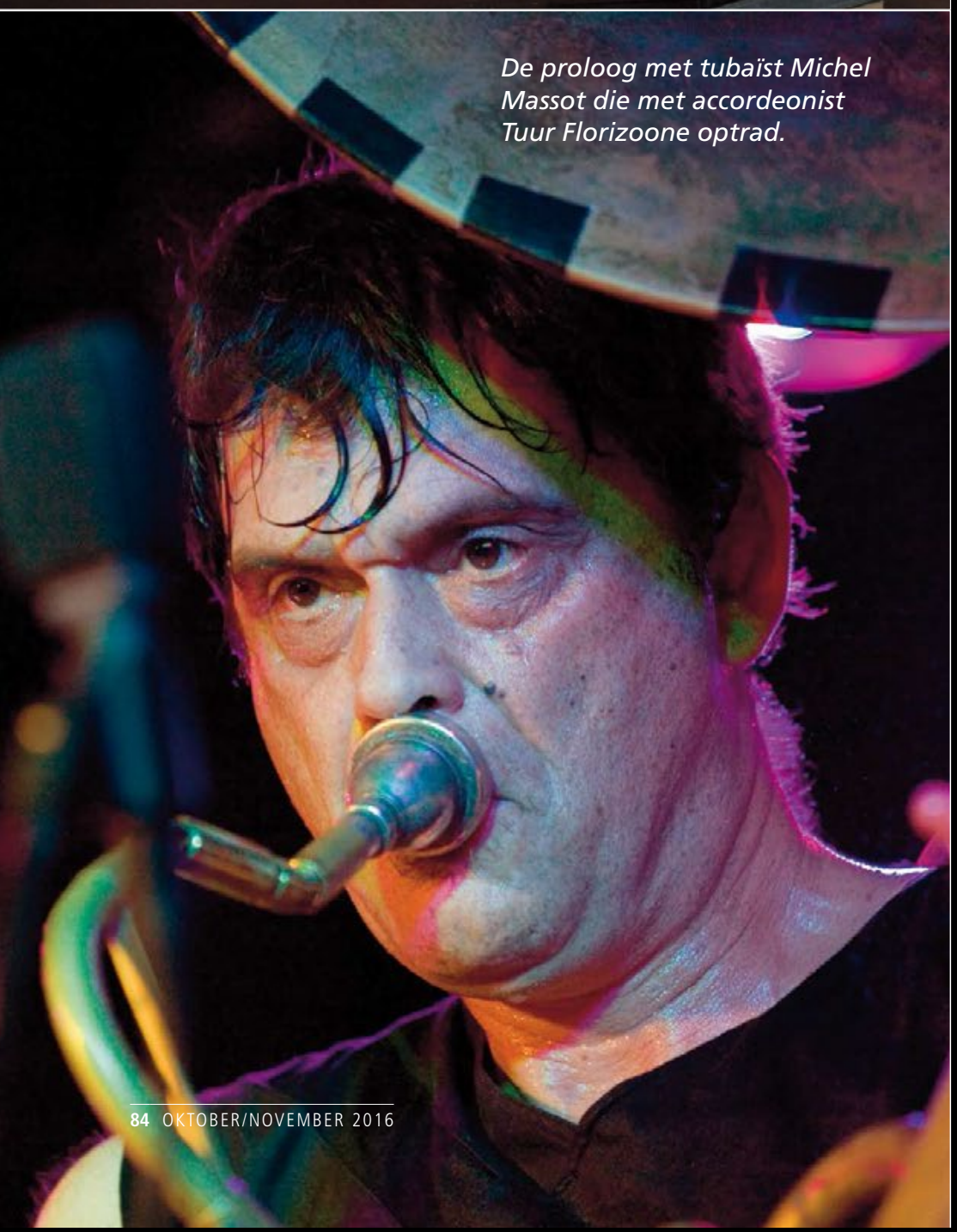

De proloog met tubaïst Michel Massot die met accordeonist Tuur Florizoone optrad.

Al dertig jaar bestaat de ZomerJazzFietsTour. De laatste zaterdag van augustus trekken honderden jazz- en improliefhebbers op de fiets langs kerkjes en boerenschuren van het Groningse Reitdiepdal om de stand van zaken van jazz en improvisatiemuziek in ogenschouw te nemen. Deze jubileumversie brak met een traditie uit het verleden: hij werd 'getroffen' door prachtig zomerweer.
Vijf fietsroutes waren er voor de meer dan dertig groepen die optraden, maar wie wilde kon aanzetten om extra kilometers te maken. Wie Garnwerd als startplaats koos, hoorde hoe stemkunstenares Greetje Bijma na jarenlange afwezigheid weer helemaal terug was. Was zij er dertig jaar geleden ook al bij? Zou best kunnen, en hoewel zij nu ook teksten zong, zelfs Ellingtons *Sophisticated Lady*, is ze nog steeds op haar best in vocale improvisaties. De keelgeluiden in een nummer dat ze opdroeg aan de Groenlandse Inuit waren een hoogtepunt van de dag en een bewijs dat 'La Bijma' op dit vlak nog steeds onovertroffen is. Heel anders is de humoristische Britse zangkunstenaar Phil Minton die hijgt, kucht, boert en afwisselend op een tevreden baby en een protesterende demente bejaarde lijkt. Daarmee krijg je, volgens het programmaboekje, de visite snel het huis uit. Daarentegen geen vrije impro maar onversneden jazz bij Reeds & Deeds, die de muziek van Roland Kirk speelden. Het mag gezegd: waar Kirk ooit drie toeters tegelijk in zijn mond stak, moeten er nu drie saxofonisten aan te pas komen.
Bij de intieme concerten van trompettist Thomas Heberer in het kerkje van Den Ham, met een eerbetoon aan Louis Armstrong, en bij de Belgische saxofonist Robin Verheyen met pianist Bram de Looze werd de luisteraar één met de serene rust die de kerkjes uitstraalden. Het stond in schril contrast met de explosieve garagefreefunk van de Zweedse tenorsaxofonist Mats Gustafsson, die per set tien rietjes aan flarden blies, de hooibalen uiteen deed stuiven en zijn gast, de oude tenorsaxlegende Joe McPhee, deed verschrompelen tot een lieve, rustige man. Zelf noemde hij het *Bohemian influenced Viking music* en het beeld van alles verwoestende Vikingen met baarden drong zich inderdaad op. Een dag eerder werd deze prachtige dag een stuk rustiger geopend met een proloog in Het Groningse Platformtheater waarbij accordeonist Tuur Florizoone een ode aan de net overleden Toots Thielemans bracht en Paul Stocker één aan saxofonist Sean Bergin. J

De Belgische saxofonist Robin Verheyen in de kerk van Ezinge.

Ingehuurd: vocalist Phil Minton om met roggebroodmuziek de visite het huis uit te jagen.

Na jarenlange afwezigheid was Greetje Bijma weer helemaal terug.

Paul Stocker met een ode aan de in 2012 overleden Sean Bergin.

In Schuur Hans zittend op strobalen genieten van jazz en impro.

Concert & Festival Tips

Elk nummer tipt Kris Keijser bijzondere concerten en festivals.

Club Klezmer Band

Plezier staat voorop bij de Amsterdam Klezmer Band. Sinds 1996 heeft deze zevenkoppige formatie zich ontwikkeld tot een gerenommeerde liveband die nu tot de absolute wereldtop van de klezmer- en balkanscene behoort. Hun onorthodoxe geluid is een virtuoze mix van klezmer, balkan, jazz, ska en gipsy. Met hun vlammende concerten pakken ze een breed publiek van pop-, jazz- en world-liefhebbers bij de lurven. Opzwepend, ontroerend en geraffineerd.

Elke dinsdag in club Mezrab, Amsterdam.

November Music

Den Bosch is de plaats waar op diverse locaties November Music plaatsvindt. Een tiendaags festival met onder anderen de Amerikaanse saxofonist Steve Coleman, de muzikale samenwerking van Yuri Honing Quartet met trompettist Mathias Eick, pianist Nik Bärtsch, Jameszoo Quintet, Jeroen van Vliet, Rabih Abou-Khalil en de Nederlandse pianist Rembrandt Frerichs treedt zowel op met violiste Liza Ferschtman als met de Iraanse tar-speler Hossein Alizadeh. Meer namen en info op: www.novembermusic.net

4 tot en met 13 november - in diverse zalen in 's-Hertogenbosch.

Dans Dans

De drie topmuzikanten van Dans Dans zijn Bert Dockx op gitaar, Frederic 'Lyenn' Jacques op bas en toetsen en Steven Cassiers op drums. Het trio maakt een spannende mix van muziek, van garagejazz, psychedelische blues en extatische *noir* soundtracks tot *spacey* rock-'n-roll. Uitdagend en vooral: vernieuwend en anders.

Ze touren van oktober tot en met december in Nederland en Belgie. Voor meer info: www.dansdans.be

Dans Dans

Shai Maestro

Foto: **Sophie Le Roux**

Jazzfest

Jazz van topkwaliteit in een Amsterdamse arthousebioscoop. Een ‘charmant rommelig’ festival in een sfeer waarin menigeen perfect gedijt: jong en oud, jazzpurist en jazzdummie. Met onder meer Shai Maestro Trio, Zhenya Strigalev, Tarus Mateen, Nasheet Waits, Ernst Glerum, Jasper Stadhouders en Native Speaker.

12 en 13 november - Studio/K, Amsterdam

North East Jazz

North East Jazz biedt plaats aan coryfeeën en talenten uit de jazz, blues, pop, world en soul uit binnen- en buitenland. In de sfeervolle Concertboerderij wordt de thuisbasis voor een nieuwe, levende, lichte muziekserie in en voor Noordoost-Nederland. Op 12 november is de aftrap, met een eerbetoon aan legende Toots Thielemans door Hermine Deurloo samen met pianist Mike Boddé en bassist Sven Schuster.

12 november -
Concertboerderij, Valthermond

Hermine Deurloo

Foto: **Merlijn Doomernik**

SCHNTZL

Het duo SCHNTZL is een frisse wind in muziekland. Hendrik Lasure en Casper Van De Velde kleuren, gewapend met piano en drums, vrolijk buiten de lijntjes van de traditionele jazz en experimenteren daarbij met minimalisme, elektronica en klassiek. Deze maand verschijnt het debuutalbum *Schntzl*. Perfect voor fans van Nils Frahm, Radiohead en Keith Jarrett.

In oktober en november toeren ze door België en Nederland, check hiervoor www.schntzl.com

SCHNTZL; links Hendrik, rechts Casper.

Foto: **Thomas Geuens**

I’m A Soulman

In de voorstelling *I’m A Soulman* herrijst de beroemde opnamestudio van STAX. Zanger Steffen Morrison en zangeres/actrice Joy Wielkens laten niet alleen de hits *Dock Of The Bay*, *Knock On Wood* en *I’m A Soulman* herleven, maar ook wordt door middel van projecties het tijdsbeeld geschetst waarin rassenrellen, Vietnam en politieke moorden centraal stonden.
I’m A Soulman gaat in première in de Goudse Schouwburg op zaterdag 26 november en is daarna tot maart 2017 te zien in het land.

Alle speeldata: www.soulmantheater.nl

Ad Bijleveld houdt ons op de hoogte van de nieuwste audio-ontwikkelingen.

Sonus faber Chameleon B

Bescheiden schoonheid

Deens, Zweeds of Duits? Nee, Sonus faber is een interessante Italiaanse fabrikant van hoogwaardige luidsprekersystemen. Met de Chameleon B wordt, bijzonder smaakvol, een vleugje design in stelling gebracht.

Sonus faber voegt aan de Chameleon B een vleugje design toe: verwisselbare zijkantjes.

Het hoofd boven water houden door voort te gaan op de begin jaren tachtig ingeslagen weg: luidsprekers bouwen met kennis, toewijding en passie, omdat het feitelijk muziekinstrumenten zijn. Kan dat nog in deze tijd? Nou, blijkbaar wel.

Geen borstklopperij

De Italianen doen dat enerzijds compromisloos, zoals bij het model Aida, een paartje speakers voor krap een ton aan euro's. Anderzijds, uitgaande van dezelfde filosofie maar met oog voor prijs en kwaliteit, met deze Chameleon B, een luidspreker waarvoor net geen duizend euro per paar moet worden neergeteld. De trapeziumvormige kast, bespannen met zwart leer, herbergt een tweewegsysteem met een relatief grote tweeter. De *dome* kan dankzij een diameter van 29 millimeter al tonen van 2500 Hz aan en neemt dus een flink deel van het frequentiespectrum voor z'n rekening. De woofer, met een diameter van vijftien centimeter, kan zich daardoor bijna volledig concentreren op de weergave van het laag. Het gevolg is een niet zo zeer imponerend als wel evenwichtig klankbeeld. Nee, deze kleinste luidspreker uit het assortiment van Sonus faber slaat zichzelf, met behulp van een prominente weergave van de frequenties in het middengebied, niet zelfverzekerd op de borst. De luidspreker treedt nooit op de voorgrond en de reproductie van die middentonen zou zelfs bescheiden genoemd mogen worden. Maar vanuit dat terughoudend gebrachte centrale deel van het frequentiespectrum loopt de weergave in een fraaie balans enerzijds vloeiend richting een sprankelend en nooit scherp hoog, en anderzijds naar een hartverwarmend laag dat toch strak en zelfs droog kan zijn als dat nodig is.

De robuuste draaiklemmen staan aparte luidsprekerkabels toe voor laag en hoog (bi-wiring). Tijdens de test werd daarvan gebruik gemaakt om twee aparte eindversterkers per luidspreker toe te kunnen passen (bi-amping).

Virtuoos en soepel

Met name de basweergave zorgt er voor dat de nog geen 32 centimeter hoge luidspreker veel groter klinkt dan hij feitelijk is. De smaakvol vormgegeven kast, waarvan de zijpanelen zodanig kunnen worden verwisseld dat de luidspreker geen verstoring, maar een aantrekkelijke uitbreiding vormt van het interieur, heeft een schuin oplopend front. Het gevolg is dat de tweeter en de woofer op ongeveer dezelfde afstand tot onze oren worden geplaatst en dan komt weer

Bescheiden in het klankbeeld, maar net iets minder bij het vermelden van de merknaam.

een nauwkeurige plaatsing van de instrumenten en stemmen ten goede. Kortom, we zijn nogal onder de indruk van de door deze Chameleon B geleverde prestaties en dat laat zich onder andere illustreren aan de hand van een interessante Nonesuch-registratie. Pat Metheny (gitaar) en Chris Potter (tenorsax) geven op *The Unity Sessions* een geheel nieuwe en onverwacht dynamische inhoud aan een klassieker: *Cherokee* (Ray Noble, 1938 en bekend van de Charlie Parker-uitvoering in 1943). Vele honderden keren uitgevoerd en inmiddels wel plat gespeeld, zou je zeggen. Maar het duo doorkruist met zo veel energie en inventiviteit de octaven dat er aan het inmiddels vuistdikke *Cherokee*-boek een nieuw hoofdstuk wordt toegevoegd. Deze kleine Italiaan laat horen met hoeveel gemak, virtuositeit en souplesse het de beide instrumentalisten lukt om buiten de platgetreden paden te treden. Duidelijk gescheiden gepositioneerd in het stereobeeld en toch op overtuigende wijze de ruimte vullend, komt de humeur verbeterende confetti aan klanken volledig tot z'n recht.

Conclusie

Verwacht niet door deze Sonus faber uit je schoenen te worden geblazen. De bescheiden luidspreker doet op het eerste gehoor een stap terug om voorrang te verlenen aan de muziek. Dat gedrag gaat, naar mate we langer naar de Chameleon B luisteren, steeds beter bevallen. De Italiaanse fabrikant noemt het een 'boekenplankspeaker', maar om het strakke laag te behouden stelt het fraai afgewerkte luidsprekersysteem wat ruimte rondom zeer op prijs. Een herrieschopper is het zeker niet, maar voor de gemiddelde Nederlandse huiskamer kan er ruim voldoende aan onvervormd volume worden geproduceerd. J

SONUS FABER CHAMELEON B
Systeem: open twee-weg
Speakerbezetting: 29 mm softdome, 150 mm kunststof conuswoofer
Aansluiting: draaiklemmen, bi-wiring
Afmetingen (bxhxd): 185x315x283 mm
Gewicht: 6,7 kg
Prijs per paar: € 998,- (met houten zijpanelen: € 1298,-)

Info: www.audiac.nl

Buis tot behang

Tot nu toe hebben we het enkel over audio gehad, maar nog niet over de ontwikkeling van beeld: 'van aquarium tot het platte behang'. De laatste revolutie wat betreft de beeldbuis, is dat we van 4-3 naar 16-9 zijn gegaan, dus bioscoopformaat. Het oude antennesignaal heette PAL en had 625 lijnen horizontaal. Toen het breedbeeld werd, waren dat er nog maar 450. Er viel dus een balk weg. Toen het beeld plat werd, is het heel snel opgewaardeerd naar HD Ready: 720 lijnen 'oplossend vermogen'. Full HD, hetgeen waar de meeste mensen nu naar kijken, is 1080. Dus groter beeld wordt acceptabeler. 32 inch, tachtig centimeter, was vijftien jaar geleden best groot; nu is dat niet eens slaapkamerformaat. Inmiddels zitten we in het tijdperk van Ultra HD, in de volksmond ook wel K4 genoemd. Dat heeft 2160 lijnen oplossend vermogen. Er wordt nu al gesproken over K8, weer een verdubbeling daarvan. Concluderend: wat betreft beeld kan ALLES. De productie is nog niet zo ver dat we beeld als behang kunnen maken, maar in de toekomst gaat dat zeker mogelijk zijn. Technisch kan dat: je snijdt een beeldformaat uit een stuk papier. Binnen drie jaar gebeurt dat, daar ben ik heilig van overtuigd.
De techniek van beeld is verbeterd, waardoor we groter kunnen, en de technieken IN de tv eveneens. Denk aan de welbekende smart-tv's. De apps (Netflix, Uitzending Gemist) zijn sneller geworden, je hoeft er geen kastje meer aan te koppelen, je kunt met één druk op de knop foto's bekijken op je tv vanaf je computer.
Dus dág lompe kasten; welkom grote, geaccepteerde, platte televisies. *The revolution will be televised.*

Robert Remkes

Mantels musthaves

Er zijn van die platen die je nu eenmaal moet hebben. Bassist, musicoloog, presentator en jazzspecialist Hans Mantel maakt een keuze uit een enorme stapel *must have* jazzschijven. Hij bespreekt de muziek en zoekt naar het verhaal achter de opnames.

Deel #34

Foto: **Joke Schot**

Count Basie & His Orchestra *Fresno*, CA, 24 april 1959, Jazz Unlimited JUCD 2039

Het gebeurt relatief zelden dat je tussen platen van bekende jazzartiesten ineens een zeer obscure opname tegenkomt die eigenlijk met kop en schouders boven de bekende platen van diezelfde artiest uitsteekt. Een van de verklaringen daarvoor kan zijn dat de plaat maar in zeer beperkte oplage en met weinig aandacht van de media op de markt is gebracht en een andere verklaring kan zijn dat de plaat alleen lokaal en niet wereldwijd is uitgebracht. Een andere aannemelijke factor is dat het gehele oeuvre van een bepaalde artiest of groep uitgebreid bekend is en dat daardoor het idee bestaat dat elke (historische) plaat die daar nog aan toegevoegd wordt wel meer van hetzelfde zal bevatten. In veel gevallen is dat ook wel zo en dat is dan, behalve voor verzamelaars, aanleiding om over zo'n plaat heen te kijken. Het is echter ook belangrijk om altijd de oren open te houden en met het steeds meer ontsluiten van jazzarchieven over de hele wereld wordt de kans vergroot dat er ook pareltjes tussen het nieuw uitgebrachte historisch materiaal zitten. Natuurlijk zit ook daar veel spul tussen waarvan bij nadere beschouwing heel duidelijk is waarom het destijds niet is uitgebracht. Maar het gaat natuurlijk om díe platen waarop iets heel bijzonders gebeurt en die makkelijk aan de aandacht zouden kunnen ontsnappen.

Onmiskenbare stijl

Fresno is zo'n plaat. Count Basie heeft zo ongelooflijk veel goede platen opgenomen, dat je niet zou verwachten dat er eentje bijzat die je echt moest hebben. De hardgekookte liefhebbers van bigbandjazz hebben allemaal wel een paar Basie-platen in huis, naast opnamen van de Thad Jones/Mel Lewis Band, Ellington, Stan Kenton, Maynard Ferguson, Dizzy Gillespie, Claude Thornhill et cetera. De muziek van Basie is een van de bouwstenen van de jazzgeschiedenis en zijn stijl is onmiskenbaar. Twee maten zijn genoeg om te kunnen zeggen: "Da's Basie." Basie's stijl heeft ook definitief iets aan de bigbandtraditie toegevoegd; aan de manier waarop jazz in een grote band gespeeld moet worden. Bigbandblazers weten dat: alles 'vet' spelen en triolen hun volle waarde geven. Er komt natuurlijk veel meer bij kijken: de secties (koper en rieten) moeten goed mengen, de sectieleiders bepalen de frasering en de ritmische opvatting en de ritmesectie moet een gedegen fundament leggen met een 'push' erin. Die ritmesectie bij Basie was uniek. Niet alleen omdat Basie een uiterst swingende maar zeer spaarzame manier van spelen had, maar ook omdat hij naast fabelachtig goede drummers ook altijd (bijna veertig jaar lang) gitarist Freddie Green erbij heeft gehad. Green speelde uitsluitend ritmegitaar, maar op zo'n duizelingwekkend hoog niveau dat dat een standaard op zichzelf is geworden. De Basie-ritmesectie was in de jaren dertig al een begrip en werd ook gefeatured bij het Carnegie Hall-concert van Benny Goodman in 1938.
Liefhebbers van Basie onderscheiden twee grote perioden van de band: The Old Testament Band (1935 - 1948) en The New Testament Band, die startte in 1952. Basie had in de tussenliggende jaren, vanwege onder andere economische aspecten, de band kort opgeheven en met een kleine bezetting gespeeld. Maar in 1952 was er een nieuwe en buitengewoon energieke band die onder de musici The New Testament Band zou gaan heten. In de band zaten *The Two Franks*, saxofonist, componist en arrangeur Frank Foster en fluitist en saxofonist Frank Wess. Goede vuistregel bij het kopen van een plaat van Basie: als de twee Franks erin zitten, is het altijd goed. Wat in essentie ooit begonnen was als een groot orkest dat de blues speelde, was in 1955 uitgegroeid tot een band die voor heel veel zaken in bigbandjazz de standaard was geworden. Het repertoire was fors uitgebreid en Basie stimuleerde ook dat leden van de band voor het orkest arrangeerden en componeerden. Musici als Frank Foster, Thad Jones en Ernie Wilkins werden geroemd om hun composities en arrangementen. Van buiten het orkest werden arrangeurs aangetrokken die precies wisten hoe ze voor de Basie-band moesten schrijven: Quincy Jones, Neal Hefti en later Sammy Nestico behoorden tot de vaste arrangeurs. De band bereikte ongekende wereldfaam in die jaren en werd ook de voorkeursband om de grootste vocalisten uit die jaren te begeleiden, zoals Tony Bennett, Ella Fitzgerald en Frank Sinatra.

Opwinding

De radio-opname van *Fresno* lijkt op het eerste gehoor een gewone tussendoor-schnabbel voor het orkest te zijn, ergens in een grote danszaal. Het repertoire is ook hetzelfde als op andere opname uit die tijd, maar het is juist dat repertoire dat ons in staat stelt om de boel eens goed te vergelijken. Natuurlijk zijn liveradio-opnamen niet zo mooi als goede studioplaten, maar dat is op deze plaat totaal onbelangrijk. Als je ervoor gaat zitten, wordt het duidelijk dat de band een uitzonderlijk goede dag heeft. De tempo's zijn perfect, de ritmesectie klinkt als een klok en swingt enorm. Je kunt natuurlijk op zo'n avond alle partijen goed spelen en zonder een fout door de avond heen komen, maar dan is het een matte, levenloze toestand. Op *Fresno* geeft iedereen hem er ontzettend van langs, hebben de mannen er zin in en wil elke sectie het van de andere winnen. De tutti's zijn in alle tempo's loepzuiver en spatgelijk. De timing en de frasering van de blazers zijn werkelijk perfect en drummer Sonny Payne stookt het vuur onder hen hoog op. In alle stukken hoor je een soort opwinding doorklinken van musici die zich realiseren dat de band 'hot' is die avond.
Als het over de kunst van het samenspelen in een bigband gaat, was er al bitter weinig dat er aan de Basie-band te verbeteren was. Maar op deze plaat hebben ze ook nog een uitzonderlijk goede avond, overstijgen ze daarmee de verwachtingen ruimschoots en spatten de vonken eraf. *Fresno* is de plaat die je, als je maar één Count Basie-plaat mocht kiezen, zou moeten kopen. Er wordt ijzingwekkend goed op gespeeld; niet door slechts een paar mensen maar door achttien man tegelijk en dat is op zichzelf al bijzonder. Op *Fresno* is Basie in topvorm. Een referentieplaat voor bigbandmusici en een echte musthave voor liefhebbers.

Hans Mantel
info@hansmantel.com

De Jazz Not Jazz 10 zet de tien meest invloedrijke en actuele platen op het gebied van jazz op een rij. Niet gebaseerd op verkoopcijfers, maar op de smaak van de voorhoede van de vaderlandse jazzscene. Dj's, organisatoren, programmeurs, muzikanten, programmamakers en journalisten bevolken het colofon. Jazz wordt door ons zo breed mogelijk benaderd. Daarom misstaan soul, funk, blues, world, broken beats, hiphop en singer-songwriters niet in de lijst. Kortom: de Jazz Not Jazz 10 is jouw barometer in een muzikaal omvangrijk landschap. Met naast gevestigde namen meer dan genoeg ruimte voor nieuwe initiatieven.

JAZZ NOT JAZZ /#06

Stormram **Shabaka Hutchings** klopte in de vorige editie van de JazzNotJazz10 al driftig op de deur, maar nu is hij als een komeet rechtstreeks doorgeschoten naar de top. De saxofonist voert de nieuwe Britse jazz aan en dat blijft niet zonder resultaat: *Wisdom Of Elders* swingt als de neten. Voor de rest is de lijst louter met nieuwe *entries* gevuld, het bewijst dat er erg veel gebeurt in de JazzNotJazz. Neem **Frank Ocean**, die opnieuw en onmiskenbaar zijn stempel drukt op de hiphop-scene. Het heeft even geduurd, maar deze mogen er zijn in al z'n ambities: cd + blad *Boys Don't Cry* en videoalbum *Endless*. Indrukwekkend, in z'n statements en flows. Over ambitieus gesproken: onze eigen gitarist **Reinier Baas** doet het in zijn even gedurfde als geslaagde jazzsuite met modern-klassieke invloeden. Hij bewijst hiermee een van de belangrijkste aanjagers van de nieuwe jazz in ons land te zijn. **Robert Glasper** volgt met *ArtScience* zijn *Black Radio*-dubbelaar op, met een veelvoud aan stijlen (soul, dance, funk). **Dhafer Youssef**, de beroemde udspeler, is behoorlijk stijlvast. Hij geeft op indringende wijze aan hoe goed jazz en Arabische muziek samen kunnen gaan, daarin is Youssef echt een klasse apart. Hiphoplegende **De La Soul** keert na een afwezigheid van twaalf jaar terug aan het rap- en hiphopfront met een nieuwe plaat. Deze is meer laidback Drake-*like* dan voorheen. De La Soul blijft excelleren in scherpe observaties en diepe flows. De Noorse jazztrompettist annex geluidskoning **Nils Petter Molvaer** volgt met zijn nieuwe plaat waarop meeslepende esthetische soundscapes: zijn beste werk tot nu toe. Hoezo avant-garde? Saxofonist **Steve Lehman** gaat makkelijk nog een paar stapjes verder. Hij put nu uit moderne jazz, Senegalese rap, live-elektronica en underground hiphop. Een nieuwe mijlpaal in de improvisatie muziek. Trompettist **Takuya Kuroda** komt hij met een plaat die laveert tussen de VS en Japan met invloeden uit jazz en soul, hij zigzagt feitelijk. Door het Flying Lotus-achtige gebruik van elektronica onderscheidt hij zich toch. Tot slot de reünie van droomkoppel **Joshua Redman/Brad Mehldau**, opgenomen tijdens een tournee in 2011. Op *Nearness* vinden de saxofonist en toetsenist elkaar naadloos, met Redmans tenor als melodische lijn en Mehldau voor harmonie en ritme. Een classic album, nu al. En daarmee een fraaie afsluiter van deze editie van JazzNotJazz10.

Paul Evers

#1: Shabaka and the Ancestors
Wisdom Of Elders (Brownswood)

2. Frank Ocean
Blond
(Boy's Don't Cry)

3. Reinier Baas
Reinier Baas Vs. Princess Discomobulatrix (Paited Dog)

4. Robert Glasper
ArtScience
(Blue Note)

5. Dhafer Youssef
Diwan Of Beauty And Odd (Okeh)

6. De La Soul
And The Anonymous Nobody (A.O.I.)

7. Nils Petter Molvaer
Buoyancy (Okeh)

8. Steve Lehman
Sélébéyone (Pi)

9. Takuya Kuroda
Zigzagger (Concord)

10. Joshua Redman/Brad Mehldau
Nearness (Nonesuch)

COLOFON JAZZNOTJAZZ10
Aan deze editie van de JazzNotJazz10 werkten mee: Frank van Berkel (Jazz International) Mike Bindraban (GoodMusicCompany), Frank Bolder (LantarenVenster, NSJF), Jaap Brienen (Radio 6 Soul & Jazz), Benny Clasier (De Werf, Brugge), Guido van Dieren (Bird, Radio 6, NSJClub), Davey van Robays (Gent Jazz), Sander Grande (Mojo/NSJF), Jean-Paul Heck (Jazzism, Soundz), Guuz Hoogaerts (bossaboogie.com), Phil Horneman (Wicked Jazz Sounds), Dick Hovenga (Jazzism), Guy van Hulst, (Tivoli-Vredenburg), Gijsbert Kamer (Volkskrant), Pieter Koten (Vrijstaat O, Storm!) Marcel Kranendonk (Jazz Enter), Huub van Riel (BIMhuis), Monte la Rue (Jazzism), Niels Nieuborg (MC, NSJClub, A'dam), Onno Post (Lantaren-Venster), Etienne de Smet (jazz030.nl), Tim Sprangers (Volkskrant), Bartho van Straaten (Paradox), Merijn Tiemessen (Sublime FM), Arie Verstegen (De Boerderij)

Selectie individuele lijstjes

FRANK VAN BERKEL (JAZZ INTERNATIONAL ROTTERDAM/ NIJMEGEN)

1. Reinier Baas - *vs Princess Discombobulatrix* (Painted Dog)
2. Dhafer Youssef - *Diwan Of Beauty And Odd* (Okeh)
3. Christoph Stiefel Septet - *Rhythm-A-Tized* (Challenge)
4. Flat Earth Society - *Terms of Em-barr-ass-ment* (Igloo)
5. Omer Avital - *Abutbul Music* (Harmonia Mundi)
6. Mark Schilders - *Fabrik* (Marcellis Adrianus)
7. Makaya McCraven - *In The Moment* (Anthem)
8. Sputnik 3 - *Orbits* (Mainland)
9. Jan van Duikeren - *Dear John* (Challenge)
10. Bart Wirtz - *Beneath The Surface* (iDreamer)

MIKE BINDRABAN (GOOD MUSIC COMPANY, STATE-X NEW FORMS)

1. BIGYUKI - *Greek Fire* (High Breed)
2. Takuya Kuroda - *Zigzagger* (Concord)
3. Ross McHenry - *Child Of Somebody* (First Word)
4. Cortex - *Live In New York* (Clean Feed)
5. Shabaka and the Ancestors - *Wisdom Of Elders* (Brownswood)
6. Oddisee - *The Odd Tape* (Mello Music)
7. Jeff Parker - *The New Breed* (International Anthem)
8. Vijay Iyer & Wadada Leo Smith - *A Cosmic Rhythm With Each Stroke* (ECM)
9. Ben Wendel - *What We Bring* (Motéma)
10. Trygve Seim - *Rumi Songs* (ECM)

FRANK BOLDER (LANTARENVENSTER, NORTH SEA JAZZ FESTIVAL)

1. Charlie Hunter - *Everybody Has A Plan Until They Get Punched In The Mouth* (GroundUP)
2. Nils Petter Molvaer - *Buoyancy* (Okeh)
3. Dhafer Youssef - *Diwan Of Beauty And Odd* (Okeh)
4. Neil Cowley Trio - *Spacebound Apes* (Hide Inside)
5. Harold López-Nussa Trio - *El Viaje* (Mack Avenue)
6. Ben Wendel - *What We Bring* (Motéma)
7. Dominic J. Marshall & Friends - *The Triolithic* (Challenge)
8. Xenia Rubinos - *Black Terry Cat* (Anti)
9. Shabaka and the Ancestors - *Wisdom Of Elders* (Brownswood)
10. The Bad Plus - *It's Hard* (Okeh)

JAAP BRIENEN (DJ, PROGRAMMAMAKER)

1. Amos Lee - *Spirit* (Republic)
2. Madeleine Peyroux - *Secular Hymns* (Universal)
3. Takuya Kuroda - *Zigzagger* (Concord)
4. Norah Jones - *Day Breaks* (Universal)
5. Shaun Escoffery - *Evergreen* (MVKA)
6. Macy Gray - *Stripped* (Chesky)
7. Jamie Lidell - *Building A Beginning* (Jajulin)
8. Till Brönner - *The Good Life* (Sony)
9. Renegades Of Jazz - *Moyo Wangu* (Agogo)
10. Lady Wray - *Queen Alone* (Big Crown)

GUIDO VAN DIEREN (BIRD, NSJCLUB)

1. Shabaka and the Ancestors - *Wisdom Of Elders* (Brownswood)
2. Elza Soares - *The Woman At The End Of The World* (mais um Disco)
3. Frank Ocean - *Blond* (Boys Don't Cry)
4. Yussef Kamaal Trio - *Black Focus* (Brownswood)
5. Noname - *Telefone* (Eigen Beheer)
6. Schoolboy Q - *Blank Face* (Top Dawg)
7. Steve Lehman - *Sélébéyone* (Pi)
8. Metá Metá - *MM3* (Eigen Beheer)
9. Aaron Neville - *Apache* (Tell it)
10. Bitori - *Legend Of Funana* (Analog Africa)

KOEN GRAAT (NOVEMBER MUSIC, JAZZ IN DUKETOWN, VERKADEFABRIEK)

1. Shabaka and the Ancestors - *Wisdom Of Elders* (Brownswood)
2. Hamasyan/Bang/Henriksen/Aarset - *Atmosphères* (ECM)
3. Steve Lehman - *Sélébéyone* (Pi)
4. Nels Cline - *Lovers* (Blue Note)
5. Dhafer Youssef - *Diwan Of Beauty And Odd* (Okeh)
6. Reinier Baas - *vs Princess Discombobulatrix* (Painted Dog)
7. Colin Stetson - *Sorrow* (52Hz)
8. Dominic J. Marshall & Friends - *The Triolithic* (Challenge)
9. Marquis Hill - *The Way We Play* (Concord Jazz)
10. Mats Eilertsen - *Rubicon* (ECM)

SANDER GRANDE (MOJO, NORTH SEA JAZZ FESTIVAL)

1. Dhafer Youssef - *Diwan Of Beauty And Odd* (Okeh)
2. Miles Mosley - *Uprising* (World Galaxy)
3. Xenia Rubinos - *Black Terry Cat* (Anti)
4. David Crosby - *Lighthouse* (GroundUP)
5. De La Soul - *And The Anonymous Nobody* (AOI)
6. St. Paul & The Broken Bones - *Sea Of Noise* (Sony)
7. Jordan Rakei - *Cloak* (4101)
8. Shabaka and the Ancestors - *Wisdom Of Elders* (Brownswood)
9. Noname - *Telefone* (Eigen Beheer)
10. Dominic J Marshall - *The Triolithic* (Challenge)

GUUZ HOOGAERTS (BOSSABOOGIE.COM)

1. Afro-Haitian Experimental Orchestra - *s/t* (Comet)
2. Vaudou Game - *Kidayu* (Hot Casa)
3. Sharon Jones & the Dap Kings - *Miss Sharon Jones* (Daptone)
4. Flowering Inferno - *1000 Watts* (Tru Thoughts)
5. Jagwar Ma - *Every Now & Then* (V2)
6. Diverse artiesten - *Nigeria Soul Fever* (Soul Jazz)
7. Blood Orange - *Freetown Sound* (Domino)
8. Sugar Candy Mountain - *666* (Eigen Beheer)
9. Ka - *Honor Killed The Samurai* (Iron Works)
10. Susanne Alt - *Saxify* (Eigen Beheer)

PHIL HORNEMAN (WICKED JAZZ SOUNDS)

1. The Avalanches - *Wildflower* (Modular)
2. Youssef Kamaal - *Black Focus* (Brownswood)
3. Resolution 88 - *Afterglow* (Splash Blue)
4. Robert Glasper Experiment - *ArtScience* (Blue Note)
5. Shabaka and the Ancestors - *Wisdom Of Elders* (Brownswood)
6. Ted Coleman Band - *Taking Care Of Business* (BBE)
7. V/Artists - *Beach Diggin' 4* (Heavenly Sweetness)
8. Takuya Kuroda - *Zigzagger* (Concord)
9. Renegades Of Jazz - *Moyo Wangu* (Agogo)
10. Josef Leimberg - *Astral Progressions* (World Galaxy)

DICK HOVENGA (JAZZISM, WRITTEN IN MUSIC)

1. Shabaka and the Ancestors - *Wisdom Of Elders* (Brownswood)
2. Jakob Bro - *Streams* (ECM)
3. Dinosaur - *Together As One* (Edition)
4. Neil Cowley Trio - *Spacebound Apes* (Hide Inside)
5. Joshua Redman/Brad Mehldau - *Nearness* (Nonesuch)
6. Joyce Moreno - *Cool* (Far Out)
7. Jason Moran - *The Armory Concert* (jasonmoranmusic)
8. The Breath - *Carry Your Kin* (Real World)
9. Elliot Galvin Trio - *Punch* (Edition)
10. Mammal Hands - *Floa* (Gondwana)

GUY VAN HULST (TIVOLI/VREDENBURG

1. Reinier Baas - *vs Princess Discombobulatrix* (Painted Dog)
2. Shabaka and the Ancestors - *Wisdom Of Elders* (Brownswood)
3. Joshua Redman/Brad Mehldau - *Nearness* (Nonesuch)
4. Nils Petter Molvaer - *Buoyancy* (Okeh)
5. The Bad Plus - *It's Hard* (Okeh)
6. Nels Cline - *Lovers* (Blue Note)
7. John Beasley - *Presents MONK'estra, Volume 1* (MackAvenue)
8. Dominic Marshall & Friends - *The Triolithic* (Challenge)
9. Jakob Bro - *Streams* (ECM)
10. Miles Mosley - *Uprising* (World Galaxy)

GIJSBERT KAMER (VOLKSKRANT)

1. Donny McCaslin - *Beyond Now* (Motema)
2. Frank Ocean - *Blond* (Boys Don't Cry)
3. Reinier Baas - *vs Princess Discombobulatrix* (Painted Dog)
4. Norah Jones - *Day Breaks* (Universal)
5. Nils Petter Molvaer - *Buoyancy* (Okeh)
6. Dominic J. Marshall & Friends - *The Triolethic* (Challenge)
7. David Bowie - *The Gouster* (Warner)
8. Van Morrison - *Keep Me Singing* (Universal)
9. Joshua Redman/Brad Mehldau - *Nearness* (Nonesuch)
10. St. Paul & The Broken Bones - *Sea Of Noise* (Sony)

PIETER KOTEN (VRIJSTAAT O, STORM!)

1. Shabaka and the Ancestors - *Wisdom Of Elders* (Brownswood)
2. SCHNTZL - *schntzl* (W.E.R.F.)
3. Fraanje/Gouband/Sylla/Malik - *Nyamaropa* (Astropi)
4. Anthony Joseph - *Caribbean Roots* (Heavenly Sweetness)
5. Carate Urio Orchestra - *Ljubljana* (Cleanfeed)
6. Black Flower - *Artifacts* (Sdban Ultra)
7. Hamasyan/Bang/Henriksen/Aarset - *Atmosphères* (ECM)
8. Insufficient Funs - *Insufficient Funs* (Eigen Beheer)
9. Joshua Redman/Brad Mehldau - *Nearness* (Nonesuch)
10. BadBadNotGood - *IV* (Leisure)

NIELS NIEUBORG (NORTH SEA JAZZ CLUB)

1. Adrian Younge - *The Electronique Void* (Linear Labs)
2. Calypso Rose - *Far From Home* (Because)
3. Toro Y Moi - *Live From Trona* (Carpark)
4. Takuya Kuroda - *Zigzagger* (Concord)
5. Corey King - *Lashes* (Ropeadope)
6. Robert Glasper Experiment - *ArtScience* (Blue Note)
7. V/A - *Surinam Funk Force* (Rush Hour)
8. Noura Mint Seymali - *Arbina* (Glitterbeat)
9. Noname - *Telefone* (Eigen Beheer)
10. Derrick Hodge - *The Second* (Blue Note)

ONNO POST (LANTARENVENSTER, MUZIEKWEB.NL)

1. Shabaka and the Ancestors - *Wisdom Of Elders* (Brownswood)
2. BadBadNotGood - *IV* (Leisure)
3. Jamie Lidell - *Building A Beginning* (Jajulin)
4. Robert Glasper Experiment - *Artscience* (Blue Note)
5. Gerry Franke - *Freak's Brew* (Oye)
6. Yussef Kamaal - *Black Focus* (Brownswood)
7. Vaudou Game - *Kidayu* (Hot Casa)
8. Charlie Hunter - *Everybody Has A Plan Until They Get Punched In The Mouth* (GroundUP)
9. Neil Cowley Trio - *Spacebound Apes* (Hide Inside)
10. Amp Fiddler - *Motor City Booty* (Midnight Riot)

HUUB VAN RIEL (BIMHUIS)

1. Steve Lehman - *Sélébéyone* (Pi)
2. Mary Halvorson Quintet - *Bending Bridges* (Firehouse)
3. The Bad Plus - *It's Hard* (Okeh)
4. Henri Texier - *Sky Dancers* (Label Bleu)
5. Twenty One 4tet - *Live At Zaal 100* (Cleanfeed)
6. Joe Lovano Classic Quartet - *Live* (Blue Note)
7. Stefano Bollani - *Napoli Trip* (Decca)
8. Arthur Blythe - *Lenox Avenue Breakdown/The Tradition/ Illusions/Blithe Spirit* (Beat)
9. Charlie Parker - *UnheardBird:The Unissued Takes* (Verve)
10. Clifford Brown/Max Roach - *Study In Brown* (Essential Jazz Classics)

DAVY VAN ROBAYS (GENT JAZZ)

1. The Comet Is Coming - *Channel The Spirits* (The Leaf)
2. Frank Ocean - *Blond* (Boys Don't Cry)
3. Black Flower - *Artifacts* (Sdban Ultra)
4. De La Soul - *And The Anonymous Nobody* (AOI)
5. The Bad Plus - *It's Hard* (Okeh)
6. Nels Cline - *Lovers* (Blue Note)
7. TaxiWars - *Fever* (Universal)
8. Hedvig Mollestad Trio - *Black Stabat Mater* (Rune)
9. Karl Van Deun/Ruben Machtelinckx - *Shapes* (El Negocito)
10. Vince Staples - *Prima Donna* (Def Jam)

MARTIJN SOETENS (NPO SOUL & JAZZ)

1. Soil & "Pimp" Sessions - *Black Track* (Victor)
2. Robert Glasper Experiment - *ArtScience* (Blue Note)
3. St. Paul & The Broken Bones - *Sea Of Noise* (Sony)
4. Flamingosis - *Bright Moments* (Flamingosis)
5. Jones - *New Skin* (PIAS)
6. Amos Lee - *Spirit* (Republic)
7. Derrick Hodge - *The Second* (Blue Note)
8. Beauty - *A Journey Through Jeremy Underground's Collection* (Spacetalk)
9. Roosevelt - *Roosevelt* (City Slang)
10. Gallowstreet - *Battleplan* (V2)

MERIJN TIEMESSEN (SUBLIME FM)

1. De La Soul - *And The Anonymous Nobody* (AOI)
2. Jalen N'Gonda - *Holler* (Jalen N'Gonda)
3. Frank Ocean - *Blond* (Boys Don't Cry)
4. Shaun Escoffery - *Evergreen* (MVKA)
5. Steffen Morrison - *Just A Man* (Tall Tree)
6. Maxwell - *blackSUMMERS'night* (Sony)
7. Kylie Auldist - *Family Tree* (Freestyle)
8. Beverley Knight - *Soulsville* (Warner)
9. Nick Waterhouse - *Never Twice* (Innovative Leisure)
10. Amp Fiddler - *Motor City Booty* (Midnight Riot)

Cd's

Badi Assad
Hatched
O-Tone Music
WORLD/POP
*****

De Braziliaanse zangeres/gitariste Badi Assad heeft met *Hatched* een prachtig album afgeleverd. Ze bewerkte voor dit albumsongs van Mumford & Sons, Skrillex, Alt-J en Lorde. Ze zette alle songs over op gitaar en voegde ze toe aan eigen nummers als *Entrelaçar* en *Vejo Você Aqui.* Assad zingt vooral in het Engels. De excellente percussie van Simone Sou geeft veel songs de ware Afro-Braziliaanse feel mee, zoals in het broeierige *Royals. Entrelaçar* klinkt nog het meest Braziliaans, zo zwoel en subtiel, mede Sou's spel op de pandeiro, de Braziliaanse frame-drum. Oleg Fateev's spel op de bayan, de Russische accordeon, voegt er zo nog een oosterse dimensie aan toe. Geweldig is Assad's interpretatie van Skrille*x' Stranger*; elektropunk versus maracatu, het gecompliceerde Braziliaanse ritme. Met haar broer Sergio componeerde ze op een gedicht van David Levitan het folky *Spirit Dog.* Bijzonder mooi net als de Braziliaanse slottrack *Vejo Você Aqui*.
Rik van Boeckel

Phil Bee's Freedom
Memphis Moon
CRS
ROCK/BLUES/R&B
****1/2

Waar *Caught Live* nog een soortement proeve van bekwaamheid was, mag de bijna volledig uit originals bestaande opvolger *Memphis Moon* bestempeld worden als hun officiële debuut. Philippe Bastiaans alias Phil Bee kennen we onder meer van Dr. Rhythm, King Mo en zijn eigen Buzztones, maar ook de rest van deze Nederlands/Belgische combine is gepokt en gemazeld in de muziekscene. Speltechnisch zit het daarom wel snor en de interactie tussen de bandleden is na drie jaar intensief optreden van een verbluffende zeggingskracht. De composities zijn stuk voor stuk pakkend en geschreven met veel zorg en oog voor detail. Naast de in soul gemarineerde stem van fontman Bastiaans krijgt iedereen ruimte om te schitteren en dat laten vooral toetsenist Pascal Lanslots en gitaristentandem John F. Klaver en Berland Rours zich geen twee keer zeggen. Een band die de som der delen onweerlegbaar overstijgt.
Marcel Haerkens

Diverse artiesten
Big Deal! (Weinberger Funk Library '75/'79)
Sonorama/Painted Dog
FUNK/RARE GROOVE
****

Ekkehart Fleischhammer, de bevlogen labelbaas van het Duitse Sonorama, is weer eens in de archieven van diverse Engelse *stock-music* labels gedoken. Dat levert dit album met zestien funky instrumentals van gemiddeld 2:40 minuut speelduur op. Waarbij de bekendheid van de namen van de uitvoerende muzikanten (Midas Touch, Sidney Dale, Vick Flick, Toni Campo van de groep Greenslade, Piet van Meren zelfs!) weer omgekeerd evenredig is met de kwaliteit van de funky drumbreaks, de vette baslijntjes en de groovy licks van hammondorgel, gitaar, vibrafoon, dwarsfluit en/of blazers. Noem het jazzfunk, *soulmusic*, oosterse disco, triptech of wat dan ook, maar weet dat deze tracks stuk voor stuk goud kunnen zijn in de handen van kiene dj's en producers. Op de hoes wordt nog de geschiedenis van muziekuitgever Josef Weinberger beschreven, die ooit verantwoordelijk was voor al dit moois.
Sjeng Stokkink

Reinier Baas
Vs. Princess Discombobulatrix
Painted Dog
JAZZ EN MODERN GECOMPONEERD
*****

Gitarist Reinier Baas is iemand die graag speelt met muziekvormen en verwerkt die door zijn stukken uit meerdere lagen op te bouwen of die lagen tenminste te suggereren. In de luxe editie met extra drukwerk van de hand van ontwerper Typex in een tinnen doos, wordt dat ook nog eens visueel uitgewerkt. De opera met de moeilijke en speelse titel heeft weliswaar grofweg de opzet van een opera, maar een libretto of een zanger(es) komt er nauwelijks aan te pas. Wel te horen is een akoestisch mooi vormgegeven suite van stukken die zowel romantisch als hedendaags klinken. De samenklank van de vier blazers, de vaak pittige ritmiek en de heftig meanderende, maar met elkaar samenhangende thema's, maken *Discombobulatrix* tot een aangenaam intense ervaring. Er wordt op hoog niveau gesoleerd, maar wat vooral indruk maakt, is dat de som groter is dan de delen.
Ken Vos

Bitch 'n' Monk
We Are Peering Over
Lotus Arts Box
ALTERNATIEVE FOLK/JAZZ
****1/2

Het Brits-Colombiaanse duo van Heidi Heidelberg en Mauricio Velasierra brengt een tweede album uit, een fraai vormgegeven rond doosje dat doet denken aan een filmblik. Door de combinatie van elektrische gitaar, Andes-fluiten en zang doet het ensemblegeluid het eerst denken aan folk, maar daarnaast is er veel meer aan de hand qua klank en improvisatie. De musici zijn expressief en speels, de teksten krachtig en onvoorspelbaar, elegante en grove klanken worden afgewisseld. Heidelberg heeft een heldere, deels klassiek klinkende sopraan die de stukken extra dramatisch gewicht mee kan geven. Er wordt ook flink geëxperimenteerd met klanken, nog het meest door Velasierra die een groot arsenaal aan fluiten hanteert. *Bitch 'n Monk* klinkt als geen andere groep en alleen al door de muzikale kwaliteit is het duo

The Bad Plus
It's Hard
Okeh/Sony
PUNKJAZZ
***
In 2008 maakte The Bad Plus (ooit betiteld als jazz-punkers) het album *For All I Care*, een verzameling covers van onder meer de Bee Gees, Kurt Cobain en zelfs een stuk van Stravinsky. Zes jaar later bewerkten ze de *Rite Of Spring* van Stravinsky in een gelijknamig album. En nu komen bassist Reid Anderson, pianist Ethan Iverson en drummer David King weer met een cd vol covers. De meest buitenissige daarbij is *I Walk The Line*. Van Johnny Cash, jazeker, en je vraagt je af wat de bedoeling is. Laten horen in een *clumsy* uitvoering hoe mager dat melodietje is? Ironie dus? Cyndi Laupers *Time After Time* krijgt een veel eerbiediger uitvoering, allicht, die song was ook al door Miles gespeeld. *Mandy* (van Scott English) klinkt bijna kitscherig en wordt zeker niet ontregeld. En dan komt aan het slot *Broken Shadows* van Ornette Coleman. Dat wordt zonder ontregeling of sarcastisch commentaar aangevat. Ze kunnen het heus wel...
Coen de Jonge

een mooie verrijking van het muzikale landschap.
Ken Vos

Jane Ira Bloom
Early Americans
Outline
MODERN CREATIVE
****
Een sopraansax kan via sommige monden een hemeltergend schril geluid opleveren, maar daarvoor hoef je bij Jane Ira Bloom niet bang te zijn. Zij produceert een van de mooiste klanken die aan dit instrument ontlokt kunnen worden: warm, soepel, met meerdere lagen en veel finesses. Daar komt nog bij dat technicus Jim Anderson voor een fantastisch studiogeluid heeft gezorgd. Op dit album speelt Bloom voor het eerst in triobezetting, met twee mannen die haar heel vertrouwd zijn: bassist Mark Helias en drummer Bobby Previte. Dertien stukken, waarvan er maar een niet door haar werd geschreven, de song *Somewhere* van Leonard Bernstein. Dat speelt de saxofoniste helemaal alleen, om ons nog eens met de neus op de feiten te drukken. De klank en het improvisatietalent van Bloom is niet het enige waardevolle van dit album; ook de ritmische variatie van de stukken houdt de luisteraar als vanzelfsprekend bij de les.
Coen de Jonge

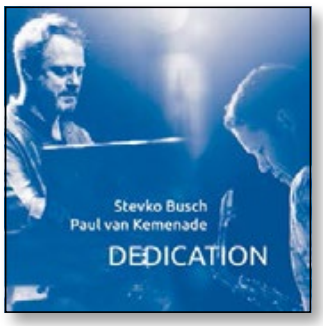

Stevko Busch - Paul van Kemenade
Dedication
DNL/KEMO
JAZZ
****1/2
De combinatie van pianist Stevko Busch en altsaxofonist Paul van Kemenade is vooral bekend van de band Fugara, maar het duo bestaat al meer dan twintig jaar. Vreemd dus dat dit pas hun eerste duo-uitgave is. Zoals bij Fugara is de muziek bijna evenzeer schatplichtig aan de impressionistisch klassieke muziek als aan de postbop. De toon is nogal ingetogen met een grote nadruk op geleidelijke ontwikkeling van de thema's. Busch heeft een voorkeur voor een lichte, elegante toon, terwijl Van Kemenade door zijn aanblaastechniek een neiging tot dramatiek heeft. De meeste van de dertien stukken zijn van de hand van Busch, Van Kemenade of beiden, maar er is behalve een compositie van Paul Motian ook een bewerking van een middeleeuws Georgisch religieus lied opgenomen. De sfeer is overwegend wat gedragen, maar gelukkig ook informeel en ontspannen waarin het genieten is van mooie klankdetails.
Ken Vos

Don Cherry, John Tchicai, Irène Schweizer, Léon Francioli, Pierre Favre
Musical Monsters
Intakt
IMPRO
****
Dit zijn geluidsopnamen van uitstekende kwaliteit uit 1980. De groep werd bijeengebracht voor het Zwitserse Jazzfestival Willisau, maar de toestemming van de erven om de opnamen uit te brengen kwam pas kort geleden. Drie van de vijf musici zijn intussen overleden. Altsaxofonist Thcicai woonde en werkte toen in Zwitserland, trompettist Cherry deed op een van vele reizen ook dit land aan. Verder is het een Zwitserse aangelegenheid waarbij Tchicai het voortouw neemt. Drie van de vier geïmproviseerde stukken zijn opgebouwd rond thema's van hem. De Deense saxofonist is in zeer goede doen, terwijl de Zwitserse leden bijzonder alert en flexibel handelen. Zoals wel vaker bij dit soort gelegenheden zweeft Cherry er ongrijpbaar overheen en tussendoor, soms met een mooie inval maar ook wel eens met bijdragen die flink wringen. Vooral aan te raden om Tchicai's spel, maar als geheel ook spannend.
Ken Vos

Nico Chientaroli
Cada Fuego Es El Primero
Creative Sources
IMPRO
****
Pianist Nico Chientaroli komt uit Argentinië, maar is nu een paar jaar actief in Nederland. Hij is vooral bekend van zijn optredens met zijn vrouw, saxofoniste Ada Rave, maar is steeds meer in andere samenstellingen te horen. Dit is zijn solodebuut op cd. Chientaroli behoort tot de musici die de piano in de eerste plaats als percussie-instrument beschouwen en ook graag de snaren in het binnenwerk met allerlei hulpmiddelen beroert. Er werden zes improvisaties opgenomen, waarvan er drie het vuur, fuego, in de titel hebben meegekregen dat ook op de hoes wordt vermeld. Gesuggereerd wordt dat net als bij een eenmaal begonnen vuur geen elke inzet een voorspelbaar resultaat heeft. Chientaroli mijdt goeddeels conventionele speeltechnieken, maar heeft ook een gedoseerde

Cd's

benadering met een groot arsenaal aan beroeringstechnieken. Hij weet in ieder geval telkens een haast anekdotisch klinkende doorlopende lijn te scheppen. In *Fuego Nativo* is overigens ook een niet vermelde fluit te horen.
Ken Vos

Chouk Bwa Libète
Se Nou Ki La!
Buda Music
HAITIAANSE ROOTS
****
Deze zevenkoppige vodou-drumclub uit Haiti heeft met haar bezwerende polyfonisch gezongen mix van traditionele vodou en 'mizik rasin', in 2015 al menig prestigieus festival op zijn kop gezet. Een onophoudelijk spiritueel spervuur van roffelsalvo's door vier trommels aangejaagd door schelpenpercussie, een kornet en vooral vurige en dwingende Afrikaanse repetitieve koorzang, maken de sound van Chouk Bwa Libète dermate indringend dat er op geen enkele wijze aan valt te ontkomen. Rauwe, opzwepende zang van leadsinger Sambaton Davil wordt gepareerd door een zeskoppig koor van sterke mannen- en vrouwenstemmen. De voudouclan brengt ook ritmes die ik associeer met de gedragen chant- en drumsound van de Jamaicaanse Nyabinghi. In ieder geval heeft de opzwepende samenwerking tussen zang, dans en ritme zo ongeveer hetzelfde hypnotiserende effect. Deze frontale aanval bewerkstelligt een *natural high* bij de luisterende danser, of is het andersom? Werkelijk wervelende wildebrassen veroorzaken een maximaal effect door hun vurige tongen,die ritmisch tot ver in de oven worden opgestookt. En aan de in a capella gezongen slothymne kun je je dan weer laven.
Pieter Franssen

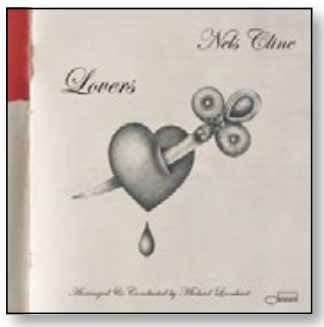

Nels Cline
Lovers
Blue Note Records
JAZZ
****
Van vrije impro met zijn groep The Singers of een gitaarduo met virtuoos Julian Lage tot onalledaagse rocksolo's met de band Wilco; Nels Cline geldt als een van de meest veelzijdige (jazz)gitaristen van het moment. *Lovers* laat weer een heel andere muzikale kant zien. Kort door de bocht gezegd staat het debuutalbum van Cline op Blue Note vol met orchestrale jazzy ballads, daarbij aangetekend dat de gitarist altijd wel ergens een prettige twist toevoegt. Prachtig zijn de arrangementen van Michael Leonhart die een keur aan avontuurlijke musici tot zijn beschikking heeft, onder wie cellist Erik Friedlander, trompettist Steven Bernstein en klarinettist Ben Goldberg. Wat op Lovers het meest beklijft zijn de stukken waarin Cline de muziek laat wringen, zoals in *Lady Gabor* of *Snare, Girl*. Soms doet zijn spel denken aan Jim Hall, soms aan Bill Frisell, maar altijd is er de eigen sound en ritmiek. De enorme veelzijdigheid van Cline komt op dit dubbelalbum hoe dan ook op geweldige wijze tot uiting.
Koen Graat

Omar Coleman
Live!
Delmark
BLUES/SOUL/FUNK
****
'*At least somebody knows my name*', antwoordde zanger/harmonicaman Omar Coleman toen een reporter hem in 2012 in Kwadendamme met zijn naam aansprak, na een gastrolletje bij Sean Carney. Zijn eerste van belang zijnde studioalbum *Born & Raised* dateert van vorig jaar en amper een jaar later hebben we Omar live in huis. Hij trapt af met het nauwelijks gecoverde funky *Snatch It Back And Hold It* van Junior Wells en Buddy Guy en benadrukt zijn bewondering voor Wells andermaal met *Two Headed Woman* uit diens repertoire. In feite is dit *Mojo Workin'* met een andere tekst en een bijna-overdosis aan country & western gerelateerde gitaarlicks. De *southern* soul, funk en het Stax-geluid sluipen door vrijwel het hele album. Coleman loeit nooit, maar speelt bescheiden, meestal nét los van de microfoon en in balans met zijn donkere tenorstem. De band? Die zuigt ons naar binnen in Rosa's Lounge in Chicago.
Rien Wisse

Ray Charles Orchestra
Zurich 1961
TCB Music/Challenge
JAZZ
****1/2
Toen Ray Charles in 2004 overleed, had hij al meer dan honderd albums op zijn naam gebracht, en daar kwamen er sindsdien vele bij. Toch zijn we steeds weer blij met nieuwe platen van de meester, en al helemaal als dat er eentje is uit de tijd dat hij als 'The Genius' doorbrak naar het grote publiek. Dit Zurich-optreden was het eerste van een Europese zegetournee van Ray Charles met zijn *star studded* bigband, met ondermeer Hank Crawford als leider, David Newman, Marcus Belgrave, Wallace Davenport, Keg Johnson, de sterk ondergewaardeerde drummer Bruno Carr en zijn onafscheidelijke vocaal kwartet The Raelettes. Zijn goede vriend Quincy Jones schreef een zestal arrangementen en de door de Zwitserse radio geregistreerde opname is kraakhelder, met slechts één mankement: de piano van Ray Charles zit te veel achter in de mix. Er worden zowel jazz- als bluesnummers vertolkt, waarbij succesnummers als *Georgia, Hit The Road Jack*, *I've Got News For You* en *Sticks And Stones* niet ontbreken. Dit album voorziet tevens extra in een behoefte, omdat er van dit gezelschap indertijd geen studioplaten verschenen. Zwijmel bij Erroll Garner's *Misty*, swing de pan uit met Benny Golson's *Ray Minor Ray,* dweep met zijn eigen *I Believe To My Soul* en ga uit je dak met Quincy Jones' *The Birth Of A Band*. De zeventien tracks verschaffen je bijna 79 minuten lang een plaatsje in de muziekhemel!
Sjeng Stokkink

Egbert Derix
Falco
www.egbertderix.com

John Coltrane
The Atlantic Years – in Mono
Atlantic/Rhino/Warner
JAZZ
****1/2

John Coltrane ging, toen hij bij het label Atlantic kwam, natuurlijk niet plotseling heel anders spelen, net zo min als hij dat deed toen hij daar wegging om zijn geluk bij Impulse! te beproeven. Alles ging geleidelijk, hoewel hij rond 1960 wel heel snelle stappen maakte. Het is goed te volgen op deze verzameling uit de periode 1959-1961. Nieuwe gimmick: de nadruk wordt gelegd op de monokwaliteit van de opnamen. Dat houdt ook in dat er drie albums in deze set ontbreken, want die masters gingen verloren bij een inmiddels beruchte brand. Men had natuurlijk gewoon een bestaande monoplaat kunnen gebruiken, maar zo kon men de oorspronkelijke kwaliteit handhaven. De cd-box bevat nu zes albums maar de toepasselijke vinyluitvoering heeft er nog een extra, in de vorm van een 7" single met *My Favorite Things*. Prachtig om deze muziek weer eens langs te laten komen; *Giant Steps, OléColtrane*, C*oltrane Plays The Blues* – allemaal in de originele covers. Wat leuk is maar ook lastig, de hoesteksten zijn nu vrijwel onleesbaar. Gelukkig is er een boekje met een inzichtelijke tekst van Ashley Kahn. Van het album *The Avant Garde* zou je een mooie studie kunnen maken. Pas uitgebracht in 1966, toen de saxofonist allang bij Impulse! zat, maar wel met drie composities van Ornette Coleman. En Coltrane met een nieuw bovengebit...
Coen de Jonge

KLASSIEK/JAZZ/IMPRO
****

Op zijn eerste echte solo-cd kreeg Egbert Derix nog bijstand van onder meer Marrilion-zangers Steve Hogarth en Fish en saxofonist John Helliwell (Supertramp). Het instrumentale Falco is daarentegen louter pianospel zonder verdere opsmuk. Uitgangspunt is de Oostenrijkse popartiest Falco, maar afgezien van een ingetogen versie van *Rock Me Amadeus* is dit dubbelalbum een auditieve *stream of consciousness* die het collectief onderbewustzijn kietelt. Derix, onder meer bekend van het Searing Quartet en zijn werk met Iain Matthews, leidt ons via Keith Jarrett-achtige improvisaties door een vijfentwintigtal stukken met tot de verbeelding sprekende titels als *Magda Sehlig* (een personage uit zijn verhalenbundel *de Muze brengt mij*), *Lied Van De Twee Bomen* (geïnspireerd op een gedicht van Frans Budé) of *Glenndorado* (Een eerbetoon aan zijn in 2005 verongelukte vriend en collega-pianist Glenn Corneille). Na beluistering heb je het idee alsof je uit een droom ontwaakt. Een zinnenprikkelende ervaring.
Marcel Haerkens

Dinosaur
Together, As One
Edition Records
JAZZ
****1/2

Dat de Britse trompettiste Laura Jurd met toetsenman Elliot Galvin, bassist Connor Chaplin en drummer Corrie Dick een geweldige nieuwe band is gestart mag duidelijk zijn. Onder haar eigen naam maakte ze al twee albums met dezelfde mannen maar met Dinosaur zet ze een genadeloze stap voorwaarts. *Together, As One*, de titel zegt in deze meer dan genoeg, is echt een bandalbum geworden. De composities dagen uit en zijn in opzet en opbouw immer zeer verrassend. Galvin overtuigt volop als toetsenwizard. Wat hij uit zijn keyboards haalt bepaalt de sfeer van de composities genadeloos. Prachtig hoe hij steeds weer met stuiterend dan weer vloeiend spel de composities dat tomeloze extra geeft. Dat Chaplin en Dick een meer dan fascinerend ritmetandem zijn maakt dit Dinosaur debuut ook meer dan duidelijk. Ze trekken, duwen, swingen en vloeien steeds weer heerlijk onvoorspelbaar door de composities heen. Maar natuurlijk is het Jurd die met haar prachtspel steeds de lijnen uitzet of de composities weer back on track brengt. Ongelooflijk wat deze jonge vrouw uit haar trompet weet te halen. De klasse spat er van af. Maar dat doet eigenlijk alles van het ijzersterke *Together, As One*.
Dick Hovenga

Lil'Ed and the Blues Imperials
The Big Sound Of Lil'Ed
Alligator/V2
BLUES
****

Al zo'n dertig jaar slingeren Lil' Ed And The Blues Imperials hun door slidegitaar gedomineerde rollende blues over het voetlicht in vrijwel de hele wereld. En dat in een sinds 1987 ongewijzigde viermansformatie. Zanger/gitarist Lil' Ed Williams en zijn halfbroer/bassist James 'Pookie' Young spelen onstuimig en worden perfect aangevuld door de strak harkende slaggitarist Mike Garrett en de onvoorspelbare *old school* drummer Kelly Littlejohn. Hun drie akkoordensongs zijn net zo ruig en ongekunsteld als die van Eds oom en mentor J.B. Hutto in de jaren zestig/zeventig. Van hem covert Ed het gejaagde *Shy Voice* en de smachtende ballad *I'll Cry Tomorrow*. De rest komt uit de kokers van Ed en eega Pam. *Whiskey Flavored Tears* is gemodelleerd naar de klassieke Elmore James-shuffle. Lil' Ed is J.B. Hutto in een geüpdate versie.
Rien Wisse

Mats Eilertsen
Rubicon
ECM Records
JAZZ
****

Contrabassist Mats Eilertsen was al te horen op ECM-albums van Mathias Eick, Tord Gustavsen en Nils Økland. Voor zijn labeldebuut als bandleider selecteerde hij een Scandinavische equipe plus de Nederlandse pianist Harmen Fraanje. *Rubicon* staat vol met Noorse jazz pur sang: ruimtelijk, melodisch, slepend en met veel oog voor de composities. De dragende thema's zijn in handen van de saxofonisten Trygve Seim en Eirik Hegdal. Daarnaast heeft Eilertsen binnen zijn septet gekozen voor maar liefst drie akkoord instrumenten: piano, gitaar (de Noor Thomas T Dahl) en vibrafoon (de Noorse Amerikaan

Cd's

Rob Waring). In de uitgebalanceerde arrangementen krijgt elk instrument een krachtige eigen stem met prachtig samenspel als gevolg. Ronduit adembenemend is het openingsnummer *Canto* dat via Arabisch getinte blazerslijnen overgaat naar ingetogen solo's op piano en contrabas. De ontlading is groot als de laatste noot langzaam wegsterft.
Koen Graat

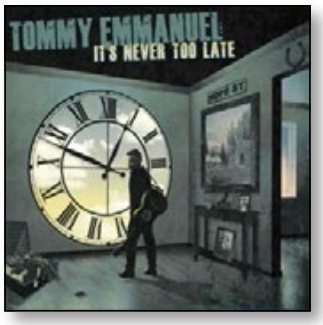

Tommy Emmanuel
It's Never Too Late
CGP/Thirty Tigers
SOLOGITAAR
****1/2
Het is nooit te laat om aan een gelukkig leven te beginnen. Dat is het credo van meestergitarist Tommy Emmanuel, zeker nadat hij zijn derde dochter kreeg. Dat geluk zette hem er ook toe aan om dit soloalbum op te nemen, veertien stukken die voor het grootste deel van hemzelf zijn. Alleen met zijn gitaar – soms ga je na een handvol tracks dan toch wat in je neus peuteren of uit het raam kijken, maar deze keer niet. Tommy Emmanuel heeft een ruime ervaring opgebouwd met liveoptredens in z'n eentje, en die ondergrond heeft hij voor dit album ten volle benut. Hij kan bijna orkestraal tekeer gaan op zijn instrument, en zijn sound werd fraai opgenomen in de Beach Creek Studios te Nashville. Emmanuels palet is breed en hij schrijft pakkende melodieen. *Blood Brother* klinkt flamboyant latijns, *The Duke* nostalgisch en sepiakleurig, *Old Photographs* melancholiek en *One Mint Julep* (van Rudy Toombs) heel funky.
Coen de Jonge

Elliot Galvin Trio
Punch
Edition Records
JAZZ
****
Elliot Galvin wordt gezien als een van de grote pianotalenten van zijn land maar ontwikkelt zich op *Punch* als multi-instrumentalist. Zo speelt hij naast piano ook accordeon, melodica, xylofoon en zelfs cassettespeler. Het kleurt de composities in een vervreemdende manier, vaak precies passend en soms heerlijk dissonant zoals in het groovende *Blop*. Ook met composities als *Lions*, *1666* (dat baswerk!) en *Polar*i laat het trio horen de grenzen van de jazz flink opgezocht te hebben. *Punch* geeft duidelijk aan dat deze jongens niet houden van voorspelbaarheid. Hun versie van *Mack The Knife* wordt in de handen van het Elliot Galvin Trio een donkere, duwende en trekkende compositie waarop pas in de eindakkoorden de bekende melodie naar boven komt. *Punch* is het uitstekende vervolgalbum op het al zo daadkrachtige debuut *Dreamland* van ruim twee jaar terug. De composities van Galvin zitten vol expressie, humor en optimale muzikale creativiteit. Alles dus wat een jazzalbum nodig heeft. Onvoorspelbaar en uitdagend, dat is *Punch*. Een album dat het Elliot Galvin Trio wereldwijd op de kaart zet.
Dick Hovenga

Pablo Held Trio
Lineage
Pirouet
JAZZ
****
De titel mag je vertalen als 'afkomst', en daarmee bedoelt pianist Pablo Held niet zijn eigen stamboom maar vooral de muziek waardoor hij beïnvloed werd: net zoveel door Monk als door Debussy en Bach. "Ik ben een Europese musicus, een Duitse musicus, beïnvloed door onze klassieke traditie, maar ik ben ook een jazzmusicus die is doortrokken van de Amerikaanse manier om deze muziek uit te voeren." Wijlen J. Bernlef monkelde eens over de neiging van veel jonge pianisten om '*respectful classical music*' te willen spelen, en aan dit album van Pablo Held had hij een mooi studieobject gehad. Dit trio (met bassist Robert Landfermann en drummer Jonas Burgwinkel) bestaat nu tien jaar. De acht composities heeft Held nauwkeurig uitgeschreven, terwijl ze toch veel vrijheid bieden voor omzwervingen. Overal zit een verhaal achter. Zo verwijst *Bernstein Fantasie*s naar het Duitse woord voor amber (Held las net Jurassic Park) , terwijl hij ook luisterde naar een box van Leonard Bernstein.
Coen de Jonge

Neil Cowley Trio
Spacebound Apes
Hide Inside Records
JAZZ
****1/2
Dat Neil Cowley met zijn trio nooit voor de voorspelbare muzikale weg gaat, mag duidelijk zijn. Met hun vierde album *The Face Of Mount Molehill* vierden hij triomfen maar opvolger *Touch and Flee* bleek met zijn ruimtelijke composities even andere koek. Een prachtige, bleek al snel daarna. Met hun nieuwe album *Spacebound Apes* zetten Cowley (piano), Rex Horan (bas) en Evan Jenkins (drums), de mannen die het Neil Cowley Trio vormen, die op *Touch And Flee* ingeslagen weg voort. En met veel muzikale klasse. Het trio wordt terzijde gestaan door de van Brian Eno bekende Leo Abrahams die op gitaar en FX bijdragen levert. Het is een conceptalbum gebaseerd op het verhaal *The City And The Stars* van Arthur C. Clarke. Daarin wordt een aap, genoemd Lincoln, de ruimte in gestuurd om zijn angsten tegemoet te treden. De muziek die Cowley schreef is de meest diverse die hij ooit voor zijn trio schreef. Binnen elf tracks weet het trio een prachtige nieuwe sound neer te leggen, die alles dat het trio voorheen al zo interessant maakte, nog verder uitdiept. Zonder twijfel zijn de soundscapes van Abrams daar debet aan. Het zijn steeds de ruimte en soundscapes die de composities zo doen ademen en fraaie melancholie meegeven. De band speelt gedreven en geïnspireerd, klinkt herkenbaar maar er zijn zoveel fraaie elementen aan de sound toegevoegd dat je er als luisteraar stil van wordt.
Dick Hovenga

Teus Nobel & Merlijn Verboom
Social Music
Flyin' High Records/Painted Dog
DIRTY ELECTRONIC JAZZ
***

Vroeger zouden ze het fusion noemen, maar die term is allang uitgesleten. Het vorige album van trompettist Teus Nobel, *Legacy*, was een ode aan grote trompetidolen, maar deze derde cd wentelt zich in de wereld van de elektronica. Zijn samenwerkingsverband met gitarist/bassist/componist en sampelaar Merlijn Verboom heeft geleid tot dit project van elf stukken die het instrument van Nobel meer naar het middenveld drukken dan bij *Legacy*. Het tweetal zegt inspiratie te hebben opgedaan bij *Bitches Brew* van Miles Davis en dat is inderdaad merkbaar: veel flarden gestopt en vervormd trompetwerk boven het elektrische gitaargeweld van Verboom en Rory Ronde. Maar ook uitgesponnen zangerige klanken die je kunt horen bij Eric Vloeimans of Kyteman. Daaronderdoor stomen de sounds van Alexander van Popta (keyboards) en drummer/percussionist Tuur Moens. Het duo wil ook 'filmische sferen' oproepen, en dat lukt heel aardig op *Triangular* (met gast Joris Roelofs) en *Playtime Scene # 23*. Nu de film zelf nog.
Coen de Jonge

Derrick Hodge
The Second
Blue Note
MODERN CREATIVE
***

Dit is het tweede soloalbum van bassist (en multi-intrumentalist) Derrick Hodge, die zijn sporen ook al verdiende bij de groep van Robert Glasper. Zijn ambities gaan verder dan die van een funky bassist; Hodge wil ook produceren, componeren, ontwerpen en de wereld verbeteren. "*My hope is for this sound to uplift people, help them to get through whatever, and show that I'm all in for creating music for the rest of my life and career.*" Bij de meeste van de twaalf tracks bespeelt hij alle instrumenten, hoewel hij op enkele composities hulp vroeg van hiphopdrummer Mark Colenburg. Op *For Generations*, het enige stuk dat in de buurt van authentieke jazz komt, spelen onder meer ook trompettist Keyon Harrold en saxofonist Marcus Strickland mee. Voor de rest is het noeste eenzame vlijt in Hodge's studio, met muziek die ook zeer geschikt is als soundtrack bij een holistische documentaire.
Coen de Jonge

Jasper Høiby
Fellow Creatures
Edition Records
JAZZ
****1/2

De Deense Jasper Høiby kan met een gerust hart de beste bassist uit de hedendaagse jazz genoemd worden. Met zijn dynamische, dragende spel weet hij steeds te ontroeren. Dat doet hij niet alleen met Phronesis maar ook als gast bij anderen. Voor zijn eerste soloalbum *Fellow Creature*s zocht Høiby de samenwerking met geweldige muzikanten als Laura Jurd (trumpet), Mark Lockheart (sax), Will Barry (piano) en Corrie Dick (drums). Een uitstekende keus. Juist de blazerssectie geeft Høiby een mogelijkheid om op een geheel andere manier te componeren dan we van hem gewend zijn. De blazerspartijen klinken in de handen van Judd en Lockheart stuwend, krachtig, melodieus, immer emotievol en uitgebalanceerd. Høiby gedijt perfect in de muzikale omgeving die de muzikanten om hem heen creëren. Zijn spel is vloeiend, krachtig, harmonieus, innemend en uitdagend. Hij leidt de uitstekende composities naar de juiste vorm en stuwt de muzikanten op om steeds op de juiste momenten gas te geven of juist in te houden. Luister alleen al naar adembenemende composities als albumopener *Folk Song*, het titelnummer, *Song For The Bees* (die basloop!), *Little Song For Mankind*, *Tangible, Suddenly Everyone* of de overrompelende albumafsluiter *Plastic Island*. *Fellow Creatures* is één van de beste jazzalbums van dit jaar.
Dick Hovenga

How Town
I Dare You Sea
NONA/Kleine Opa Records
ALTERNATIEVE POPJAZZ
****

In vergelijking met het vorige album, *No Marve*l, is de rond de menselijke stem gecreëerde muziek van bassist/vocalist Lennart Heyndels een slag dynamischer en meer ontspannen geworden. *How Town* is nu een Belgisch-Letse formatie met drie vrouwenstemmen en nu ook de gitaar en stem van Matiss Cudars. Heyndels is de laatste jaren behalve in Brussel en Berlijn ook veel in Amsterdam te zien. Mede door de ongekunstelde thema's en de natuurlijke stemmen lijkt *How Town* op het eerste gehoor een wat typische folk- of popgroep te zijn, maar allerlei klankdetails en het gebruik van de instrumentatie maken de muziek interessant voor wie ook het avontuur waardeert. De arrangementen zijn origineel, maar blijven lichtvoetig en liggen gemakkelijk in het gehoor zonder van clichés gebruik te maken. De heldere thema's blijven al na twee keer luisteren door je hoofd spoken.
Ken Vos

Charlie Hunter
Everybody Has A Plan Until They Get Punched In The Mouth
GroundUP/Universal
CONTEMPORAIN NEW ORLEANS
****

Een bezetting die op z'n minst origineel genoemd kan worden. Cornet, trombone, 8-string gitaar en drums. Ook de titels van de tien stukken hebben een excentrieke inslag: *Leave Him Lay, Who Put You Behind The Wheel*, *(Looks Like) Someone Got Ahead of Schedule On Their Medication*. En dan natuurlijk het titelstuk, dat een citaat is uit de mond van bokskampioen Mike Tyson. Gitarist Charlie Hunter (1967) noemde ooit twee organisten

Cd's

(Jimmy Smith en Larry Young) als zijn belangrijkste voorbeelden, en daarmee gaf hij ook een prima omschrijving van zijn eigen spel. De muziek van dit album heeft onmiskenbaar wortels in de klassieke jazz van New Orleans, maar het blijkt dan dat je daarmee toch tot eigentijdse geluiden kunt komen. Cornettist Kirk Knuffke, trombonist Curtis Fowkles en drummer Bobby Previte hebben de blues als basis (een stuk is zelfs van Big Bill Broonzy) en nemen ruim de tijd voor al hun ideeën.
Coen de Jonge

Kenturah's Kitchen
Oeroeboeroe
Kenturah's Kitchen
JAZZ
****
Hopelijk zijn de meeste lezers van Jazzism zo jong dat *Oeroeboeroe* hen niets zegt. Het is de naam van de uil in de kinderserie *Paulus de Boskabouter,* een tv-productie uit de jaren zestig. Het trio van pianist Ed Baatsen, bassist Han Slinger en drummer Bert Kamsteeg blijft op zijn tweede album melodisch en harmonisch binnen betreden paden, maar slaagt er ook in geen moment voorspelbaar te klinken. Dat komt omdat de thema's nergens cyclisch worden uitgewerkt, maar zich lineair ontwikkelen, zodat herhalingen worden voorkomen. Het samenspel is vloeiend, met verschuivende accenten tussen de vleugel, de contrabas en de drums. In de thema's worden meerdere routes gesuggereerd die de luisteraar benieuwd maken naar het verloop. Die werkwijze blijkt ook uit de naam die verwijst naar de kunstenares Kenturah Davis die laat zien dat je de wereld op verschillend emanieren tegelijk kan ervaren. Grote contrasten worden gemeden, maar het avontuur lonkt.
Ken Vos

Axel Kühn Trio
Zeitgeist
Double Moon/Challenge
GRUNGEJAZZ
***1/2
De Duitse bassist Axel Kühn (Tübingen, 1981) wil met zijn trio 'grunge-jazz' maken. Een versmelting van jazz, grunge rock, pop en world music, die een nieuw genre moet opleveren. Je zou een hoop gedreun en geram verwachten, maar dat is zeker niet het geval. Luister maar naar het verstilde stuk *Dark Light*, dat je zo je eigen binnenwereld invoert. *Faded Flower*, ook zo'n ingekeerde compositie. Uiteraard zijn er ook passages waarin vol enthousiasme wordt gerockt, maar dat gebeurt zonder de lompheid die je wel eens bij The Bad Plus beluistert. Dat komt ook door de fijnzinnigheid waarmee pianist Uli Mõck te werk gaat – soms klinken zijn bijdragen als een vorm van minimal music. En drummer Marcel Gustke kan naast stevig grooven ook heel subtiel spelen. De bas van Axel Kühn staat in het geluidsbeeld wat meer frontaal dan bij de meeste trioplaten, maar da's logisch, het is tenslotte zijn feestje.
Coen de Jonge

Julian Lage
Arclight
Mack Avenue
JAZZ
****
Met *Arclight* voegt de Amerikaanse jazzgitarist Julian Lage een ijzersterk album aan zijn fraaie oeuvre toe. Met zijn rijke spel blijft het toch bijzonder dat de 28-jarige gitarist niet veel beroemder is. De albums die hij op eigen naam maakte (*Sounding Point* (2009), Glaswell (2011) en *World's Fair* (2015)) zijn namelijk allen van grote klasse. Met zijn vierde album *Arclight,* geheel op de wat rauwer klinkende Telecaster opgenomen, laat hij wederom horen wat een geweldige gitarist hij is. Lage is niet alleen technisch super begaafd maar weet met zijn spel ook steeds volop te verbazen en emotioneren. Ongelooflijk hoe hij zijn virtuositeit zo vloeiend en bijna 'gemakkelijk' laat klinken. Met de geweldige Scott Colley op bas en Kenny Wollessen heeft hij voor *Arclight* een prachtig trio bij elkaar dat zowel in de meer recht door zee composities als uitdagender tracks (*Stop Go Start*) exact weet hoe deze muzikaal in te vullen.
Dick Hovenga

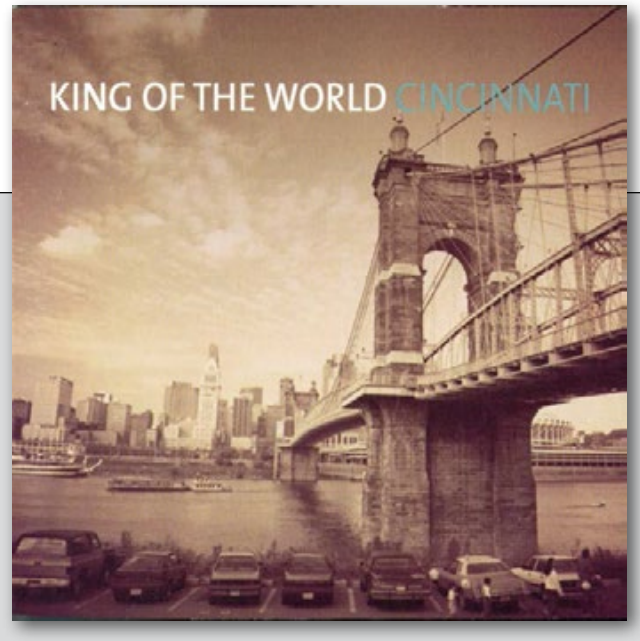

King Of The World
Cincinnati
KOTW Records/Bertus
BLUES
*****
Voor het derde studioalbum in het vijfjarig bestaan wilde King Of The World het waarschijnlijk een beetje anders doen. Daarom toog de band naaar Cincinnati, Ohio, om daar onder leiding van Erwin Musper in zijn Bamboo Room het nieuwe album op te nemen. Niet geheel zonder risico, want Musper heeft in het verleden vakbroeders en -zusters als Mick Jagger, Scorpions, Anouk en anderen van een behoorlijk Amerikaans aandoende rocksound voorzien, en zou dat de vaderlandse bluespurist niet in het verkeerde keelgat schieten? Lak aan hebben, dacht de band wellicht, en zeer terecht. *Cincinnati* is een plaat waarop twaalf eigen track en één cover (*Life In The Fast Lane* van The Eagles) glashelder voor het voetlicht brengen waarom KOTW bluesroyalty is. Zanger Ruud Weber schrijft fraaie songs (*The Waiting Game* bijvoorbeeld, een huiveringwekkende slowblues) en op *Heart And Soul* is de bijdrage van de gastblazerssectie puntig en soulvol. Ook de bijdrage van de Goddess Of The Blues Cheryl Renee in *Hurt So Bad* is niet te onderschatten. Dezer dagen maakt de band een rondgang langs de betere zalen om deze plaat te promoten. Neem de kans te baat, dit is de beste bluesband-in-de-breedste-zin-des-woords die Nederland momenteel kent!
Dietmar Terpstra

Kiki Manders
Love Is Yours Is Mine
Unit Records
MODERN JAZZ
****

Joshua Redman & Brad Mehldau
Nearness
Nonesuch Records
JAZZ
****1/2
Sinds de jaren negentig komen Brad Mehldau en Joshua Redman elkaar met enige regelmaat tegen op het podium en in de studio. Mehldau maakte als pianist deel uit van het kwartet van Redman in de jaren negentig en produceerde de in 2013 verschenen plaat *Walking Shadows* van de saxofonist. Daarna ontstond het idee om als duo op te treden met het debuutalbum *Nearness* nu als eerste discografisch wapenfeit, opgenomen tijdens een eerdere Europese tournee. Met drie *standards* en even zoveel eigen stukken is het ruim zeventig minuten lang genieten van twee gezichtsbepalende spelers van de laatste twintig jaar. Zoals aan het einde van Monks' *In Walked Bud* waarin ze elkaar het vuur aan de schenen leggen. Of de ruim zestien minuten durende versie van *The Nearness of You,* prachtig en meeslepend gespeeld met een suite-achtige outro waarin Redman flinkt uitpakt. Het klinkt allemaal even geweldig.
Koen Graat

De Limburgse Kiki Manders (1983) is een eigenzinnige muzikante. Op haar debuutalbum *Love Is Yours Is Mine* brengt de zangeres annex pianiste moderne eigen composities die bewegen tussen vrije geïmproviseerde muziek), melancholische Franse klanken *(Avec Le Temps*), funkritmes tot opmerkelijk, teksten in het Venloose dialect (*De Storm, Alles begint Met Ut Hert)*. De teksten verschijnen binnenkort op haar website. Die uiteenlopende combinatie maakt de zangeres met de klassiek heldere sound uniek. Ze studeerde na conservatoria in Maastricht en Amsterdam ook tijdelijk in New York bij de befaamde experimentele vocaliste Jen Shyu. En dat is te horen, want de studente beheerst haar stem in allerlei facetten, fluisterend, in rijke klanken, glijdend de hoogte in, tokkelend, als een instrument. De composities blijven boeien en Manders geeft haar internationale bandleden Attila Mühl (g), Jonathan Ihlenfeld Cuniado (b), Bodek Janke (d), voldoende ruimte. Hoogtepunt is het avontuurlijke *Particles,* met fraaie scatlijnen, een opzwepende drumsolo van Janke en zelfs een mysterieus koor. Een talent om in de gaten te houden!
Angelique van Os

Dominic J. Marshall & Friends
The Triolithic
Challenge Records
JAZZ
****
Wat een lekkere plaat heeft Dominic J. Marshall afgeleverd met *The Triolithic.* Pianist, componist en beatmaker, zo omschrijft de in Nederland wonende Engelsman zichzelf en dat is precies wat je terughoort op het album. Een pianotrio 2.0 dat op uitgekiende wijze laveert tussen speelse akoestische jazz en onweerstaanbare grooves met invloeden uit de hiphop en elektronische muziek. Heerlijk hoe het licht swingende *Leave's Dance* verzandt in een staccato beat of hoe in het spannend opgebouwde *Elephant Man* telkens wordt teruggegrepen op een Flying Lotus-achtige groove. Daarbij heeft Marshall, sinds vorig jaar ook toetsenist bij het Engelse collectief The Cinematic Orchestra, in onder meer basgitarist Glenn Gaddum jr. en drummer Jamie Peet de ideale sparringspartners gevonden.
Koen Graat

Mighty Sam McClain
Time And Chance
Kirkelig/Xango
BLUES/SOUL/FUNK
***1/2
McClain overleed vorig jaar juni op 72-jarige leeftijd, waarmee we de laatste echte zwarte *southern* soulstem verloren, want B.B. King overleed een maand eerder en Bobby Blue Bland twee jaar eerder. Vijftig jaar duurde McClain's carrière, zonder hits of prijzen, op één Noorse Grammy na. Maar bij fijnproevers en collega's viel Good Rocking Sam, later Mighty Sam, altijd in de smaak. Sommigen spanden zich zelfs in om hem in het zadel te helpen, zoals dj Don Schroder, King Curtis, Hubert Sumlin en labelbaas Carlo Ditta, maar met helaas wisselend succes. In de jaren tachtig sliep McClain zelfs op straat, maar in de jaren negentig krabbelde hij weer overeind. *Time And Chance* is zijn zestiende en laatste album, uitgebracht door een Noors label. Het elftal nieuwe nummers schreef hij grotendeels samen met multi-instrumentalist Pat Herlehy, vanaf '95 zijn laatste weldoener, die vooral met zijn gitaar dit album kleurt, vaak in samenspraak met de puike blazerssectie. Met uiteraard het altijd prachtige stemgeluid van McClain voorop, in soms onderhuids, soms overduidelijk groovende tracks, in een sterk verslavend sfeertje. Je wilt al snel niet meer zonder!
Sjeng Stokkink

Edsart
Mil Familias
NLDisco
FLAMENCO
****1/2
Meteen al tijdens de eerste track *Lo Dulce De No Hacer Nada* valt naast Edsart's geweldige gitaarspel het doordringende doch warme mondharmonicageluid van Antonio Serrano op. Op z'n tweede album laat de in flamencokringen hoog aangeschreven Edsart Udo de Haes zich begeleiden door topartiesten uit Spanje zoals percussionist Cepillo en pianist Miguel Rodriguez. En door Oene van Geel op viool en Clemens van der Feen op bas. Edsart speelt vakkundig diverse stijlen als bulerías, fandangos, seguiriyas, rumba en soleá. *La llave de Granada* is als een muzikale reis naar de stad van het Alhambra. Cepillo's spel op de cajón is zo goed! De in Nederland wonende Maria Marin geeft *Raiz En Tierra Fria* het nodige vuur mee. In de taranta *Catedral Para Un Auteo* laat Edsart horen hoe rijk, vloeiend en veelzijdig zijn spel is. *Mis Familias* is zo een weldadig album dat zeer plezierig is om naar te luisteren.
Rik van Boeckel

Cd's

Money Chica
Echo En Mexico
Vampi Soul/Sonic
WORLD/FUNK
****
Het Spaanse re-issuelabel Vampi Soul haalde het afgelopen jaar niet meer het niveau van weleer, althans wat betreft het opduiken van funky parels van weleer. Dus tappen zij hier even uit een ander vaatje, met de release van het debuutalbum van de uit Austin, Texas afkomstige zesmansformatie Money Chicha. Met daarin muzikanten die eerder van zich lieten horen in groepen als Grupo Fantasma en Brownout, die zich specialiseerden in de chicha music, oftewel de funky sounds die in de jaren zestig en zeventig in Peru en Colombio weerklonken. Conga's, cowbells en timbales leggen een basis voor psychedelische fuzz- en reverb-gitaartjes, vintage orgel- en synthgeluiden en trippy effecten, waaronder zelfs een sterk vervormde accordeonsound! *Don't do drugs, do Money Chicha*, zou een mooie slogan zijn voor dit album, dat je met dertien instrumentals het vuur ook nog eens danig aan de dansschenen legt. Wie gaat de oprichters Beto Martinez en Greg Gonzales eens benaderen voor een tourneetje door ons land?
Sjeng Stokkink

Nederlandsch Fabrikaat Deel 2
Hot Jazz & Swing 1926-1953
Stichting Doctor Jazz
SWING
****
Op lullige liedjes blijk je toch te kunnen swingen. Neem bijvoorbeeld *Zonnig Madeira*, waarmee we in de jaren vijftig bij monde van Eddy Christiani danig geteisterd werden. Op dit tweede deel van de serie Hot Jazz & Swing staat een versie uit 1943 van het orkest van Klaas van Beeck die de planken uit de vloer doet trillen – tot de zoetige vocalist Lammy van den Hout het roer overneemt. Hetzelfde is het geval met het melige liedje *Hij Wel...!* van The Ramblers uit 1948. Eerst op-en-top een swingnummer, maar dan begint vocalist Wim Poppink zijn houterige partij. We treffen als verrassend bonusnummer *Dat Moet Je Niet Doen* aan, een bebop-persiflage uit 1949 en waarschijnlijk de oudste opname die is vastgelegd van Rita Reys. Maar dit voorbeeldig verzorgde album is niet louter gevuld met Nederlandstalige leutigheid. Er staan vooral populaire Amerikaanse swingstukken op, gespeeld door de grote namen uit onze vaderlandse jazzhistorie.
Coen de Jonge

NxWorries
Yes Lawd!
Stones Throw/Bertus
HIPHOP/SOUL/FUNK
****
Anderson .Paak werd dit jaar dankzij zijn album *Malibu* een grote ster in Nederland. Het is vooral zijn innemende stemgeluid, dat hier debet aan is en alleen al daarom is dit debuutalbum van het duo NxWorries (.Paak samen met beat creator Glen Earl Boothe alias Knxwledge) een must. Zowel .Paak als Knxwledge danken hun ontdekking aan een gastrol bij hippopgiganten: .Paak bij Dr. Dre en Knxwlegde bij Kendrick Lamar, min of meer gelijktijdig. Omdat er nog geen *finished product* voorhanden was, werd deze recensie geschreven met behulp van een digitale stream-link, waarop bijna alle tracks plotseling afgekapt worden, en dat zou zo maar eens een nieuwe kunstvorm van dit duo kunnen zijn, maar dat geeft dit album wel een irritant tintje. Hopelijk is dit op de negentien tracks tellende cd straks anders, want de blaxploitation-, gospel-, soul- en funkinvloeden pimpen hun geluid enorm. Verrassende samples en .Paaks' pakkende stemgeluid zijn hierin de grootste troeven.
Sjeng Stokkink

Marilyn Monroe
I Wanna Be Loved
Le Chant du Monde/Harmonia Mundi
VOCAL POP/DOCU
***1/2
Was Marilyn Monroe slechts een wulpse actrice die zo nodig ook nog zingen moest? Een stoot goed gemodelleerd vlees die nu en dan achter een microfoon werd geschoven? Als dat het geval was, had ze niet zo swingend *A Fine Romance* kunnen zingen, of zo roerend *I'm Through With Love* kunnen vertolken. Die laatste song komt uit de film *Some Like It Hot,* waarin Monroe overtuigend liet horen dat ze echt kon zingen, in dit geval met steun van orkestleider Matty Malneck. Bij de meeste liedjes op de eerste cd van dit doosje stond arrangeur Lionel Newman voor het orkest, de man aan wie we de mooie standard *Again* te danken hebben. Volgens Frank Sinatra was dat de lolligste kerel die hij ooit had ontmoet – vandaar ook Monroe's voorkeur? Op de tweede schijf vinden we een verzameling curiositeiten. Daarbij ook Monroe's beruchte versie van *Happy Birthday Mr. President*. Nog meer Marilyn? Binnenkort in Amsterdam, Nieuwe Kerk.
Coen de Jonge

Orkesta Mendoza
Vamos A Guarachar!
Glitterbeat
WORLD/LATIN
****
Je zou Orkesta Mendoza het Mexicaanse evenbeeld van Calexico kunnen noemen want orkestleider Sergio Mendoza, geboren in de Mexicaanse staat Sonora, speelt keyboard, accordeon en gitaar in Calexico. En Burns en Convertino spelen mee op Misterio. Zelf noemt Mendoza zijn muziek 'Indie mambo' of 'mambo Mexicano'. Hij begon het orkest als een hommage aan de Cubaanse mambo-legende Perez Prado, voegde aan mambo psychedelische cumbia toe, Mexicaanse stijlen als ranchero en mariachi, en surf-rock. Net als bij Calexico heeft Mendoza's muziek

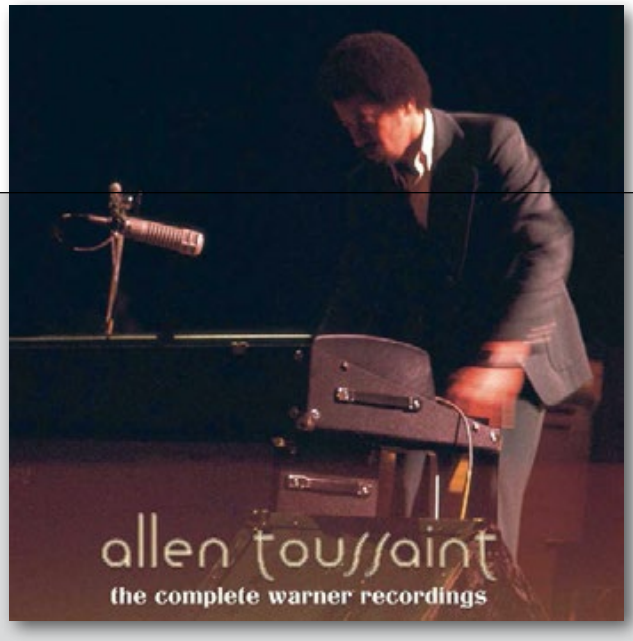

Allen Toussaint
The Complete Warner Recordings
Rhino/Warner
FUNK
****
Deze in 2003 al via Rhino in Amerika verschenen dubbelaar is nu alsnog ook in Nederland uitgebracht. Vandaar dat er in de uitgebreide hoestekst niet over zijn overlijden wordt gerept. Zijn prachtige albums *Life Love And Faith* (1972), *Southern Nights* (1975) en *Motion* (1978) zijn er integraal op terug te vinden, maar ook een nooit eerder uitgebracht liveoptreden uit 1975, opgenomen in Philadelphia. Vooral Toussaint's topnummer *Southern Nights* wordt hier ijzingwekkend mooi vertolkt. En in het afsluitende *Allen's Closing Remarks* valt op, hoe verlegen de in die tijd weinig of niet optredende Toussaint was ("*I can't talk too good on mic and all that*"). In tegenstelling tot Toussaint's latere repertoire viert op deze dubbelaar de funk nog volledig de boventoon; op het album *Southern Nights* werd hij zelfs begeleid door de voltallige Meters.
Sjeng Stokkink

die broeierige sfeer van het grensgebied tussen Arizona en Mexico maar dan nog meer gepeperd zoals in *Redoble* en *Mapache*. In de relaxte *Cumbia De Amor Lejos s*chittert zanger Salvador Durán. Na de latin-ballad *Nada Te Debo* volgt de danskraker *Shadows Of The Mind* met een door blazers en percussie aangedreven latin groove. Mendoza mixt hier latin en pop heel organisch met elkaar.
Rik van Boeckel

Joris Posthumus Group
Tokyo's Bad Boys
Challenge
POSTBOP
****
Alt- en sopraansaxofonist Joris Posthumus met vijf Japanse jazzo's. Opgenomen in Tokio, dus vast veel belletjes en gongetjes, ping en pong en geritsel. Welnee: we zijn Pats! terug in de jaren zestig van de jazz, de tijd van Coltrane, McCoy Tyner en Elvin Jones. En nu en dan nog een vleugje Mingus en Oliver Nelson. Joris Posthumus maakte kennis met deze Japanse musici tijdens een tournee in 2011, en hij sloot vooral vriendschap met altsaxofonist Yuichiro Tokuda. Dat leidde tot een voortgezette samenwerking en inspireerde Posthumus tevens tot acht stukken voor dit album. Naast de twee altisten is er nog een blazer, tenorsaxofonist Yuki Nakae. Los van de flagrante referenties aan Coltrane cum suis is dit een heerlijk album, vol stomende collectieven en flonkerende soli. Opvallend competent drumwerk van Gaku Hasegawa. En Postumus zelf bokst in zijn solo's de sterren uit de Japanse hemel.
Coen de Jonge

John Prine
For Better, Or Worse
Oh Boy Records/Bertus
SINGER/SONGWRITER
****
Eigenlijk waren deze songs bedoeld als extraatje voor een heruitgave op vinyl van zijn duettenalbum *In Spite Of Ourselves* uit 1999, met onder meer Emmylou Harris en Lucinda Williams. Toen de opnames af waren, zeiden zijn vrouw en zoon, inmiddels eigenaar van platenlabel Oh Boy: "maak er nog maar een paar, dan hebben we een heel nieuw album." Zo geschiedde, en zo ligt hier andermaal een verzameling duetten van één van de beste singer-songwriters van de VS, althans volgens Bob Dylan. Wij durven dat niet tegen te spreken. Stevig gefundeerd in de muziek waar Nashville groot mee is geworden vertolkt Prine (70) met licht raspende stem fraaie songs als *I'm Telling You,* Hank Williams' aloude *Cold Cold Heart* en *Mr. & Mrs. Used To Be*, naar de hitlijsten gezongen door Loretta Lynn. Prine krijgt vocale bijstand van grootheden als Iris DeMent, Alison Kraus en Susan Tedeschi, en aan productionele opsmuk is geen geld verkwist. Dus mocht u zich wat herfstig voelen, dan weet u wat te beluisteren.
Dietmar Terpstra

Jorge Rossy
Stay There
Pirouet
POSTBOP
****
Een kwintet dat zomaar gelukzalig blijkt te kunnen swingen. Althans, dat horen we in de compositie *Blessed,* net als zes andere stukken geschreven door de Catalaanse vibrafonist Jorge Rossy (1964). *Hola* – kennen we die niet als drummer bij onder meer Woody Shaw, Joe Lovano, Charlie Haden en Brad Mehldau? Jazeker, maar voor dit album wilde hij zijn melodische gaven ten toon kunnen spreiden, op vibes en marimba. Rossy verzamelde daartoe een puik clubje om zich heen: tenorsaxofonist Mark Turner, gitarist Peter Bernstein, bassist Doug Weiss en de roemruchte drummer Al Foster. Het titelstuk *Stay There* draagt een particulier verhaal met zich mee. Rossy dacht de vrouw van zijn leven gevonden te hebben en memoriseerde haar telefoonnummer met behulp van muzikale hulpmiddelen. De volgende dag schreef hij er een lieflijke ballad op en stuurde haar die toe. Veroverd! Dit hele album is trouwens erg geslaagd.
Coen de Jonge

Bobby Rush
Porcupine Meat
Rounder (import)
BLUES/SOUL/FUNK
****
Hij is inmiddels 83, maar gaf onlangs een fantastisch optreden ten beste in de Amsterdamse North Sea Jazz Club, als een jonge god. Zijn sublieme mondharmonicaspel, zijn innemende performance, zijn ontwapenende humor, dat alles maakte extra benieuwd naar zijn nieuwe - misschien wel al 24ste - album. Het dozijn nieuwe eigen composities is midtempo tot uptempo, bevat gastoptredens van de gitaristen

Cd's

Joe Bonamassa, Keb Mo, Dave Alvin en Vasti Jackson en boeit van begin tot eind. Hoewel voor sommige tracks (*Funk O' De Funk*) wel vijftien medewerkers worden vermeld, is het geluid steeds mooi open, dankzij Rounder's *longtime* huisproducer Scott Billington. Rush hoeft zich nergens te overschreeuwen en smeert zijn vocalen als een verrukkelijke chocoladepasta uit over de tracks. Soms komt zelfs de geest van Johnny Guitar Watson om de hoek kijken. Bassist Cornell Williams en sousafoontorser Kirk Joseph wisselen elkaar per track af, steeds in samenspraak met drummer Jeffrey Jellybean Alexander. De vaak vijfkoppige blazerssectie excelleert op zes tracks. *Porcupine Meat* voldoet volledig aan de hoge verwachtingen.
Sjeng Stokkink

Myles Sanko
Just Being Me
Soul
DOX RECORDS
****
Met *Forever Dreaming* (2014) gooide Myles Sanko hoge ogen en zette zichzelf op de internationale kaart. Met opvolger *Just Being Me*, zal hij ongetwijfeld zijn *rising star* vergroten. Op deze feelgoodplaat kijkt de Britse zanger naar het hier en nu en vooruit, en stelt teksten over liefde, hoop en politiek centraal. Bovenal is hij vooral zichzelf; zonder concessies. In opener *Freedom* en in de albumtrack komt dat duidelijk naar voren. De plaat ademt een hoog soulgehalte, met een aanstekelijke grooves, pakkende blaas- en strijkarrangementen in een fris jasje. Ook is er een meer jazzy geluid te horen vanwege de traditionele triobezetting van bas (John Mapp), piano (Tom O'Grady) en drums (Rick Hudson) die de basis vormen. De *old school soulsound* van de jaren zestig klinkt mooi organisch en direct, een mooi geheel, door Sanko zelf geproduceerd. Parels zijn de titeltrack, het politiekgetinte *Land Of Paradise, Forget Me Not*, *For You* en *This Ain't Living* (mooie interlude). Tekstueel blijft het soms wat oppervlakkig en voorspelbaar, zoals in *The Sunshine*, *For You* en *I Belong To You*. Maar de stem van Myles Sanko doet je dat zo vergeten.
Angelique van Os

Karl Seglem
Nordic Balm
Ozella/NorCD
MODERN CREATIVE
****1/2**
De Noorse tenorsaxofonist Karl Seglem is onvermoeibaar. Hij werkt non-stop aan diverse projecten, tourt, viert dit jaar het 25-jarig jubileum van zijn label, NorCD, en presenteert met *Nordic Balm* het derde studioalbum van zijn akoestische kwartet. Het viertal, met Andreas Ulvo (p), Sigurd Hole (b) en Jonas Howden Sjøvaag (d) voelt elkaar perfect aan met hun subtiele, mystieke en minimalistische spel. Vooral Ulvo springt in het oog met zijn fraaie lijnen en zachte touche. Het melancholische zangerige en breekbare geluid van Seglem vult het geheel prachtig aan. Enerzijds in meer uitgesponnen, romantische stukken, zoals *Lys I Glaset*, *Februargras* en *Solhaug*. Anderzijds met ritmische motieven, die een terugkerend element vormen in de muziek van dit kwartet, zoals Balsam, Eldblome, Ned Dalen en Helgeim. Ook de mysterieuze geithoorn is wederom te horen, in het wat donkere *Myrull* en in *Fjordskimir* gaan de experimentele registers open, inclusief keelzang en grommen. Een authentieke Noorse parel, die blijft intrigeren.
Angelique van Os

Andi Tausch
At Home
Material Records
MODERN CREATIVE
****
Hij was al een aantal jaren zichtbaar als sideman bij onder meer de band The Flow (met onder anderen pianist Martin Reiter), nu presenteert de lyrische gitarist Andi Tausch zijn debuutalbum, *At Home.* De Oostenrijker maakt indruk met mooie uitgesponnen thema's, rijke melodieën en virtuoze solo's. Op zijn plaat heeft hij sterpianist Aaron Parks weten te strikken, die zijn signatuur fraai ingetogen aan het geheel toevoegt. Verder spelen Matthias Pichler (b) en Tommy Crane (d) mee. De eigen composities hebben een sterke opbouw, soms dromerig en ingetogen, zoals in opener *Wish I*

Bart Wirtz
Beneath The Surface
iDreamer Records
JAZZ
***
Bart Wirtz toont op zijn vierde studioalbum *Beneath The Surface* wellicht meer verschillende muzikale emoties dan we van hem gewend zijn. Volgens eigen zeggen betreft dit emoties die aan én onder de oppervlakte liggen. Het hoofd versus het hart, vormt het centrale thema, de ene keer helder geformuleerd, de andere keer vaag en onzeker. Resultaat: een mix van hiphop, funk, elektronica en jazz, bestaande uit vette beats, rijke elektronische instrumentatie, gastbijdragen van rapper Soweto Kinch en zangeres Ntjam Rosie. Het samenspel met Emiel van Rijthoven (keys), Kasper Kalf (b), Niek de Bruijn (d) en Frank Wienk (percussie, synths, v) vormt een geoliede machine. Het is even wennen aan de nieuwe blend, waarbij de kracht van de composities wisselend is. De songs vliegen qua sfeer en soundscapes alle kanten op zoals *Crystal Field* en *Growth & Change*. *French Press & A Bottle Of Coke* is meer een chaotische 'drumtrip'. De structuur blijft overeind, maar soms lijkt het accent meer te draaien om de verschillende geluiden en effecten, dan om de song *an sich*. Wellicht is dat het 'zweven onder de oppervlakte'? De zangerige toon van Wirtz is niet overal even prominent aanwezig, maar zijn klanken raken en zijn solo's zijn trefzeker, zoals in het dynamische *The Machinist*. Een divers album van topmuzikanten dat even moet landen.
Angelique van Os

DE ROMA

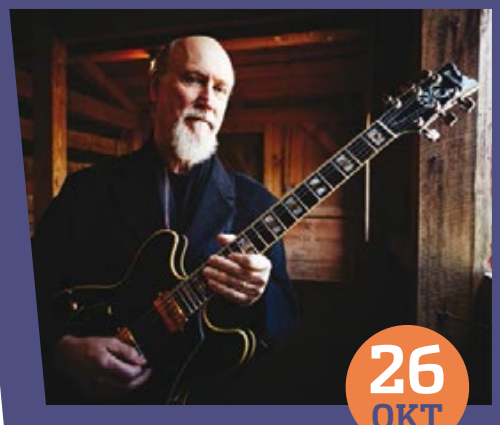

26 OKT

JOHN SCOFIELD

COUNTRY FOR OLD MEN

17 NOV

GOGO PENGUIN

+ HYDROGEN SEA

En verder:

22 NOV	**DAVE DOUGLAS & FRANK WOESTE:** DADA PEOPLE!
28 NOV	**LEYLA MCCALLA**
9 DEC	**ANA MOURA**
11 DEC	**FRED HERSCH** SOLO
29 JAN	**FLORIN NICULESCU** TRIO
17 FEB	**BRAD MEHLDAU** TRIO
22 FEB	**LIZZ WRIGHT**

DE ROMA: TURNHOUTSEBAAN 329, B-2140 ANTWERPEN, BELGIË • **INFO & TICKETS:** WWW.DEROMA.BE • +32(0)3 600 16 60

Vlaanderen verbeelding werkt. · Provincie Antwerpen · Port of Antwerp · Nationale Loterij · PRIMUS · KBC · P&V · Helemaal Knack. · GAZET VAN ANTWERPEN · atv · Duvel

VOOR NIKS

*Ze zijn gek, die jongens van de Tipbook Company. Negen geactualiseerde e-boeken bomvol koop-, test-, en onderhoudstips voor jouw instrument, maar liefst 200 tot 300 pagina's dik en ruim voorzien van illustraties en nieuwe foto's. Nu als app te downloaden. Voor hoeveel? Voor helemaal niks!**

*Tijdelijk actie. Normale prijs eTipboek € 6,99. Nu gratis voor iOS; € 0,99 voor Android. Geldt voor alle digitale Tipboeken. Download de apps op je smartphone of tablet of check onderstaande sites. Papieren TIpboeken: € 17,50 in boek- en muziekwinkels.

www.tipbook.com
www.tipbook.com/apps

Available on the Android App Store

Available on the App Store

Cd's

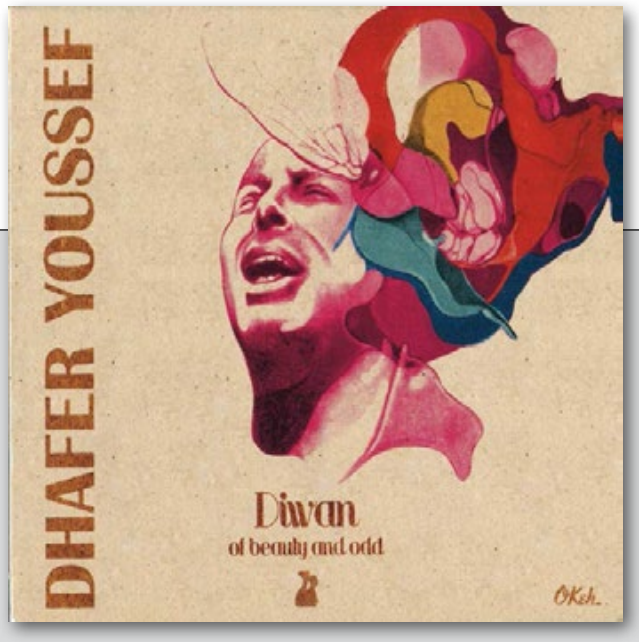

Dhafer Youssef
Diwan Of Beauty And Odd
Okeh/Sony
WORLD/JAZZ
****
De Tunesiër Dhafer Youssef (zanger en bespeler van de ud) ontwikkelde zijn manier van zingen in de foyer van een hammam. Daar galmde het zo lekker en kon hij oefenen met allerlei vocale effecten. Het resultaat daarvan horen we al in het eerste stuk *Fly Shadow Fly*. Werken met echo's en vertragingseffecten – dus de stem vooral als instrument. *Diwan Of Beauty And Odd* is een album met tien samenhangende stukken, in de lijn van de betekenis van *diwan*: een verzameling gedichten van een en dezelfde poëet Het doel van Youssef met dit album; vanuit het 'odd' (in dit geval vooral vreemde maatsoorten) komen tot het scheppen van schoonheid. Deze keer wilde hij een cd maken met musici uit New York (onder meer trompettist Ambrose Akinmusire, pianist Aaron Parks en bassist Ben Williams) en dat blijkt een briljante zet. Vooral drummer Mark Guiliana speelt een hoofdrol bij de vaak complexe ritmes. Werelden die toch in elkaar kunnen overvloeien. En op 2 november te horen in het Concertgebouw.
Koen Graat

Could, met dynamisch samenspel tussen Tausch en Parks, die elkaars solo in vraag-en-antwoord afwisselen. Soms ligt het accent meer op de puls, zoals de herhalende motieven in het intro van *The Encounter* of het geaccentueerde *Beginning*, waarbij Parks en Tausch elkaar naadloos aanvullen. Ook bas en drums krijgen de ruimte in de veelal open sound, zoals in de minimalistische titelsong, *At Home* en het meer stuwende *Armin*. De muziek van Tausch is spannend vanwege de gelaagdheid, waarbij ritme en melodie fraai samenvloeien. Een musicus die we hopelijk komend seizoen op diverse festivals gaan zien.
Angelique van Os

onderstreept dat. Voor deze cd schreef ze met producer/gitarist Eddie Cotton alle songs. Na de akoestische gospel *Oh Lord* waarmee ze opent, waait ze vele kanten op. *Hold Me* is een Etta Jamesachtige r&b- ballad, met het funky *Leftovers* mikt ze op de huidige Afro-Amerikaanse markt in het diepe zuiden, terwijl de titelsong zo'n klassieke, langzame bluesslijper is, waarin ze de rauwste kantjes van haar stem etaleert. Iets meer samenhang in repertoire, een minder tamme begeleiding van de studioploeg en een meer spetterende eindmix hadden de onmiskenbaar aanwezige kwaliteiten van Thames naar een hoger plan kunnen tillen.
Rien Wisse

brengt dit vijftal een dito onorthodox en vooral sprookjesachtig geluid voort, dat hoogstens doet denken aan een inmiddels kostbare en obscure 1968-elpee van synthesizerpionier Mort Garson getiteld *The Wozard Of Iz (An Electronic Odyssey*). Mistige damesvocalen, groovende spacegeluiden, dwingende baslijnen, inheemse samples en bijkans latente melodielijnen betoveren je met composities als *Floating Heart*, *Truth Is Boring*, *Under The Water* en andere wenkbrouwfronsende titels. Originaliteit en doeltreffendheid gaan hier prachtig hand in hand, en als je dan leest wie de producer van dit moois is, snap je hoe dat komt: het is Malcolm Catto van The Heliocentrics! Ga op avontuur met Vanishing Twin en je bent gegarandeerd drie kwartier van de wereld. Of een veelvoud daarvan.
Sjeng Stokkink

JJ Thames
Raw Sugar
DeChamp/Malaco
SOUL/BLUES/GOSPEL
***
De van oorsprong uit Detroit komende, maar inmiddels al jaren in Jackson, Mississippi gevestigde zangeres JJ Thames begint aardig aan reputatie te winnen. Ze volgde lessen in klassiek en jazz, maar bestempelt zich nu als bluesvertolkster. Een blik op haar huidige setlist die bol staat van enigszins afgekloven bluessongs

Vanishing Twin
Choose Your Own Adventure
Soundway/Bertus
FAIRYFUNK
*****
Dit is het debuut van een van de meest veelbelovende nieuwe Engelse muziekvehikels (vraag maar aan Gilles Peterson), luisterend naar de naam Vanishing Twin omdat oprichtster Cathy Lucas alias Orlando resten van een rudimentaire tweeling in zich draagt. Met tal van onorthodoxe muziekinstrumenten

The Watchman
Dorset Moon
CRS
SINGER-SONGWRITER
****
Na twee fraaie Nederlandstalige albums grijpt de veelzijdige Ad van Meurs toch weer terug naar het folkidioom dat hij onder de noemer The Watchman al ruim vijfentwintig jaar beoefent. *Dorset Moon* is een familiefeestje geworden. Nou ja feestje; de toon isingetogen en introspectief. Wederhelft Ankie Keultjes verzorgt als vanouds de productie terwijl haar fraaie zangstem steeds mooier begint te kleuren met die van haar man. Zoon Dylan Adrian laat met zijn gitaarspel en de door hem geschreven instrumental *Beans, Bacons & Eggs* horen dat hij het talent niet van een vreemde heeft. Dit is misschien wel het meest intense en persoonlijke album dat Van Meurs ooit gemaakt heeft. Daar laten prachtige songs als *Youngsters In Love, Drunk With You*, *Dinosaurs And Stars, Rock & Roll Fire* en de met een oosters motiefje opgeluisterde traditional *Columbus Stockade* geen twijfel over bestaan.
Marcel Haerkens

Vinyl

Leve de terugkeer en sindsdien steeds sterkere opkomt van vinyl, de mooiste geluidsdrager ooit, niet alleen vanwege het geluid, maar ook vanwege de presentatie, oftewel de hoes. Zie wat dat betreft de tweehonderd belangrijkste elpeehoezen van de jaren zeventig in het Gorcums Museum de komende vier maanden. Sjeng Stokkink maakte weer een keuze uit het almaar groeiende aanbod.

Sly & The Family Stone
Small Talk
Sony/MoV/Bertus
FUNK
****

Dit is alweer het zevende Sly & The Family Stone-album dat opnieuw is uitgebracht. En terecht, want hun repertoire was indertijd baanbrekend en is inmiddels tijdloos goed gebleken. Nog altijd zijn tal van nieuwe groepen openlijk schatplichtig aan ze. Hoewel de verzamelde muziekpers altijd verklaarde dat ze na hun vijfde album *There's A Riot Going On* bergafwaarts gingen, is *Small Talk* (1974) een weergaloos mooi album. Dankzij ijzersterke tracks als vooral het ingetogen *Can't Strain My Brain*, het uitbundige *Loose Booty* en het ontwapenende titelnummer, met de funkieste babygeluidjes ooit. Al zijn de overige acht tracks ook niet te versmaden. En getuige de hoes is dit het meest *family*-achtige album van alle, met Sly en echtgenote Kathy Silva en hun zoon Sylvester Bubba Ali Stewart Jr.. We zien uit naar re-issues van de overige vier albums die Sly Stone nog uitbracht voordat hij verdween, en intussen worden we nog steeds gegeseld door de grootste cliffhanger ooit: gaat Sly Stone ooit nog met nieuw materiaal uitkomen…

Ray Charles
The Ray Charles Story
Vol 1
Atlantic/MoV/Bertus
JAZZ/FUNK
****

Ray Charles! Een grotere naam in populaire muziek bestaat er niet. Okee, Duke Ellington was groot, maar hij zong niet en stond nooit in de hitlijsten. Charles begon in 1952, geïnspireerd door Nat King Cole en Charles Brown. Al snel werd hij opgepikt door Atlantic, waar twaalf albums en 25 hitsingles van hem verschenen, tot hij in 1960 overstapte naar ABC. In 1962 compileerde Atlantic de hoogtepunten uit zijn oeuvre op twee elpees, waarvan de eerste nu heruitgebracht is en de tweede ongetwijfeld binnenkort zal volgen. Atlantic-directeur Jerry Wexler schreef zelf de hoestekst. Volume 1 loopt tot 1956, oftewel zestig jaar en meer geleden, maar nog steeds klinkt deze muziek fantastisch. Omdat zijn twaalf Atlantic-albums inmiddels moeilijk te vinden zijn, is de re-issue van *The Ray Charles Story* meer dan welkom.

Ornette Coleman
Chappaqua Suite
2LP Sony/MoV/Bertus
FREE JAZZ
***1/2

Een hele zit, dit bijna tachtig minuten durende nummer, verdeeld over vier plaatkanten en oorspronkelijk opgenomen als soundtrack bij de gelijknamige film van Conrad Rooks. Die het uiteindelijk niet gebruikte, omdat hij het resultaat te voornaam achtte, zodat het als zelfstandig dubbelalbum verscheen in 1965, in Frankrijk. Als uitvinder van de freejazz eind jaren vijftig, had Coleman de jazzwereld al gespleten in voor- en tegenstanders, en dat zal zeker ook voor dit album gelden. Waar je de naald ook laat zakken op deze vier kanten, altijd weerklinkt zijn specifieke altsaxgeluid, soms in samenspraak met de tenorsax van gastmuzikant Pharoah Sanders, en steeds begeleid door zijn trouwe ritmesectie, bassist David Izenzon en drummer Charles Moffett. Ook speelt er van tijd tot tijd een elfkoppig orkest mee, op aanwijzingen van Coleman. Een hoogtepunt in Coleman's oeuvre en derhalve een aanrader voor de liefhebbers.

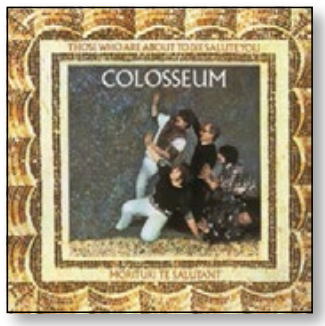

Colosseum
Those Who Are About To Die Salute You
Fontana/MoV/Bertus
FUSION/ROCK
****

We herinneren ons deze Engelse popgroep als tamelijk gezapig, maar hun debuutalbum uit 1969 was onvervalste jazzrock. Oprichters Jon Hiseman (drums) en Dick Heckstall-Smith (saxes) kwamen dan ook van de jazzy Graham Bond Organisation en zetten die lijn als Colosseum voort met organist/zanger Dave Greenslade, bassist Tony Reeves en gitarist/zanger James Litherland. Het album opent superswingend met *Walking In The Park*, de track *Mandarin* doet sterk aan *Soft Machine* denken, in *Backwater Blues* is te horen dat Hiseman en Heckstall-Smith eerder ook met John Mayall werkten en de afsluiter *Those About To Die* bevat onvervalste funk-elementen. Dat alles maakt dit een zeer begerenswaardig album en rechtvaardigt deze re-issue volledig. Hun tweede album *Valentyne Suite* - ook uit 1969 - zal hopelijk snel volgen, de rest kan vergeten worden.

Dr John
Anutha Zone
Parlophone/MoV/Bertus
FUNK
****

Dit album uit 1998 verscheen indertijd maar mondjesmaat op vinyl en is inmiddels - tweedehands - in prijs verdriedubbeld, dus is een re-issue meer dan welkom. Dat onderschrijf je al meteen wanneer je Hugh McCracken op zijn slidegitaar achter Dr John hoort heenschuiven in de opener *Ki Ya Gris Gris*. Ook in het pakkende nummer John Gris blikt onze dokter uitgebreid terug op zijn *Nighttripper* periode van eind jaren zestig. Naast McCracken bevat dit album met ondermeer Bobby Broom (gitaar), Ronnie Cuber (saxes) en Lawrence Feldman (tenor) meer jazznamen. Het album werd 50/50 opgenomen in de Avatar Studio te New York en de Londense Abbey Road Studios, waar de Britse producer John Leckie natuurlijk heel goed de weg wist. Zelfs Paul Weller (zang en gitaar) en Jools Holland (hammond) zijn van de partij op de track *I Don't Wanna Know*. Dr John heeft veel albums uitgebracht, maar *Anutha Zone* mag toch niet in de collectie ontbreken.

GIOVANCA'S VINYL CHOICE

Ergens op een terras in Amsterdam, in een bloedserieus interview over mijn werk als zangeres en ambassadrice voor Plan Nederland, vraagt de journaliste ineens: "Wat is een 'vinylgirl'?" Dat staat inderdaad op mijn Instagram-profiel, maar het klinkt erg grappig uit haar mond.

Vinylgirl is een liefhebber van de warme, nostalgische sound van vinyl, leg ik haar uit. Een verzamelaar zeg maar, een '*cratedigger*'. Denk aan iemand die uren op een boekenmarkt kratten doorspit, op zoek naar een speciale uitgave van een goed boek. Dat heb ik met lp's. En, stel ik gerust, je hoeft geen audiofiel of supernerd te zijn. Je kunt ook gewoon lekker af en toe een mooie plaat kopen zoals je ook goeie wijn koopt.

In *Giovanca's Vinyl Choice* licht ik oude, nieuwe of bijzondere platen uit en ik ben erg benieuwd welke plaat jij in de spotlight wilt zetten. Is dat Chaka, Miles, of is dat een obscure funkplaat die niet onopgemerkt mag blijven? Mail mij jouw tip uit de platenkast op vinylgio@jazzism.nl. Heb er zin in!

The 24-Carat Black

Ghetto: Misfortunes Wealth, Enterprice, 1973

Ik heb een enorme zwak voor 'underdog platen'. Ondergewaardeerde albums uit de jaren zeventig van allerlei superfunky vocalisten die nooit de aandacht hebben gehad die ze hadden moeten krijgen, simpelweg omdat er geen vier Aretha's en acht Marvin Gaye's konden zijn. Lp's van groepen die in vergetelheid zijn geraakt, maar *along the way* zijn herontdekt en zelfs een cultstatus hebben gekregen. *I love it,* want er schuilen vaak de meest aparte verhalen achter. Van labels die zich ineens terugtrokken, tapes die na jaren opduiken uit stoffige kelders en kluizen tot B-kanten van plaatjes die ineens toch heel hot bleken.

Eén van mijn favoriete platen aller tijden heeft een dergelijke weg afgelegd. Van 'niet gered' tot 'veelvuldig gesamplede funk/soul *gem*': *Ghetto: Misfortunes Wealth*. Een meesterwerk van een groep die The 24-Carat Black heette en die ik echt met jullie moet delen. Het zou hun enige uitgebrachte plaat worden. The 24-Carat Black, voorheen The Ditalians, bestond uit een groep jonge muzikanten die door producer Dale Warren uit Detroit werden begeleid. Warren arrangeerde onder anderen voor Isaac Hayes, The Staple Singers en andere soulartiesten op het Stax-label en die sound hoor je ook op deze plaat. *Ghetto: Misfortunes Wealth* is een beklag tegen het harde leven van de zwarte onderklasse in het Amerika van de jaren zeventig. Een album in de geest van de tijd waarin veel protestsongs werden geschreven en artiesten misschien meer dan ooit de noodzaak voelden om hun stem te laten horen tegen ongelijkheid, armoede en andere sociale *struggles*. Denk bijvoorbeeld aan Gil Scott-Heron, *The Revolution Will Not Be Televised*, maar juist ook commerciële artiesten als Marvin Gaye met *Inner City Blues* en *What's Going On*, Stevie Wonder met *Innervisions*, Sly and the Family Stone, Donny Hathaway, Curtis Mayfield en James Brown. Zelfs The Supremes maakten met hun album *Love Child* een maatschappelijk statement.

Ghetto: Misfortune's Wealth is een donker, funk/soulconceptalbum met een gospel opera *vibe*. Ik heb hem op vinyl - weliswaar een nieuwe druk -, maar ik werd evengoed gek toen ik 'm cadeau kreeg. Ooit heb ik geboden op een originele persing, maar we hebben hier over zeldzaam met een hoofdletter Z. Het is een melancholisch, filmisch en opzwepend album. De hoes kon niet obscuurder. Nummers als *Poverty's Paradise* (12.40 minuten!), *God Save The World* en *Mothersday*; het is ondergrondse poëzie. Niet gek dus dat het een bron van inspiratie was voor menig hiphopplaat uit de jaren negentig, te denken aan Naughty by Nature, Digable Planets, Jay-Z, Eric B. & Rakim, Nas, RZA... En daarmee heeft een hele nieuwe generatie, ik denk zelfs meerdere, kennis kunnen maken met een musthave soul/funkalbum.

Ghetto: Misfortunes Wealth is na de officiële releasedatum in 1973, ruim twintig jaar later pas een keer op cd uitgebracht en je kunt 'm dus als re-issue op vinyl kopen. Ook zijn er onuitgebrachte The 24-Carat Black-nummers opgedoken die in 2009 onder de titel *Gone: The Promises Of Yesterday* alsnog gereleased zijn. Een label als Numero Group heeft er hun missie van gemaakt om dit soort werken uit te brengen als eerbetoon aan zoveel songwriters, vocalisten en collectieven wiens namen voor ons anders compleet onbekend waren gebleven...

De verdwenen jazz

Op 1 januari van dit jaar werd Radio 6 opgeheven en nadien leek de discussie over de jazz bij de publieke omroep te zijn verstomd. Die stilte is nu doorbroken, wat hoog tijd werd. Dat gebeurt in het jubileumnummer - de honderdste uitgave sinds 1991- van Jazz Bulletin, het kwartaalblad van het Nederlands Jazz Archief. (Laat ik mij haasten om mijn betrokkenheid te melden: als redacteur van het blad en vice-voorzitter van het NJA-bestuur.) Jeroen de Valk heeft zich, met steun van het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten, uitvoerig kunnen verdiepen in heden en verleden van de jazz bij de Nederlandse omroepen. Onder de titel *Hoe de jazz verdween uit Hilversum* reconstrueert hij in een veertien pagina's lang verhaal de geleidelijke afbraak en uiteindelijke vernietiging van wat ooit een volwaardig jazzbeleid was.
Het is een treurig stemmende geschiedenis. Paul van Schaik, die in vaste dienst bij de AVRO van alles aan jazz kon doen, en na zijn vertrek in 1995 zijn programma *Jazzspectrum* meteen geschrapt zag. Hij vertelt ook een typerende anekdote over het al eerder afgeschafte Skymasters-programma *Swingtime*. "Het orkest was vreselijk goed geworden doordat ze niet alleen iedere maandagavond optraden maar daar ook voor repeteerden op zondag- en maandagmiddag. Toen kwam er een manager die mij uitlegde: 'Als dat orkest zo goed is, hoeft dat helemaal niet te repeteren'. Hij draaide het om! Ze waren juist zo goed dankzij al dat repeteren."
Aad Bos, die zich met verbazing herinnert: "Michiel de Ruyter was van 1977 tot zijn overlijden in 1994 in vaste dienst bij de NOS. Hoewel hij alleen jazz deed."
Cees Schrama, veteraan van het live-programma *TROS Sesjun*, die vaststelt: "Vanaf de jaren negentig werd de jazz overal wegbezuinigd." Hij deed nog alle moeite om bij hooggeplaatsten voor de jazz te lobbyen. "Ik sprak Gerrit Jan Wolffensperger, die het net tot voorzitter van de NOS had geschopt. Hij was heel warm en vriendelijk en vond het een gewéldig idee: meer jazz bij de omroepen. Helemaal top. Een paar jaar later stapte ik af op staatssecretaris Rick van der Ploeg, die mijn rechterhand met twéé handen stevig beetpakte en 'fantástisch!' riep. En ten slotte ontmoette ik zijn opvolger Medy van der Laan, die zei dat ik hoognodig een afspraak met haar moest maken. Ik kreeg geen van hen daarna ooit nog te spreken."
Marcel van Dam, die als VARA-voorzitter het kortstondige bestaan van de commerciële zender Euro Jazz Radio onmiddellijk aangreep als excuus om bij de VARA totaal met de jazz te stoppen.
Uiteindelijk bleven alleen de NPS en de VPRO over als omroepen die nog iets aan jazz deden, en toen kwam de echt fatale ontwikkeling. Zoals in vrijwel alle West-Europese landen had de jazz een plaats gekregen op de zender voor serieuze muziek, in Nederland dus Radio 4. Dat moest vanaf september 2006 radicaal anders. Er kwam een nieuwe zender, Radio 6, waar de jazz heen werd verbannen. Een kleine handicap was wel dat Radio 6 geen etherfrequentie had en dus bijvoorbeeld niet in de auto kon worden beluisterd.
Maar, weet programmamaker Co de Kloet nog, dat was geen probleem. "De Nederlandse Publieke Omroep verzekerde ons dat we niet zouden worden lastiggevallen met luistercijfers; we moesten gewoon mooie radio maken."
Dat doorzichtige verhaaltje werd op 5 maart 2015 doorgeprikt met een officieel communiqué: "De NPO heeft het voornemen om per 1 januari 2016 te stoppen met NPO Radio 6. Het voorgenomen besluit is onderdeel van de toekomststrategie waarbij mede onder invloed van de bezuinigingen en toegenomen concurrentie in het aanbod nog scherper gekeken moet worden naar doelmatigheid van de aanbodkanalen." En dan als doekje voor het bloeden: "Het is de intentie om NPO Radio 6 verder te laten gaan als digitaal themakanaal met non-stop soul en jazz. En dan onder een van de hoofdzenders, waarschijnlijk NPO Radio 2." Een soort jukebox dus, zonder serieuze programma's, laat staan eigen liveopnamen. Het voorgenomen besluit bleek in werkelijkheid een onwrikbaar, reeds genomen besluit te zijn. Want ondanks brede protesten werd er geen syllabe meer aan het plan veranderd.
De Tweede Kamer nam zelfs met ruime meerderheid een motie aan, die overwoog "dat er in Nederland een substantiële groep luisteraars is voor Radio 6 Soul & Jazz en aanverwante muziekstijlen en dat Radio 6 voorziet in een vraag waarin niet wordt voorzien door commerciële radiostations", en die vervolgens de regering verzocht "zich ervoor in te zetten dat in het concessiebeleidsplan wordt vastgelegd dat soul en jazz een volwaardige plek op de publieke radio behouden, bijvoorbeeld bij Radio 4."
Maar de Hilversumse omroepmanagers legden ook deze overtuigende argumentatie moeiteloos naast zich neer, met het bureaucratische argument dat de Tweede Kamer niet over de programmering van de publieke omroep gaat. Een der indieners van de motie, PvdA-Kamerlid Mohammed Mohandis, blikt machteloos terug: "In politiek opzicht hebben we het maximale gedaan."
Jeroen de Valk noemt het proces waarmee de jazz uit Hilversum werd verbannen, niet ten onrechte 'Kafkaësk'. De letter van de wet is gevolgd, maar ook de geest? De mediawet bepaalt dat de drie 'kerntaken' van de NPO zijn: Educatie, informatie en cultuur. De Valk: "Het zijn loze kreten geworden."

Bert Vuijsje
www.bebopbusiness.com

Jamie Lidell

“Tijd voor een een nieuwe start”

De sympathieke Brit in exil - hij woont na vele omzwervingen alweer jaren in Nashville - kon vijf eigenwijze albums lang rekenen op bijval van veel muziekliefhebbers. Maar wat hij met zijn zesde album *Building A Beginning* in petto heeft, slaat werkelijk alles. Hij vernieuwt op verrassende wijze zijn geluid, waarbij hij van pure funktracks naar psychedelische soulsongs gaat. In aansluiting op een eenmalig optreden tijdens het Belgische Pukkelpop, nam hij plaats op de interviewstoel in Amsterdam.

Tekst: **Sjeng Stokkink**

Lidell vertelt over zijn nieuwe liveband The Royal Pharaohs: “Mijn vrouw Lindsey herinnerde mij eraan dat ik altijd heb willen werken met mensen die de funk en de soul in zich hebben. In Nashville zit ik wat dat betreft dicht bij het vuur. Heel anders dan toen ik in Engeland opgroeide, waar ik de enige in mijn omgeving was die van de vroege Prince hield. Samen met drummer Daru Jones, bekend van onder meer Jack White, Slum Village, Talib Kweli en vele anderen, heb ik deze band samengesteld.” Met Gerald Jenkins (toetsen), Marcus Machado (gitaar), Owen Biddle (bas), Brandon Newsom (percussie), Marion ‘OJ’ Ross III (trompet), Shonka Dukureh (achtergrond zang) en Daru Jones als musical director, is dit een ware droomband. De fragmenten van de band op Pukkelpop op YouTube spraken voor zich. Lidell: “Lowlands heeft ons dit jaar niet gevraagd, anders hadden we dat met Pukkelpop kunnen combineren. Deze band is ook extreem geschikt voor North Sea Jazz, denk ik. Maar we komen sowieso eind oktober al naar Europa, om de hechtheid van deze band te etaleren, die dan na diverse Amerikaanse optredens nog verder zal zijn toegenomen.”

Zoon

Er is meer nieuws. Op 30 oktober 2015 veranderde hij van Jamie Lidell in ‘Jamie Li-daddy’, na de geboorte van zijn eerste kind. Hij wijdde er meteen een nummer aan op *Building A Beginning*, het sterke, Stevie Wonder-achtige *Julian*. Ook *Walk Right Back*, de single die eraan voorafging, schreef hij na de geboorte van zijn zoon. Diverse tracks bestonden al in demovorm sinds 2012, zoals het gevoelige *Find It Hard To Say*, dat hij schreef en opnam samen met Jeff Lorber. Lidell: “Ik heb lang over dit album gedaan, omdat ik zocht naar het ultieme in tekst en melodie, maar ook in vocale prestatie. De geboorte van Julian heeft ook voor vertraging gezorgd, omdat we met z’n drietjes enkele maanden op een roze wolk hebben geleefd, totaal zonder muziek. Onlangs heb ik bij Kobalt Publishing getekend en bracht toen 82 nieuwe composities mee, waarvan er dus maar veertien het album haalden. Over alle veertien ben

> “Dit album **voelt voor mij als *Multiply***, mijn doorbraakalbum uit 2005”

2 NOV
BESTEL NU
KAARTEN

DHAFER YOUSSEF

Diwan of Beauty & Odd

UD FESTIVAL

AMSTERDAMS
ANDALUSISCH
ORKEST

© SHIRAZ FRADI

ALLES
KLINKT
MOOIER
IN
HET
CONCERT
GEBOUW

ik supertevreden. Dit album voelt voor mij heel erg zoals *Multiply*, mijn doorbraakalbum uit 2005. De titeltrack *Building A Beginning* is misschien wel mijn favoriet qua melodie, en *Precious Years* het nummer met de meeste impact. Doe ik daar een akoestische liveversie van, dan worden de traanklieren zeker getriggerd, haha!"

Sterrencast

Lidell heeft niet alleen een sensationele liveband in het leven geroepen, ook op album *Building A Beginning* spelen behoorlijk wat sterren mee. De machtige Pino Palladino bast op drie tracks (*Julian, I Live To Make You Smile en Walk Right Back*), Lidells oude vriend Mocky is weer aan boord, superdrummer Daru Jones op negen tracks (de overige vijf bevatten elektronisch drumwerk), multi-instrumentalist Pat Sansone (bekend van Wilco) en de al genoemde Jeff Lorber. Het fantastische trio achtergrondzangeressen staat onder leiding van Kudisan Kai, bekend van onder meer Chaka Khan. Lidell: "De achtergrondzang nam ik op in Los Angeles met de vroegere *engineer* van Bill Withers, omdat de vocalen dit keer voor mij van het hoogste belang waren. De drums namen we op in Sound Emporium in Nashville en de rest in mijn eigen studio." Co-producer/engineer Justin Stanley en mixer Jake Aron waren ook al op Lidells vorige album van de partij en dat mag een unicum heten bij de altijd vernieuwende Lidell. "Justin werkte veel met Prince, met Beck, met mijn grote held Anderson .Paak en vele anderen, ik wil echt niet meer zonder hem. Dat geldt ook voor Jake, die ik gewoon opzij kan duwen als ik iets op een andere manier wil. Dat hoef je bij geen enkele andere *mix engineer* te proberen!"

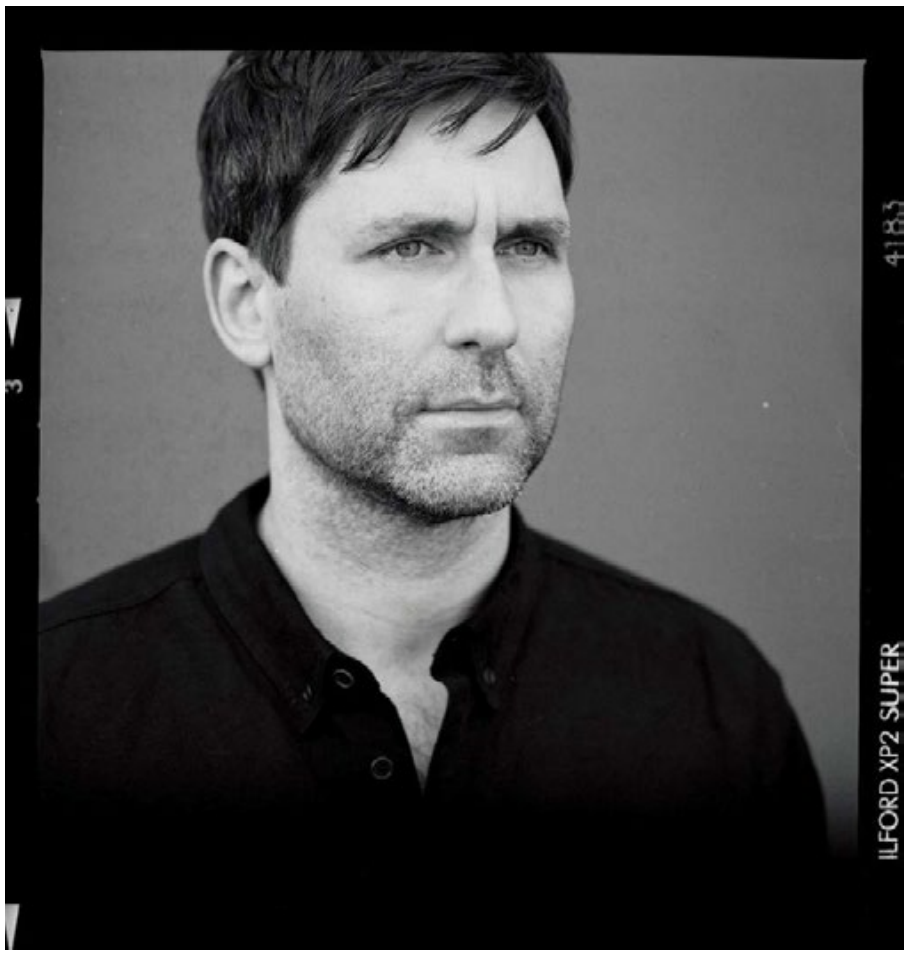

Samenwerkingsprojecten

Intussen heeft Lidell ook niet stilgezeten qua samenwerkingsprojecten, zoals Lianne La Havas' Grammy-genomineerde *Green And Gold* en A-Traks hitsingle *We All Fall Down*. In de categorie Lidell-*guest vocals* kunnen *So Simple* van het heropgerichte Funkstörung, *Clean* van Big Data en *Feel Of Love* van de Duitse dj Tensnake worden bijgeschreven. Wat is er nog meer te verwachten op dit gebied? Lidell: "Met de band Oliver nam ik het nummer *Charisma* op, dat via Interscope Records uitkomt. Ik maakte opnames met Rag'n'Bone Man, hij heeft een heel interessant stemgeluid. Sommige dingen laten op zich wachten, zoals de twee nummers geschreven met Janelle Monáe, en twee nummers geschreven voor Bootsy Collins. Soms komen er mensen op mij af waar ik dan nog nooit van gehoord heb maar die heel goed en veelbelovend zijn, zoals multi-instrumentalist en singer/songwriter Mura Masa. Of de inmiddels door LA Reid getekende Stephen Wrabel. Andere nummers komen nooit uit vanwege gepruts op de *A&R*-afdeling van *major labels*. Een voorbeeld daarvan zijn twee nummers met James Morrison, waar we allebei heel tevreden over waren. Ik ben blij dat ik nu mijn eigen label Jajulin (Jamie, Julian en Lindsey) heb en niet meer met anderen rekening hoef te houden, al was er bij Warp veertien jaar lang nooit echt een probleem." Lieten ze hem zo makkelijk gaan omdat zijn vijfde album geen doorslaand succes werd? "Het heeft inderdaad niet echt goed verkocht. Had ik het in deze tijd uitgebracht, dan had die het vast veel beter gedaan, vooral nu Jam & Lewis weer zo hot aan het worden zijn. Maar goed, ik vond dat het tijd was voor een nieuwe start, daarom nam ik afscheid van Warp, om te voorkomen dat de verveling toeslaat." Ziedaar nog steeds Jamie Lidell ten voeten uit!

> "Andere nummers **komen nooit uit** vanwege gepruts op de A&R-afdeling bij major labels"

Live

In Amerika is de naam Jamie Lidell nog niet zo groot als in Europa, maar zijn management timmert daar nu flink aan de weg. Lidell: "Warp deed het met twee mensen in Amerika, dus daar was nooit veel van te verwachten. Mijn nieuwe management heeft al heel veel radiostations weten te enthousiasmeren voor *Walk Right Back* en het wachten is nu op een grote tv-show, zoiets als Jimmy Fallon. Dan zitten we gebeiteld. En onze Amerikaanse liveoptredens gaan ook veel teweegbrengen, want The Royal Pharaohs zijn echt subliem! Intussen zwem ik graag waar het water warm is, dus we blijven Europa ook op veel optredens trakteren." En zijn zevende album, denkt hij daar al aan? "Oh dat zien we dan wel weer. Eerst mijn zesde, die komt begin oktober uit en daar gaan we hopelijk heel veel mee optreden. Ik denk trouwens dat we ook nog een saxofonist gaan meenemen naar Europa." J

Nik Bärtsch

"Spelen is de beste manier om te groeien"

"Ik ben niet religieus, ik ben spiritueel." De Zwitserse pianist en componist Nik Bärtsch hangt niet een bepaalde godsdienst aan, maar houdt zich wel bezig met exploreren en ontwikkelen van zijn diepere zelf. Dat is onlosmakelijk verbonden met zijn manier van musiceren, want het omvat zijn hele bestaan.

Tekst: **Jan Jasper Tamboer** | Foto's: **Christian Senti**

Om zich optimaal te kunnen concentreren op de muziek, beoefent hij aikido, een artistieke vorm van oosterse krijgskunst, die gericht is op harmonie en niet op agressie. "Het is een fysieke training, waarbij je beoogt contact te maken met een partner of een groep. Ik heb een halfjaar in Japan gewoond waar ik ook zenmeditatie heb beoefend. Het lijkt allemaal erg serieus, maar het is feitelijk een grappige manier van ontwikkeling, met een absurd gebruik van taal en een hoop humor."

Zenfunk

Het werk van Bärtsch met het kwartet RONIN wordt wel zenfunk genoemd. "Dat is een ongewone combinatie. Het is eigenlijk een paradox, met de kalmte van zen en de groove van funk." Het levert een interessant contrast op met veel spanning, die gegenereerd wordt door minimalisme tegenover complexe ritmes. Op het eerste gehoor lijkt de muziek simpel, maar wie beter luistert, ontdekt diepere lagen met afwijkende maatsoorten en onderliggende ritmische structuren. "Voor mij is het een enorme uitdaging om ingewikkelde vormen simpel te laten klinken. Ik wil geen muziek maken voor een paar freaks, maar op een intelligente manier toegankelijk zijn. Het lijkt me vreselijk om publiek te verliezen, omdat mijn stukken te gecompliceerd zouden zijn. Het is de kunst om populair en tegelijkertijd arty te zijn. Bij mijn multimediale projecten maak ik gebruik van dans, al dan niet bewegend beeld en lichtshows. In Abu Dhabi deden we een performance die 27 uur duurde, gedurende drie dagen. In Zürich bouwden we een podium in het water voor een spektakel met het Zürich ballet. De basis is mijn band MOBILE, eventueel aangevuld met strijkers. We willen de kunsten bijeenbrengen."

Toeren

Wat dat betreft bevinden we ons tijdens het interview met Bärtsch in de perfecte omgeving. Het gesprek vindt plaats in het Rotterdamse Nhow Hotel, dat ontworpen is door architect Rem Koolhaas. Via het prachtige, moderne treinstation van de Maasstad voerde de reis met gloednieuwe metrostellen naar de Kop van Zuid, om in het futuristisch restaurant van het hotel te belanden, waar je je in het jaar 3000 waant. Even verderop in LantarenVenster heeft Bärtsch die avond een optreden met zijn ensemble MOBILE, de akoestische versie van RONIN, maar met een andere drummer. De band treedt ook op in een uitgebreidere vorm met strijkers, MOBILE Extended. In die formatie werd het album *Continuum* ingespeeld, dat afgelopen voorjaar verscheen en dat Bärtsch in 2016 in Europa en de Verenigde Staten tijdens tournees presenteerde. Eerder dit jaar stond hij in Zürich en Berlijn en deed hij nog het Tilburgse Paradox aan. De zaal was bomvol en de toeschouwers reageerden enthousiast. "Ik hou erg van toeren, vanwege het contact met het publiek op de plekken waar de

NikBaertsch's MOBILE
v.l.n.r.: Nik Bärtsch, Nicolas Stocker, Kaspar Rast en Sha.

JAZZ IN
TIVOLIVREDENBURG
31 OKT TAXIWARS
5 NOV RUDRESH MAHANTHAPPA
6 NOV DINO SALUZZI GROUP + JORIS ROELOFS
9 NOV TERENCE BLANCHARD
14 NOV JAKOB BRO
24 NOV OMER KLEIN
26 NOV BART WIRTZ (NACHT VAN DE JAZZ)
29 NOV THEO CROKER
2 DEC ERIK TRUFFAZ
8 DEC JASON LINDNER NOW VS NOW
9 DEC NATE WOOLEY
11 DEC PAOLO FRESU & REMBRANDT FRERICHS
15 JAN AVISHAI COHEN (TRUMPET) + MARK GUILIANA
8 APR TRANSITION FESTIVAL MET O.A.
BRANFORD MARSALIS & KURT ELLING
TIVOLI VREDEN BURG
IEDERE VRIJDAGAVOND: CLOUDNIGHTS IN CLUB NINE. KIJK VOOR HET VOLLEDIGE PROGRAMMA OP TIVOLIVREDENBURG.NL/JAZZ

de Bijloke
puur muziek
JAZZ
SEIZOEN 16-17
WO 5 OKT 16 The Bad Plus
ZA 15 OKT 16 Avishai Cohen Trio & Brussels Philharmonic
DO 10 NOV 16 Steve Coleman and the Council of Balance + Doelen Ensemble
DO 24 NOV 16 Double bill: Trio Sclavis-Courtois-Pifarély // Criss Cross Europe Band
WO 21 DEC 16 Double bill: Eve Risser // Eve Beuvens Heptatomic
DO 19 JAN 17 Tom Harrell 'TRIP'
DO 23 FEB 17 Amir ElSaffar & Two Rivers Ensemble
WO 22 MRT 17 Double bill: Philippe Aerts & Raphaelle Brochet // Bobo Stenson & Palle Danielsson
DO 13 APR 17 Branford Marsalis Quartet & Kurt Elling
DO 4 MEI 17 Dré Pallemaerts - Craig Taborn - Mark Turner - Drew Gress
Tickets en info:
www.debijloke.be/jazz
Volg ons op
AVISHAI COHEN © SASHA BULLERT

mensen wonen. Ondanks internet blijven ontmoetingen in het echte leven toch essentieel en de belangrijkste vorm van communicatie. Ik wil daarom zo veel mogelijk op het podium staan en steden bezoeken. Daarbij komt dat veel spelen de beste manier is om te groeien als groep."

Laboratorium

Om die reden staat Bärtsch in principe elke maandagavond in Club Exil in zijn *hometown* Zürich. "Het is een club waar zo'n driehonderd man in past, voorzien van state-of-the-art-apparatuur. Ik speel er zowel met RONIN als met MOBILE en soms met RONIN Rhythm Clan, mijn band met gitaar en blazers waarmee ik vorig jaar op North Sea Jazz stond. Soms hebben we gasten, zoals onlangs Bugge Wesseltoft." Bärtsch werkt sowieso altijd met vaste collega's en vrienden Kaspar Rast (drums) en Sha (percussie en (contra)basklarinet). Rast kent hij al vanaf zijn tiende, Sha kwam in de band toen Bärtsch achttien was. "We werken hard aan onze gezamenlijke houding. De avonden in Exil hebben de functie van een laboratorium, tijdens de tournees moet het zich allemaal bewijzen. Ik ga dan op reis met een duidelijk doel, niet alleen om mijn muziek over het voetlicht te brengen, maar zeker ook om mensen te bereiken en te ontmoeten, ik wil daar moeite voor doen." Bärtsch benadrukt het herhaaldelijk: het gaat hem om werkelijke relaties met mensen, in weerwil van internet. De sessies in Club Exil hebben ook de functie van openbare repetities, als hij daar het materiaal van nieuwe composities doorneemt. "Ik ben eigenlijk doorlopend aan het componeren, omdat de ideeën blijven komen. Ik heb vaak sketches in mijn hoofd die ik uitwerk op de piano. Soms heb ik alleen een concept voor een ritme dat ik op drums speel. Ik verwerk mijn ideeën digitaal en ik speel alles zelf in. Dat stuur ik dan naar mijn collega's, waarna we de nieuwe songs op de maandagavonden doornemen. Pas na enkele jaren nemen we eventueel het nieuwe materiaal op."

Conceptplaat

"Zo is dat ook gegaan met de nummers voor het album *Continuum*, dat een conceptplaat is. *Continuum* is akoestisch en gezamenlijk in één ruimte opgenomen, ik noem het *modern groove chamber music*, waarbij hedendaags klassiek en groove bijeenkomen. De verschillende songs hebben geen titels, maar zijn genummerde modules, omdat ik gebruikmaak van modulaire technieken. Ik hou van neutrale titels, technische namen die het publiek geen hint geven over de inhoud van een song. Ik ben gewoon begonnen met nummer 1 en zit nu op nummer 62. Soms combineer ik bepaalde nummers die dan weer een nieuw geheel vormen. Vandaar dat je bijvoorbeeld *Module 8_11* aantreft op het album. Met de nummering wil ik de poëtische vrijheid volledig openlaten."

Dialect

"Die vrijheid bevindt zich evenwel altijd binnen grenzen van beperking. Feitelijk ben ik zeer gedisciplineerd. Improvisaties vinden vooral live plaats. We spelen niet echte solo's, maar voeren bewegingen uit binnen het collectief, waarbij we ons vrijheden veroorloven binnen de vorm. Het publiek weet vaak niet of het compositie is of improvisatie en realiseert zich niet wie op een bepaald moment de leiding heeft. Het is allemaal compositie, improvisatie en interpretatie op hetzelfde moment. Ook de klassieke componisten deden aan improvisatie, ik wil in die traditie staan. Het gaat niet om revolutie, maar om evolutie. Ik wil altijd aan de traditie refereren. Stravinsky was een avant-gardist, maar werd door moderne collega's als Webern en Schönberg conservatief genoemd, omdat die radicaal met de bestaande vormen wilden breken. Dat wil ik niet. Het gaat mij erom een dialect te ontwikkelen in een bestaande taal." Dat dialect wordt in Nederland goed verstaan. "De Hollanders hebben een open houding met elkaar in dat kleine land. Jullie bezitten veel cultuur, niet alleen in Amsterdam, maar ook in andere steden. We spelen hier vaak. Nederland heeft een prima muzikaal klimaat, met connecties tussen de verschillende stromingen. In het algemeen zijn veel mensen in ons geïnteresseerd. We hadden in het Concertgebouw de première van een stuk van mij voor koor en piano, dat was een groot succes, zeker ook vanwege de prachtige sound. Ik hou ervan om klanken te mengen en bijzondere instrumenten te combineren, waardoor een nieuwe muzikale taal kan ontstaan. Ritmiek is sinds Stravinsky essentieel. Uiteindelijk gaat het om begrip van compositie én improvisatie. Dat vereist een hoop training. Dat heb ik er graag voor over." J

"Ritmiek is sinds **Stravinsky** essentieel"

Dhafer Youssef

Schijnbare tegenstellingen leiden tot muzikale schoonheid

Udspeler en zanger Dhafer Youssef nam zijn nieuwe album *Diwan Of Beauty And Odd* op met een Amerikaanse all star band. Binnenkort staat hij op Jazz International Rotterdam en Ud Festival. "De technieken die ik leerde op de Koranschool gebruik ik nu als een soort scat."

Tekst: **Koen Graat** | Foto's: **Flavien Prioreau**

Interview

Samen met oudere collega's als Anouar Brahem en Rabih Abou-Khalil ontketende Dhafer Youssef (48) een kleine muzikale revolutie op de ud, een soort Arabische luit die vooral in traditionele muziek werd gebruikt. Door invloeden toe te laten uit de jazz, pop en moderne klassieke muziek kreeg het instrument een krachtige, eigentijdse stem. Inmiddels zijn de combinaties van jazz en Arabische muziek talrijker en populairder dan ooit. "Jazz heeft een open karakter, het is toegankelijk voor alles en iedereen. Of je nu ud speelt en uit de Arabische wereld komt, of je komt van een andere planeet, het maakt in de jazz niets uit", zegt Youssef, die een groot deel van zijn tijd in Europa woont, maar nu de telefoon opneemt vanuit zijn geboorteland Tunesië, waar hij nog regelmatig verblijft. "Je hoeft geen jazzmuzikant te zijn om de regels te begrijpen. Het is alsof je in een onbekende buurt loopt waar ze aan het voetballen zijn. Als ze niet voldoende spelers hebben, kun je meedoen. Je hoeft niet meteen de beste te zijn, maar je kunt er wel van leren. Dat vind ik het allermooiste aan jazz. Iedereen krijgt een kans. Natuurlijk wordt het spelniveau op een bepaald punt belangrijker. Dan kun je kiezen of je op het podium gaat staan of gaat genieten als luisteraar."

"Voor mij is de groove **een teken van leven,** verwant aan mijn ziel"

Ooit liep Youssef op die manier rond door het voor hem nog onbekende Wenen, op zoek naar iets anders, naar een muzikale omgeving die hem de voldoening zou geven die hij aan het conservatorium van Tunis niet vond. Via lokale jamsessies in de Oostenrijkse hoofdstad, waar hij een muziekstudie was begonnen, kwam hij in aanraking met jazz. "Zo ontmoette ik de eigenaar van de bekende jazzclub Porgy & Bess en hij gaf me een maandelijkse carte blanche. Dat gaf me de gelegenheid om op te treden met mensen als Paolo Fresu, Markus Stockhausen en Iva Bittová. En als ik zelf niet speelde, was ik er zo'n beetje elke dag om muzikanten van over de hele wereld aan het werk te zien. Ik ben altijd een spons geweest. Muzikaal gezien absorbeer ik alles."

Koranschool

Wat de muziek van Youssef voor veel mensen onweerstaanbaar maakt zijn de invloeden uit de Arabische muziek die hij op subtiele wijze combineert met elementen uit de Westerse muziek en dan met name de jazz. Het was zijn grootvader die de Tunesiër op een muzikaal spoor zette door hem op jonge leeftijd kennis te laten maken met gezongen voordrachten uit de Koran. Youssef blijkt een groot vocaal talent te zijn en wordt door de muezzin uit zijn dorp gevraagd om opnames te maken die zullen klinken vanaf de top van de minaret. Hoewel hij zich uiteindelijk afkeert van de religieuze zang, vormde de Koranschool een belangrijke basis voor zijn unieke geluid. "Mijn intonatie en frasering komen daar vandaan. De technieken die ik leerde op de Koranschool gebruik ik nu als een soort scat. Die muzikale achtergrond is voor mij een zege gebleken." Via de radio en lokale muziekgroepen komt Youssef in aanraking met andere stijlen. Rond zijn vijftiende bouwt de Tunesiër zelf een primitieve ud en ontdekt hij in een lokaal jeugdcentrum een basgitaar, waardoor er een andere liefde opbloeit die duurt tot op de dag van vandaag: de groove. "Voor mij is de groove een teken van leven, verwant aan mijn ziel. Ik heb een hekel aan muziek met een slechte groove."

Trendbreuk en trendsetters

Met *Diwan Of Beauty And Odd* bracht de Tunesiër zijn zevende album als bandleider uit. Vrij vertaald betekent de titel zoiets als een 'poëziereeks over schoonheid en bevreemding'. Youssef: "Diwan komt uit de moslimcultuur, is een verzameling gedichten van één bepaalde dichter en verwijst naar de composities die ik voor dit album heb geschreven. Het achterliggende thema is

tegenstellingen: haat en liefde, leven en dood, scheiding en verbintenis.” Tegenstellingen die ook in de muziek terugkomen. Zo is de vertaling van de muzikale term ‘onregelmatige maatsoorten’, ritmes dus die afwijken van de bekende drie- of vierkwartsmaten, in het Engels *odd meters*. Youssef: “Met vreemde elementen creëren we toch schoonheid.” *Diwan Of Beauty And Odd* is de opvolger van het album *Birds Requiem* uit 2014. Aan dat album werkten onder anderen Nils Petter Molvaer (trompet) en Eivind Aarset (gitaar) mee en het was niet voor het eerst dat de Tunesiër koos voor een samenwerking met Noorse musici. In die zin is het nieuwe album een trendbreuk, want voor het eerst stapte Youssef de studio in met een Amerikaanse *all star band*. Mark Guiliana (drums), Aaron Parks (piano), Ben Williams (bas) en Ambrose Akinmusire (trompet), stuk voor stuk muzikanten die worden gezien als trendsetters op hun instrument. “Aanvankelijk wilde ik een album maken met meer elektronica, maar uiteindelijk is het dus erg jazzy geworden. Het is niet zo dat ik op voorhand alleen Amerikaanse musici wilde. Ik kijk niet naar het paspoort van iemand als we samen spelen. Het gaat erom dat we samen een verhaal kunnen vertellen. Elk project dat ik doe is anders en de muziek kiest als het ware de bijbehorende muzikanten. Met deze groep hebben we een ongelooflijke klik. Het voelt alsof we al jaren samenwerken. In de studio voelde ik een magie die ik nog nooit zo had ervaren.’

Menselijke kant

Hoewel *Diwan of Beauty and Odd* vooral over muziek gaat, staat het album niet volledig los van de huidige ontwikkelingen in Tunesië en andere Arabische landen. “Het gaat niet over politiek. Maar je leeft in de wereld en alles wat je meemaakt, speelt uiteindelijk een rol. En niet alleen Tunesië. Over de hele wereld zie je haat en onwetendheid. Mensen hebben een hekel aan elkaar zonder elkaar te kennen. Voor ik naar Europa kwam, heb ik in Damascus gewoond en gestudeerd. Syrië was het eerste land dat ik bezocht buiten Tunesië. Ik was negentien en het was een enorme cultuurschok waar ik heel veel van heb geleerd. Daar heb ik de Arabische literatuur ontdekt. Ik kwam daar ook in aanraking met de christelijke cultuur. Als ik nu de immigranten zie die richting Europa trekken, herken ik daar mezelf in. Natuurlijk was het in mijn geval een vrije keuze, maar ook ik was op zoek naar iets, in dit geval muziek. Op het album zing ik teksten van twee Syrische dichters, afkomstig uit de zevende en uit de zeventiende eeuw. Er zit dus duizend jaar verschil tussen, maar wat ze schrijven is tot op de dag van vandaag actueel. Uiteindelijk gaat het om de menselijke kant.”

Munitie

Youssef brak door met zijn virtuoze en meeslepende spel op ud. Op zijn laatste albums is hij zijn stem meer en meer gaan gebruiken, als een instrument waarmee hij langgerekte, atmosferiche melodieën toevoegt. “Elke dag probeer ik meer in mezelf te ontdekken en te groeien: als componist, als zanger en als udspeler. Als ik dat niet doe, voelt het alsof ik ten dode ben opgeschreven.” Die constante ontwikkeling heeft Youssef naar een punt gebracht waarop hij een volledige vrijheid ervaart op het podium. “Vijftien jaar geleden betekende musiceren voor mij of liefde of oorlog. Dat laatste gebeurde als ik te weinig munitie had. Dat overkomt me nu niet meer. Vorig jaar trad ik tijdens de International Jazz Day op met Herbie Hancock en Wayne Shorter.

“Dat vind ik het **allermooiste aan jazz**, iedereen krijgt een kans”

Door mijn ervaring voel ik me ook dan thuis op het podium en heb ik het naar mijn zin. Het gaat erom de beste momenten te delen met je medemuzikanten en het publiek. Dat is het mooie van jazz. Het publiek reageert en leeft mee. Die interactie zorgt voor een extatisch gevoel. Daar draait het voor mij om.” J

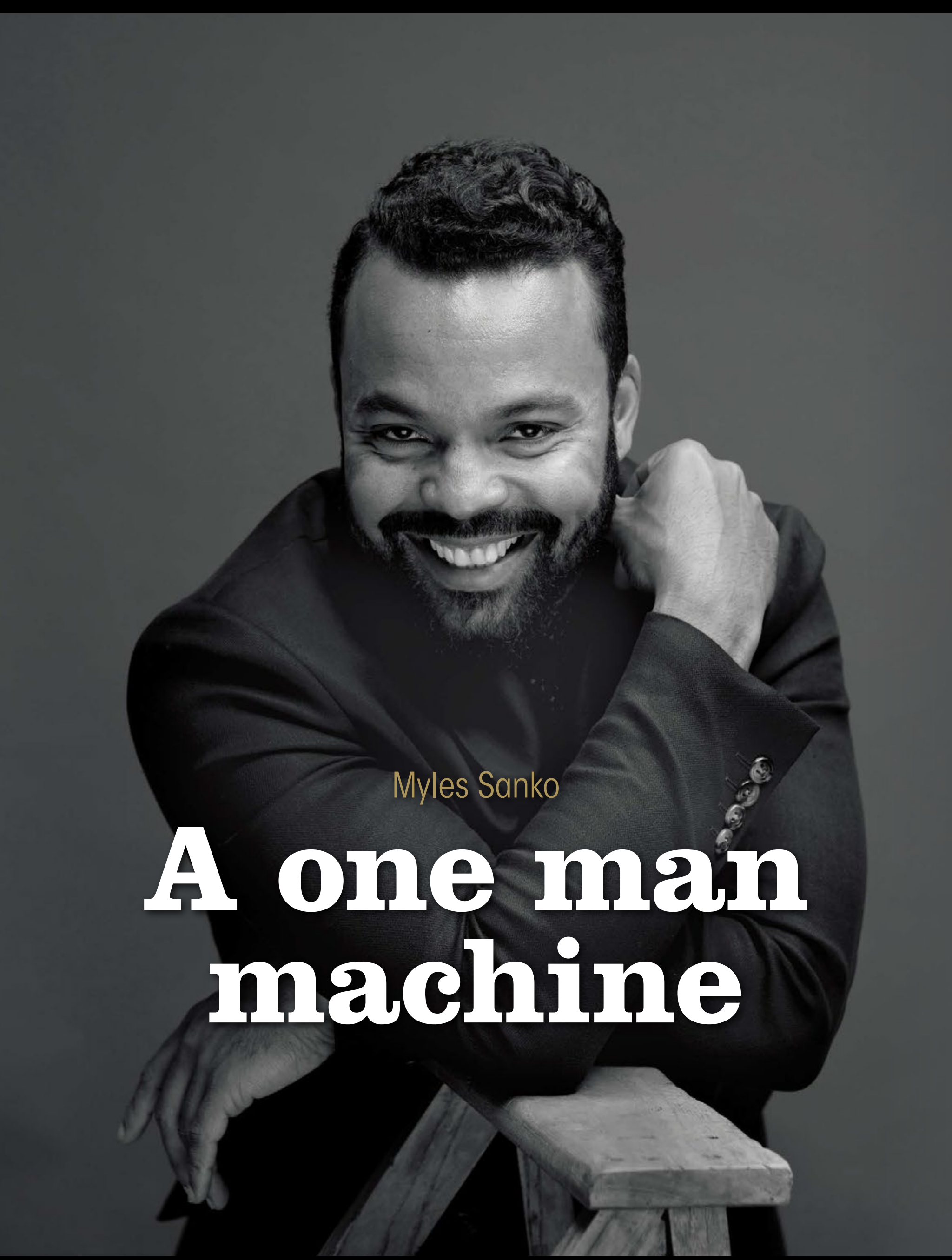

Myles Sanko

A one man machine

Hij voelt zich bevrijd en het kostte wat moeite om dat te bereiken. De derde plaat van de Britse soulzanger Myles Sanko draagt daarom de toepasselijke titel *Just Being Me*. Het album gaat echter ook over liefde, hoop en politiek. "Muziek geeft me vertrouwen en maakt me trots op wie ik ben."

Tekst: **Angelique van Os** | Foto's: **Simon Buck**

Op facebook komen regelmatig berichten, foto's en speciale optredens voorbij van Myles Sanko. De soulman uit Cambridge is erg ondernemend op social media en besteedt veel persoonlijke aandacht aan zijn fans. Onlangs gaf hij zelfs een privéconcert. Die inspanningen lonen, want ruim voordat het derde album *Just Being Me* eind oktober verschijnt en zijn tournee start, buzzt zijn naam en gezicht over het net. Waar vindt hij de tijd voor al die activiteiten? "Ik heb een tweelingbroer die alles voor me doet", grapt hij. "Nee, mijn publiek is alles voor me. Mijn fans vormen een deel van mijn leven en ik vind het te gek dat ik deel uitmaak van hun leven. Betrokkenheid en communicatie vind ik belangrijk. Het kost vaak maar een paar minuten om een berichtje te sturen. Die tijd steek ik er graag in."

Vrijheid

Wanneer we Myles Sanko spreken, legt hij de laatste hand aan de nieuwe plaat in de Londense Fish Factory Studio, samen met technicus Benedict Fenner. Dat betreft niet alleen de muziek: hij produceert, mixt, verzorgt het artwork en maakt video's. "*I'm a one man machine*", zegt hij grinnikend. "Ik buig me over elk detail, dat zit nou eenmaal in me. Ik vind het ook leuk om te doen, maar het is wel veel werk." *Just Being Me* is Sanko's derde album en opvolger van het succesvolle *Forever Dreaming*. Het heeft een hoog soulgehalte, met aanstekelijke grooves en pakkende blaas- en strijkarrangementen in een fris jasje. Er is een meer jazzy geluid te horen doordat de basis gevormd wordt door een traditionele triobezetting van bas (Jon Mapp), piano (Tom O'Grady) en drums (Rick Hudson). Bij opener *Freedom* valt op dat het de start is van een muzikale en een persoonlijke reis. Sanko: "Vrijheid betekent voor mij dat ik mezelf kan zijn. Het kost tijd om jezelf te vinden en in jezelf te geloven. Ik zing niet voor niets: 'Iedereen wil iemand zijn, behalve zichzelf'. Maar het zorgt ervoor dat ik vrolijker en gelukkiger ben nu ik kan zeggen wat ik denk." De zanger vertelt dat hij zich lang niet goed genoeg voelde en veelal onbegrepen. Daardoor liet hij zich te veel beïnvloeden door anderen. Opvallend voor iemand die zo creatief en veelzijdig is (Sanko heeft ook passies voor koken, grafische vormgeving en videoart). Tijdens het schrijf- en studioproces neemt hij elk idee, tekstregel, melodie of groove direct op met z'n smartphone en laat deze elementen later samensmelten in een song. Hij werd zich ervan bewust dat muziek de rode draad vormt in alles wat hij doet. "Muziek geeft me vertrouwen, maakt me trots op wie ik ben. Door muziek vind ik mijn identiteit."

Eigen stem

Op dit album werkt Myles Sanko niet met zijn vaste songwriter Thierry Los. Hij componeert nu zelf en deels met pianist Tom O'Grady. Hij licht toe: "De samenwerking met Thierry is altijd goed geweest, maar ik heb mezelf lang tegengehouden. Op mijn voorgaande platen hoor je ook een deel van mij, maar nu gaat het niet over mijn verleden. Ik kijk naar het hier en nu en naar de toekomst.

"Vrijheid betekent voor mij dat ik **mezelf kan zijn**"

Dat is een groot verschil." De titeltrack van de plaat, *Just Being Me* en *For You*, liggen bijvoorbeeld in het verlengde van *Freedom*. Ook hier gaat het over het luisteren naar je eigen stem. "Niemand is perfect en dat moet je dus ook niet van jezelf verlangen. Maar tegelijkertijd moet je sterk zijn en beseffen dat je als mens vaak meer aankunt dan je zelf voor mogelijk houdt. Deze insteek betekent veel voor me, want het is een vertrekpunt naar een nieuw begin." De strijkers zijn ook nieuw. Die stonden al lang op het verlanglijstje van Sanko, vooral omdat de zanger groot

HD-CD1
CD Speler

HD-AMP1
Geïntegreerde versterker

marantz

MusicLink

www.marantz.com

because music matters

fan is van de filmachtige soulsound uit de jaren zestig. Volgens eigen zeggen was het magisch om de strijkers tot leven te horen komen in de studio. Hij hoopt in 2017 - naast zijn vaste bezetting met blazers - een tourtje op te zetten met een strijkkwartet erbij.

Actuele thema's

Sanko heeft ook aandacht voor actuele thema's, zoals spanningen in de samenleving en macht die in verkeerde handen valt. De song *Promises* gaat over leiders die zich niet houden aan hun beloften. "Het nummer is ook een ode aan mensen die iets willen veranderen, die zich in onze huidige maatschappij(en) verzetten tegen misleidend machtsvertoon. Het is een ode aan mensen die voor zichzelf en elkaar opkomen."

> "Ik probeer constant mijn **raps en beatboxritmes** te vertalen naar soul"

In hoeverre merkt Sanko iets van spanningen in zijn eigen omgeving, dan wel binnen het Britse politieke klimaat? "Er is veel veranderd, vooral het afgelopen jaar. Alles is van politiek doordrenkt: denk aan Donald Trump in de VS, de spanningen rondom terroristische aanslagen, de rassenhaat tussen Amerikaanse burgers en de politie, het Midden-Oosten… Alles gebeurt met een reden, maar het is belangrijk wat we ermee doen. Ik ben niet Brits: ik ben geboren in Ghana en heb de Franse nationaliteit. Toch voel ik me verbonden met Engeland. Ik ben pro-Europa omdat ik geloof in saamhorigheid en het vechten voor een groter geheel. Maar ik begrijp de complexiteit en de wens van het bewaken van identiteit."

Optredens

Omdat Sanko veel internationaal optreedt, hij stond onder andere in het voorprogramma van Gregory Porters Europese tournee, komt hij in aanraking met een divers publiek. Daar merkt hij overigens weinig van, want de boodschap aan zijn publiek luidt dat iedereen gelijk is. "Mijn fans weten dat ik het meen, dat ik hoop en liefde, zoals in de songs *Land Of Paradise* en *I Belong To You*, probeer door te geven via mijn muziek." De zanger valt ook op door zijn uitbundige performance, die hij wellicht mede te danken heeft aan zijn hiphopverleden. "Ik ben een kind van de jaren tachtig en van mijn passie voor hiphop is wel iets terug te vinden op het podium. Ik probeer constant mijn raps en beatboxritmes te vertalen naar soul. Daarbij projecteer ik al mijn energie op m'n microfoon en probeer ik zo veel mogelijk contact te maken met het publiek. Zodra ik op het podium sta, luidt mijn motto: 'Ik geef me volledig over, ik ben er voor jullie!' Wanneer de fans daar al zingend in mee gaan, dan voelt het als een soort kerkgemeenschap. Ik ben geen *gospel preacher*, maar ik verkondig wel iets. Het is een heerlijk gevoel om te kunnen delen." J

Drie van de vier leden van TRUNK: Iman Spaargaren (sax), Franc auf dem Brinke-Snellen (drums) en Dave Sahanaja (bas).

JAM Nederland

Jamsessies van hoog niveau

In het najaar van 2013 richtten Harald Walkate en Feyo Sickinghe JAM Nederland op, een organisatie voor niet-professionele jazzmusici die 'gewoon' een baan hebben en in hun vrije tijd jazz spelen, vaak op hoog niveau. JAM biedt een netwerk waar musici elkaar kunnen ontmoeten en les krijgen van profs. Ook helpt JAM bij het vinden van plekken om op te treden. Ambitie is om het grootste platform van Nederland te worden voor niet-professionele jazzmusici.

Tekst: **Marie-Claire Melzer** | Foto's: **Dominique van Dam**

Een kille, grauwe zondagmiddag op de al even kille Zuidas. We zijn op zoek naar De Nieuwe Poort, waar de ledenmiddag van JAM wordt gehouden. Wanneer we een fietser met een instrumententas het plein zien oversteken, klampen we hem aan. "Gaat u toevallig ook…?" Ja, dat gaat hij. We bleken al vlakbij te zijn. Aan de buitenkant is weinig bijzonders te zien; een grijs gebouw zoals alle anderen, maar binnen is het sfeervol en warm met rode fluwelen gordijnen, zacht licht, een kast vol boeken en poëziecitaten aan de muren. Op het podium staat al een groepje musici verdienstelijk te jammen. Het zijn voornamelijk bestuursleden, zo blijkt wanneer de funky toetsenist vanachter zijn Fender Rhodes tevoorschijn komt om zich voor te stellen als Feyo Sickinghe.

Groove

JAM Nederland, een platform en netwerk voor niet-beroepsjazzmusici, is najaar 2013 opgericht door Harald Walkate en Feyo Sickinghe met als doelstelling niet-beroepsjazzmusici in contact te brengen met elkaar en met professionele jazzmusici. De leden betalen een vaste contributie en krijgen daarvoor vier keer per jaar een ledenmiddag met een concert en workshops van een professionele jazzmusicus. Eerder stonden Tineke Postma, Artvark Saxophone Quartet en The Houdini's op het programma, nu is het de beurt aan jazzfunkband TRUNK. De bandleden, Iman Spaargaren (saxofoon), Wolfgang Maiwald (toetsen), Dave Sahanaja (basgitaar) en Franc auf dem Brinke-Snellen (drums) hebben allemaal ook ruime ervaring met lesgeven.
Het thema vandaag is groove. De JAM-leden zijn ingedeeld in combo's van vijf à zes man, waarbij zo veel mogelijk is geprobeerd rekening te houden met niveau en ervaring. Elk combo krijgt een bandlid toegewezen voor de workshop. In de Exodus-zaal geeft bassist Dave Sahanaja zijn workshop. Hij geeft feedback op de solo's van de cursisten. "Ik heb goeie dingen gehoord." Tegen een saxofoniste zegt hij: "Jij begon in een laag register, dat is goed, want dan kun je het opbouwen en omhoog gaan." Sahanaja zegt dat de timing van een solo belangrijk is: "Na een drumsolo moet je er niet overheen willen met je bas, dat lukt je niet." Een cursist merkt op dat jazzsolo's soms herhalingen van elkaar zijn. Sahanaja zegt dat je herhaling moet zien te voorkomen. Zijn tip: soms even geen solo spelen. "Als er al veel goeie solo's zijn geweest, laat ik mijn solo wel eens achterwege. Als het niets toevoegt, moet je het niet doen."

Juiste formule

JAM hanteert vier verschillende niveaus. Van beginnend tot vergevorderd. Harald Walkate (toetsenist): "Het is wel eens lastig om de combo's in te delen. Het niveau van de pianisten en drummers is erg hoog, maar bij de saxofonisten zijn er grote verschillen. Bovendien hebben we een tekort aan drummers en bassisten." Dit wordt vandaag elegant opgelost: drummer Auf dem Brinke van TRUNK biedt aan het combo van zijn workshop zelf te begeleiden. Het was even zoeken naar de juiste formule: "Aanvankelijk hadden we bedacht dat de professionele band die we uitnodigen eerst zelf een optreden geeft en daarna de workshops, maar in de praktijk bleek het wat ontmoedigend na zo'n fantastisch concert zelf aan de slag te moeten", vertelt Walkate lachend. "Nu beginnen we met de workshops, daarna geeft elk combo een korte presentatie en ter afsluiting is er dan een concert en een borrel. Dat werkt prima."

Samenwerkingen

Inmiddels heeft JAM al grote ontwikkelingen doorgemaakt. De eerste bijeenkomsten werden nog georganiseerd in het huis van Sickinghe in Abcoude. Nu worden de ledendagen in De Nieuwe Poort in Amsterdam gehouden, een centrum voor zingeving aan de Zuidas, opgericht door theoloog/consultant Ruben van Zwieten. Walkate kwam er een keer per toeval terecht en zag meteen de potentie. "Ik had een afspraak op de Zuidas en na afloop gingen we een biertje drinken bij De

> "Bij JAM leer je ook dat **een foute noot** eigenlijk niet bestaat"

Nieuwe Poort. Beneden is een gezellige bar en boven zijn grote vergaderzalen, perfect voor de workshops. Ik ben gaan praten en ze waren direct geïnteresseerd. Nu houden wij al onze bijeenkomsten in De Nieuwe Poort. In het weekend, wanneer het gebouw is gesloten voor publiek." De samenwerking met De Nieuwe Poort heeft bovendien een podium voor de JAM-leden opgeleverd: tweewekelijks treedt er een band met JAM-leden op in de bar. Ondertussen is bestuurslid Pim Versteeg altijd op zoek naar nieuwe podia voor JAM-leden. Zo is JAM geëvolueerd van een netwerk tot een platform dat haar leden ook helpt aan optredens. Voorlopig hoogtepunt was de samenwerking met het Goois Jazz Festival 2016, dat JAM een eigen zaal gaf waar vier bands van JAM-leden optraden. Momenteel zijn ze in gesprek over voortzetting van de samenwerking voor 2017. Ook is in Rotterdam een tweede locatie voor JAM geopend. Een andere ontwikkeling in het komend seizoen is dat internationale musici hun opwachting zullen maken, zoals bijvoorbeeld Gary Smulyan en Chris Cheek.

Theorie overboord

Rond half zes is het tijd voor het concert van TRUNK. Ze geven een spetterend optreden en weten met zijn vieren het geluid neer te zetten van een enorme band. De zaal reageert enthousiast. Tijdens de borrel na afloop spreken we enkele leden. Wat is hun achtergrond en hoe bevalt het bij JAM? Lea Rosinga (vocaliste): "Je ontmoet hier veel verschillende muzikanten, met heel verschillende invalshoeken. Er komen hier profs, semi-profs en beginners en iedereen heeft er wat aan. De profs krijgen een podium en een publiek en de leden leren heel veel. Ik heb zelf altijd in bandjes gezongen: folk, blues, pop, noem maar op. De laatste tijd doe ik vooral jazz en improvisatie en ik weet nu al dat ik daar niet meer vanaf kom! Wat ik hier onder meer leer, is om te durven de theorie overboord te

6X

SOUNDZ

VOOR SLECHTS €29,99

Word abonnee of geef cadeau!

Ga snel naar soundz.nl
e-mail naar abonnement@bcm.nl
of bel 085-7600237

(ma-vrij, 8:30-12:30 uur, lokaal tarief)

V.l.n.r.: Adriën de Boer, Teun van den Heuvel, Wyger Brink, Feyo Sickinghe, Joris Heus en Rene Frankena.

"Het idee van de muziek **te moeten leven,** heeft me nooit erg getrokken, maar ik ben altijd wel **serieus** met muziek bezig gebleven"

gooien. En het is fijn om les te krijgen van profs die de rol van een zangeres in een band begrijpen. We zijn hier trouwens met onze hele band, Jazzy Lee." Naast Rosinga staat medebandlid Wim van Santen (saxofoon). "Ik kom uit de klassieke hoek, ik speelde bij het Radio Filharmonisch Orkest en het Concertgebouw Orkest. Daar werd altijd gezegd: die jazzjongens doen maar wat, dus toen ik bij Jazzy Lee kwam bood ik de toetsenist aan dat ik hem best wilde helpen met de akkoorden. Nou dat heb ik geweten, hij sloeg me om de oren met de meest ingewikkelde theorie! Bij JAM leer ik dat je als jazzmusicus heel wat moet kunnen. En tegelijkertijd ook dat een foute noot eigenlijk niet bestaat." Even verderop staat Daniel Vree (toetsenist) aan een tafeltje. "Ik was twee keer bijna naar het conservatorium gegaan. De eerste keer, toen ik achttien was, besloot ik om toch in Delft te gaan studeren. De tweede keer was na mijn afstuderen. Ik was eigenlijk al op het conservatorium aangenomen, maar toen kreeg ik een hele goede baan aangeboden en daar heb ik voor gekozen. Het idee van de muziek te moeten leven, heeft me nooit erg getrokken, maar ik ben altijd wel serieus met muziek bezig gebleven. Ik leid nu het Trio Vree, een jazzfunkband die eigen nummers speelt. Het is leuk dat JAM optredens regelt. Hierdoor hebben wij een keer in De Nieuwe Poort gespeeld."
Terwijl TRUNK haar instrumenten inpakt, schieten we ze nog even aan. Iman Spaargaren: "Wij hebben ook een leuke dag gehad. JAM is een goed initiatief. Er zijn natuurlijk meer workshops, maar uniek aan JAM is dat ze het landelijk aanpakken." J

Petula Clark

“Ik denk nooit aan oud worden”

Als je Petula Clark zegt, zet je meteen de evergreen *Downtown* in. Maar haar alleen deze prachtsong toerekenen, is beledigend. De dame verkocht miljoenen albums, speelde in tientallen memorabele films en blijft zelfs op hoge leeftijd geëngageerd. “Ik laat mij door niemand iets aanpraten.” Nu is er haar nieuwe album *From Now On*. Een uiterst hippe, jazzy popplaat, waarop Clark als een nachtegaaltje zingt. De hoogste tijd voor een ontmoeting.

Tekst: **Jean-Paul Heck**

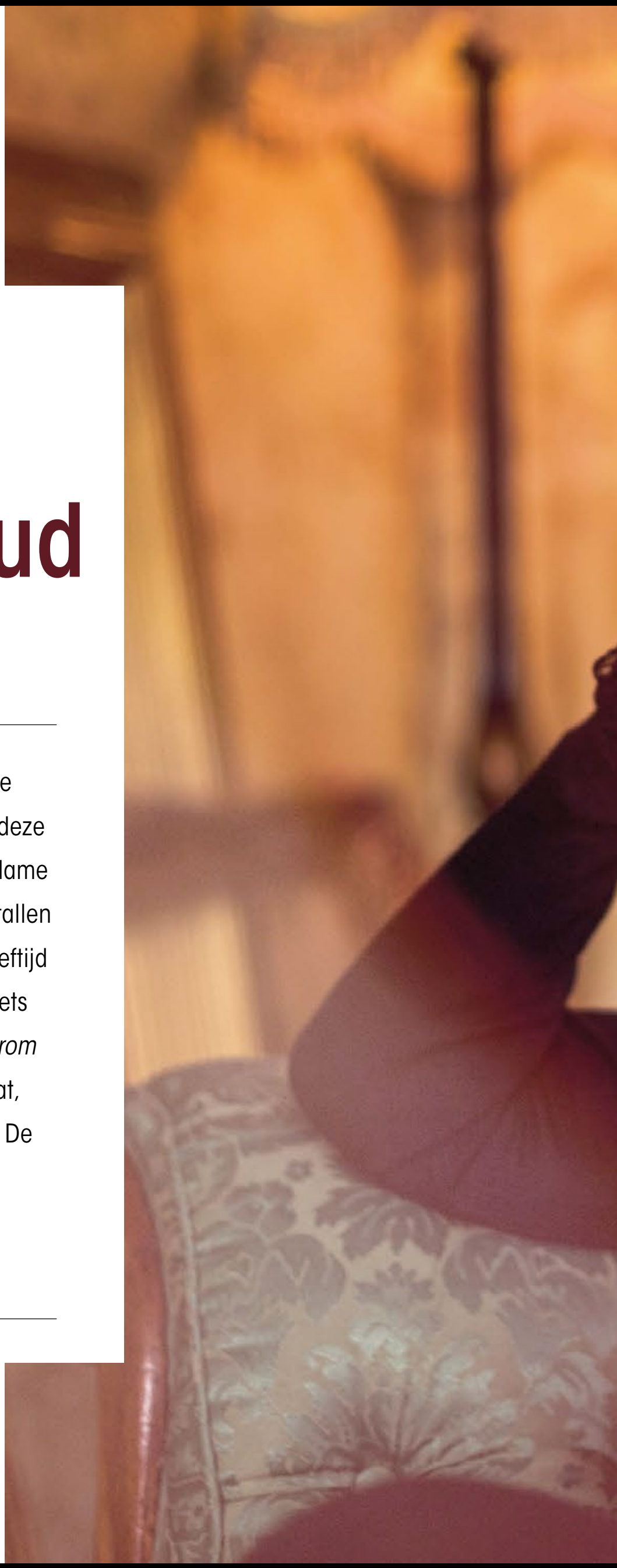

Als je met Clark praat, heb je geen moment het idee dat je tegenover een dame zit die al 84 jaar over deze aardbol wandelt. Haar praatstem is loepzuiver, haar humor is messcherp en ze reageert fel als het over haar onafhankelijkheid als artieste gaat. "Ik heb altijd de regie over mijn leven gevoerd. Er is niemand die mij van de wijs kan brengen." Dat ze gewoon weer met een nieuw album uitkomt, vindt de als Petula Sally Olwen Clark geboren superster dan ook de gewoonste zaak van de wereld. "Ik leer nog elke dag bij en heb nooit in een eindstation van mijn carrière geloofd."
Haar levensverhaal is van een ongelooflijke diversiteit. Ze startte haar loopbaan tijdens de tweede wereldoorlog waar ze via de BBC-radio Engelse soldaten aan het front een hart onder de riem stak. Maar ook Franse soldaten luisterden mee. Het leverde haar in de jaren vijftig enorm veel succes op in Frankrijk. "Ik durf best te stellen dat ik een talenknobbel heb. Toen mijn platenlabel voorstelde om mijn hits ook in het Frans te zingen, vond ik dat totaal niet moeilijk." Samen met haar vriendin en collega-kindsterretje Julie Andrews (jawel, de dame uit *The Sound Of Music*) gaven zij de

"Ik leer nog elke dag bij en heb nooit in **een eindstation van mijn carrière** geloofd"

Engelsen na de oorlog weer hoop met hun vrolijke liedjes. Andrews stortte zich vooral op acteren, Clark hield beide bordjes draaiende. "Ik heb altijd graag geacteerd. Net als zingen is het een soort van tweede aard. Het komst mij geen enkele moeite." Dat ze in de beginperiode de Britse Shirley Temple werd genoemd, deerde haar niet. "Het waren andere tijden. Engeland kwam met een trauma uit de tweede wereldoorlog en de rock-'n-roll was alleen nog voorbehouden aan Amerika."

Liefde voor The Beatles

Ondertussen bleef Clark als jonge twintiger maar hits scoren. Nummers als *The Little Shoemaker*, *With All My Heart* en *Suddenly There Is A Valley* werden grote Europese hits. Maar haar kracht was vooral haar veelzijdigheid. "Ik zong mijn nummers in het Engels, Frans, Italiaans, Duits en Spaans. Dat was zo uitdagend om te doen. Soms nam ik zeven versies van één nummer op één dag op." In de jaren zestig rees haar ster en *credible* popsterren zoals John Lennon, Serge Gainsbourg en Tom Jones roemden haar in de media. Lennon liet zelfs los graag ooit met haar te willen werken. "Ik ben The Beatles in de jaren zeventig heel vaak tegengekomen. Het ware zulke lieve, maar

ook intelligente jongens." De liefde voor The Beatles is nooit weggegaan. Ook op haar nieuwe album staat een cover van een Paul McCartney-classic. "Ik heb *Blackbird* al heel vaak willen opnemen, maar dat is niet zo eenvoudig. Het lijkt een simpel liedje, maar het is zo gelaagd. Ik heb in Londen een mooi appartement met een klein terras en een balkonnetje. Heel vaak komt daar een zwarte vogel zitten die naar hartenlust zingt. Die vogel inspireerde mij om de song te doen." Het nummer nam ze samen op met haar producer John Owen Williams. "We hebben alle nummer voor *From Now On* opgenomen in een kleine studio in zijn tuin. John had de microfoon binnen voor het raam gezet zodat ik naar buiten kon kijken."

Werken is smeerolie

Een ander nummer werd geschreven door haar oude vriend Charles Aznavour. Clarks ogen beginnen te fonkelen als die naam voorbijkomt. "Ik ken Charles al zo lang en hij is nog een stukje ouder dan ik. We hebben veel gemeen. Werken is onze smeerolie, daardoor kunnen we maar doorgaan. We ontmoetten elkaar vorig jaar en hij had een geweldige tekst geschreven met de titel *Pour Être Aimée De Toi*. Niemand is vasthoudender dan Charles en hij haalde mij uiteindelijk enthousiast over om er muziek bij te schrijven." Aznavour en Clark hebben sowieso erg veel raakvlakken. "We zijn beiden gek van jazzmuziek. Ik kan urenlang naar Ella Fitzgerald of Sarah Vaughan luisteren. Charles is helemaal gek van Freddie Hubbard en Duke Ellington. We hebben ook beiden altijd muziek maken en acteren gecombineerd. Ik weet nog dat ik veel lof kreeg voor mijn rol in de Francis Ford Coppola-film *Finian's Rainbow (*met Fred Astaire, red.) en hij was de eerste die mij feliciteerde." Het is zomaar een succesje uit de lange reeks. Clark ontwikkelde zich in de jaren tachtig tot een groot musicaltalent en met haar rol in *The Sound Of Music* brak ze indertijd alle records. "Ik vind musicals geweldig om te doen, zolang ik maar met mensen werk die weten maar ze mee bezig zijn. Ik weet nog dat Andrew Lloyd Webber mij vroeg voor de hoofdrol in zijn musical *Sunset Boulevard*. Ik heb hem de oren van zijn hoofd gevraagd voordat ik toestemde. Waarschijnlijk werd hij gek van mij, maar ik stap nooit ergens zomaar in."

Grote liefde

Op het nieuwe album *From Now On* laat Clark ook zien dat ze op hoge leeftijd nog altijd in staat is om fraaie eigen composities te schrijven. "Ik heb samen met mijn man een prachtig chalet in Frankrijk, waar ik graag tot rust kom. Het is een nummer voor hem en heb het daar geschreven en speel zelf piano op het nummer. Ik weet dat ik bevoorrecht ben dat ik op deze leeftijd nog altijd een grote liefde heb." Dat ze zo gelukkig in het leven staat, zorgt er ook voor dat ze nog altijd om zich heen kijkt. "Ik ben niet iemand die thuis mijn oude platen aan het draaien is om de mooie tijden terug te halen. Ik leef nog altijd in een prachtige tijd. Ik groeide op in een klein dorp in Wales, niet ver van waar Tom Jones opgroeide. Dat kleine dorp had maar liefst vier kerken en ik moest er elke week een paar keer naartoe. Ik prijs me dan ook zielsgelukkig dat ik vanuit die positie uiteindelijk een vrouw van de wereld ben geworden." Een vrouw die ook een compleet eigen werkwijze heeft. "De showbizz doet mij niets, maar als ik werk, doe ik dat enorm professioneel. Organisatorisch moet alles kloppen. Eenmaal op het podium laat ik dat weer los. Ik zing

> "Ik heb in mijn leven **Ella**, **Miles** en **Duke** ontmoet. Mensen die duidelijk niet in de showbizz zaten voor de roem, maar puur voor de muziek"

geen avond een liedje op dezelfde manier. Die losheid als zangeres zit in mijn DNA." Dat ze zelfs is gaan componeren, zag ze als bittere noodzaak. "Ik ben een zangeres die in het verleden vaak afhankelijk is geweest van het materiaal dat ik kreeg aangeleverd. Dat blijft altijd moeilijk. Ik vergelijk het een beetje met bellenblazen. Je zet de bellenblaas aan je mond en kijkt wat voor mooie bellen er opstijgen. Maar in de laatste fase van mijn carrière heb ik het veel naar mij toegetrokken. Ik hou van jonge artiesten. Een paar jaar terug heb ik iets met Paolo Nutini gedaan. Dat is een superleuke vent met veel talent en een belachelijk mooie stem." Nutini is er slechts eentje uit een lange rij waarmee Clark werkte. "In de jaren zestig speelde Jimmy Page (gitarist Led Zeppelin, red.) heel veel partijen voor mij in. Ik kwam hem onlangs tegen en herkende hem door dat grijze haar niet meer. Hij zei: '*Hey Petula, i'm Jimmy, Jimmy Page*. Mede door jou ben ik doorgebroken." Clark is ook een goede vriendin van producer en arrangeur Quincy Jones. "We kennen elkaar al ruim zestig jaar en hij bracht mij in aanraking met de jazzmuziek. Ik heb in mijn leven Ella, Miles en Duke ontmoet. Mensen die duidelijk niet in de showbizz zaten voor de roem, maar puur voor de muziek. Ik weet dat dit bij iemand zoals Amy Winehouse exact hetzelfde was. Maar haar omgeving dacht daar anders over." Even stokt haar stem. "Als ik praat over Amy word ik emotioneel. Ik vind een zangeres zoals Adele prima, hoor. Maar Amy was echt van het niveau Ella, Sarah en Billie Holiday. Wellicht nog wel getalenteerder. Het is een schande dat zij niet meer muziek aan de wereld heeft kunnen schenken." J

Paul Desmond

De eenzaamste altist

Wie eind jaren vijftig werd gevraagd de beste altsaxofonist te noemen, zat met een probleem. Bijna vijf jaar na de dood van Charlie Parker had 'de nieuwe Bird' zich nog steeds niet aangediend, al hadden diverse jonge altisten een tijdje hoopvol als zodanig rondgelopen. Dus als de vraag werd gesteld, wrong iedereen zich in onmogelijke bochten. Het had iets dwangmatigs, want er liepen minstens drie altsaxfonisten rond die zich op dat moment de beste konden noemen, in willekeurige volgorde: Art Pepper, Lee Konitz en Paul Desmond. Alleen waren zij blank en de opvolger van Parker kon dat natuurlijk niet zijn.

Tekst: **Fred van Doorn |** Foto's: **Hollandse Hoogte**

Van de drie was Paul Desmond de succesvolste, bij het grote jazzpubliek althans. Van 1955 tot 1959 had hij de *Reader's Poll* van de belangrijkste twee Amerikaanse jazzbladen, *DownBeat* en *Metronome*, gewonnen en vanaf 1957 ook die van *Playboy.* Dat maakte hem, de saxofonist van het populaire Dave Brubeck-kwartet, extra verdacht. Toen hij in 1959 een eigen plaat uitbracht, zonder Brubeck, noemde hij hem sarcastisch *First Place Again*. Humor kon de bescheiden ogende Desmond niet ontzegd worden.
Als je hem tijdens concerten met Brubeck op het podium zag staan, leek hij eerder een intellectueel die toevallig op een jazzpodium was beland dan een jazzmuzikant. Een lange, magere man met een kalend hoog voorhoofd en een bril met oubollig montuur. Als hij soleerde, sloot hij de ogen en blies hij lange, melodische lijnen die volledig logisch in elkaar overliepen, alsof alles was uitgeschreven. Als hij niet soleerde, stond hij tegen de piano geleund, de handen voor de borst om de beker van de altsax gevouwen. Terwijl Brubeck op de toetsen zat te beuken, leek het of Desmond niets hoorde, afwezig was. Tot hij tegen het slot van de song weer in actie moest komen.

Foto: **Bob van Dam, Nederlands Fotomuseum**

Minor Master

Pianist Dave Brubeck en saxofonist Paul Desmond voor NCRV-televisie (1961).

Paul Desmond in 1954.

Foto: **Carl Van Vechten**

Faustiaans pact

De als Paul Emil Breitenfeld op 24 november 1924 in San Francisco geboren Desmond - zoon van een rondreizend musicus en een moeder met psychische problemen, waardoor hij bijna zijn hele jeugd bij familie doorbracht - begon tijdens zijn highschooljaren klarinet te studeren. Toen hij van school kwam, kon hij alle soli van Artie Shaw naspelen. Als achttienjarige werd hij in 1943 opgeroepen voor militaire dienst en belandde hij in een *army band* in San Francisco, waar hij altsaxofoon leerde spelen. In die band ontmoette hij de bijna vier jaar oudere Dave Brubeck, die in 1944 voor actieve dienst naar Europa werd gestuurd.
Na de oorlog kwamen ze elkaar weer tegen in de toen actieve jazzscene van San Francisco. Brubeck was compositieleer gaan studeren bij Darius Milhaud, die hem duidelijk maakte dat zijn talenten eerder in de jazz lagen. Desmond (hij had zijn naam veranderd, omdat hij vond dat een jazzmuzikant niet Breitenfeld kon heten) had net een mislukt huwelijk achter de rug en probeerde wanhopig aan de bak te komen. Soms speelde hij bij Brubeck en soms speelde Brubeck bij hem, maar Desmond had geen talent om een band te leiden en hun wegen scheidden zich weer.
In 1950 begon Brubeck enig succes te krijgen met een trio. Desmond zwierf rond als freelancer en hoorde het trio op de radio. Hij wist Brubeck te overtuigen dat hij van het trio een kwartet moest maken met hem als saxofonist. Beide mannen kwamen overeen dat het kwartet Brubecks naam zou dragen en dat Brubeck de artistieke, zakelijke en financiële leider zou zijn, hij Desmond nooit zou mogen ontslaan en dat Desmond twintig procent van de opbrengst zou krijgen. Ook werd overeengekomen dat als Desmond ooit onder eigen naam platen zou gaan maken, hij dat nooit met een andere pianist zou doen. Dit Faustiaanse pact leidde in 1951 tot de oprichting van een van de succesvolste groepen uit de jazzgeschiedenis, die tot december 1967 zou blijven bestaan. Daar zag het aanvankelijk niet naar uit, tot Dave Brubecks echtgenote Iola op het idee kwam om de studentenverenigingen van de Californische universiteiten aan te schrijven om op de campus jazzconcerten te organiseren. Toen dit lukte, sneed het mes aan twee kanten. Er kwam brood op de plank (de Brubecks hadden drie kinderen) en via de concerten bouwde het kwartet een loyaal en steeds verder uitdijend publiek op.

Simpele formule

Brubeck kwam ook op het idee om enkele concerten in eigen beheer op te nemen. Tapes die hij later kwijt kon aan het Fantasy-label in San Francisco, waar het kwartet in de lokale jazzclub The Blackhawk min of meer de huisband was. Twee van die 25-cm lp's, *Jazz At Storyville* (1952) en *Jazz At The Blackhawk* (1953), sloegen aan bij het platenkopende jazzpubliek, en nog hetzelfde jaar volgde de doorbraak met *Jazz At Oberlin* en *Jazz At The College Of The Pacific*.
Het kwartet speelde vrijwel uitsluitend standards volgens een simpele formule: een intro van Brubeck, het thema gevolgd door een lange solo van Desmond, daarna Brubeck en dan weer het thema. De rollen van bassist Ron Crotty en drummer Lloyd Davis (later Joe Dodge) waren vrijwel non-existent. Het ging om de inventieve, met hoge, ijle toon gespeelde improvisaties van Desmond en het volkomen tegenovergestelde luide, bombastische pianospel van Brubeck. Groter contrast binnen één groep leek niet mogelijk.
Het opvallendste was dat Desmond een volkomen eigen stijl had, met een eigen toon die direct herkenbaar was. En dat in een tijd dat 99 procent van de altsaxofonisten in de stijl van Charlie Parker speelde of dat althans probeerde. Desmond kende de muziek van Parker; hij had hem eind 1945, begin 1946 gehoord toen Parker en Dizzy Gillespie een tijdje in Los Angeles vertoefden. Hij had zich toen voorgenomen om zijn oren er bewust voor te sluiten. Hij wilde geen kloon van Parker zijn, hoezeer hij de man ook bewonderde - wat hij in interviews altijd benadrukte. Die waardering was overigens wederzijds, want in een interview met Nat Hentoff in *DownBeat* in 1953 zei Parker, toen de muziek van Brubeck ter sprake kwam, *"I'm very impressed by his altoist, Paul Desmond."*
Toen Brubeck ontdekte dat hij van de stijgende platenverkoop bij Fantasy financieel niets wijzer werd, stapte hij in 1954 over naar het grootste label van de VS, Columbia, en vanaf dat moment begon de zegetocht van het kwartet. De eerste lp, *Jazz Goes To College*, volgde dezelfde formule, maar bevatte wel twee eigen composities van Brubeck, *Balcony Rock* en *Le Souk*. Ook de volgende albums, *Brubeck Time* en *Jazz Red Hot And Cool,* hadden elk twee eigen composities: Brubeck had het nut van royalty's ontdekt.
Zijn grootste triomf beleefde Brubeck toen hij op 8 november 1954 op de cover van Time Magazine prijkte. Hoewel de eer dus naar Brubeck ging, waren er ook toen al stemmen die zeiden dat de

echte ster van het kwartet Paul Desmond was. Die was evenwel tevreden met de overeengekomen rol op de achtergrond. Als hij wat meer exposure wilde, kon dat. Zo maakte hij in 1956 een kwartetplaat met trompettist Don Elliott in plaats van Brubeck. Het werd een eigen variant op het Gerry Mulligan-kwartet, met Desmond in de rol van Mulligan en Elliott in die van Chet Baker. Zelfs sommige nummers waren hetzelfde, *Look For The Silver Lining* en *Line For Lyons*. Een jaar later deed Desmond het over met Mulligan zelf, en nu speelde hij de Chet Baker-rol. Het werd een geweldige plaat van twee gelijkgestemde zielen, die ze vijf jaar later zouden herhalen onder de titel *Two Of A Mind.*

Miljoenenverkoop

Eind 1956 nam Brubeck een beslissing die Desmond niet zinde: er werd een nieuwe, drukkere en luidruchtiger drummer aangenomen die zich wilde manifesteren: Joe Morello. Het schijnt dat Desmond het eerste jaar nauwelijks met hem gesproken heeft. Morello was een virtuoos in verschillende maatsoorten en dat bracht Brubeck in de zomer van 1959 op het idee om een plaat met ongebruikelijke maatsoorten te maken. Desmond kreeg 5/4 toegewezen. Een oefening van Morello in de vijfkwartsmaat bracht hem op het idee van de melodie van *Take Five* en *the rest is history*.
De Brubeck-lp *Time Out* haalde in 1960 zelfs de top tien van de popcharts. Het was de eerste jazzplaat waarvan meer dan een miljoen exemplaren werd verkocht. En de componist van *Take Five*, dat ook als single een miljoenenverkoop haalde, werd niet alleen zelf een ster, maar dankzij de royalty's ook welgesteld. Het enige nadeel was dat ieder concert voortaan werd afgesloten met *Take Five*. Het

Dave Brubeck gaf toe dat hij zijn altist **nooit heeft gekend**, hoewel hij hem meer dan dertig jaar om zich heen heeft gehad.

Dave Brubeck-kwartet gaf meer dan twintig concerten per jaar, dus Desmond moet het meer dan 1500 keer hebben gespeeld. Te oordelen naar de opnamen die bewaard zijn gebleven, speelde hij het iedere keer anders. Nooit viel hij terug op vertrouwde licks; in 1967 speelde hij het zelfs met Oosterse invloeden.
Twee maanden na *Take Five* was hij in september 1959 voorzichtig aan een solocarrière begonnen met een voor het label Warner opgenomen kwartet met gitarist Jim Hall en de ritmesectie van het Modern Jazz Quartet, Percy Heath en Connie Kay. De vrijwel volledig uit ballads bestaande plaat *First Place Again* werd een succes en dat leidde ertoe dat Desmond in 1961 een contract afsloot met RCA voor twee platen per jaar.
Naar verluidt was Brubeck daar bepaald niet blij mee, maar het kwartet met Hall en Kay en wisselende bassisten bleef geheel binnen hun overeenkomst. Dat de RCA-platen, misschien onder invloed van producer George Avakian, te modieus en commercieel (veel bossanova's en popdeuntjes) uitvielen, kan Desmond verweten worden. Hij had vrijwel carte blanche, maar zette die niet om in een avontuurlijker repertoirekeuze.
Misschien interesseerde het hem ook niet. Hij vond het leuker om in gezelschap van mooie vrouwen (bij voorkeur mannequins en fotomodellen) te verkeren en met schrijvers om te gaan wiens lifestyle hem aansprak. Over Jack Kerouac, met wie hij bevriend was, zei hij bijvoorbeeld in *DownBeat*: *"I hate the way he writes. I kind of like the way he lives, though."*

Vrouwen en sigaretten

Toen Brubeck eind 1967 zijn kwartet ontbond om zich op componeren te gaan concentreren, kondigde Desmond aan dat hij zou gaan doen wat hij eigenlijk altijd had gewild: schrijven. Er werd een autobiografie in het vooruitzicht gesteld onder de titel *How Many Of You Are There In The Quartet?*, maar verder dan één gepubliceerd fragment is hij nooit gekomen. Er waren te veel afleidingen: vrouwen, drank (twee flessen whisky per dag), sigaretten (drie pakjes Pall Mall) en in de jaren zeventig kwamen daar nog recreatieve drugs bij.
Vanaf 1968 maakte hij voor producer Creed Taylor en diens CTI-label gemiddeld één plaat per jaar, waarop zijn melodieuze geluid, uniek en onnavolgbaar, meestal verzoop in de overproductie die de CTI-platen kenmerkte. Wie de moeite zou nemen om de Desmond-soli eruit te monteren en achter elkaar te zetten, zou waarschijnlijk tot een fraaie cd komen.
In juni 1975 kwam hij Dave Brubeck weer tegen tijdens een jazzcruise op de SS Rotterdam. Ze speelden daar samen als duo. Drie maanden later doken ze de studio in voor een duoplaat, waarin ze hun oude repertoire in rustiger sfeer nog eens doornamen. Hetzelfde gebeurde een halfjaar later tijdens een *25th anniversary reunion* van het kwartet. Ze speelden alsof er niets was veranderd. Intussen had Desmond weer zin in spelen gekregen en was hij in 1975 in Canada sporadisch gaan optreden met een kwartet met lokale musici uit Toronto. Twee van die optredens van eind 1975 werden door A&M opgenomen en een jaar later uitgebracht op een dubbel-lp. Desmond speelde beter en lyrischer dan ooit tevoren, met grote emotionele diepgang, vooral in songs als *Wendy* en *Nancy*.
Een kwarteeuw later zijn van Paul Desmond's Canadian Quartet nog twee optredens opgedoken en op cd uitgebracht, beide even goed. Net toen hij weer opgebloeid leek, werd bij Paul Desmond eind 1976 longkanker geconstateerd. Zijn laatste opnamen maakte hij met de man die in de jaren vijftig zijn natuurlijke partner zou zijn geweest: Chet Baker. Hij had in 1974 voor het eerst samen met Baker gespeeld op twee nummers voor diens album *She Was Too Good To Me.* In februari 1977 nemen ze voor Bakers *You Can't Go Home Again* vier nummers op. Desmond speelt prachtig als altijd, aan niets is te horen dat hier een doodzieke man speelt. Drie maanden later, op 30 mei 1977, overlijdt hij, nog maar 52 jaar oud.
In de jaren na zijn dood hebben velen getracht de man te analyseren die door Gerry Mulligan *'Desperate Desmond'* werd genoemd en door vriend en schrijver Gene Lees 'de eenzaamste man die ik ooit heb ontmoet'. Dave Brubeck gaf toe dat hij zijn altist nooit heeft gekend, hoewel hij hem meer dan dertig jaar om zich heen heeft gehad. Paul Desmond vertelde nooit iets over zichzelf of zijn gevoelens. Zich uiten deed hij alleen als hij zijn altsax aan zijn mond zette. J

Leve als Neve

De Belgische pianist Jef Neve reist de hele wereld rond met zijn muziek. In iedere editie van Jazzism beschrijft hij een fragment uit zijn leven.

Leef met **het koppige plezier** van een kind

Vaarwel Toots

Ondanks het gevaar dat heel dit magazine gaat over het definitieve vaarwel van Toots, wil ik het toch hebben over wat deze prachtige man niet alleen betekende voor de jazzwereld, maar bij uitbreiding iedereen in België en Nederland.
Wanneer Manneke Pis jouw instrument bespeelt op het moment van je overlijden, dan weet je dat je groots was en met je muziek iets hebt veranderd in een natie. Toots deed de harten sneller slaan, liet tranen vloeien, kreeg ons aan het lachen en deed ons stilstaan bij dingen die er in een mensenleven écht toe doen. Hij was een mens die anderen kon laten dromen. Gebeten door de muziekmicrobe, besloot hij om naar Amerika te verhuizen en te gaan spelen met de mensen waar hij naar opkeek. Dat in een tijd dat zulks helemaal niet evident was, zeker niet voor iemand met zijn bescheiden komaf. Hij deed ons geloven dat je je eigen muzikale instincten moet volgen, dat je - ongeacht je leeftijd - als een verwonderd kind nieuwe muziek kan blijven ontdekken bij de jonge generatie en daar aansluiting bij kan vinden. En hoe hij, ondanks zijn talloze eretekens en -titels zijn eenvoudige zelve bleef, zonder zich te verstopppen achter valse bescheidenheid en geveinsde hoogmoed. Dàt was Toots. Niet meer, niet minder.
Er zullen de komende tijd tal van getuigenissen te horen zijn. Dit is voor eeuwig in mijn geheugen gegrift: Een aantal jaren geleden stond Toots op 1 januari op mijn antwoordapparaat met een melodietje op zijn harmonica, gevolgd door gelukwensen voor het nieuwe jaar. Een van de anekdotes die steeds opnieuw verteld zullen worden, als een soort van loutering om zijn afscheid te verzachten.

Weet je wanneer ik het meeste van hem hield? Toen twee jaar geleden de muzikanten op Jazz Middelheim een tribute brachten aan Toots. Samen met een groepje collega's zat ik in de coulissen te luisteren aan zijn zijde. Van zijn management had hij het uitdrukkelijke verbod gekregen om ook maar één noot mee te spelen. Ik neem aan omwille van gezondheidsredenen. En dus zat hij te luisteren, commentaar te geven en voorzag hij ons van verhalen over iedere muzikant daar op het podium en wat hij met ze beleefd had. Wij ervoeren dit als een uniek moment, dankbaar dat we de enthousiaste ster van de avond zo dicht bij ons hadden en we borgen elk woord van de man in een apart plaatsje in onze bovenkamers op. Plots zien we hem uit zijn stoel rechtkruipen, ondeugend kijken naar een van de omstanders en dan zegt hij op zijn sappig Brussels: "*Wilde gij ma na een kiejertje oep da podium hellepe, alliejen goat da zoe goe nie mieje…*", gevolgd door aanstekelijk lachsalvo dat werd overgenomen door het ganse gezelschap. We zien Toots het podium betreden, zijn harmonica uit zijn jaszak halend en het publiek in de tent wordt extatisch. Wat niemand verwachtte - maar wél op hoopte -, gebeurt hier dan toch écht: beter dan dit wordt het niet meer! Toots speelde prachtig en het werd muisstil daar in park Den Brandt.
Dàt is exact de levensles die ik van deze bijzondere man levenslang wil onthouden: leef met het koppige plezier van een kind en ga voor de dingen waarin je gelooft, dan houdt niemand of niks je tegen.

Dank je wel mooie mens.
Dank je wel Toots.

En wanneer komen jullie langs bij Piano's Maene ?

De beste merken onder één dak :
Steinway & Sons - Boston - Essex (exclusief distributeur België)
Doutreligne (Maene Creation)
Yamaha - Kawai
Digitale piano's Yamaha, Kawai, Roland, Nord, Roli
Gebruikte piano's met 5 jaar waarborg

Nieuwe showroom Piano's Maene Limburg !

Op slechts 5 minuten van Maastricht en Maasmechelen.
Ook open op zondag . Ontdek onze promoties in September !

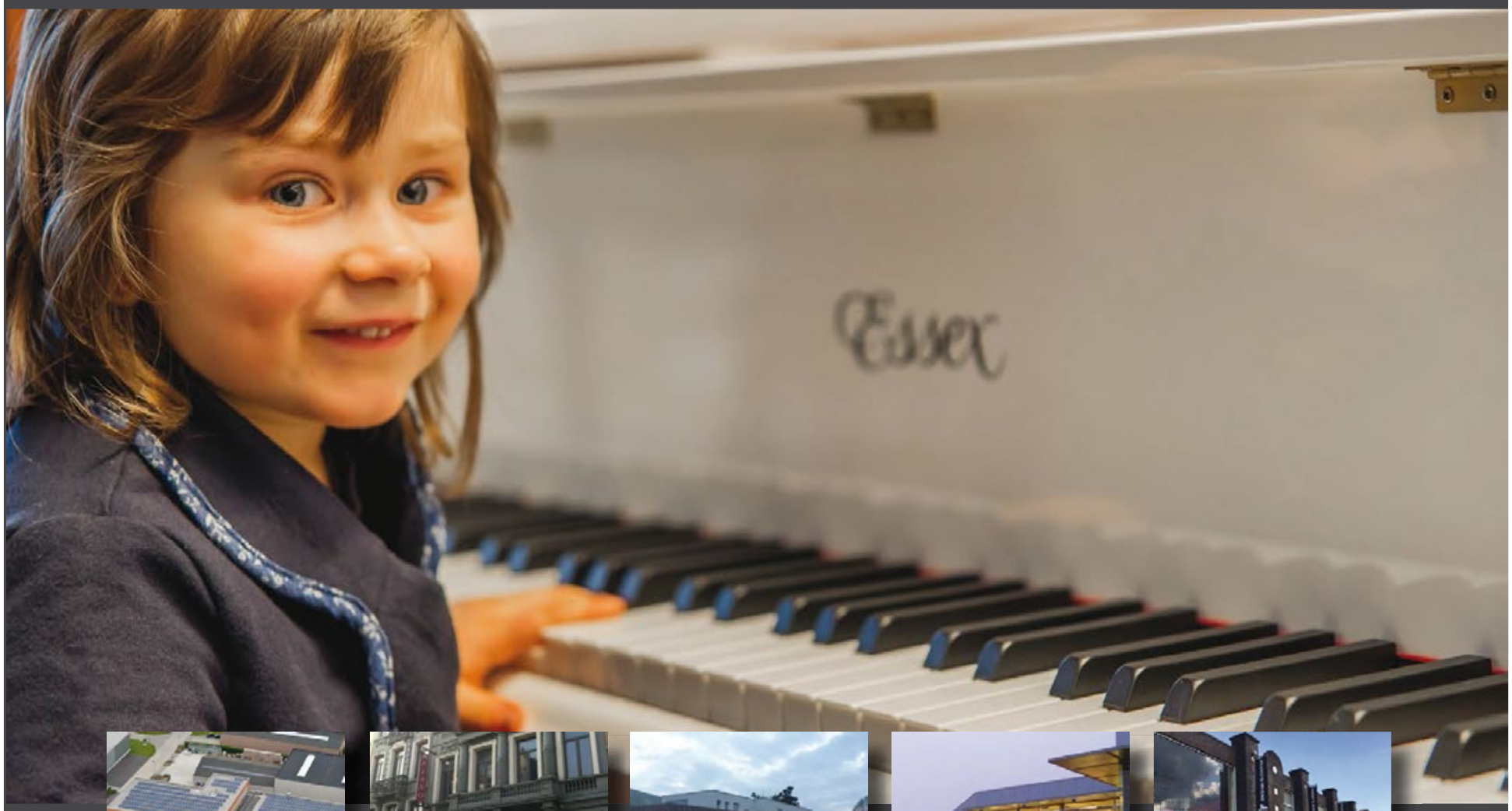

Hoofdzetel Ruiselede
met concertzaal en
Atelier Chris Maene

Industriestraat 42
B8755 Ruiselede
+32 51 68 64 37

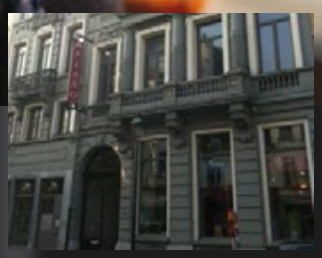

Piano's Maene Brussel
met oefenlokalen en
concertruimte

Argonnestraat 37
B1060 Brussel
+32 2 537 86 44

Piano's Maene Gent en
Steinway Piano Gallery
Belgium

P. Van Reysschootlaan 2
B9051 Gent
+32 9 222 18 36

Piano's Maene Antwerpen

Herentalsebaan 431
B2160 Wommelgem
+32 3 321 78 00

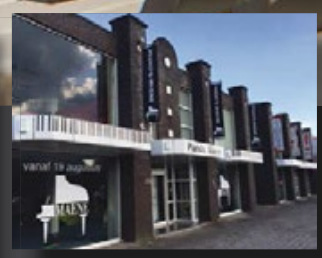

Piano's Maene Limburg
(gebouw Top-Living)

Steenweg 224
B3621 Rekem/Lanaken
+32 89 21 52 72

www.maene.be

gebrevetteerd
hofleverancier van
België

www.facebook.com/
pianosmaene

KANDACE SPRINGS

SOUL EYES

THE FINEST IN JAZZ SINCE 1939

BLUE NOTE®

www.kandacesprings.com
www.bluenote.com